Arion banki

Ársreikningur samstæðu 2023

Efnisyfirlit

bls.

Arion banki helstu atriði 3

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra 4

Áritun óháðs endurskoðanda 12

Rekstrarreikningur 15

Yfirlit um heildarafkomu 16

Efnahagsreikningur samstæðunnar 17

Yfirlit um breytingar á eigin fé 18

Yfirlit um sjóðstreymi 20

Skýringar við samstæðureikninginn 22

5 ára yfirlit 95

Viðaukar (óendurskoðaðir) 96

Arion banki
Helstu atriði 2023

13,6%
Arðsemi eigin fjár

44,7%
Hlutfall kostnaðar af kjarnastarfsemi

19,7%
Hlutfall eiginfjárþáttar 1

Arðsemi eigin fjár (%)

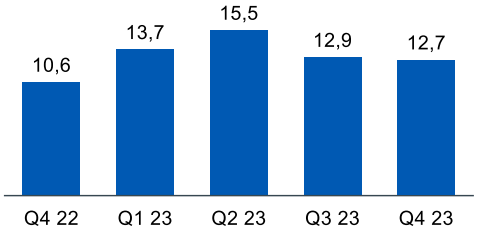

Hlutfall kostnaðar af kjarnastarfsemi (%)

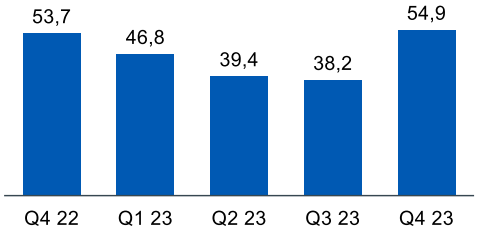

Vaxtamunur (%)

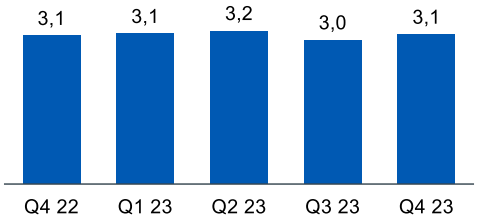

Heildar eignir (ma.kr.)

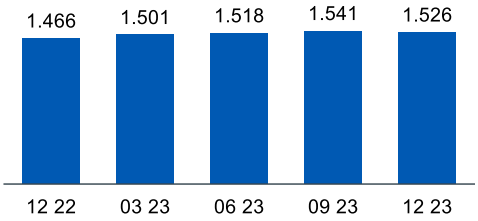

Útlán til viðskiptavina (%)

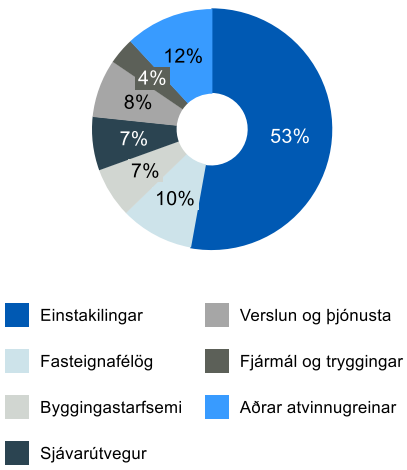

Hlutfall eiginfjárþáttar 1 (%)

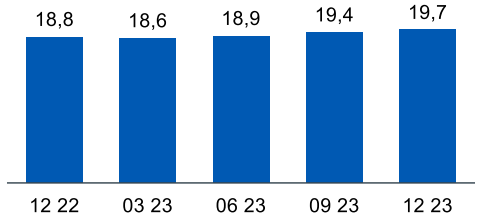

Lausafjárhlutfall (%)

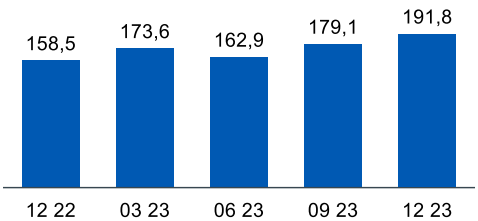

S&P
Langtíma: BBB
Skammtíma: A-2
Horfur: Stöðugar

Moody's
Langtíma: A3
Sértryggð útgáfa: Aa2
Horfur: Stöðugar

THE BANKER
BANK OF THE YEAR 2023
ICELAND

SUSTAINALYTICS
ESG INDUSTRY TOP RATED 2023

UNEP FINANCE INITIATIVE
PRINCIPLES FOR RESPONSIBLE BANKING

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Ársreikningur samstæðu Arion banka fyrir árið 2023 samanstendur af ársreikningi Arion banka hf. („bankans") og dótturfélaga hans, en saman er vísað til þeirra sem „samstæðunnar".

Um Arion banka

Arion banki og dótturfélög veita íslensku samfélagi alhliða fjármálaþjónustu. Hlutverk Arion er að liðsinna þeim sem vilja ná árangri á Íslandi og víðar á norðurslóðum með snjöllum og traustum fjármálalausnum sem efla fjárhagslegt heilbrigði og stuðla að sjálfbærri verðmætasköpun. Bankinn leggur áherslu á að byggja upp langtímaviðskiptasamband við viðskiptavini sína og nýtur sérstöðu hvað varðar framsækna og nútímalega fjármálaþjónustu.

Arion banki þjónar einstaklingum, fyrirtækjum og fjárfestum á þremur þjónustusviðum; viðskiptabankasviði, fyrirtækja- og fjárfestingarbankasviði og mörkuðum. Dótturfélögin Stefnir og Vörður auka enn frekar þjónustuframboð bankans. Stefnir er eitt stærsta sjóðastýringarfyrirtæki landsins og Vörður tryggingar býður upp á skaða- og líftryggingar og er það tryggingafélag á Íslandi sem vex nú hraðast. Að auki býður bankinn upp á lífeyrisþjónustu og eru nokkrir lífeyrissjóðir í rekstri bankans. Þannig er þjónustuframboð Arion einstakt hvað fjölbreytni varðar.

Fjölbreytt þjónustuframboð felur jafnframt í sér að tekjugrunnur starfseminnar er breiður og dreifist lánasafn bankans vel á milli einstaklinga og fyrirtækja. Þá felur hátt hlutfall íbúðalána og góð dreifing útlána á milli atvinnugreina í sér markvissa áhættustýringu.

Arion hefur verið í forystu á sviði stafrænna lausna og nýsköpunar enda er stór hluti þjónustunnar aðgengilegur í Arion appinu. Umfang stafrænnar þjónustu gerir þjónustuna einstaklega þægilega fyrir viðskiptavini og eykur skilvirkni í starfseminni. Að auki hefur bankinn gegnt forystuhlutverki þegar kemur að þjónustu og ráðgjöf við fyrirtæki og fjárfesta og uppbyggingu hlutabréfamarkaðar hér á landi.

Arion banki hefur sett sér skýra stefnu varðandi sjálfbærni starfseminnar og umhverfis- og loftslagsmál. Viðskiptavinum stendur til boða margvísleg græn fjármálaþjónusta, svo sem grænn bílalán, fyrirtækjalán, innlán og íbúðalán. Arion banki hefur gefið út heildstæða græna fjármálaumgjörð sem nær til fjármögnunar bankans og lánveitinga. Þannig hefur bankinn skuldbundið sig til að nýta það fjármagn, sem hann sækir á lánsfjármörkuðum í tengslum við grænu umgjörðina, í grænn lán til fyrirtækja og einstaklinga eins og þau eru skilgreind í umgjörðinni.

Arion banki er fjárhagslega sterkur banki sem leggur metnað í að starfa með arðsömum hætti í sátt við samfélag og umhverfi. Bankinn leggur áherslu á samkeppnishæfar arðgreiðslur til hluthafa og er skráður á aðallista kauphallanna Nasdaq Iceland og Nasdaq Stockholm.

Starfsemi á árinu

Rekstrarreikningur

Hagnaður ársins nam 25.7 milljörðum króna og arðsemi eigin fjár var 13,6%. Hagnaður á hlut nam 17,8 krónum. Rekstrartekjur af kjarnastarfsemi, sem skilgreind hefur verið sem hreinar vaxtatekjur, hreinar þóknanatekjur og hreinar tekjur af tryggingum (án rekstrarkostnaðar), jukust um 7,3% milli ára. Hreinar vaxtatekjur jukust um 11,2% frá fyrra ári, aðallega vegna hækkunar á stýrivöxtum og 6% vaxtar lánabókarinnar á árinu. Vaxtamunurinn hélst óbreyttur milli ára eða 3,1% þar sem fjármögnunarkostnaður innlána og lántöku hefur aukist. Þóknanatengd starfsemi heldur fyrri styrk þrátt fyrir minni umsvif í efnahagsumhverfinu og markaðsviðskiptum. Starfsemi Varðar styrkist á milli ára og jukust iðgjaldatekjur um 15,3% en tjónin um 17,7%, einkum vegna þunga í brunatjónum á árinu 2023. Markaðsaðstæður voru krefjandi framan af ári sem hafði áhrif á hreinar fjármunatekjur en jákvæður viðsnúningur varð á síðasta ársfjórðungi sem skilaði 1.366 milljóna króna hreinum tekjum á árinu í heild. Aðrar tekjur voru góðar einkum vegna 1,6 milljarða króna matsbreytingar á fjárfestingareigninni Blikastöðum. Rekstrarkostnaður, að meðtöldum rekstrarkostnaði af tryggingastarfseminni, hækkaði um 6,8% sem er undir hækkun á verðbólgu. Kostnaðarhlutfall á kjarnatekjur ársins var 44,7%, að meðtöldum rekstrarkostnaði af tryggingastarfseminni, samanborið við 45,0% árið 2022. Reiknuð niðurfærsla var 0,12% á árinu sem er lægra en það sem reikna má með á lánasafn bankans yfir líftíma þess en er engu að síður lakara en á árinu 2022 þegar niðurfærslan var jákvæð.

Efnahagsreikningur

Efnahagsreikningur samstæðunnar stækkaði um 4,1% á árinu. Útlán til viðskiptavina jukust um 6,3%. Aukningin var 8,2% í lánum til fyrirtækja og 4,6% í lánum til einstaklinga, einkum húsnæðislán. Innlán jukust um 4,9%, einkum frá einstaklingum og fyrirtækjum. Eigið fé samstæðunnar í lok árs nam 199.301 milljónum króna. Eiginfjárhlutfall samstæðunnar, reiknað samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki, var 24,1% í árslok og hlutfall almenns eiginfjárþáttar 1 var 19,7%, þegar tekið hefur verið tillit til um það bil 13 milljarða króna arðgreiðslu. Hlutföllin eru töluvert umfram þær kröfur sem Fjármálaeftirlitið gerir og ákvæði í lögum. Lausafjárstaða bankans var einnig mjög sterk í lok ársins og vel yfir lögbundnum lágmörkum.

IFRS 17 Vátryggingasamningar

Samstæðan innleiddi *IFRS 17 Vátryggingasamningar* þann 1. janúar 2023. Áhrif innleiðingarinnar á samstæðureikninginn eru sýnd í skýringum 1 og 2.

Eldvirkni á Reykjanesskaga

Í kjölfar þeirra atburða sem hófust í nóvember 2023 á Reykjanesskaga hefur Arion banki boðið þeim íbúum Grindavíkur sem eru með íbúðalán hjá bankanum að frysta ibúðalán sín og fella niður vexti og verðbætur á lánunum til aprílloka 2024. Bankinn mun áfram fylgjast grannt með stöðu mála í Grindavík og leggja sitt af mörkum til að styðja við samfélagið þar. Sjá frekari umfjöllun í skýringu 44.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Fjárhagsleg markmið Arion banka samanborið við rekstrarniðurstöður ársins

	Rauntölur 2023	Fjárhagsleg markmið Arion banka
Arðsemi eigin fjár	13,6%	Umfram 13%
Kjarnatekjur / áhættuvegnar eignir	7,1%	Umfram 6,7%
Vöxtur tryggingaiðgjalda	15,0%	Vöxtur eigin iðgjalda verði meira en 3 prósentustigum hærri en vöxtur innlends tryggingamarkaðar (Vöxtur eigin iðgjalda á Íslandi var 10,2% fyrir 9M 2023)
Kostnaður / kjarnatekjur	44,7%	Undir 48%
Hlutfall almenns eiginfjárþáttar 1	480 bps	Stjórnendaauki sem nemur 1,5–2,5 prósentustigum (16.4 – 17.4% miðað við hagkvæmustu eiginfjárkröfur sem og AT1 og T2 hlutföll)
Arðgreiðsluhlutfall	50%	Arðgreiðsluhlutfall í kringum 50% af hagnaði til hluthafa annaðhvort með arðgreiðslum eða endurkaupum á hlutabréfum bankans eða hvorutveggja

Horfur í starfsumhverfinu

Hægt hefur verulega á hagvexti eftir mikinn vöxt árið 2022. Landsframleiðsla var 3,8% minni á þriðja ársfjórðungi 2023 en á öðrum fjórðungi ársins og mældist hagvöxtur frá þriðja ársfjórðungi 2022 aðeins 1,7%. Þróunina má einkum rekja til samdráttar í einkaneyslu og í fjárfestingu sem aftur má rekja til aukins aðhalds peningastefnunnar. Einkaneysla dróst saman um 1,7% á þriðja ársfjórðungi á milli ára og eftirspurn virðist áfram vera að dragast saman sem sést til dæmis á því að kortavelta heimila var 5,2% lægri á fjórða ársfjórðungi miðað við árið áður. Hins vegar jókst útflutningur um 1,8% og innflutningur dróst saman um 3% þannig að hagvöxturinn er að færast frá því að vera einkaneysludrifinn í að vera útflutningsdrifinn sem er jákvætt fyrir langtímahorfur hagkerfisins.

Hagkerfið nú einkennist því af hálfgerðu reiptogi á milli Peningastefnunefndar og vinnumarkaðarins. Á meðan covid-19 faraldurinn gekk yfir höfðu stýrivextir verið í sögulegu lágmarki, og vel undir verðbólgu, og ríkið var rekið með nokkrum halla til að milda áfallið á hagkerfið. Heimilin fundu því lítið fyrir þeirri kreppu sem reið yfir. Þrálát verðbólga nú er að hluta til afleiðing þessara aðgerða en miklar launahækkanir hafa aukið verðbólguþrýsting enn frekar. Þrátt fyrir minnkandi eftirspurn og miklar launahækkanir hefur vinnumarkaðurinn haldist sterkur og mældist atvinnuleysi aðeins 3,9% í lok árs 2023 miðað við árstíðaleiðréttar tölur. Það er ekki síst ferðaþjónustu að þakka en starfsfólki í störfum tengdum flugi hefur fjölgað 20,9% á einu ári og hjá ferðaskrifstofum og tengdum þjónustum um 19,3%.

Verðbólga mældist 7,7% í lok árs 2023 og hefur lítið breyst frá því í júlí það ár, en nú er útlit fyrir að hún muni hjaðna nokkuð á næstu mánuðum og spáir greining Arion að hún muni mælast um 6,1% í mars. Hins vegar má búast við því verðbólga muni ganga hægt niður og verði að meðaltali um 5,5% yfir árið. Minni verðbólga gerir það að verkum að raunstig stýrivaxta hækkar sjálfkrafa og aðhald peningastefnunnar verður því meira að öðru óbreyttu. Það eykur rými fyrir vaxtalækkanir síðar á árinu.

Óvissan er þó mikil en tveir þættir gætu orðið afgerandi. Annars vegar niðurstöður kjarasamninga og hins vegar hvernig húsnæðisvandi Grindvíkinga verður leystur. Í upphafi kjarasamninga virtist mikill samningsvilji og útlit var fyrir að launahækkanir yrðu hóflegar. Nú hefur tónninn breyst og því virðast auknar líkur á að samið verði um umtalsverðar launahækkanir. Þótt launahækkanirnar séu jákvæðar fyrir heimilin þá gæti það á móti þýtt að stýrivextir haldist lengur háir. Greining Arion telur ólíklegt að stýrivextir verði lækkaðir fyrr en búið verði að semja bæði á almennum vinnumarkaði og hinum opinbera. Því megi í fyrsta lagi búast við lækkun stýrivaxta í maí. Hinn óvissuþátturinn snýr að aðgerðum vegna ástandsins í Grindavík. Óvíst er hvernig slíkar aðgerðir verða framkvæmdar en ríkisstjórnin hefur gefið það út að engin verði tilneyddur til þess að búa áfram í bænum og þannig ýjað að því að fólk geti fengið húsnæðið sitt bætt með einhverjum hætti, kjósi það að flytja. Ef allir Grindvíkingar, eða stór hluti þeirra, eiga eftir að kaupa sér íbúð annars staðar mun það að öllum líkindum hafa þónokkur áhrif á húsnæðismarkaðinn, jafnvel þótt farið verði í einhvers konar mótvægisaðgerðir.

Undirstöður íslensks hagkerfis eru enn sterkar þrátt fyrir hægagang og búast má við að innlend eftirspurn taki við sér á næsta ári samhliða því sem stýrivextir eru lækkaðir og að hagkerfið leiti í jafnvægi.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Horfur í starfsemi bankans

Arion samstæðan vinnur markvisst að því að verða best í að mæta þörfum markhópa sinna og leiðandi fyrirtæki sem er drifkraftur árangurs viðskiptavina og samfélagsins alls. Byggir þessi sýn á langtíma viðskiptasamböndum, fjölbreyttri þjónustu og sterkri samvinnu sem undirbyggir heilstæða upplifun viðskiptavina og sjálfbærra verðmætasköpun. Rekstur samstæðunnar ber þess merki að árangur sé að nást á þessari vegferð. Árið 2023 einkenndist af áframhaldandi sterkum grunnrekstri samstæðunnar þar sem öllum helstu fjárhagslegum markmiðum var náð. Reksturinn byggir á fjölbreyttum stoðum samstæðunnar sem vega hver aðra upp í gegnum hagsveiflurnar, mynda heildrænt þjónustuframboð fyrir viðskiptavini og leiða til rekstrarhagkvæmni.

Eins og undanfarin ár þá einkenndist 2023 af töluverðum breytingum í rekstrarumhverfinu. Í slíku umhverfi felst styrkur samstæðunnar einmitt í fjölbreyttum stoðum og kröftugum innviðum en á sama tíma sveigjanleika til að bregðast við breytingum í umhverfinu. Verðbólga og vaxtahækkanir hafa einkennt hagkerfið og það er jákvætt að áfangar séu að nást við að koma böndum á verðbólguna því þannig færumst við nær jafnvægi í hagkerfinu. Ljóst er þó að kjarasamningar munu spila stórt hlutverk vaðrandi þróunina á næstu vikum og mánuðum. Eldgos á Reykjanesskaga var svo annað stórt viðfangsefni á árinu. Samstæðan hefur staðið þétt með viðskiptavinum sínum á svæðinu á þessum erfiðu tímum og mun gera það áfram.

Arion er sem áður í sterkri stöðu til að takast á við breytingar í umhverfinu, með sterkar og fjölbreyttar stoðir rekstursins, há eiginfjárhlutföll í alþjóðlegum samanburði og mjög góða lausafjárstöðu.

Þann 1. mars mun Arion banki halda fjárfestadag í höfuðstöðvum sínum þar sem framkvæmdastjórn mun kynna helstu stefnumótandi verkefni rekstrareininganna og skerpa á markmiðum næstkomandi ára.

Starfsmenn

Í lok árs voru 822 stöðugildi hjá samstæðunni samanborið við 781 í lok árs 2022.

Arion banki og Vörður eru með kaupaukakerfi sem tók gildi árið 2021 og nær til allra starfsmanna félaganna. Kerfið er í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins um kaupaukagreiðslur starfsfólks fjármálafyrirtækja. Í grunninn er kerfið tvíþætt, annars vegar getur starfsfólk fengið allt að 10% af föstum árslaunum í kaupauka en hins vegar getur afmarkaður hópur fengið allt að 25% af föstum árslaunum í kaupaukagreiðslu og þá í formi hlutabréfa í bankanum. Af 25% hlutanum koma 60% til afhendingar strax en eru háð þriggja ára sölubanni. Eftirstæð 40% eru afhent að fjórum til fimm árum liðnum. Sá mælikvarði sem sker úr um hvort greiddur verður kaupauki, að hluta eða öllu leyti, er arðsemi bankans á viðkomandi ári og að hún sé hærri en vegið meðaltal arðsemi helstu keppinauta bankans. Stefnir er með sérstakt kaupaukakerfi þar sem aðrir mælikvarðar eru lagðir til grundvallar. Frá árinu 2021 hefur Arion banki jafnframt verið með kaupréttaráætlun fyrir allt starfsfólk bankans, Varðar og Stefnis, sem talin er mikilvægur þáttur í að samþætta hagsmuni starfsfólks við langtímahagsmuni bankans. Kaupréttaráætlunin var upphaflega til fimm ára þar sem starfsfólk hefur rétt til að kaupa hlutabréf árlega fyrir allt að 1.500 þúsund krónur í hvert sinn. Kaupgengi ræðst af meðalverði hlutabréfa bankans 10 daga fyrir undirritun kaupréttarsamnings.

Fjármögnun og lausafjárstaða

Fjármögnun og lausafjárstýring einkenndust af sterkri lausafjárstöðu og áframhaldandi vexti innlána. Lausafjárstaða bankans var vel umfram lágmarksviðmið og lausafjárhlutfall í árslok 2023 var 192%, en lágmarkshlutfall er 100%. Sterk lausafjárstaða er tilkomin vegna fjármögnunar á heildsölumarkaði auk þess sem innlán frá viðskiptavinum jukust um 5,0%, úr 755 milljörðum króna í 793 milljarða króna.

Í maí 2023 gaf Arion banki út almenn skuldabréf að upphæð 300 milljónir evra til þriggja ára. Skuldabréfin bera 7,25% fasta vexti sem jafngilda 407 punkta álagi yfir millibankavöxtum í evrum. Sterk eftirspurn var eftir skuldabréfunum frá fjölbreyttum hópi fjárfesta á alþjóðlegum skuldabréfamarkaði. Í heild bárust tilboð fyrir rúmlega 600 milljónir evra frá yfir 70 fjárfestum frá meira en 15 löndum í Evrópu og Asíu. Samhliða útgáfunni tilkynnti Arion banki um endurkaupatilboð til eigenda 300 milljóna evra skuldabréfaútgáfu bankans sem er á gjaldaga í maí 2024.

Arion banki lauk í nóvember útboði á nýjum verðtryggðum flokki almennra skuldabréfa. Nýi flokkurinn ARION 28 1512 fékk góðar viðtökur og seldi bankinn 8.740 milljónir króna á ávöxtunarkröfunni 4,40% í flokknum sem er verðtryggt vaxtagreiðslubréf. Lokagjalddagi er 15. desember 2028.

Arion banki hélt áfram útgáfu sinni á sértryggðum skuldabréfum. Á árinu 2023 voru gefin út sértryggð skuldabréf fyrir 44,4 milljarða króna (þar af voru 22.6 milljarðar króna til eigin nota).

Alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið Moody's Investors Service veitti Arion banka í fyrsta sinn lánshæfiseinkunn á sértryggð skuldabréf. Arion banki fékk langtímaeinkunnina Aa2 sem útgefandi sértryggðra skuldabréfa í evrum. Um er að ræða hæstu lánshæfiseinkunn íslensks útgefanda. Á árinu fékk Arion banki hækkun á lánshæfiseinkunn sem útgefandi óveðtryggðra skuldabréfa úr Baa1 í A3. Einnig var lánshæfismat langtíma og skammtíma innlána hækkað úr A3/P-2 í A2/P-1. Horfum var jafnframt breytt úr jákvæðum í stöðugar.

Í maí staðfesti alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið S&P Global Ratings (S&P) lánshæfismat Arion banka, BBB, og breytti horfum úr stöðugum í neikvæðar. Í nóvember var horfum breytt aftur í stöðugar.

S&P hækkaði lánshæfismat sértryggðra skuldabréfa Arion banka frá A í A+ með stöðugum horfum. Lánshæfi sértryggðra skuldabréfa er nú það sama og einkunn íslenska ríkisins hjá S&P.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Eigið fé, áhættuvegnar eignir og arðgreiðslur

Arðgreiðslustefna Arion banka kveður á um að bankinn greiði sem nemur 50% af hagnaði í arð auk þess sem frekari arðgreiðslur eða endurkaup eigin hlutabréfa geti farið fram þegar bankinn ræður yfir eigin fé sem er umfram kröfur eftirlitsaðila að viðbættum stjórnendaauka. Bankinn hefur það að markmiði að viðhalda hlutfalli almenns eigin fjár þáttar 1 sem er 150-250 bps yfir kröfum eftirlitsaðila. Til skemmri tíma horfir bankinn einnig til viðmiða matsfyrirtækja við eiginfjárstýringu. Þetta á einkum við um BBB einkunn bankans frá Standard & Poor's, en til þess að viðhalda þeirri einkunn þarf bankinn að auka við eigið fé þáttar 1 þannig að hlutfall þess sé á bilinu 4-5 prósent af áhættugrunni yfir lögbundnum eiginfjárkröfum. Útgefandaeinkunn Arion banka frá Moody's er A3, og horfur metnar stöðugar.

Stjórn bankans leggur til að um 13 milljarða króna arður verði greiddur á árinu 2024 vegna ársins 2023 sem, að teknu tilliti til eigin bréfa bankans, samsvarar 9,0 krónum á hlut. Í mars 2023 greiddi Arion banki út 12,5 milljarða króna arð sem samsvaraði 8,5 krónum á hlut.

Þann 10. júlí 2023 birti Fjármálaeftirlitið niðurstöður könnunar- og matsferlis (SREP) hjá Arion banka byggt á fjárhagsupplýsingum frá árslokum 2022. Viðbótareiginfjárbinding undir stoð 2 var ákvörðuð 2,1% af áhættugrunni (REA). Þetta var lækkun um 1,4 prósentustig frá fyrra ári.

Í mars 2023 tilkynnti Seðlabankinn að sveiflujöfnunaraukinn yrði hækkaður úr 2% í 2,5% frá 15. mars 2024. Að öðru óbreyttu mun heildareiginfjárkrafa Arion banka hækka sem því nemur.

Eiginfjárstaða Arion banka er mjög sterk og mun haldast þannig um fyrirsjáanlega framtíð. Þessi góða staða er grundvöllur getu bankans til að styðja við viðskiptavini sína og íslenskt efnahagslíf á tímum þar sem hættur steðja að vegna óróa í alþjóðastjórnmálum, hárra vaxta, verðbólgu og náttúruvár.

Eiginfjárhlutfall samstæðunnar var 24,1% þann 31. desember 2023 og hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1 var 19,7%. Við útreikning á hlutfallinu er tekið tillit til fyrirsjáanlegrar útgreiðslu eigin fjár í formi arðs og endurkaupa. Til samanburðar er heildareiginfjárkrafa Arion banka 19,3% og krafa um hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1 14,9%, að teknu tilliti til eiginfjárauka.

Áhættugrunnur samstæðunnar hækkaði um 27,6 milljarða króna á árinu 2023. Áhættuvegin staða vegna lánveitinga til viðskiptavina jókst um 25,3 milljarða króna og vegna rekstraráhættu um 9,5 milljarða króna. Áhættuvegin staða vegna mótaðilaáhættu lækkaði um 7,2 milljarða króna á árinu. Aðrar hreyfingar voru smærri.

Skilavald Seðlabanka Íslands samþykkti skilaáætlun Arion banka þann 17. október 2023. Samhliða því ákvarðaði skilavaldið lágmarkskröfu um eigið fé og hæfar skuldbindingar (MREL) í samræmi við lög nr. 70/2020 um skilameðferð lánastofnana og verðbréfafyrirtækja. Krafan er tvíþætt, annars vegar um hlutfall af áhættugrunni, 20,2%, og hins vegar um hlutfall af heildaráhættuskuldbindingum, 6,0%. Bankinn uppfyllir þessar kröfur að fullu. Ráðgert er að krafa um undirskipan tiltekins hlutfalls eiginfjárgrunns og hæfra skuldbindinga taki gildi á Íslandi á þriðja ársfjórðungi 2026.

Samstæðan og eignarhald

Meginvettvangur upplýsingagjafar og tillagna sem stjórn Arion banka leggur fyrir hluthafa er á löglega boðuðum hluthafafundum en samskipti milli stjórnar og hluthafa á milli funda fara að öðru leyti eftir skilvirku og aðgengilegu fyrirkomulagi. Allar upplýsingar sem skilgreinast sem viðkvæmar markaðsupplýsingar eru birtar í kauphallartilkynningum sem MAR tilkynningar. Bankinn skipuleggur jafnframt ársfjórðungslega fundi fyrir markaðsaðila þar sem bankastjóri, fjármálastjóri og fulltrúar fjárfestatengsla kynna árshlutauppgjör bankans. Jafnframt hefur bankinn haldið markaðsdag bankans í tvígang í nóvember árin 2019 og 2021 þar sem farið var yfir árangur og áherslur í rekstri á komandi misserum. Næsti markaðsdagur verður haldinn 1. mars 2024.

Í lok desember 2023 var Gildi lífeyrissjóður stærsti hluthafi í Arion banka með 9,85% eignarhlut. Arion banki átti 0,95% eigin hluti í árslok 2023. Fjöldi hluthafa var 10.906 í lok ársins en 12.059 í upphafi þess. Frekari upplýsingar um hluthafa Arion banka að finna í skýringu 38. Á aðalfundi bankans í mars 2023 var samþykkt lækkun á hlutafé með jöfnun á 50 milljónum eigin hluta bankans, sem samsvarar 50 milljónum að nafnverði. Lækkunin var gerð 25. apríl 2023.

Áhættustýring

Samstæðan stendur frammi fyrir ýmis konar áhættum sem tengjast starfsemi hennar sem fjármálafyrirtækis og stafa af daglegum rekstri. Áhættustýring er því grundvallarþáttur í starfi samstæðunnar. Grunnstoðir virkrar áhættustýringar felast í greiningu verulegrar áhættu, mælingu á áhættu, aðgerðum til þess að takmarka áhættu og stöðugri vöktun áhættuþátta. Áhættustýringarferlið og geta samstæðunnar til að stýra og verðleggja áhættuþætti er ómissandi þáttur í að tryggja áframhaldandi arðsemi samstæðunnar, svo og til að tryggja að áhættu hennar sé haldið innan viðunandi marka. Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð á áhættustýringarkerfi hans og ber að tryggja að viðunandi áhættustefnur og stjórnarhættir séu ákvarðaðir til þess að fylgjast með áhættuþáttum. Áhættustýringu samstæðunnar, uppbyggingu hennar og helstu áhættuþáttum er lýst í skýringum með ársreikningnum og í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Stjórnarhættir

Á aðalfundi bankans þann 15. mars 2023 voru sex stjórnarmenn kjörnir til eins árs, þrjár konur og þrír karlar. Að auki voru kjörnir tveir varamenn stjórnar, ein kona og einn karl. Allir stjórnar- og varamenn eru óháðir Arion banka og daglegum stjórnendum hans sem og stórum hluthöfum bankans. Kynjahlutfall er í samræmi við lagakröfur sem segja að fyrirtæki með fleiri en 50 starfsmenn skuli tryggja að hlutfall hvors kyns í stjórn félagsins sé ekki lægra en 40%.

Stjórn Arion banka hf. hefur tileinkað sér góða stjórnarhætti og einsetur sér að stuðla að og styðja við ábyrga hegðun og fyrirtækjamenningu og opin og traust samskipti bankans, hluthafa og annarra hagsmunaaðila. Stjórn Arion banka fer með æðsta vald í málefnum bankans á milli hluthafafunda og annast þann þátt rekstrar bankans sem ekki telst til daglegs rekstrar, þ.e. tekur ákvarðanir um mál sem eru óvenjuleg eða mikils háttar. Stjórn Arion banka ræður bankastjóra sem fer með daglegan rekstur í samræmi við þá stefnu sem hún setur. Bankastjóri ræður framkvæmdastjórn.

Undirnefndir stjórnar eru fimm, endurskoðunarnefnd, áhættunefnd, lánanefnd, starfskjaranefnd og tækninefnd. Einn nefndarmaður í endurskoðunarnefnd stjórnar er ekki stjórnarmaður og er óháður bæði bankanum og hluthöfum hans.

Helstu hlutverk stjórnar, sem nánar eru tilgreind í starfsreglum stjórnar, eru m.a. að staðfesta stefnu bankans, hafa eftirlit með fjárreiðum og bókhaldi og að tryggja viðeigandi innra eftirlit. Stjórn tryggir að innan bankans starfi virk innri endurskoðunardeild, regluvarsla og áhættustýring. Innri endurskoðandi er skipaður af stjórn og starfar óháður öðrum deildum bankans, í samræmi við erindisbréf stjórnar. Innri endurskoðandi veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur bankans. Regluvörður, sem heyrir beint undir bankastjóra, starfar sjálfstætt innan bankans, í samræmi við erindisbréf stjórnar. Meginhlutverk regluvörslu er að draga úr hættu á því að reglur séu brotnar í rekstri bankans með fyrirbyggjandi aðgerðum. Þá sér regluvarsla um að samhæfa aðgerðir bankans gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Regluvarsla starfar samkvæmt áhættumiðaðri starfsáætlun samþykktri af stjórn, þar sem meðal annars er kveðið á um reglulegt eftirlit og reglulega fræðslu fyrir starfsfólk um þær lagakröfur sem bankinn starfar eftir.

Stjórnarháttum Arion banka er nánar lýst í stjórnarháttayfirlýsingu bankans sem má finna í óendurskoðuðum viðauka við ársreikninginn og á heimasíðunni www.arionbanki.is. Stjórnarháttayfirlýsingin byggir á lögum og reglum og viðurkenndum leiðbeiningum sem í gildi eru á þeim tíma sem ársreikningur bankans er staðfestur af stjórn. Yfirlýsingin er gerð í samræmi við leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja, 6. útgáfu, útgefinni af Viðskiptaráði Íslands, Samtökum atvinnulífsins og Kauphöll Íslands í febrúar 2021. Stjórnarhættir bankans eru í samræmi við leiðbeiningarnar að tveimur tilvikum undanskildum, sem nánar eru tilgreind í stjórnarháttaryfirlýsingunni.

Í september tók Birna Hlín Káradóttir, sem hefur verið yfirlögfræðingur bankans síðan 2019 við sem framkvæmdarstjóri á nýju sviði bankans, reksturs og menningar. Sviðið tók við margvíslegum verkefnum sem áður heyrðu undir önnur svið bankans. Á sviði reksturs og menningar er einnig ný umbreytingardeild. Þessar breytingar eru til þess gerðar að stuðla að betra og nánara samstarfi á milli stoðdeilda, skila meiri skilvirkni í rekstri, stýra umbreytingarverkefnum á skilvirkari hátt og koma á skýrari áherslu á þjónustu og upplifun viðskiptavina. Rekstur og menning mun einnig gegna lykilhlutverki í áframhaldandi mótun fyrirtækjamenningar Arion banka. Undir nýja svið reksturs og menningar heyrir, mannauður, viðskiptaumsjón, rekstrarumsjón, umbreyting og lögfræðiþjónusta.

Sjálfbærni og ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Arion banki leggur áherslu á umhverfis- og félagsþætti í sinni starfsemi og góða og vandaða stjórnarhætti og er viðskiptalíkani bankans lýst framar í þessari skýrslu. Hlutverk okkar er að liðsinna þeim sem vilja ná árangri á Íslandi og víðar á norðurslóðum með snjöllum og traustum fjármálalausnum sem efla fjárhagslegt heilbrigði og stuðla að sjálfbærri verðmætasköpun.

Yfirskrift stefnu bankans um sjálfbærni er saman látum við góða hluti gerast og felur meðal annars í sér að við viljum vera öðrum fyrirmynd um ábyrga og arðbæra viðskiptahætti sem taka mið af umhverfi og samfélagi. Hjá Arion banka leggjum við áherslu á að samfélagsábyrgð og sjálfbærni séu hluti af daglegri starfsemi bankans, ákvarðanatöku og ferlum. Siðareglur bankans eru viðmið fyrir starfsfólk til að stuðla að ábyrgri ákvarðanatöku.

Í bankanum er starfandi sjálfbærninefnd og stýring á áhættum í tengslum við umhverfis- og félagsþætti og stjórnarhætti (UFS) skilgreind sem hluti af áhættustýringarkerfi bankans. Bankastjóri er formaður nefndarinnar sem hefur það meginhlutverk að fylgjast með frammistöðu bankans í tengslum við stefnu og skuldbindingar á sviði sjálfbærni og tryggja að tillit sé tekið til UFS þátta í ákvarðanatöku og áætlunum. Græn fjármögnunarnefnd og jafnréttisnefnd bankans heyra undir nefndina.

Bankinn hefur sett sér áhættustefnu um sjálfbærni sem er samþykkt af stjórn og er endurskoðuð árlega. Í þeirri stefnu kemur meðal annars fram að bankinn leitist við að tryggja að starfsemi hans og þjónusta hafi ekki í för með sér neikvæð áhrif á fólk eða umhverfi. Einnig kemur þar fram að bankinn styðji aðgerðaáætlun Íslands í loftslagsmálum sem sett hefur verið fram með það að markmiði að standast skuldbindingar Parísarsamkomulagins og að metnaðarfull áform um kolefnishlutleysi Íslands árið 2040 náist. Lykilmælikvarðar í tengslum við umhverfis- og félagsþætti og stjórnarhætti eru hluti af mánaðarlegri áhættuskýrslu til stjórnar og áhættuvilji bankans hefur verið skilgreindur í tengslum við þá.

Bankinn hefur valið sex heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna sem bankinn leggur megináherslu á. Markmiðin sem unnið er sérstaklega að eru markmið 5 um jafnrétti kynjanna, markmið 7 um sjálfbæra orku, markmið 8 um góða atvinnu og hagvöxt, markmið 9 um nýsköpun og uppbyggingu, markmið 12 um ábyrga neyslu og framleiðslu og markmið 13 sem snýr að aðgerðum í loftslagsmálum.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Samstarf á sviði sjálfbærni

Arion banki á í víðtæku samstarfi á sviði sjálfbærni og samfélagsábyrgðar, bæði innanlands og alþjóðlega og er aðili að fjölmörgum sáttmálum og sameiginlegum yfirlýsingum. Bankinn er meðal annars aðili að UN Global Compact, sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð fyrirtækja, meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (UN PRI), meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrga bankastarfsemi (UN PRB) og jafnréttissáttmála UN Women.

Á árinu 2023 undirritaði bankastjóri Arion banka, Benedikt Gíslason, yfirlýsingu tæplega 80 forstjóra norrænna fyrirtækja innan Global Compact þar sem lýst var yfir stuðningi við Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna og markmið Parísarsamkomulagsins og hvatt til frekari aðgerða í loftslagsmálum svo þau markmið náist. Yfirlýsingin var sett fram í tengslum við COP28, loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna. Í lok ársins gerðist bankinn aðili að Science Based Targets initiative (SBTi) og Net-Zero Banking Alliance, samtökum banka á alþjóðavísu undir hatti Sameinuðu þjóðanna.

Á innlendum vettvangi er bankinn meðal annars kjölfesta Festu, miðstöðvar um samfélagsábyrgð og sjálfbærni og einn af stofnfélögum IcelandSIF, félags íslenskra fjárfesta um ábyrgar fjárfestingar. Þá er bankinn einn af stofnfélögum Grænvangs, samstarfsvettvangs atvinnulífs og stjórnvalda um loftslagsmál og grænar lausnir. Bankinn hefur verið aðili að loftslagsyfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar frá árinu 2015 og hefur undirritað viljayfirlýsingu um Jafnvægisvog Félags kvenna í atvinnulífinu (FKA).

Stefna og aðgerðir í umhverfis- og loftslagsmálum

Arion banki hefur sett sér umhverfis- og loftslagsstefnu og markmið. Í stefnunni, sem var uppfærð í ársbyrjun 2024, er meðal annars fjallað um mikilvægi þess að bankinn lágmarki neikvæð umhverfisáhrif af starfsemi sinni og losun gróðurhúsalofttegunda. Fram kemur að bankinn beini sjónum sínum að fjármögnun verkefna sem snúa að sjálfbærri þróun og grænni uppbyggingu, styðji metnaðarfull áform Íslands um kolefnishlutleysi árið 2040 og stefni sömuleiðis á kolefnishlutleysi sama ár.

Á árinu 2023 var unnið að uppfærslu markmiða í tengslum við umhverfis- og loftslagsstefnu bankans og voru markmiðin samþykkt af sjálfbærninefnd í byrjun árs 2024. Fyrri markmið voru endurskoðuð með tilliti til þess árangurs sem bankinn hefur náð og nýjum bætt við. Markmið bankans eru endurmetin árlega með það fyrir augum að setja markið ávallt hærra.

Markmið í tengslum við umhverfis- og loftslagsmál Arion banka til ársins 2030:

- Hlutfall sjálfbærra lánveitinga verði a.m.k. 20% af heildar lánabók bankans.
- Dregið verði úr losun gróðurhúsalofttegunda sem hlýst af eigin starfsemi (umfang 1 og 2) um 80% m.v. árið 2015 og sú losun sem eftir stendur verði kolefnisjöfnuð.
- Stöðugt verði unnið að því að ná betur utan um losun vegna aðkeyptra vara og þjónustu (umfang 3) í starfsemi bankans.
- Stuðlað verði að samdrætti í fjármagnaðri losun í þeim atvinnugreinum sem hafa hvað mest áhrif (umfang 3) í samræmi við markmið um kolefnishlutleysi árið 2040. Nýjustu markmið eru birt árlega í skýrslu bankans um fjármagnaða kolefnislosun.
- Markmið í tengslum við fjármagnaðan útblástur séu samþykkt af SBTi.

Arion banki gaf út heildstæða græna fjármálaumgjörð á árinu 2021 og hefur síðan þá farið í fjórar grænar skuldabréfaútgáfur sem byggja á þeirri umgjörð. Eftir góðan vöxt grænna lánveitinga á milli áranna 2021 og 2022 lækkaði hlutfall grænna lánveitinga af heildarlánasafni bankans lítillega á árinu 2023 og var í árslok 10,7%. Markmið bankans var að koma hlutfalli lánveitinga sem falla undir græna fjármálaumgjörð í að minnsta kosti 20% árið 2030. Það markmiðið var endurskoðað í byrjun árs 2024 og framvegis mun það ná til bæði grænna lána og lána sem stuðla að jákvæðri þróun samfélagsins. Á árinu 2023 hófst vinna við endurskoðun grænnar fjármálaumgjarðar sem m.a. snýr að því að fella einnig undir hana lán sem hafa jákvæð samfélagsleg áhrif. Þeirri vinnu mun ljúka á árinu 2024.

Í útlánastefnu bankans er lögð áhersla á sjálfbærni og í lánareglum er kveðið á um að meta skuli UFS þætti þegar þörf er á lánshæfismati eða fyrirtæki uppfyllir skilyrði 66. gr.d. laga um ársreikninga.

Í uppfærðum markmiðum bankans kemur fram að bankinn vinni að því að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda um 80% í eigin starfsemi fyrir árið 2030, þ.e. vegna húsnæðis og bíla í rekstri bankans. Í lok árs 2023 hafði bankinn dregið úr losun vegna þessara þátta um 75,5% frá viðmiðunarárinu 2015. Bankinn kaupir árlega vottaðar kolefniseiningar á móti losun sem er á beinni ábyrgð bankans og vegna annarra þátta í tengslum við starfsemina svo sem vegna viðskiptaferða, úrgangs og samgangna starfsfólks til og frá vinnu.

Samhliða árs- og sjálfbærniskýrslu 2023 birtir bankinn í annað sinn skýrslu um fjármagnaða kolefnislosun Arion banka sem byggir á aðferðafræði Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Um er að ræða losun frá lánveitingum og fjárfestingum bankans. Meðal annars kemur fram í skýrslunni að losunarkræfni útlánasafns bankans sé með svipuðum hætti á milli ára en hafi þróast með örlítið jákvæðum hætti, en losunarkræfni er skilgreind sem útblástur gróðurhúsalofttegunda á hverja lánaða milljón. Losunarkræfni lána til viðskiptavina lækkaði úr 0,154 ktCO2í/ISKm í 0,151 ktCO2í/ISKm eða um 2%. Af útlánum vega fyrirtækjalán mest en 90% allrar losunar frá útlánum er vegna þeirra. Samdráttur í losunarkræfni var 5,1% milli ára í þeim lánaflokki. Í skýrslunni eru sett fram fyrstu loftslagsmarkmiðin í tengslum við niðurstöður fjármagnaðs útblásturs og eru þar stigin mikilvæg skref í markmiðasetningu bankans til ársins 2030. Stefnt er á að fá loftslagsmarkmið bankans samþykkt af Science Based Targets initiative (SBTi) innan tveggja ára.

Mannauður

Stefna Arion banka í mannauðsmálum miðar að því að skapa jákvætt og hvetjandi vinnuumhverfi og styðja við starfsfólk. Lögð er rík áhersla á að halda í og laða að framúrskarandi starfsfólk og styðja við það í faglegum og persónulegum vexti. Bankinn hefur sett sér stefnu í fræðslumálum með það að markmiði að starfsfólk efli og viðhaldi þekkingu og hæfni, sé ávallt vel upplýst og þekki til þeirra laga og reglna sem gilda um þeirra starfssvið. Þá er starfsfólk hvatt til að taka frumkvæði og ábyrgð á eigin þekkingu og færni.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Arion vísitalan er könnun sem send er reglulega til alls starfsfólks bankans og mælir meðal annars upplifun starfsfólks á eigin störfum, starfsumhverfi og líðan á vinnustað. Niðurstöður vísitölunnar á árinu gefa til kynna að starfsfólki líður almennt vel í vinnunni og er ánægt með starfsumhverfið. Meðaltal Arion vísitölunnar á árinu var 4,38 á kvarðanum 1-5. Þá sýndu niðurstöður vinnustaðagreiningar að 93% starfsfólks er ánægt með vinnustaðinn og helgun starfsfólks mælist 4,27 á kvarðanum 1-5.

Bankinn hefur sett sér skýra jafnréttis- og mannréttindastefnu og aðgerðaáætlun til þriggja ára. Markmið stefnunnar og áætlunarinnar er að skapa umhverfi þar sem fólk með sambærilega menntun, starfsreynslu og ábyrgð býr við jöfn tækifæri og kjör, án tillits til kyns, kynvitundar, kynhneigðar, uppruna, þjóðernis, litarhafts, aldurs, fötlunar, trúar eða annarrar stöðu. Í jafnréttisáætluninni er lögð áhersla á að jafna kynjahlutföll innan bankans, ekki einungis á meðal stjórnenda heldur einnig innan starfaflokka, nefnda og starfseininga. Þegar horft er til allra stjórnenda bankans eru konur nú 44% og karlar 56%.

Frá árinu 2015 hefur bankinn unnið eftir jafnlaunakerfi og verið með jafnlaunavottun. Markmiðið er að vinna gegn kynbundnum launamun og stuðla að jafnrétti. Árið 2018 fékk Arion jafnlaunamerki velferðarráðuneytisins fyrstur íslenskra banka og þá sýndu niðurstöður launagreiningar 2,4% óútskýrðan launamun kynjanna. Frá árinu 2022 hefur verið lögð aukin áhersla á þennan málaflokk og bankinn innleiddi mánaðarlegar launagreiningar til viðbótar við jafnlaunaúttekt sem farið er í gegnum árlega. Í viðhaldsúttekt á jafnlaunakerfinu sem framkvæmd var á árinu 2023 var niðurstaðan 0,2% óútskýrður launamunur (konur hærri) samanborið við 0,4% árið 2022, en markmið er að niðurstöður launagreiningar séu undir 1%. Til viðbótar við markmið um niðurstöður launagreiningar hafa verið sett markmið um að miðgildi heildarlauna karla sem hlutfall af heildarlaunum kvenna lækki niður fyrir 1,3. Miðgildi heildarlauna karla sem hlutfall af heildarlaunum kvenna árið 2023 var 1,28 samanborið við 1,29 árið 2022 og 1,43 árið 2021. Jafnframt er horft til hlutfallsins í mismunandi starfaflokkum innan bankans.

Einelti, kynbundin eða kynferðisleg áreitni, sem og annað ofbeldi (EKKO) er ekki undir neinum kringumstæðum umborið hjá bankanum. Hjá bankanum er starfandi eineltisteymi sem ber ábyrgð á stefnu, verkferlum og fræðslu í tengslum við EKKO.

Varnir gegn spillingu og mútum

Bankinn hefur innleitt stefnu um aðgerðir gegn fjármunabrotum, svo sem peningaþvætti, fjármögnun hryðjuverka, mútum og spillingu og markaðssvikum. Stjórn bankans samþykkti á árinu sérstaka stefnu um varnir gegn mútum og spillingu með það að markmiði að setja almenna mælikvarða um málaflokkinn. Stefnan felur í sér að innan bankans ríki ekkert umburðarlyndi fyrir spillingu og mútum og að í starfseminni séu ferlar sem tryggi að starfsfólk tilkynni öll tilvik sem kunna að tengjast mútum og spillingu. Bankinn gerir sér grein fyrir að áhætta tengd mútum og spillingu er almennt til staðar á öllu sviðum fjármálastarfseminnar og hafa helstu áhættur verið greindar innan bankans sem endurmetur ráðstafanir sínar reglulega til að bregðast við helstu áhættum hverju sinni. Nánari upplýsingar um varnir gegn mútum og spillingu má finna í áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2023.

Áhætta í tengslum við sjálfbærni

Í lok árs 2023 hófst árlegt áhættumat bankans. Matið var að þessu sinni sameinað áhættuumgjörð bankans og framkvæmt samhliða árlegu áhættumatsferli. Eðlislæg áhætta í tengslum við mannauðsmál og félagsþætti er almennt metin lág. Helsta áhættan sneri að hæfni og þróun starfsfólks ásamt jafnrétti og fjölbreytileika. Í tengslum við umhverfismál var hættan á grænþvotti og umhverfis- og loftslagsáhrif á lánveitingar og fjárfestingar metnar sem helstu áhættur. Niðurstöðurnar sýndu jafnframt að helstu áhættur bankans í tengslum við stjórnarhætti snúa að vörnum gegn peningaþvætti, brotum í tengslum við þekkingu á viðskiptavinum (KYC) og málefnum persónuverndar. Stýringar á fyrrgreindum áhættum innan bankans voru heilt yfir metnar fullnægjandi eða sterkar.

Árið 2023 tóku gildi reglur Seðlabankans nr. 772/2023 um upplýsingaskyldu fjármálafyrirtækja sem meðal annars fela í sér innleiðingu framkvæmdarreglugerðar (ESB) 2022/2453 um tæknilega framkvæmdarstaðla varðandi birtingu upplýsinga um áhættu vegna umhverfisþátta, félagslegra þátta og stjórnarhátta. Evrópska bankaeftirlitið (EBA) gaf út fyrrnefnda tæknistaðla og sniðmát sem bankinn birtir nú í fyrsta sinn í áhættuskýrslu (Pillar 3) 2023. Tæknistaðlarnir byggja meðal annars á tilmælum Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) sem bankinn hefur nýtt sér síðustu ár til að öðlast betri yfirsýn yfir áhættu tengda loftslagsbreytingum og í umfjöllun um sjálfbærniáhættu.

Áreiðanleikakönnunarferli

Starfsemi Arion banka fellur undir ákvæði ársreikningalaga um ófjárhagslega upplýsingagjöf, 66. gr. d. Upplýsingar í árs- og sjálfbærniskýrslu 2023 eru unnar og birtar samkvæmt Global Reporting Initiative, GRI Standards, sem hjálpar fyrirtækjum og stofnunum að miðla upplýsingum tengdum samfélagsábyrgð og sjálfbærni á gegnsæjan og samanburðarhæfan hátt.

Við miðlun upplýsinga um sjálfbærni í starfseminni er einnig notast við UFS viðmið Nasdaq á Norðurlöndunum og 10 grundvallarviðmið Global Compact, sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð. Einnig er horft til heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. Í fjórða sinn er gerð grein fyrir framvindu innleiðingar á meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrga bankastarfsemi, Principles for Responsible Banking (PRB).

Á árinu 2023 tók Arion banki sín fyrstu skref í innleiðingu á ESRS staðlinum, European Sustainability Reporting Standard. Staðallinn er hluti af kröfum væntanlegrar innleiðingar á tilskipun um sjálfbærniupplýsingagjöf stórra og/eða skráðra fyrirtækja (CSRD) í íslenskan rétt. Í fyrsta sinn er því birt tvöföld mikilvægisgreining í tengslum við staðalinn en niðurstöður greiningarinnar voru fengnar með samtölum við hagaðila, könnun meðal starfsfólks og vinnustofum. Vísað er í ESRS staðalinn að hluta í umhverfisuppgjöri bankans en innleiðingu á staðlinum er hvergi nærri lokið.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Á árinu 2023 tók gildi sjálfbærnilöggjöf hér á landi sem meðal annars gerir bankanum skylt að birta upplýsingar í tengslum við flokkunarkerfi Evrópusambandsins (EU Taxonomy). Bankinn birtir í fyrsta sinn upplýsingar í samræmi við flokkunarreglugerðina í viðauka við ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2023. Þar má finna almenna umfjöllun um flokkunarreglugerðina, innleiðingu hennar hér á landi og þá starfsemi sem flokkunarkerfið nær yfir.

Deloitte veitir álit með takmarkaðri vissu á upplýsingagjöf í tengslum við sjálfbærni í árs- og sjálfbærniskýrslu Arion banka samkvæmt GRI Standards og leiðbeiningum Nasdaq. Deloitte veitir jafnframt álit með takmarkaðri vissu á framvinduskýrslu bankans til PRB.

Arion banki hlaut einkunnina „framúrskarandi“ í UFS áhættumati Reitunar á árinu 2023, fjórða árið í röð. Bankinn fékk 90 stig af 100 mögulegum og er því í flokki A3. Matið byggir á árangri bankans á sviði umhverfis- og félagsþátta og stjórnarhátta. Bankinn er vel fyrir ofan meðaltal í öllum flokkum en um fjörutíu aðilar hafa farið í gegnum matið. Arion banki var einnig á árinu 2023 metinn af alþjóðlega matsfyrirtækinu Sustainalytics sem sérhæfir sig í mati á áhættu fyrirtækja þegar kemur að umhverfismálum, félagsþáttum og stjórnarháttum. Niðurstaðan var jákvæð og er bankinn að mati Sustainalytics í hópi þeirra banka sem standa hvað fremst í þessum málum á heimsvísu. Á skalanum 0-100 hlaut bankinn 10,5 stig þar sem færri stig þýða minni áhættu og er það því mat Sustainalytics að lítil hætta sé á verulegu fjárhagslegu tjóni vegna UFS þátta hjá bankanum. Arion banki er í efstu 5% þegar horft er til ríflega eitt þúsund banka um heim allan sem Sustainalytics hefur metið og í efstu 3% þegar horft er til um 400 svæðisbundinna banka.

Nánari upplýsingar um sjálfbærni og ófjárhagslegar upplýsingar má finna í árs- og sjálfbærniskýrslu Arion banka 2023 sem verður aðgengileg á vefvæði bankans 14. febrúar 2024.

Áritun stjórnar og bankastjóra

Ársreikningur samstæðu Arion banka fyrir árið 2023 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Það er álit okkar að samstæðureikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar og sjóðstreymi á árinu 2023 og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2023. Ennfremur er það álit okkar að samstæðureikningurinn ásamt, skýrslu og áritun stjórnar og bankastjóra, gefi glögga mynd af þróun í rekstri og stöðu samstæðunnar og lýsi þeim megin áhættu- og óvissuþáttum sem samstæðan stendur frammi fyrir.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningur Arion banka hf. fyrir árið 2023 með skráarheitið RIL4VBPDB0M7Z3KXSF19-2023-12-31-en.zip hafi í öllum meginatriðum verið gerður í samræmi við kröfur laga um upplýsingaskyldu útgefenda verðbréfa og flöggunarskyldu um sameiginlegt rafrænt skýrslusnið (ESEF reglur).

Stjórn og bankastjóri Arion banka hf. hafa í dag fjallað um samstæðureikning bankans fyrir árið 2023 og staðfesta hann hér með undirritun sinni. Stjórn og bankastjóri leggja til að samstæðureikningurinn verði samþykktur á aðalfundi Arion banka hf.

Reykjavík, 7. febrúar 2024

Stjórn

Brynjólfur Bjarnason, formaður
Paul Richard Horner, varaformaður
Gunnar Sturluson
Kristín Pétursdóttir
Liv Fiksdahl
Steinunn Kristín Þórðardóttir

Bankastjóri

Benedikt Gíslason

Áritun óháðs endurskoðanda

Til hluthafa og stjórnar Arion banka hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Arion banka hf. fyrir árið 2023. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, yfirlit um breytingu á eigin fé, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu bankans á árinu 2023, efnahag hans 31. desember 2023 og breytingu á handbæru fé á árinu 2023, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótar kröfur, eftir því sem við á, í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglur um reikningsskil lánastofnana.

Álit okkar er í samræmi við þær upplýsingar sem koma fram í endurskoðunarskýrslu okkar til endurskoðunarnefndar bankans í samræmi við 11. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014.

Grundvöllur fyrir áliti

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Arion banka hf. í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur sem og aðrar siðareglur sem eru viðeigandi við endurskoðun á Íslandi, og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra reglna.

Samkvæmt okkar bestu vissu, höfum við ekki veitt Arion banka hf., eða þar sem við á, móðurfélagi þess eða dótturfélögum innan Evrópusambandsins, óheimilaða þjónustu sem um getur í 1. mgr. 5. gr reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Megináherslur við endurskoðunina

Megináherslur við endurskoðunina eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu fyrir endurskoðun okkar á samstæðuársreikningi bankans árið 2023. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi áliti á honum. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Megináhersla við endurskoðun	***Hvernig við endurskoðuðum megináherslur***
Mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða	
Útlán til viðskiptavina samstæðunnar námu 1.161.340 milljónum króna þann 31. desember 2023 og nam færð virðisrýrnun 8.917 milljón króna (þar með talið virðisrýrnun liða utan efnahags) þann 31. desember 2023. Samstæðan gerir upp skv. IFRS 9 þar sem virðisrýrnun er færð að teknu tilliti til vænts útlánataps byggt á spálíkönum bankans. Stjórnendur hafa greint frá reikningsskilaaðferðum í tengslum við væntа virðisrýrnun í skýringu 59 og greint frá hreinni virðisbreytingu útlána og ábyrgða í skýringum 16 og 44. Ákvörðun um mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða er háð mati stjórnenda. Vegna mikilvægis matsins, umfangs þess og áhrifa á ársreikninginn teljum við mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða vera megináherslu við endurskoðun okkar. Mikilvægustu forsendur eru: • Forsendur sem notast er við í líkani fyrir vænt útlánatap til að meta líkur á alvarlegum vanskilum og framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina. • Greina tímanlega fyrirgreiðslur með verulega aukningu í útlánaáhættu og virðisrýrðar fyrirgreiðslur. • Mat á tryggingum og forsendur sem notaðar eru við handvirkt mat á virðisrýrðum fyrirgreiðslum.	Við höfum lagt mat á virðisrýrnun útlána og ábyrgða, metið aðferðafræðina sem beitt er ásamt því að leggja mat á þær forsendur sem tilgreindar eru í lýsingu á megináherslunni, byggt á áhættumati okkar og þekkingu á fjármálafyrirtækjum. Við endurskoðun okkar lögðum við mat á innleiðingu samstæðunnar á IFRS 9. Við framkvæmdum prófanir á virðisrýrnunarlíkönum samstæðunnar og lögðum mat á þá aðferðafræði sem innleidd var fyrir útreikning á væntu útlánatapi. Skoðun okkar fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum: • Prófun á lykileftirlitsþáttum vegna lykilforsenda sem notaðar eru í líkani fyrir vænt útlánatap til þess að meta líkur á alvarlegum vanskilum og framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina. • Gagnaendurskoðun á forsendum sem notaðar eru í líkani fyrir vænt útlánatap. Þar með talið skoðun á forsendum sem notast er við í flokkun lána niður á þrep, forsendur sem notast er við til að leiða út líkur á vanskilum á líftíma fyrirgreiðslu og aðferðafræði við útreikning á tapi vegna alvarlegra vanskila • Prófun á lykileftirlitsþáttum og gagnaendurskoðun á því að fyrirgreiðslur með verulega aukningu í útlánaáhættu og virðisrýrðar fyrirgreiðslur séu greindar tímanlega, ásamt forsendum stjórnenda við inngrip. • Prófun á lykileftirlitsþáttum með líkönum og ferlum við mat á virði trygginga sem notað er í útreikningum á væntu útlánatapi. • Framkvæmd gagnaendurskoðunar á lánum sem metin eru handvirkt til þess að staðfesta að notast sé við viðeigandi forsendur við mat á virði útlána og ábyrgða, þar með talið forsendur um mat á virði trygginga og mat á framtíðar sjóðstreymi viðskiptavina.

Áritun óháðs endurskoðanda

Megináhersla við endurskoðun	*Hvernig við endurskoðuðum megináherslur*
Áreiðanleiki gagna frá upplýsingakerfum	
Ferli bankans við gerð fjárhagsupplýsinga er verulega háð flóknum upplýsingakerfum sem þörf er á til að sinna daglegum rekstri, sér í lagi vegna fjölda færslna sem flæða í gegnum kerfin. Við gerð samstæðuársreikningsins notar samstæðan gögn frá fjölda upplýsingakerfa. Heild og nákvæmni þessara gagna er mikilvæg fyrir áreiðanleika fjárhagsupplýsinganna. Vegna mikilvægi gagna frá upplýsingakerfunum sem notuð eru við gerð fjárhagsupplýsinganna, teljum við áreiðanleika upplýsingakerfanna megináherslu við endurskoðun.	Við endurskoðun okkar lögðum við m.a. áherslu á eftirfarandi atriði til að bregðast við megináherslunni: • Við öfluðum þekkingar á upplýsingatækniumhverfi bankans og samstæðunnar og þekkingar á viðeigandi upplýsingatæknikerfum. • Fyrir þau kerfi sem skilgreind voru mikilvæg fyrir endurskoðunina yfirfórum við hönnun, innleiðingu og prófanir á virkni viðeigandi eftirlitsaðgerða tengdum aðgangsstýringum, breytingastjórnun, nákvæmni mikilvægra sjálfvirkra útreikninga og rekstri kerfanna. • Vegna þeirra kerfa sem töldust mikilvæg fyrir endurskoðunina og er útvistað, öfluðum við og lögðum mat á ISAE 3402 skýrslu sem gefin er út af þjónustuaðila.

Aðrar upplýsingar

Stjórn og bankastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela óendurskoðaðan viðauka við samstæðuársreikninginn, 5 ára yfirlit, lykiltölur, óendurskoðað ársfjórðungsyfirlit í skýringu númer 6 og skýrslu stjórnar.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra ef frá er talin sú staðfesting varðandi skýrslu stjórnar sem fram kemur hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir samstæðuársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótar kröfur, eftir því sem við á, í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglur um reikningsskil lánastofnana. Stjórn og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru stjórn og bankastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Arion banka hf. Ef við á, skulu stjórn og bankastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema stjórn og bankastjóri hafi ákveðið að leysa félagið upp eða hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanlega vissa er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits bankans.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.

Áritun óháðs endurskoðanda

- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi bankans.
- Metum í heild sinni hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við samstæðuársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.
- Öflum fullnægjandi endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga eininga innan samstæðunnar, til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ein ábyrgð á áliti okkar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirlit sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óhæði okkar.

Jafnframt því að sinna skyldum okkar sem kjörnir endurskoðendur bankans hefur Deloitte veitt bankanum ýmsa aðra heimilaða þjónustu svo sem könnun árshlutareiknings og aðra staðfestingarvinnu. Deloitte hefur til staðar innri ferla sem tryggja óhæði áður en við tökum að okkur önnur verkefni. Endurskoðunarnefnd Arion banka hf. hefur einnig ferla til að samþykkja önnur verkefni áður en þau hefjast. Endurskoðunarnefndin metur jafnframt óhæði endurskoðendanna árlega til að tryggja óhæði og hlutlægni þeirra. Deloitte hefur staðfest skriflega við endurskoðunarnefndina að við erum óháð Arion banka hf.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það megináherslur í endurskoðuninni. Við lýsum þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé um slík atriði eða í undantekningartilfellum þegar endurskoðandinn metur að ekki skuli upplýsa um viðkomandi atriði þar sem neikvæðar afleiðingar upplýsinganna eru taldar vega þyngra en almannahagsmunir.

Áritun vegna annarra ákvæða, laga og reglna

Áritun vegna sameiginlegs rafræns skýrslusniðs (e. European Single Electronic Format - ESEF reglur)

Í tengslum við endurskoðun okkar á samstæðuársreikningi Arion banka hf. framkvæmdum við aðgerðir til að geta gefið álit á það hvort samstæðuársreikningur Arion banka hf. fyrir árið 2023 með skráarheitið RIL4VBPDB0M7Z3KXSF19-2023-12-31-en.zip hafi í meginatriðum verið gerður í samræmi við kröfur laga um upplýsingaskyldu útgefenda verðbréfa og flöggunarskyldu nr. 20/2021 um sameiginleg rafræn skýrslusnið (e. European Single Electronic Format), ESEF reglur EU 2019/815 sem innihalda skilyrði sem tengjast gerð samstæðuársreiknings á XHTML formi og iXBRL merkingum samstæðuársreikningsins.

Stjórn og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við lög um upplýsingaskyldu útgefenda verðbréfa og flöggunarskyldu nr.20/2021. Í þeirri ábyrgð felst meðal annars að útbúa ársreikning á XHTML formi í samræmi við ákvæði reglugerðar Evrópusambandsins, EU 2019/815, um sameiginleg rafræn skýrslusnið (e. European Single Electronic Format).

Ábyrgð okkar er að afla hæfilegrar vissu um hvort samstæðuársreikningurinn, byggt á þeim gögnum sem við höfum aflað, sé í öllum meginatriðum í samræmi við ESEF reglur og gefa út áritun með áliti okkar. Eðli, tímasetning og umfang aðgerða sem valdar eru byggja á mati endurskoðandans, þar á meðal mati á áhættunni að vikið sé í verulegum atriðum frá kröfum sem fram koma í ESEF reglum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningur Arion banka hf. fyrir árið 2023 með skráarheitið RIL4VBPDB0M7Z3KXSF19-2023-12-31-en.zip hafi í öllum meginatriðum verið gerður í samræmi við ákvæði reglugerðar Evrópusambandsins nr. 2019/815, um sameiginlegt rafræn skýrslusnið (e. European Single Electronic Format).

Kosning endurskoðanda

Deloitte ehf. var kjörið endurskoðandi Arion banka hf. á aðalfundi bankans þann 15. mars 2023. Deloitte ehf. hefur verið endurskoðandi Arion banka hf. síðan á aðalfundi bankans árið 2015.

Kópavogur, 7. febrúar 2024.

Deloitte ehf.

Gunnar Þorvarðarson

Endurskoðandi

Rekstrarreikningur samstæðu

	Skýring	2023	2022*
Vaxtatekjur		123.116	83.515
Vaxtagjöld		(78.431)	(43.314)
Hreinar vaxtatekjur	7	**44.685**	**40.201**
Þóknanatekjur		20.120	18.741
Þóknanagjöld		(3.731)	(2.292)
Hreinar þóknanatekjur	8	**16.389**	**16.449**
Tekjur af vátryggingasamningum		17.416	15.105
Kostnaður af vátryggingasamningum		(17.264)	(14.490)
Afkoma af vátryggingasamningum	9	**152**	**615**
Hreinar fjármunatekjur	10	1.366	(3.286)
Aðrar tekjur	11	1.589	1.314
Aðrar hreinar rekstrartekjur		**2.955**	**(1.972)**
Rekstrartekjur		**64.181**	**55.293**
Rekstrarkostnaður	12	(25.701)	(24.329)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	15	(1.796)	(1.749)
Hrein virðisbreyting	16	(1.348)	144
Hagnaður fyrir tekjuskatt		**35.336**	**29.359**
Tekjuskattur	17	(9.595)	(9.944)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi		**25.741**	**19.415**
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	18	(4)	6.543
Hagnaður		**25.737**	**25.958**

Hagnaður tilheyrir

Hluthöfum Arion banka hf.	25.755	25.945
Hlutdeild minnihluta	(18)	13
Hagnaður	**25.737**	**25.958**

Hagnaður á hlut

	Skýring		
	19		
Hagnaður á hlut sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. (í krónum)		17,80	17,40
Þynntur hagnaður á hlut sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. (í krónum)		17,00	16,46

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringu 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um heildarafkomu samstæðu

	Skýring	2023	2022*
Hagnaður		**25.737**	**25.958**
Hrein virðisbreyting skuldabréfa sem færð eru á gangvirði yfir aðra heildarafkomu, eftir skatta		697	(999)
Innleystur hreinn (hagnaður) tap skuldabréfa sem færð eru á gangvirði yfir aðra heildarafkomu, eftir skatta, og fært er gegnum rekstur og flutningur af bundnum varasjóði í rekstrarreikning	10	(15)	1.553
Breyting á bundnum sjóðum vegna fjáreigna á gangvirði yfir aðra heildarafkomu		**682**	**554**
Þýðingarmunur vegna reikningsskila dótturfélaga í erlendri mynt		-	(676)
Önnur heildarafkoma sem er eða getur á síðari tímabilum verið færð yfir rekstrarreikning		**682**	**(122)**
Heildarafkoma		**26.419**	**25.836**

Heildarafkoma tilheyrir

Hluthöfum Arion banka hf.		26.437	25.849
Hlutdeild minnihluta		(18)	(13)
Heildarafkoma		**26.419**	**25.836**

Heildarafkoma á hlut

	19		
Heildarafkoma á hlut sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. (í krónum)		18,27	17,34
Þynnt heildarafkoma á hlut sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. (í krónum)		17,34	16,40

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringu 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Efnahagsreikningur samstæðu

Eignir	Skýring	2023	2022*
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	20	102.095	114.118
Lán til lánastofnana	21	28.835	45.501
Lán til viðskiptavina	22	1.152.789	1.084.757
Fjármálagerningar	23-26	205.706	193.329
Fjárfestingareignir	25	9.493	7.862
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	27	789	787
Óefnislegar eignir	28	8.051	8.783
Skatteignir	29	39	135
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	30	62	61
Aðrar eignir	31	17.813	10.276
Eignir samtals		**1.525.672**	**1.465.609**

Skuldir			
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	24	2.771	11.697
Innlán frá viðskiptavinum	24	792.710	755.361
Fjárskuldir á gangvirði	24	11.646	20.997
Skattskuldir	29	11.169	10.303
Aðrar skuldir	32	46.336	39.401
Lántaka	24,33	420.460	392.563
Víkjandi lántaka	24,34	41.279	47.331
Skuldir samtals		**1.326.371**	**1.277.653**

Eigið fé	37		
Hlutafé og yfirverð hlutafjár		10.634	13.372
Varasjóðir		12.283	10.672
Óráðstafað eigið fé		175.881	163.263
Eigið fé hluthafa Arion banka		**198.798**	**187.307**
Hlutdeild minnihluta		503	649
Eigið fé samtals		**199.301**	**187.956**
Skuldir og eigið fé samtals		**1.525.672**	**1.465.609**

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringu 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um breytingar á eigin fé samstæðunnar

			Bundnir varasjóðir											
	Hlutafé	Yfirverðs-reikningur hlutafjár	Kaup-réttir	Áskriftar-réttindi	Óinnl. vegna dóttur- og hlutd. félaga	Óinnl. vegna verðbr.-eignar	Eignfærður þróunar-kostnaður	Óinnl. vegna gang-virðis-breytinga	Lögbund-inn vara-sjóður	Þýðingar-munur dótturf. í erlendri mynt	Óráð-stafað eigið fé	**Eigið fé hluthafa Arion banka**	Hlutdeild minni-hluta	**Eigið fé samtals**
Eigið fé 1. janúar 2023	1.466	11.906	339	828	6.308	1.941	1.002	(1.383)	1.637	-	163.263	**187.307**	649	**187.956**
Hagnaður											25.755	**25.755**	(18)	**25.737**
Hrein virðisbreyting								697				**697**		**697**
Innleystur hreinn hagnaður yfir RR								(15)				**(15)**		**(15)**
Heildarafkoma	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	682	-	-	25.755	**26.437**	(18)	**26.419**
Hreyfingar tengdar eigendum														
Greiddur arður											(12.357)	**(12.357)**		**(12.357)**
Kaup á eigin bréfum	(22)	(3.237)										**(3.259)**		**(3.259)**
Gjaldfærslur kauprétta			197									**197**		**197**
Nýting kauprétta	1	295	(45)									**251**		**251**
Kaupréttir sem falla niður			(83)								83	**-**		**-**
Kaupaukakerfi	1	194										**195**		**195**
Nýtir áskriftarréttinda	-	30		(3)								**27**		**27**
Slit dótturfélaga												**-**	(128)	**(128)**
Breyting á varasjóðum					1.464	(479)	(122)				(862)	**-**		**-**
Eigið fé 31. desember 2023	1.446	9.188	408	825	7.772	1.462	880	(701)	1.637	-	175.881	**198.798**	503	**199.301**

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um breytingar á eigin fé samstæðunnar

			Bundnir varasjóðir											
	Hlutafé	Yfirverðs-reikningur hlutafjár	Kaup-réttir	Áskriftar-réttindi	Óinnl. vegna dóttur- og hlutd. félaga	Óinnl. vegna verðbr.-eignar	Eignfærður þróunar-kostnaður	Óinnl. vegna gang-virðis-breytinga	Lögbund-inn vara-sjóður	Þýðingar-munur dótturf. í erlendri mynt	Óráð-stafað eigið fé	**Eigið fé hluthafa Arion banka**	Hlutdeild minni-hluta	**Eigið fé samtals**
Eigið fé 1. janúar 2022	1.518	21.166	99	828	7.245	3.166	1.124	(1.937)	1.637	676	158.403	**193.925**	673	**194.598**
Áhrif innleiðingar IFRS 17											(917)	**(917)**		**(917)**
Leiðrétt eigið fé 1. janúar 2022	1.518	21.166	99	828	7.245	3.166	1.124	(1.937)	1.637	676	157.486	**193.008**	673	**193.681**
Hagnaður											25.982	**25.982**	(24)	**25.958**
Hrein virðisbreyting								(999)				**(999)**		**(999)**
Innleyst hreint tap yfir RR								1.553				**1.553**		**1.553**
Þýðingarmunur										(676)		**(676)**		**(676)**
Heildarafkoma	-	-	-	-	-	-	-	554	-	(676)	25.982	**25.860**	(24)	**25.836**
Hreyfingar tengdar eigendum														
Greiddur arður											(22.489)	**(22.489)**		**(22.489)**
Kaup á eigin bréfum	(58)	(9.793)										**(9.851)**		**(9.851)**
Gjaldfærslur kauprétta			279									**279**		**279**
Nýting kauprétta	3	349	(38)									**314**		**314**
Kaupaukakerfi	1	184										**185**		**185**
Breyting á varasjóðum					(937)	(1.225)	(122)				2.284	**-**		**-**
Eigið fé 31. desember 2022	1.466	11.906	339	828	6.308	1.941	1.002	(1.383)	1.637	-	163.263	**187.307**	649	**187.956**

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Yfirlit um sjóðstreymi samstæðunnar

Rekstrarhreyfingar	2023	2022*
Hagnaður	25.737	25.958
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé	(31.229)	(30.399)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum		
Lán til lánastofnana að bankainnstæðum undanskildum	1.857	181
Lán til viðskiptavina	(46.794)	(123.341)
Fjármálagerningar á gangvirði	(10.807)	33.902
Aðrar breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum	13.737	123.959
Innheimtar vaxtatekjur	96.849	66.516
Greidd vaxtagjöld **	(52.369)	(33.006)
Móttekinn arður	285	363
Greiddur tekjuskattur	(8.633)	(6.741)
Handbært fé (til) frá rekstri	**(11.367)**	**57.392**

Fjárfestingahreyfingar		
Sala á eignarhlutum í dóttur- og hlutdeildarfélögum	-	16.841
Kaup á eignarhlutum í hlutdeildarfélögum	(72)	(90)
Fjárfesting í óefnislegum eignum	(470)	(416)
Sala varanlegra rekstrarfjármuna	22	1.085
Kaup á varanlegum rekstrarfjármunum	(457)	(357)
Fjárfestingahreyfingar	**(977)**	**17.063**

Fjármögnunarhreyfingar		
Arðgreiðsla til hluthafa Arion banka	(12.357)	(22.489)
Kaup á eigin bréfum	(3.259)	(9.851)
Ný víkjandi lántaka	-	12.100
Uppgreiðsla víkjandi lántöku	(6.586)	-
Nýting áskriftarréttinda	27	-
Nýttir kaupréttir	251	315
Slit dótturfélaga	(128)	-
Fjármögnunarhreyfingar	**(22.052)**	**(19.925)**
Breyting á handbæru fé	(34.396)	54.530
Handbært fé í ársbyrjun	150.131	90.678
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	(742)	4.923
Handbært fé	**114.993**	**150.131**

Handbært fé		
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	114.118
Bankareikningar	28.624	43.433
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	(15.726)	(7.420)
Handbært fé	**114.993**	**150.131**

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringu 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

** Meðal greiddra vaxta eru vextir færðir á innlán í árslok.

Meðfylgjandi skýringar eru óaðskiljanlegur hluti ársreiknings samstæðu

Skýringar við samstæðureikninginn

Efnisyfirlit

bls.

Almennar upplýsingar

Grundvöllur reikningsskilanna 22
Breytingar á reikningsskilareglum 23
Mat og ákvarðanir við breytingu reikningsskilaaðferða 24
Samstæðan 24

Starfsþættir

Starfsþættir 25

Ársfjórðungsyfirlit

Rekstur eftir ársfjórðungum 28

Skýringar við rekstrarreikning samstæðu

Hreinar vaxtatekjur 29
Hreinar þóknanatekjur 30
Afkoma af vátryggingasamningum 30
Hreinar fjármunatekjur 31
Aðrar rekstrartekjur 31
Rekstrarkostnaður 32
Starfsmenn og laun 32
Annar rekstrarkostnaður 33
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki 33
Hrein virðisbreyting 33
Tekjuskattur 34
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt 34
Hagnaður á hlut 34

Skýringar við efnahagsreikning samstæðu

Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands 35
Lán til lánastofnana 35
Lán til viðskiptavina 35
Fjármálagerningar 35
Fjáreignir og fjárskuldir 36
Þrepaskipting gangvirðis 38
Jöfnun fjáreigna og fjárskulda 43

bls.

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum 43
Óefnislegar eignir 44
Skatteign og skattskuldir 45
Eignir og aflögð starfsemi til sölu og tengdar skuldir 45
Aðrar eignir 46
Aðrar skuldir 46
Lántaka 47
Víkjandi lántaka 47
Skuldir vegna fjármögnunar 48
Veðsettar eignir 48
Eigið fé 49

Aðrar upplýsingar

Hluthafar Arion banka 50
Lögfræðileg málefni 50
Atburðir eftir lok reikningsskiladags 51

Liðir utan efnahags

Skuldbindingar 52
Eignir í stýringu og vörslu 52

Tengdir aðilar

Tengdir aðilar 52

Áhættustýring

Útlánaáhætta 54
Markaðsáhætta 66
Lausafjár- og fjármögnunaráhætta 72
Eiginfjárstýring 76
Rekstraráhætta 78
Sjálfbærniáhætta 79

Helstu reikningsskilaaðferðir 80

Skýringar við samstæðureikninginn

Almennar upplýsingar

Arion banki hf., móðurfélagið, var stofnaður 18. október 2008 með heimilisfesti á Íslandi. Höfuðstöðvar Arion banka hf. eru við Borgartún 19 í Reykjavík. Samstæðureikningur bankans fyrir árið sem lauk 31. desember 2023 hefur að geyma uppgjör móðurfélagsins og dótturfélaga þess (hér eftir nefnd samstæðan).

1. Grundvöllur reikningsskilanna

Stjórn Arion banka hf. samþykkti ársreikning samstæðunnar og heimilaði til útgáfu þann 7. febrúar 2024.

Við gerð ársreiknings samstæðunnar er horft til mikilvægis þegar kemur að framsetningu og umfangi skýringa. Einungis er greint frá mikilvægum upplýsingum og upplýsingum sem bankanum ber að greina frá og skipta lesanda ársreiknings samstæðunnar máli.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku og þannig samþykktur af stjórn og áritaður af endurskoðendum bankans. Samstæðureikningurinn er gefinn út bæði á íslensku og ensku og ef misræmi er á milli útgáfa þá gildir enska útgáfan.

Yfirlýsing um samræmi

Reikningsskilin eru samstæðureikningsskil og eru gerð í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) sem samþykktir hafa verið af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Sömu reikningsskilaaðferðum, framsetningu og aðferðum við útreikninga hefur verið beitt við gerð þessa ársreiknings og var beitt við gerð ársreiknings fyrir árið 2022.

Grundvöllur mats

Reikningsskilin eru unnin á grundvelli kostnaðarverðs að undanskyldum:

- skuldabréfum og skuldagerningum, hlutabréfum og eiginfjárgerningum, skortstöðum í skráðum skuldabréfum og hlutabréfum og afleiðum, en gerð er grein fyrir reikningsskilaaðferðunum í skýringu 59,
- fjárfestingareignum sem metnar eru á gangvirði og
- fastafjármunum til sölu og aflagðri starfsemi sem færð eru á því sem lægra reynist af bókfærðu verði og gangvirði að frádregnum sölukostnaði.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Reikningsskilin eru sett fram í íslenskum krónum, sem er starfrækslugjaldmiðill móðurfélagsins. Fjárhæðir eru námundaðar að næstu milljón nema annað sé tekið fram. Árslokagengi íslensku krónunnar gagnvart Bandaríkjadollar var 135,82 og 150,13 gagnvart Evru (31.12.2022: USD 141,80 og EUR 151,50).

Samanburðarfjárhæðir

Samstæðan tók upp IFSR 17 Vátryggingarsamningar frá 1. janúar 2023 vegna starfsemi dótturfélagsins Varðar. Samanburðarfjárhæðum í rekstrarreikningi fyrir árið 2022 hefur verið breytt sem og efnahagsreikningi þann 1. janúar 2022. Sjá nánar skýringu 2.

Skýringar við samstæðureikninginn

2. Breytingar á reikningsskilareglum

Samstæðan nýtti sér ekki heimildir til að innleiða nýja eða breytta staðla eða túlkanir sem hafa verið gefin út en ekki tekið gildi.

IFRS 17

Samstæðan inleiddi staðalinn IFRS 17 Vátryggingasamningar frá 1. janúar 2023 vegna dótturfélagsins Varðar. IFRS 17 kemur í stað IFRS 4 staðalsins um Vátryggingasamninga frá og með 1. janúar 2023 og setur fram nýjar reglur um færslu, mat, framsetningu og upplýsingagjöf vátryggingasamninga og leiðir aðallega til endurflokkunar innan samstæðureikningsins. Breytingin vegna IFRS 17 hefur ekki áhrif á eiginfjárhlutföll samstæðunnar.

Samstæðan innleiðir IFRS 17 staðalinn afturvirkt. Samstæðan greindi, færði og mældi hvern flokk vátrygginga- og endurtryggingasamninga eins og staðlinum hefði ávalt verið beitt og færði nettó mismuninn 917 m.kr. til lækkunar á eigin fé þann 1. janúar 2022 en jafnframt 542 m.kr. hækkun á hagnaði ársins 2022, sem leiðir til 375 m.kr. lægra eigin fé þann 1. janúar 2023. Samanburðarfjárhæðir í skýringum hafa verið aðlagaðar fyrir árið 2022, þar sem við á.

Áhrif innleiðingar IFRS 17 á efnahagsreikning samstæðunnar þann 1. janúar 2022 var eftirfarandi.

	31.12.2021 IFRS 4	Áhrif IFRS 17	1.1.2022 IFRS 17
Aðrar eignir	19.901	(3.154)	16.747
Aðrar skuldir	37.151	(2.237)	34.914
Óráðstafað eigið fé	158.403	(917)	157.486

Samstæðan hefur leiðrétt samanburðarfjárhæðir í rekstrarreikningi samstæðunnar fyrir árið 2022 með eftirfarandi hætti.

	2022 IFRS 4	Áhrif IFRS 17	2022 IFRS 17
Vaxtatekjur	83.591	(76)	83.515
Vaxtagjöld	(43.314)	-	(43.314)
Hreinar vaxtatekjur	**40.277**	**(76)**	**40.201**
Þóknanatekjur	18.728	13	18.741
Þóknanagjöld	(2.663)	371	(2.292)
Hreinar þóknanatekjur	**16.065**	**384**	**16.449**
Tekjur af vátryggingasamningum	2.614	12.491	15.105
Kostnaður af vátryggingasamningum		(14.490)	(14.490)
Afkoma af vátryggingasamningum	**2.614**	**(1.999)**	**615**
Hreinar fjármunatekjur	(3.095)	(191)	(3.286)
Aðrar tekjur	1.337	(23)	1.314
Aðrar hreinar rekstrartekjur	**(1.758)**	**(214)**	**(1.972)**
Rekstrartekjur	**57.198**	**(1.905)**	**55.293**
Annar rekstrarkostnaður	(26.911)	2.582	(24.329)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(1.749)	-	(1.749)
Hrein virðisbreyting	144	-	144
Hagnaður fyrir tekjuskatt	**28.682**	**677**	**29.359**
Tekjuskattur	(9.809)	(135)	(9.944)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	**18.873**	**542**	**19.415**
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	6.543	-	6.543
Hagnaður	**25.416**	**542**	**25.958**

Skýringar við samstæðureikninginn

3. Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Gerð reikningsskilanna krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og dragi ályktanir sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda í reikningsskilunum og viðeigandi skýringa, sem og skýringar um óvissar skuldbindingar. Endanlegar niðurstöður gætu orðið aðrar en áætlanirnar gera ráð fyrir sem leitt gæti til verulegra leiðréttinga á bókfærðu virði eigna og skulda á seinni tímabilum.

Mat og forsendur

Hér að neðan er greint frá lykilforsendum er snúa að framtíðinni og öðrum lykilbreytum er snúa að óvissu í tengslum við mat á reikningsskiladegi og fela í sér áhættu á að valda verulegum lagfæringum á bókfærðu virði eigna og skulda innan næsta fjárhagsárs. Samstæðan byggði mat sitt og forsendur á þeim breytum sem lágu fyrir við gerð þessara reikningsskila. Núverandi aðstæður og forsendur er snúa að framtíðarþróun gætu breyst vegna þróunar á mörkuðum eða atvika sem eru ekki á valdi samstæðunnar. Tekið er tillit til slíkra atvika þegar þau eiga sér stað.

Virðisrýrnum fjáreigna

Bókfært virði fjáreigna sem falla undir virðisrýrnunarkröfur IFRS 9 eru settar fram í efnahagsreikningi að teknu tilliti til vænts taps. Mánaðarlega er vænt tap í þrepum 1 og 2 endurreiknað fyrir hverja eign en útreikningarnir byggja á líkönum fyrir alvarleg vanskil (e. probability of default; PD), tap við alvarleg vanskil (e. loss given default; LGD) og fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil (e. exposure at default; EAD). Útreikningar fyrir þrep 3 eru byggðir á tapi við alvarleg vanskil og fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil. Matið á væntu tapi er háð þremur lykil þáttum; mat stjórnenda á þróun efnahaglegra þátta á næstu fimm árum, áhrifum þeirra þátta á hvert líkan og hvernig skuli staðið að mati á verulegri aukningu í útlánaáhættu. Matið á efnahaglegum þáttum er samtvinnað hverju og einu líkani fyrir þrjár sviðsmyndir: grunnsviðsmynd, bjartsýna sviðsmynd og svartsýna sviðsmynd. Stjórnendur meta líkur á því að hver sviðsmynd eigi sér stað og hvernig þær skuli notaðar í útreikningum á líkindavegnu væntu tapi. Fjárhæð vænts taps er háð skilgreiningu bankans á verulegri aukningu í útlánaáhættu, sem hefur áhrif á í hvaða niðurfærsluþrep eign er flokkuð. Stjórnendur hafa lagt mat á þætti til að greina verulega aukningu í útlánaáhættu frá upphaflegri skráningu, þar sem samanburður er gerður á breytingum á líkum á vanskilum, líftímalíkum á alvarlegum vanskilum á ársgrundvelli, fjölda daga í vanskilum og athugunarlista. Sjá nánari umfjöllun í skýringu 59.

Efnahagshorfur

Íslenska hagkerfið hefur staðið af sér krefjandi tímabil sem einkennst hefur af þrálátri verðbólgu og háu vaxtastigi í kjölfar hraðrar hækkunar eftir lok Covid faraldursins. Eftir að hafa náð hápunkti í 10,2% í febrúar 2023 virðist verðbólgan nú vera að gefa eftir og mældist 7,7% í árslok 2023. Þessi mæling er þó enn langt yfir 2,5% verðbólgumarkmiði Seðlabanka Íslands. Einkaneysla hefur tekið að gefa eftir og atvinnuleysi að aukast lítillega, en hvorugt er talið til marks um upphaf verulega neikvæðrar þróunar. Fólksfjölgun hefur dregið úr neikvæðum áhrifum aukins fjármögnunarkostnaðar á húsnæðisverð, en líklegt er að raunverðslækkun sú sem mælst hefur undanfarna mánuði haldi áfram um nokkur skeið. Enn ríkir töluverð óvissa um áhrif jarðskjálftavirkni og eldsumbrota á Reykjanesskaga, en líklegt má telja að hið opinbera grípi inn í með verulegum fjárstuðningi á einhverju formi.

Virðisrýrnun óefnislegra eigna

Bókfært virði viðskiptavildar, innviða og viðskiptatengsla og tengdra samninga er yfirfarið árlega til að leggja mat á hvort það séu vísbendingar um virðisrýrnun. Ef slíkar vísbendingar eru til staðar er lagt mat á endurheimtanlegt virði eignarinnar. Virðisrýrnun er færð ef bókfært virði eignar er hærra en endurheimtanlegt virði hennar. Virðisrýrnun er færð yfir rekstur. Endurheimtanlegt virði eignar er nýtingarvirði hennar eða söluverð að frádregnum kostnaði við sölu, hvort sem hærra reynist. Við mat á nýtingarvirði er vænt framtíðarsjóðstreymi núvirt miðað við ávöxtunarkröfu að teknu tilliti til skatta sem endurspegla gildandi mat markaðarins á tímavirði peninga og áhættu sem tengist viðkomandi eign.

Gangvirði fjárfestingareigna

Fjárfestingareignir eru færðar á gangvirði og fara breytingar á gangvirði yfir rekstur. Við mat á fjárfestingareignum er annars vegar stuðst við matsaðferð sem byggir á núvirðingu en það er helst gert þegar ekki liggja fyrir markaðsupplýsingar um sambærilegar eignir og hins vegar er mat á fjárfestingareignum byggt á viðskiptum með eignir sem eru samanburðarhæfar hvað varðar tegund, staðsetningu og ástand.

4. Samstæðan

Hlutdeild í helstu dótturfélögum þar sem Arion banki hefur bein áhrif

	Starfsemi	Mynt	Eignarhlutur 2023	Eignarhlutur 2022
Eignabjarg ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	Eignarhaldsfélag	ISK	100,0%	100,0%
Landey ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	Fasteignafélag	ISK	100,0%	100,0%
Leiguskjól ehf., Bjargargötu 1, Reykjavík	Bankastarfsemi	ISK	51,0%	51,0%
Stefnir hf., Borgartúni 19, Reykjavík	Eignastýring	ISK	100,0%	100,0%
VISA Ísland ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	Eignarhaldsfélag	ISK	100,0%	100,0%
Vörður tryggingar hf., Borgartúni 19, Reykjavík	Tryggingafélag	ISK	100,0%	100,0%

Landey ehf. á 51% eignarhlut í dótturfélaginu Arnarlandi ehf. og færir upp samsvarandi minnihluta.

Í september 2023 seldi VISA Ísland ehf. allan eignarhlut sinn í Visa Inc. Salan hafði óveruleg áhrif á rekstrarreikning samstæðunnar.

Skýringar við samstæðureikninginn

Starfsþættir

Starfsþáttayfirlit samstæðunnar byggir á starfsþáttum samstæðunnar í takt við uppbyggingu stjórnunar og innri upplýsingagjafar. Starfseminni er skipt upp í starfsþætti eftir eðli afurða, þjónustu og viðskiptavina. Afkoma rekstrarþátta er metin á grundvelli hagnaðar fyrir skatta.

Verðlagning á viðskiptum milli starfsþátta ákvarðast eins og um viðskipti milli ótengdra aðila væri að ræða. Starfsþættir greiða vexti til fjárstýringar og fá greidda vexti þaðan líkt og um ótengda aðila væri að ræða til að endurspegla ráðstöfun fjármagns, kostnað við fjármögnun og viðeigandi áhættuálag.

5. Starfsþættir

Markaðir & Stefnir

Markaðir & Stefnir samanstanda af eignastýringu og markaðsviðskiptum. Eignastýring Arion banka stýrir fjármunum fyrir hönd viðskiptavina samkvæmt fyrirfram ákveðinni fjárfestingarstefnu hvers og eins. Til viðbótar sinnir sviðið rekstri lífeyrissjóða. Eignastýringin skiptist í eignastýringu fagfjárfesta, Premíu þjónustu, einkabankaþjónustu og rekstur lífeyrissjóða. Premía þjónusta veitir umsvifameiri viðskiptavinum heildstæða og persónulega verðbréfa- og banka þjónustu. Starfsemi Stefnis hf. fellur jafnframt undir starfsþáttinn. Stefnir er sjálfstætt starfandi fjármálafyrirtæki í eigu Arion banka og annast stýringu á fjölbreyttu úrvali verðbréfa-, fjárfestinga- og fagfjárfestasjóða. Markaðir eru í samstarfi við sum af stærstu eignastýringarhúsum heims og getur því boðið viðskiptavinum upp á fjölbreytt úrval erlendra fjárfestingarkosta. Markaðsviðskipti sinna miðlun fjármálagerninga fyrir innlenda og erlenda viðskiptavini bankans og geta sérfræðingar markaðsviðskipta veitt aðstoð og milligöngu í viðskiptum á skráðum verðbréfum á öllum helstu verðbréfamörkuðum heims.

Fyrirtækja- og fjárfestingarbankasvið

Fyrirtækja- & fjárfestingarbankasvið veitir fyrirtækjum og fjárfestum alhliða fjármálaþjónustu á Íslandi sem og erlendis. Sviðið skiptist í fyrirtækjasvið annars vegar og fyrirtækjaráðgjöf hins vegar.

Viðskiptastjórar fyrirtækjasviðs eru með víðtæka reynslu af fjármálastarfsemi og veita sérhæfða þjónustu í helstu greinum atvinnulífsins, s.s. verslun og þjónustu, sjávarútvegi og fasteignum og orku. Sviðið þjónar öllum fyrirtækjum, allt frá smáum og miðlungsstórum yfir í stór fyrirtæki. Fyrirtækjasvið veitir viðskiptavinum sínum heildstæða þjónustu er viðkemur lánsfjármögnun sem og aðrar viðskiptalausnir sem uppfylla ólíkar þarfir viðskiptavina, s.s. ábyrgðir, innlánsreikninga, tryggingar, greiðslumiðlun sem og stafrænar lausnir. Fyrirtækjasvið hefur komið að fjölmörgum fjármögnunarverkefnum, þar á meðal verið þátttakandi í alþjóðlegum sambankalánum ásamt öðrum íslenskum bönkum eða alþjóðlegum fjármálafyrirtækjum.

Fyrirtækjaráðgjöf bankans starfar náið með fyrirtækjasviði ásamt því að veita viðskiptavinum ráðgjafarþjónustu vegna fyrirtækjaviðskipta og fjármögnunar. Áhersla er lög á að veita alhliða þjónustu á sviði ráðgjafar vegna kaupa og sölu fyrirtækja og stærri eignasafna auk umsjónar á sölu nýs hlutafjár og skráningu verðbréfa í Kauphöll.

Fyrirtækjahluti tryggingafélagsins Varðar tilheyrir Fyrirtækja- og fjárfestingarbankasviði.

Viðskiptabankasvið

Viðskiptabankasvið veitir fjölbreytta fjármálaþjónustu í 13 útibúum og afgreiðslum víðsvegar um landið auk þjónustuvers og stafrænna lausna bæði í Arion appinu og netbanka. Þetta felur m.a. í sér innlán og útlán, sparnað, greiðslukort, lífeyrissparnað, tryggingar, verðbréf og sjóði. Til að auka skilvirkni og efla þjónustu er útibúum samstæðunnar skipt í fjögur svæði og njóta smærri útibúin þar með hags af styrk stærri eininga innan hvers svæðis.

Einstaklingshluti tryggingafélagsins Varðar tilheyrir Viðskiptabankasviði.

Fjárstýring

Fjárstýring annast fjármögnun, lausafjármál og stýringu á efnahagsreikningi bankans. Fjárstýring ber einnig ábyrgð á innri verðlagningu fjármagns til framlínu og samskiptamál við fjárfesta, lánshæfismatsfyrirtæki og fjármálastofnanir. Viðskiptavakt með innlend verðbréf og gjaldeyri ásamt gjaldeyrismiðlun er hjá fjárstýringu.

Önnur dótturfélög

Dótturfélögin eru Landey ehf., sem heldur utan um meginhluta fjárfestingareigna samstæðunnar og eignarhaldsfélagið VISA Ísland ehf., auk annarra smærri félaga innan samstæðunnar. Dótturfélögin Stakksberg ehf. og Sólbjarg ehf. (bæði félögin eru dótturfélög Eignabjargs ehf.) eru flokkuð sem aflögð starfsemi til sölu í samræmi við IFRS 5.

Stoðsvið

Undir stoðsvið falla höfuðstöðvar bankans en þar eru skrifstofa bankastjóra, áhættustýring, fjármálasvið (án fjárstýringar), upplýsingatæknisvið, rekstur og menning (nýtt stoðsvið 2023) og upplifun viðskiptavina. Stoðsvið eru ekki sýnd sem sérstakir starfsþættir í starfsþáttayfirliti. Stærstum hluta kostnaðar vegna stoðdeilda er úthlutað til starfssviða og er sýndur í sér línu í deildaruppgjörinu.

Skýringar við samstæðureikninginn

5. Starfsþættir, frh.

2023	Markaðir og Stefnir	Fyrirtækja- og fjárfestingar- bankasvið & tryggingar	Viðskipta- bankasvið & tryggingar	Fjár- stýring	Önnur dótturfélög en Stefnir og Vörður	Stoðsvið og jöfnun	Samtals
Rekstrarreikningur							
Hreinar vaxtatekjur	1.011	20.989	19.504	3.394	(251)	38	44.685
Hreinar þóknanatekjur	5.494	4.906	4.612	771	169	437	16.389
Afkoma af vátryggingasamningum	-	(508)	718	-	-	(58)	152
Hreinar fjármunatekjur	74	687	783	(91)	(65)	(22)	1.366
Aðrar rekstrartekjur	6	(7)	41	6	1.627	(84)	1.589
Rekstrartekjur	6.585	26.067	25.658	4.080	1.480	311	64.181
Rekstrarkostnaður	(2.714)	(1.479)	(3.759)	(757)	(397)	(16.595)	(25.701)
Úthlutaður kostnaður	(2.352)	(4.141)	(8.582)	(1.252)	(67)	16.394	-
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(44)	(586)	(823)	(353)	-	10	(1.796)
Hrein virðisbreyting	(13)	(950)	(526)	6	128	7	(1.348)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	1.462	18.911	11.968	1.724	1.144	127	35.336
Tekjur frá ytri viðskiptavinum	2.005	36.578	49.681	(25.844)	1.747	14	64.181
Tekjur frá öðrum starfsþáttum	4.580	(10.511)	(24.023)	29.924	(267)	297	-
Rekstrartekjur	6.585	26.067	25.658	4.080	1.480	311	64.181
Efnahagsreikningur							
Lán til viðskiptavina	4.690	474.382	674.364	4	-	(651)	1.152.789
Fjármálagerningar	27.538	11.168	21.342	148.612	107	(3.061)	205.706
Aðrar eignir frá ytri viðskiptavinum	6.507	1.358	6.088	119.912	12.437	20.875	167.177
Eignir innan samstæðu	57.584	-	-	286.793	5.189	(349.566)	-
Eignir samtals	96.319	486.908	701.794	555.321	17.733	(332.403)	1.525.672
Innlán frá viðskiptavinum	84.424	309.145	362.517	40.257	-	(3.633)	792.710
Aðrar skuldir við ytri viðskiptavini	3.078	8.796	17.762	474.624	8.605	20.796	533.661
Skuldir innan samstæðu	-	87.543	262.023	-	-	(349.566)	-
Skuldir samtals	87.502	405.484	642.302	514.881	8.605	(332.403)	1.326.371
Úthlutað eigið fé	8.817	81.424	59.492	40.440	9.128	-	199.301

Skýringar við samstæðureikninginn

5. Starfsþættir, frh.

2022*	Markaðir og Stefnir	Fyrirtækja- og fjárfestingar-bankasvið & tryggingar	Viðskipta-bankasvið & tryggingar	Fjár-stýring	Önnur dótturfélög en Stefnir og Vörður	Stoðsvið og jöfnun	Samtals
Rekstrarreikningur							
Hreinar vaxtatekjur	3.033	20.061	19.626	(2.363)	(65)	(91)	40.201
Hreinar þóknanatekjur	5.768	5.504	4.960	728	(592)	81	16.449
Afkoma af vátryggingasamningum	-	(639)	1.263	-	(2)	(7)	615
Hreinar fjármunatekjur	(44)	(168)	(709)	(2.819)	685	(231)	(3.286)
Aðrar rekstrartekjur	11	107	120	2	52	1.022	1.314
Rekstrartekjur	8.768	24.865	25.260	(4.452)	78	774	55.293
Rekstrarkostnaður	(2.282)	(1.782)	(3.675)	(646)	(279)	(15.665)	(24.329)
Úthlutaður kostnaður	(2.001)	(3.786)	(7.881)	(1.257)	(31)	14.956	-
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(67)	(557)	(817)	(319)	-	11	(1.749)
Hrein virðisbreyting	-	546	185	-	373	(960)	144
Hagnaður (tap) fyrir tekjuskatt	4.418	19.286	13.072	(6.674)	141	(884)	29.359
Tekjur frá ytri viðskiptavinum	3.030	27.367	44.596	(21.466)	898	868	55.293
Tekjur frá öðrum starfsþáttum	5.738	(2.502)	(19.336)	17.014	(820)	(94)	-
Rekstrartekjur	8.768	24.865	25.260	(4.452)	78	774	55.293
Efnahagsreikningur							
Lán til viðskiptavina	622	445.748	638.916	90	74	(693)	1.084.757
Fjármálagerningar	32.204	7.886	19.362	134.729	1.869	(2.721)	193.329
Aðrar eignir frá ytri viðskiptavinum	6.333	3.272	5.834	121.362	23.530	27.192	187.523
Eignir innan samstæðu	56.949	-	-	293.393	-	(350.342)	-
Eignir samtals	96.108	456.906	664.112	549.574	25.473	(326.564)	1.465.609
Innlán frá viðskiptavinum	84.395	271.929	330.393	72.979	-	(4.335)	755.361
Aðrar skuldir við ytri viðskiptavini	2.783	15.464	16.327	451.460	8.145	28.113	522.292
Skuldir innan samstæðu	-	92.465	257.877	-	-	(350.342)	-
Skuldir samtals	87.178	379.858	604.597	524.439	8.145	(326.564)	1.277.653
Úthlutað eigið fé	8.930	77.048	59.516	25.135	17.328	-	187.956

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Tekjuskattur og afkoma af aflagðri starfsemi til sölu eru ekki hluti af yfirliti yfir starfsþætti.

Skýringar við samstæðureikninginn

Skýringar við rekstrarreikning samstæðu

Ársfjórðungsyfirlit

6. Rekstur eftir ársfjórðungum, óendurskoðað

2023	1F	2F	3F	4F	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	10.994	11.426	10.918	11.347	44.685
Hreinar þóknanatekjur	4.451	4.187	3.848	3.903	16.389
Afkoma af vátryggingasamningum	(721)	762	395	(284)	152
Hreinar fjármunatekjur	796	(617)	(183)	1.370	1.366
Aðrar rekstrartekjur	19	1.586	8	(24)	1.589
Rekstrartekjur	15.539	17.344	14.986	16.312	64.181
Rekstrarkostnaður	(6.470)	(6.009)	(5.392)	(7.830)	(25.701)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(449)	(457)	(468)	(422)	(1.796)
Hrein virðisbreyting	(52)	(568)	(741)	13	(1.348)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	8.568	10.310	8.385	8.073	35.336
Tekjuskattur	(2.287)	(3.226)	(2.274)	(1.808)	(9.595)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	6.281	7.084	6.111	6.265	25.741
Afkoma af aflagðri starfsemi, eftir skatta	10	7	20	(41)	(4)
Hagnaður	6.291	7.091	6.131	6.224	25.737

2022*					
Hreinar vaxtatekjur	9.476	9.745	10.357	10.623	40.201
Hreinar þóknanatekjur	3.556	4.582	4.057	4.254	16.449
Afkoma af vátryggingasamningum	(564)	924	487	(232)	615
Hreinar fjármunatekjur	1.120	(2.878)	(1.476)	(52)	(3.286)
Aðrar rekstrartekjur	432	732	98	52	1.314
Rekstrartekjur	14.020	13.105	13.523	14.645	55.293
Rekstrarkostnaður	(5.577)	(6.056)	(5.222)	(7.474)	(24.329)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(393)	(416)	(444)	(496)	(1.749)
Hrein virðisbreyting	(495)	186	42	411	144
Hagnaður fyrir tekjuskatt	7.555	6.819	7.899	7.086	29.359
Tekjuskattur	(1.716)	(3.588)	(2.885)	(1.755)	(9.944)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	5.839	3.231	5.014	5.331	19.415
Afkoma af aflagðri starfsemi, eftir skatta	96	6.819	(6)	(366)	6.543
Hagnaður	5.935	10.050	5.008	4.965	25.958

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Árshlutauppgjör fyrstu sex mánaða ársins var kannað af endurskoðendum bankans. Önnur ársfjórðungsuppgjör og skipting milli fjórðunga voru hvorki endurskoðuð né könnuð af endurskoðendum bankans.

Skýringar við samstæðureikninginn

7. Hreinar vaxtatekjur

2023	Afskrifað kostnaðar-verð	Gangvirði gegnum rekstur	Gangvirði yfir aðra heildar-afkomu	Samtals
Vaxtatekjur				
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	5.747	-	-	5.747
Lán til lánastofnana	1.462	13	-	1.475
Lán til viðskiptavina	109.260	-	-	109.260
Verðbréf	-	1.589	4.983	6.572
Annað	62	-	-	62
Vaxtatekjur	116.531	1.602	4.983	123.116
Vaxtagjöld				
Innlán	(46.268)	-	-	(46.268)
Lántaka	(22.189)	(5.176)	-	(27.365)
Víkjandi lántaka	(4.107)	(544)	-	(4.651)
Annað	(147)	-	-	(147)
Vaxtagjöld	(72.711)	(5.720)	-	(78.431)
Hreinar vaxtatekjur	43.820	(4.118)	4.983	44.685

2022*				
Vaxtatekjur				
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	3.334	-	-	3.334
Lán til lánastofnana	218	80	-	298
Lán til viðskiptavina	76.761	-	-	76.761
Verðbréf	-	446	2.542	2.988
Annað	134	-	-	134
Vaxtatekjur	80.447	526	2.542	83.515
Vaxtagjöld				
Innlán	(22.751)	-	-	(22.751)
Lántaka	(18.027)	-	-	(18.027)
Víkjandi lántaka	(2.338)	-	-	(2.338)
Annað	(198)	-	-	(198)
Vaxtagjöld	(43.314)	-	-	(43.314)
Hreinar vaxtatekjur	37.133	526	2.542	40.201

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Hreinar vaxtatekjur reiknaðar með aðferð virkra vaxta námu 117.334 m.kr. á árinu (2022: 83,331 m.kr.).

Vaxtamunur	2023	2022
Vaxtamunur (hlutfall hreinna vaxtatekna af meðalstöðu vaxtaberandi eigna)	3,1%	3,1%

Skýringar við samstæðureikninginn

8. Hreinar þóknanatekjur

	2023			2022*		
	Tekjur	Gjöld	Hreinar tekjur	Tekjur	Gjöld	Hreinar tekjur
Eignastýring	5.473	(591)	4.882	5.433	(596)	4.837
Markaðir og fyrirtækjaráðgjöf	2.596	(36)	2.560	3.156	(43)	3.113
Lán og ábyrgðir	4.028	-	4.028	4.298	-	4.298
Innheimtu- og greiðsluþjónusta	1.586	(80)	1.506	1.520	(105)	1.415
Greiðslukort og -lausnir	5.523	(2.617)	2.906	3.443	(1.187)	2.256
Annað	914	(776)	138	891	(680)	211
Þóknanagjöld frá tryggingastarfsemi	-	369	369	-	319	319
Hreinar þóknanatekjur	20.120	(3.731)	16.389	18.741	(2.292)	16.449

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Þóknanir vegna eignastýringar renna til bankans vegna stýringar og vörslu eigna þar sem bankinn varðveitir eða fjárfestir fyrir hönd viðskiptavina.

Þóknanir af miðlun og fyrirtækjaráðgjöf fela í sér ráðgjöf og þjónustu fyrirtækjaráðgjafar af ýmsu tagi til viðskiptavina sem og þóknun vegna miðlunar verðbréfa og gjaldeyris og afleiðuviðskipta.

Þóknanir vegna lána og ábyrgða eru vegna lántöku- og framlengingargjalds, ráðgjafar og skjalagerðar og tilkynninga- og greiðslugjalds auk gjalds fyrir veitingu ábyrgða fyrir hönd viðskiptavina.

Þóknanir vegna innheimtu- og greiðsluþjónustu eru vegna innheimtuþjónustu, t.d. vegna útsendingu reikninga og innheimtuseðla, rafrænar birtingar, símgreiðsluþóknanir og þóknun vegna annarrar greiðsluþjónustu.

Þóknanir vegna greiðslukorta og -lausna eru að stærstum hluta vegna útgáfu bankans á kredit- og debetkortum og þóknunum tengdum þeim, t.d. árgjöld korta og færslugjöld.

Aðrar þóknanir eru að stærstum hluta vegna gjaldeyrisviðskipta í útibúum og hraðbönkum, vörslu verðbréfa og viðskiptavaktar.

9. Afkoma af vátryggingasamningum

	2023	2022*
Tekjur af vátryggingasamningum	17.416	15.105
Tjón	(13.316)	(11.310)
Rekstrarkostnaður af vátryggingasamningum	(3.411)	(2.978)
Kostnaður af vátryggingasamningum	(16.727)	(14.288)
Hrein afkoma af endurtryggingasamningum	(537)	(202)
Afkoma af vátryggingasamningum	152	615

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Rekstrarafkoma Varðar

Starfsemi Varðar skilaði hagnaði að fjárhæð 840 m.kr. á árinu 2023 og arðsemi eigin fjár nam 8,7%. Félagið skilaði neikvæðri afkomu að fjárhæð 195 m.kr. á árinu 2022 og neikvæðri arðsemi upp á 2,1%.

	2023	2022*
Afkoma af vátryggingasamningum	152	615
Jöfnun vátryggingatekna innan samstæðu	386	425
Afkoma af vátryggingasamningum samkvæmt ársreikningi Varðar	538	1.040
Fjármunatekjur	1.080	(1.185)
Hrein fjármunagjöld vegna vátryggingasamninga	(607)	(32)
Heildar fjármunatekjur	473	(1.217)
Aðrar tekjur	11	8
Hagnaður (tap) fyrir tekjuskatt	1.023	(169)
Tekjuskattur	(183)	(25)
Hagnaður (tap)	840	(195)

Samsett hlutfall

Samsett hlutfall að meðtöldum tekjum innan samstæðu	97,0%	93,3%

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Skýringar við samstæðureikninginn

10. Hreinar fjármunatekjur

	2023	2022*
Hreinn hagnaður (tap) fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði gegnum rekstur	1.167	(510)
Hreint (tap) hagnaður vegna endurkaupa eigin útgáfu	(89)	14
Hreint tap af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	(45)	(908)
Hreinn innleystur hagnaður (tap) fjáreigna sem færðar eru á gangvirði yfir heildarafkomu og flutningur af bundnum varasjóð vegna skuldabréfa sem færð eru á gangvirði yfir heildarafkomu	20	(2.099)
Hrein fjármunagjöld vegna vátryggingasamninga	(607)	(190)
Hreinn myntgengishagnaður	920	407
Hreinar fjármunatekjur	1.366	(3.286)

Hreinn hagnaður (tap) fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði gegnum rekstur

Eiginfjárgerningar	586	(1.104)
Vaxtagerningar	896	(654)
Afleiðusamningar	(315)	1.248
Hreinn hagnaður (tap) fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði gegnum rekstur	1.167	(510)

Hreint tap af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga

Gangvirðisbreytingar af vaxtaskiptasamningum skilgreindir til áhættuvarna	6.645	(14.855)
Gangvirðisbreytingar skuldabréfa útgefinna af samstæðunni sem rekja má til vaxtaáhættu	(6.690)	13.947
Hreint tap af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	(45)	(908)

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Hreinn innleystur hagnaður (tap) fjáreigna sem færðar eru á gangvirði yfir heildarafkomu og flutningur af bundnum varasjóð vegna skuldabréfa sem færð eru á gangvirði yfir heildarafkomu

Á öðrum ársfjórðungi 2022 kom í ljós óveruleg skekkja í meðferð á ákveðinni tegund skuldabréfa sem færð eru á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Frá þriðja ársfjórðungi 2019 var farið í innleiðingu á nýju kerfi hjá bankanum sem olli því að meðferð skuldabréfanna hefur ekki verið rétt. Aðferð virkra vaxta sem beitt hefur verið við uppreikning skuldabréfanna var ekki rétt á umræddu tímabili sem varð til þess að önnur heildarafkoma var lægri en hún hefði átt að vera og áhrifin að sama skapi offærð yfir rekstrarreikninginn. Áhrif á heildar eigið fé eru engin. Stjórnendur hafa lagt mat á áhrif skekkjunnar á fyrri tímabil, bæði fyrir hvert tímabil fyrir sig en jafnframt uppsöfnuð áhrif og metur sem svo að skekkjan hafi ekki haft veruleg áhrif á fyrri uppgjör sem bankinn hefur sent frá sér og á það við hvort sem horft er til meginlegra eða eigindlegra þátta. Ytri endurskoðendur bankans hafa jafnframt yfirfarið útreikningana og niðurstöður sem og óháður þriðji aðili sem kallaður var til. Áhrifin eru metin óveruleg fyrir umrædd tímabil þar sem áhrif á vaxtamun nema 0-10 prósentustigum í hverjum ársfjórðungi. Uppsöfnuð áhrif frá þriðja ársfjórðungi 2019 er 1,9 ma.kr. sem hafa nú verið færð af annarri heildarafkomu á óráðstafað eigið fé yfir hreinar fjármunatekjur. Skiptingin milli ára nam 517 m.kr. á árunum 2019-2022, 1.042 m.kr. á árinu 2021 og 321 m.kr. á fyrsta ársfjórðungi 2022. Heildar áhrif á öðrum ársfjórðungi 2022 að teknu tilliti til skatta er 1,4 ma.kr. en án nokkurra áhrifa á heildar eigið fé bankans.

11. Aðrar rekstrartekjur

	2023	2022*
Matsbreytingar á fjárfestingareignum	1.569	24
(Tap) hagnaður af sölu eigna	(1)	722
Hrein (gjöld) tekjur af eignum til sölu	(7)	129
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaga og söluhagnaður	(70)	270
Aðrar tekjur	98	169
Aðrar rekstrartekjur	1.589	1.314

Hrein (gjöld) tekjur af eignum til sölu

Tekjur af fasteignum og öðrum eignum	-	141
Gjöld vegna fasteigna og annarra eigna	(7)	(12)
Hrein (gjöld) tekjur af eignum til sölu	(7)	129

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Fasteignir og aðrar eignir sem flokkast sem eignir til sölu eru tilkomnar vegna fullnustu veða hjá félögum og einstaklingum.

Skýringar við samstæðureikninginn

12. Rekstrarkostnaður

	2023	2022*
Laun og tengd gjöld	16.777	15.856
Annar rekstrarkostnaður	11.968	11.131
Rekstrarkostnaður af tryggingastarfsemi	(3.044)	(2.658)
Rekstrarkostnaður	25.701	24.329

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

13. Starfsmenn og laun

	2023	2022
Heildarfjöldi starfsmanna		
Meðalfjöldi stöðugilda á árinu	794	759
Stöðugildi í árslok	822	781
Laun og tengd gjöld		
Laun	11.832	10.812
Kaupauki	1.041	1.236
Kostnaður við kauprétti	197	279
Mótframlag í lífeyrissjóð	1.895	1.789
Önnur launatengd gjöld	1.812	1.740
Laun og tengd gjöld	16.777	15.856

	2023				2022			
Laun til stjórnar	Föst laun*	Önnur laun**	Framlag í lífeyrissjóð	Samtals	Föst laun*	Önnur laun**	Framlag í lífeyrissjóð	Samtals
Brynjólfur Bjarnason, stjórnarformaður	13,1	10,7	2,7	26,5	12,4	9,1	1,8	23,4
Paul Richard Horner, stjórnarmaður	13,6	12,0	-	25,6	12,2	10,3	-	22,5
Gunnar Sturluson, stjórnarmaður	6,5	9,3	1,8	17,7	6,2	8,6	1,2	16,0
Kristín Pétursdóttir, stjórnarmaður	5,2	6,1	1,3	12,6	-	-	-	-
Liv Fiksdahl, stjórnarmaður	10,0	10,7	-	20,6	9,4	9,6	-	19,0
Steinunn Kristín Þórðardóttir, stjórnarmaður	9,9	9,3	2,2	21,4	9,1	8,6	1,5	19,2
Varamenn í stjórn	1,1	0,4	0,2	1,6	0,3	0,6	0,1	1,0
Heildargreiðslur	59,4	58,4	8,2	126,0	49,6	46,8	4,6	101,0

* Föst laun eru greiðslur til stjórnarmanna fyrir setu á stjórnarfundum.

** Önnur laun eru greiðslur til stjórnarmanna fyrir setu í nefndum á vegum stjórnar.

	2023				2022			
Laun til lykilstjórnenda	Laun	Árangurs-tengdar greiðslur	Framlag í lífeyrissjóð	Samtals	Laun	Árangurs-tengdar greiðslur	Framlag í lífeyrissjóð	Samtals
Benedikt Gíslason, bankastjóri	68,0	8,0	10,7	86,7	67,2	9,1	10,9	87,2
Átta fulltrúar sem eiga sæti í framkvæmdastjórn bankans*	356,2	34,2	55,1	445,5	321,7	24,5	49,2	395,4
Fyrrum fulltrúar í framkvæmdastjórn	10,9	6,2	2,5	19,5	28,9	13,9	6,2	49,0
Tveir aðrir lykilstarfsmenn	58,6	-	8,9	67,5	24,8	-	3,8	28,5
Fyrrum aðrir lykilstarfsmenn	-	-	-	-	21,3	-	3,2	24,5
Heildargreiðslur	493,7	48,4	77,1	619,2	463,9	47,4	73,3	584,6

* Fulltrúar í framkvæmdastjórn eru tilgreindir í skýringu 43.

Stjórnarmenn fá greitt fyrir setu í nefndum stjórnarinnar. Til viðbótar við 13 stjórnarfundi (2022: 13) voru á árinu haldnir 7 fundir í lánanefnd (2022: 5), 5 fundir í endurskoðunarnefnd (2022: 6), 9 fundir í áhættunefnd (2022: 8), 5 fundir í starfskjaranefnd (2022: 5) og 4 í tækninefnd (2022: 4).

Á aðalfundi bankans árið 2023, sem haldinn var 15. mars 2023, voru mánaðarlaun stjórnarformanns, varaformanns og annarra stjórnarmanna ákveðin 1.100.000 kr., 825.000 kr. og 550.000 kr. (2022: 1.050.000 kr.; 787.500 kr.; 525.000 kr.). Laun varamanna í stjórn skyldu vera 550.000 kr. á ári en að auki 275.000 kr. fyrir hvern setinn stjórnarfund (2022: 262.500 kr. fyrir hvern fund, allt að 525.000 kr. á mánuði). Stjórnarmenn búsettir erlendis fá greiddar 350.000 kr. vegna hvers stjórnarfundar sem þeir sækja í eigin persónu (2022: 320.000 kr.). Ennfremur var samþykkt að greiða stjórnarmönnum sem sitja í nefndum stjórnar bankans allt að 225.000 kr. á mánuði (2022: 210.000 kr.) fyrir hverja nefnd sem þeir sitja í og formanni nefndar stjórnar 337.500 kr. (2022: 315.000 kr.).

Skýringar við samstæðureikninginn

13. Starfsmenn og laun, framhald

Kaupaukakerfi

Á árinu gjaldfærði samstæðan 1.354 m.kr. (2022: 1,.606 m.kr.) vegna kaupaukakerfa að launatengdum gjöldum meðtöldum. Í árslok nam skuldbinding vegna kaupaukakerfis samstæðunnar 2.113 m.kr. (31.12.2022: 1.997 m.kr.).

Núverandi kaupaukakerfi fyrir Arion banka hf. og Vörð tók gildi árið 2021. Kerfið er í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins um kaupaukagreiðslur til starfsmanna fjármálastofnana. Kerfið skiptist í tvo hluta. Annars vegar geta starfsmenn fengið allt að 10% af föstum launum hvers árs sem kaupaukagreiðslu í peningum. Hins vegar getur afmarkaður hópur fengið allt að 25% af föstum árslaunum í kaupaukagreiðslu og þá í formi hlutabréfa í bankanum. Af 25% hlutanum koma 60% til afhendingar strax en eru háð þriggja ára sölubanni. Eftirstæð 40% eru afhent að fjórum til fimm árum liðnum. Lykilviðmið sem notað er til að ákvarða hvort kaupauki verði greiddur, að hluta eða öllu leyti, er hvort arðsemi eigin fjár Arion banka sé hærri en vegin arðsemi helstu keppinauta bankans. Önnur viðmið sem horft er til eru arðsemi eigin fjár og kostnaðarhlutfall í samanburði við markmið, hlýtni við reglur, starfsánægja o.fl. Stefnir er með eigið kaupaukakerfi þar sem aðrir mælikvarðar eru lagðir til grundvallar.

Kaupréttarkerfi

Arion banki er með kaupréttaráætlun fyrir alla starfsmenn bankans, Varðar og Stefnis, samþykkt á aðalfundi. Heildarkostnaður nam 197 m.kr. á árinu 2023 og er sá kostnaður færður í gegnum rekstrarreikning (2022: 279 m.kr.). Áætlaður eftirstandandi kostnaður við kaupréttarsamningana nemur 341 m.kr. og verður gjaldfærður á næstu þremur árum. Sjá frekari umfjöllun í skýringu 37.

14. Annar rekstrarkostnaður

	2023	2022
Upplýsinga- og tæknikostnaður	4.631	4.429
Aðkeypt sérfræðiþjónusta	1.271	1.083
Markaðskostnaður	1.167	1.144
Húsnæðiskostnaður	599	680
Annar stjórnunarkostnaður	2.414	1.938
Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta	-	138
Afskriftir fastafjármuna	550	505
Afskriftir nýtingarréttar	134	118
Niðurfærslur óefnislegra eigna	1.202	1.096
Annar rekstrarkostnaður	11.968	11.131

Þóknun til endurskoðenda

Endurskoðun og könnun reikningsskila vegna viðkomandi reikningsárs	176	168
Önnur endurskoðunartengd þjónusta vegna viðkomandi reikningsárs	23	15
Önnur þjónusta endurskoðenda	5	6
Þóknun til endurskoðenda	204	189

15. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki

Sérstakur skattur er 0,145% af heildarskuldum í árslok umfram 50 ma.kr. að frádregnum skattskuldum. Skatturinn er lagður á fjármálafyrirtæki en dótturfélög, sem ekki eru fjármálafyrirtæki, eru undanþegin skattinum.

16. Hrein virðisbreyting

	2023	2022
Hrein virðisrýrnun fjármálagerninga og virðisbreyting lána		
Breyting á virðisrýrnun lána til viðskiptavina og lánastofnana	(1.735)	(158)
Breyting á virðisrýrnun fjármálagerninga sem færðir eru á gangviði yfir aðra heildarafkomu	2	8
Aðrar matsbreytingar á lánum til fyrirtækja	24	137
Aðrar matsbreytingar á lánum til einstaklinga	361	157
Hrein virðisbreyting	(1.348)	144
Hrein virðisbreyting eftir tegund		
Einstaklingar	(417)	321
Fyrirtæki	(931)	(177)
Hrein virðisbreyting	(1.348)	144

Aðrar matsbreytingar á lánum til einstaklinga og fyrirtækja er einkum tilkomin vegna innlausnar affalla lána sem keypt voru á árunum 2008 til 2013 með afföllum, bæði vegna virðisrýrnunar og annarrar ávöxtunarkröfu en vaxtakjör lánanna endurspegluðu. Innlausnin tilheyrir nær eingöngu lánum sem greidd voru upp fyrir lokagjalddaga.

Skýringar við samstæðureikninginn

17. Tekjuskattur

	2023	2022*
Tekjuskattur til greiðslu	9.389	8.804
Breyting á tekjuskattsskuldbindingu	206	1.140
Tekjuskattur	9.595	9.944

Útleiðsla á virku tekjuskattshlutfalli	2023		2022*	
Hagnaður fyrir tekjuskatt		35.336		29.359
Reiknaður tekjuskattur m.v. gildandi skatthlutfall	20,0%	7.067	20,0%	5.872
Sérstakur fjársýsluskattur	5,7%	2.015	5,4%	1.903
Ófrádráttarbær kostnaður	0,2%	57	0,3%	103
Óskattskyldar tekjur / tap	0,2%	69	3,7%	1.300
Ófrádráttarbærir skattar (sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki)	1,0%	359	1,0%	350
Skattaáhrif sem ekki eru færð í rekstrarreikning	(0,5%)	(161)	1,0%	353
Aðrar breytingar	0,5%	189	0,2%	63
Virkt tekjuskattshlutfall	27,2%	9.595	33,9%	9.944

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Fjármálafyrirtæki á Íslandi greiða 6% sérstakan fjársýsluskatt af skattskyldum hagnaði umfram 1 ma.kr.

Óskattskyldar tekjur / tap er einkum tilkomnar vegna hagnaðar / taps af hlutabréfaeign.

18. Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt

	2023	2022
Hreint (tap) hagnaður af aflagðri starfsemi til sölu	(7)	6.690
Tekjuskattur	3	(147)
Afkoma af aflagðri starfsemi til sölu, eftir tekjuskatt	(4)	6.543

Arion banki seldi allan eignarhlut sinn í Valitor hf. á árinu 2022. Salan á Valitor skilaði hagnaði upp á 5,6 ma.kr. að frádregnum sölukostnaði og kemur fram í rekstrarreikningi. Hreinn hagnaður af rekstri Valitor var 627 m.kr. Rekstraráhrif Sólbjargs og Stakksbergs eru að mestu tilkomin vegna matsbreytinga undirliggjandi eigna félaganna.

19. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hreinum hagnaði sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. með vegnu meðaltali almennra útistandandi hluta á árinu. Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta veginn meðalfjölda virkra hluta vegna áhrifa af öllum væntum almennum hlutum sem valda þynningaráhrifum. Arion banki hefur gefið út áskriftaréttindi og kaupréttí sem valda þynningaráhrifum.

	Áframhaldandi starfsemi		Aflögð starfsemi		Hagnaður	
	2023	2022*	2023	2022*	2023	2022*
Hagnaður sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf.	25.759	19.402	(4)	6.543	25.755	25.945
Önnur heildarafkoma sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf.	26.441	19.306	(4)	6.543	26.437	25.849
Vegið meðaltal útistandandi hluta (milljónir)	1.447	1.491	1.447	1.491	1.447	1.491
Vegið meðaltal útistandandi hluta að teknu tilliti til áskriftaréttinda og kauprétta (milljónir)	1.525	1.576	1.525	1.576	1.525	1.576
Hagnaður á hlut (í krónum)	17,80	13,01	(0,00)	4,39	17,80	17,40
Þynntur hagnaður á hlut (í krónum)	16,89	12,31	(0,00)	4,15	17,00	16,46
Önnur heildarafkoma á hlut (í krónum)	18,28	12,95	(0,00)	4,39	18,27	17,34
Þynnt önnur heildarafkoma á hlut (í krónum)	17,34	12,25	(0,00)	4,15	17,34	16,40

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Skýringar við samstæðureikninginn

Skýringar við efnahagsreikning samstæðu

20. Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands

	2023	2022
Reiðufé	4.190	3.877
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	82.179	102.821
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	15.726	7.420
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	114.118

Bindiskylda við Seðlabanka Íslands er lögbundin og ekki tiltæk bankanum í daglegum rekstri hans. Lágmarks bindiskyldan er tvíþætt: föst bindiskylda og meðaltalsuppfyllt bindiskylda. Fasta bindiskyldan hækkaði úr 1% í 2% í maí 2023.

21. Lán til lánastofnana

	2023	2022
Bankareikningar	28.624	43.433
Önnur lán	211	2.068
Lán til lánastofnana	28.835	45.501

22. Lán til viðskiptavina

	Einstaklingar		Fyrirtæki		Samtals	
2023	Heildarvirði lána	Bókfært virði	Heildarvirði lána	Bókfært virði	Heildarvirði lána	Bókfært virði
Yfirdrættir	13.840	13.232	43.013	42.129	56.853	55.361
Greiðslukort	15.972	15.783	2.062	2.010	18.034	17.793
Íbúðalán	550.269	549.371	68.840	68.277	619.109	617.648
Framkvæmdalán	-	-	49.267	49.031	49.267	49.031
Kaupleigusamningar	2.352	2.331	6.893	6.832	9.245	9.163
Önnur lán	29.184	28.427	379.648	375.366	408.832	403.793
Lán til viðskiptavina	611.617	609.144	549.723	543.645	1.161.340	1.152.789
2022						
Yfirdrættir	14.893	14.369	33.369	32.571	48.262	46.940
Greiðslukort	14.304	14.155	1.838	1.792	16.142	15.947
Íbúðalán	514.007	513.605	60.528	60.424	574.535	574.029
Framkvæmdalán	-	-	29.227	28.893	29.227	28.893
Kaupleigusamningar	4.107	4.089	4.163	4.131	8.270	8.220
Önnur lán	36.835	36.153	378.402	374.575	415.237	410.728
Lán til viðskiptavina	584.146	582.371	507.527	502.386	1.091.673	1.084.757

Bókfært virði lána sem veðsett eru á móti lántöku var í árslok 359 ma.kr. (31.12.2022: 305 ma.kr.). Veðsett lán eru eingöngu íbúðalán til einstaklinga.

Nánari upplýsingar um lán má finna í kaflanum um áhættustýringu.

23. Fjármálagerningar

	2023	2022
Skuldabréf og skuldagerningar	157.197	138.174
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	17.656	17.733
Afleiðusamningar	6.602	9.516
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	24.251	27.906
Fjármálagerningar	205.706	193.329

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Fjáreignir og fjárskuldir

2023 *Fjáreignir*	Afskrifað kostnaðar-verð	Á gangvirði yfir aðra heildar-afkomu	Tilskilið á gang-virði yfir rekstur	Samtals
Lán				
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	-	-	102.095
Lán til lánastofnana	28.835	-	-	28.835
Lán til viðskiptavina	1.152.789	-	-	1.152.789
Lán	1.283.719	-	-	1.283.719
Skuldabréf og skuldagerningar				
Skráð	-	129.564	27.059	156.623
Óskráð	-	-	574	574
Skuldabréf og skuldagerningar	-	129.564	27.633	157.197
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum				
Skráð	-	-	7.093	7.093
Óskráð	-	-	9.961	9.961
Skuldabréfasjóðir með breytilegum tekjum, óskráð	-	-	602	602
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	-	-	17.656	17.656
Afleiðusamningar				
Afleiðusamningar utan verðbréfamarkaða	-	-	4.539	4.539
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	-	2.063	2.063
Afleiðusamningar	-	-	6.602	6.602
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna				
Skuldabréf og skuldagerningar, skráð	-	-	2.195	2.195
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum, skráð	-	-	22.056	22.056
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	-	-	24.251	24.251
Aðrar fjáreignir				
Viðskiptakröfur	1.765	-	-	1.765
Aðrar fjáreignir	10.423	-	-	10.423
Aðrar fjáreignir	12.188	-	-	12.188
Fjáreignir	1.295.907	129.564	76.142	1.501.613
Fjárskuldir				
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	2.771	-	-	2.771
Innlán frá viðskiptavinum	792.710	-	-	792.710
Lántaka *	420.460	-	-	420.460
Víkjandi lántaka *	41.279	-	-	41.279
Skortstöður í skuldabréfum	-	-	61	61
Afleiðusamningar	-	-	2.332	2.332
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	-	9.253	9.253
Aðrar fjárskuldir	10.790	-	-	10.790
Fjárskuldir	1.268.010	-	11.646	1.279.656

* Að teknu tilliti til áhrifa áhættuvarnaafleiða.

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

2022*	Afskrifað kostnaðar-verð	Á gangvirði yfir aðra heildar-afkomu	Tilskilið á gang-virði yfir rekstur	Samtals
Fjáreignir				
Lán				
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	114.118	-	-	114.118
Lán til lánastofnana	43.433	-	2.068	45.501
Lán til viðskiptavina	1.084.757	-	-	1.084.757
Lán	1.242.308	-	2.068	1.244.376
Skuldabréf og skuldagerningar				
Skráð	-	115.806	21.390	137.196
Óskráð	-	-	978	978
Skuldabréf og skuldagerningar	-	115.806	22.368	138.174
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum				
Skráð	-	-	6.429	6.429
Óskráð	-	-	9.709	9.709
Skuldabréfasjóðir með breytilegum tekjum, óskráð*	-	-	1.595	1.595
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	-	-	17.733	17.733
Afleiðusamningar				
Afleiðusamningar utan verðbréfamarkaða	-	-	9.448	9.448
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	-	68	68
Afleiðusamningar	-	-	9.516	9.516
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna				
Skuldabréf og skuldagerningar, skráð	-	-	3.890	3.890
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum, skráð	-	-	24.016	24.016
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	-	-	27.906	27.906
Aðrar fjáreignir				
Viðskiptakröfur	1.308	-	-	1.308
Aðrar fjáreignir	3.412	-	-	3.412
Aðrar fjáreignir	4.720	-	-	4.720
Fjáreignir	1.247.028	115.806	79.591	1.442.425
Fjárskuldir				
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	11.697	-	-	11.697
Innlán frá viðskiptavinum	755.361	-	-	755.361
Lántaka **	392.563	-	-	392.563
Víkjandi lántaka **	47.331	-	-	47.331
Skortstöður í hlutabréfum notaðar til rekstrarlegra áhættuvarna	-	-	11	11
Afleiðusamningar	-	-	4.730	4.730
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	-	16.256	16.256
Aðrar fjárskuldir	6.527	-	-	6.527
Fjárskuldir	1.213.479	-	20.997	1.234.476

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

** Að teknu tilliti til áhrifa áhættuvarnaafleiða.

Skýringar við samstæðureikninginn

24. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Skuldabréf og skuldagerningar á gangvirði sundurliðað eftir útgefendum	Á gangvirði yfir aðra heildar afkomu	Tilskilið á gangvirði gegnum rekstur	Samtals
2023			
Fjármála- og tryggingastarfsemi	1.386	10.363	11.749
Opinberir aðilar	128.178	14.077	142.255
Fyrirtæki	-	3.193	3.193
Skuldabréf og skuldagerningar á gangvirði	129.564	27.633	157.197
2022			
Fjármála- og tryggingastarfsemi	18.898	9.967	28.865
Opinberir aðilar	96.908	9.319	106.227
Fyrirtæki	-	3.082	3.082
Skuldabréf og skuldagerningar á gangvirði	115.806	22.368	138.174

Heildarfjárhæð veðsettra skuldabréfa í árslok var 3,0 ma.kr. (31.12.2022: 3,6 ma.kr.). Veðsett skuldabréf samanstanda af skuldabréfum útgefnum af íslenska ríkinu sem voru veðsett á móti lántöku sem er hluti af skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands í efnahagsreikningi og jafnframt á móti skortstöðum, sem falla undir fjárskuldir á gangvirði.

25. Þrepaskipting gangvirðis

Samstæðan notar eftirfarandi þrepaskiptingu til að ákvarða og greina frá gangvirði eigna og skulda eftir matsaðferð:

1. þrep: skráð verð á virkum markaði á sambærilegum eignum eða skuldum,
2. þrep: virðismatsaðferð beitt þar sem allar mikilvægar breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint og
3. þrep: virðismatsaðferð beitt sem felur í sér mikilvægar breytur sem byggja ekki á markaðsupplýsingum.

Samstæðan metur í lok hvers uppgjörstímabils hvort eignir og skuldir sem reglulega eru metnar til gangvirðis hafi færst milli þrepa, með því að yfirfara flokkunina og er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna.

Eignir og skuldir sem færðar eru á gangvirði flokkaðar eftir þrepum

2023				
Eignir á gangvirði	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	153.485	3.685	27	157.197
Skuldabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	7.082	6.979	3.595	17.656
Afleiðursamningar	-	4.539	-	4.539
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	2.063	-	2.063
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	23.848	403	-	24.251
Fjárfestingareignir	-	-	9.493	9.493
Eignir á gangvirði	184.415	17.669	13.115	215.199
Skuldir á gangvirði				
Skortstöður í skuldabréfum	61	-	-	61
Afleiðusamningar	-	2.332	-	2.332
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	9.253	-	9.253
Skuldir á gangvirði	61	11.585	-	11.646

Skýringar við samstæðureikninginn

25. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

2022

Eignir á gangvirði	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Lán til lánastofnana	-	2.068	-	2.068
Skuldabréf og skuldagerningar	135.126	2.946	102	138.174
Hlutabréf og eiginfjárgerningar með breytilegum tekjum	5.214	10.587	1.932	17.733
Afleiðursamningar utan verðbréfamarkaða	-	9.448	-	9.448
Afleiðusamningar notaðir til áhættuvarna	-	68	-	68
Verðbréf notuð til rekstrarlegra áhættuvarna	27.906	-	-	27.906
Fjárfestingareignir	-	-	7.862	7.862
Eignir á gangvirði	168.246	25.117	9.896	203.259
Skuldir á gangvirði				
Skortstöður í hlutabréfum sem notuð eru til rekstrarlegra áhættuvarna	11	-	-	11
Afleiðusamningar utan verðbréfamarkaða	-	4.730	-	4.730
Afleiðusamningar notaðir til rekstrarlegra áhættuvarna	-	16.256	-	16.256
Skuldir á gangvirði	11	20.986	-	20.997

Eignir að fjárhæð 697 m.kr. voru fluttar úr 1. þrepi í 2. þrep á árinu (2022: 1.098 m.kr. fluttar úr 1. þrepi í 2. þrep).

Gangvirði eigna og skulda

Gangvirði eignar og skuldar er sú fjárhæð sem hægt væri að skipta á fyrir eign eða gera upp skuld í frjálsum viðskiptum milli aðila, þ.e. ekki með nauðungarsölu eða slitum. Verð á virkum markaði er besta vísbendingin um gangvirði og þegar það liggur fyrir er það notað af samstæðunni til að meta eignir og skuldir á gangvirði. Ef verð á markaði endurspeglar ekki raunveruleg og reglubundin viðskipti á virkum markaði, eða ef verð er ekki aðgengilegt yfir höfuð, er gangvirði ákvarðað með því að nota viðeigandi matsaðferð.

Aðferðir til þess að ákvarða gangvirði

Besta vísbending um gangvirði eignar eða skuldar við upphaflega skráningu er viðskiptaverðið, nema gangvirðið megi ákvarða með samanburði við önnur markaðsviðskipti eða grundvalla á matsaðferð þar sem notaðar eru breytur sem byggja á markaðsupplýsingum.

Í sumum tilvikum er bókfært virði eigna og skulda í skýringu 23 notað sem námundun á gangvirði. Þetta er einfalt þegar um er að ræða handbært fé en er einnig notað varðandi skammtímafjárfestingar og lán til mjög lánshæfra gagnaðila, svo sem lánastofnana, með samningum þar sem vextir eru svipaðir eða jafngildir markaðsvöxtum og útlánaáhætta samstæðunnar er lítil eða engin.

1. þrep: Gangvirði ákvarðað út frá markaðsverði

Í tilviki skráðra og auðseljanlegra hlutabréfa og skuldabréfa, tiltekinna afleiðusamninga og annarra markaðsverðbréfa er gangvirði reiknað beint út frá markaðsverði. Þessir gerningar eru færðir undir fjármálagerninga og fjárskuldir á gangvirði í efnahagsreikningi.

2. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum á grundvelli markaðsupplýsinga

Í tilviki eigna og skulda þar sem ekki er fyrir hendi virkur markaður beitir samstæðan tilteknum verklagsreglum og verðmatsaðferðum til þess að fá fram gangvirði á grundvelli eins mikilla markaðsupplýsinga og tiltækar eru. Meðal verðmatsaðferða er notkun nýlegra markaðsviðskipta milli óskyldra, upplýstra og viljugra aðila, ef þau eru tiltæk, vísun í gildandi gangverð sams konar eignar eða skuldar, núvirðisgreiningu sjóðstreymis, verðmatslíkön valréttarsamninga eða aðrar viðteknar verðmatsaðferðir sem markaðsaðilar beita við verðlagningu eignarinnar eða skuldarinnar.

Varðandi eignir og skuldir þar sem ekki er fyrir hendi verð á virkum markaði er gangvirði ákvarðað með ýmsum verðmatsaðferðum. Þetta á einkum við um afleiðusamninga utan verðbréfamarkaða, svo sem valréttarsamninga, skiptasamninga, framvirka samninga og óskráð hlutabréf, en einnig ýmsar aðrar eignir og skuldir.

Í flestum tilvikum er verðmatið byggt á fræðilegum fjármálalíkönum á borð við Black Scholes líkanið eða afbrigðum þess. Í þeim verðmatsaðferðum felst einnig framvirk verðlagning og skiptalíkön þar sem beitt er núvirtu greiðsluflæði.

Í 2. þrepi eru m.a. óskráð hlutabréf, óskráðir sjóðir með undirliggjandi skuldabréf og hlutabréf (hlutdeildarskírteini), óskráð og skráð skuldabréf á minna virkum markaði auk allra afleiðusamninga utan verðbréfamarkaða.

25. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

3. þrep: Gangviði ákvarðað með matsaðferðum sem byggja að miklu leyti á upplýsingum sem ekki er hægt að staðfesta á markaði

Í mörgum tilvikum liggja litlar eða engar upplýsingar fyrir til útreiknings á gangviði. Algengasta verðmatsaðferðin er núvirðing. Slíkir útreikningar byggja á áætluðu framtíðar sjóðstreymi og viðeigandi ávöxtunarkröfu. Ávöxtunarkrafan ætti að taka mið bæði af gildandi markaðsbreytum og óvissu varðandi vænt sjóðstreymi. Í slíkum tilvikum eru notuð innri líkön og aðferðir til þess að reikna gangviði. Slík líkön kunna að vera tölfræðilegs eðlis, byggja á ytri eða innri sögu eigna og skulda með svipaða eiginleika og/eða byggja á þekkingu og reynslu samstæðunnar. Til að mynda er vaxtaálag á flest lán til viðskiptavina, sem bætt er við gildandi og eðlilega vexti til þess að ná fram viðeigandi ávöxtunarkröfu, áætlað með því að nota lánshæfismat og vænt tap vegna vanskila, sem fengið er úr líkönum sem samstæðan notar.

Eiginfjárgerningar sem eru ekki með skráð markaðsverð eru metnir með viðurkenndum aðferðum og leiðbeiningum alþjóðastofnana. Í flestum tilvikum er innra virði grundvöllur verðmatsins, en aðrir þættir á borð við sjóðstreymisgreiningu geta einnig haft áhrif á niðurstöður.

Við mat á gangviði fjárfestingareigna er stuðst við mat stjórnenda en það byggir annað hvort á nýlegum viðskiptum og tilboðum í sambærilegar eignir eða núvirðingu eigna sem byggja á áætluðu framtíðar sjóðstreymi og viðeigandi ávöxtunarkröfu.

Hreyfingar á eignum í 3. þrepi, sem færðar eru á gangviði

	Fjárfestingar-	Fjáreignir		
2023	eignir	Skuldabréf	Hlutabréf	Samtals
Staða í ársbyrjun	7.862	102	1.932	9.896
Hrein gangvirðisbreyting	1.569	(72)	652	2.149
Viðbætur	62	-	1.858	1.920
Sala	-	(3)	(975)	(978)
Flutt í 3. þrep	-	-	128	128
Staða í árslok	9.493	27	3.595	13.115
2022				
Staða í ársbyrjun	6.560	97	3.808	10.465
Hrein gangvirðisbreyting	26	6	135	167
Viðbætur	49	-	29	78
Sala	(7)	(1)	(1.907)	(1.915)
Flutt úr eignum til sölu	1.234	-	-	1.234
Flutt í 3. þrep	-	-	(133)	(133)
Staða í árslok	7.862	102	1.932	9.896

Áhrif á rekstrarreikning vegna breytinga á gangviði í 3. þrepi koma fram í eftirfarandi liðum

2023				
Hreinar fjármunatekjur	-	(72)	652	580
Aðrar rekstrartekjur	1.569	-	-	1.569
Áhrif færð í rekstrarreikning	1.569	(72)	652	2.149
2022				
Hreinar fjármunatekjur	-	6	135	141
Aðrar rekstrartekjur	24	-	-	24
Áhrif færð í rekstrarreikning	24	6	135	165

Skýringar við samstæðureikninginn

25. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

Bókfært virði og gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem ekki eru færðar á gangvirði

2023	Bókfært virði	Gangvirði	Óinnleystur hagnaður (tap)
Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	102.095	-
Lán til lánastofnana	28.835	28.835	-
Lán til viðskiptavina	1.152.789	1.145.363	(7.426)
Aðrar fjáreignir	12.188	12.188	-
Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði	1.295.907	1.288.481	(7.426)
Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði			
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	2.771	2.771	-
Innlán frá viðskiptavinum	792.710	792.710	-
Lántaka	420.460	419.008	1.452
Víkjandi lántaka	41.279	41.154	125
Aðrar fjárskuldir	10.790	10.790	-
Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði	1.268.010	1.266.433	1.577

2022*			
Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	114.118	114.118	-
Lán til lánastofnana	45.501	45.501	-
Lán til viðskiptavina	1.084.757	1.017.671	(67.086)
Aðrar fjáreignir	4.720	4.720	-
Fjáreignir sem ekki eru færðar á gangvirði	1.249.096	1.182.010	(67.086)
Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði			
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	11.697	11.697	-
Innlán frá viðskiptavinum	755.361	755.361	-
Lántaka	392.563	387.882	11.137
Víkjandi lántaka	47.331	48.310	(979)
Aðrar fjárskuldir	6.527	6.527	-
Fjárskuldir sem ekki eru færðar á gangvirði	1.213.479	1.209.777	10.158

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Meirihluti lána til viðskiptavina bera breytilega vexti. Þessi lán, sem m.a. eru lán til fyrirtækja, eru sett fram á bókfærðu verði, þar sem þau eru almennt til fremur skamms tíma og þar með er lítil vaxtaáhætta af þeim. Lán með föstum vöxtum, einkum íbúðalán, eru metin með núvirðisaðferð, þar sem ávöxtunarkrafan byggir á vaxtakjörum fyrir ný íbúðalán ásamt álagi vegna veðstöðu. Lán í vanskilum eru sett fram á bókfærðu virði þar sem áætluðu greiðsluflæði samkvæmt lánasamningi er ekki vænst.

Afleiðusamningar	Nafnverð	Gangvirði	
2023	tengt stöðu	Eignir	Skuldir
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	54.756	414	236
Gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	235.726	2.063	9.253
Vaxta- og gjaldmiðlaskiptasamningar	47.377	998	1.017
Skiptasamningar með skuldabréf	2.218	67	50
Skiptasamningar með hlutabréf	24.689	3.060	1.029
Afleiðusamningar	364.766	6.602	11.585

2022			
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	73.127	2.383	168
Gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga	246.965	68	16.256
Vaxta- og gjaldmiðlaskiptasamningar	93.206	2.737	3.540
Skiptasamningar með skuldabréf	5.668	277	19
Skiptasamningar með hlutabréf	36.057	3.694	975
Valréttir - kaupréttarsamningar, óskráðir	5	357	28
Afleiðusamningar	455.028	9.516	20.986

25. Þrepaskipting gangvirðis, frh.

Vaxtaskiptasamningar vegna gangvirðisvarna

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði eingöngu gagnvart tilteknum vaxtaskiptasamningum í erlendri mynt, þar sem samstæðan greiðir breytilega vexti en fær greidda fasta vexti, en viðkomandi samningar hafa samskonar greiðsluflæði og lántakan. Vaxtaskiptasamningar þessir verja áhættu gagnvart gangvirðisbreytingum tiltekinna skuldabréfa í evrum með fasta vexti, sem bankinn hefur gefið út (sjá skýringu 33) og beitt er gangvirðisvörn á sjálfan vaxtaskiptasamninginn, sem tilkomin er vegna breytinga á vaxtastigi.

Skilvirkni hverrar varnar er framkvæmd reglulega með línulegri aðhvarfsgreiningu. Litið er á sambandið milli breytinga á gangvirði samninganna annars vegar og lántöku hins vegar.

Á árinu 2023 var hallatala aðhvarfslínunnar í öllum tilvikum milli 0,92-1,08 og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0,98. Á árinu 2022 var hallatala aðhvarfslínunnar á milli 0,84-1,00 og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0.92. Í öllum tilvikum mældist sambandið innan marka á árunum 2023 og 2022.

2023	Nafnverð tengt stöðu	Gjalddagi	Gangvirði Eignir	Gangvirði Skuldir	Hagnaður (tap) af gang-virðisvörn
Vaxtaskiptasamningar í EUR	-	-	-	-	76
Vaxtaskiptasamningar í EUR	11.957	3-6 mán.	-	228	650
Vaxtaskiptasamningar í USD	13.582	1-5 ár	-	534	354
Vaxtaskiptasamningar í EUR	75.067	1-5 ár	-	5.183	3.205
Vaxtaskiptasamningar í EUR	45.040	1-5 ár	-	2.725	1.617
Vaxtaskiptasamningar í EUR	45.040	6-12 mán.	-	583	307
Vaxtaskiptasamningar í EUR	45.040	1-5 ár	2.063	-	436
			2.063	9.253	6.645
2022					
Vaxtaskiptasamningar í EUR	20.680	0-3 mánuðir	68	-	(747)
Vaxtaskiptasamningar í EUR	45.451	1-5 ár	-	2.332	(1.933)
Vaxtaskiptasamningar í USD	14.180	1-5 ár	-	908	(1.103)
Vaxtaskiptasamningar í EUR	75.752	1-5 ár	-	7.986	(6.911)
Vaxtaskiptasamningar í EUR	45.451	1-5 ár	-	4.151	(3.321)
Vaxtaskiptasamningar í EUR	45.451	1-5 ár	-	879	(840)
			68	16.256	(14.855)

Áhættuvarin lántaka og víkjandi lán

2023	Bókfært verð	Uppsöfnuð gangvirðisáhrif hins áhættuvarða Eignir	Uppsöfnuð gangvirðisáhrif hins áhættuvarða Skuldir	Hagnaður (tap) af gang-virðisvörn
EUR 300 milljónir - útgefið 2018 - til 5 ára	-	-	-	(156)
EUR 300 milljónir - útgefið 2020 - til 4 ára	11.776	206	-	(632)
USD 100 milljónir - útgefið 2020 - enginn lokagjalddagi	13.216	608	-	(336)
EUR 300 milljónir - útgefið 2021 - til 5 ára	69.338	4.455	-	(3.207)
EUR 300 milljónir - útgefið 2021 - til 4 ára	42.740	2.303	-	(1.612)
EUR 300 milljónir - útgefið 2022 - til 2 ára	44.552	471	-	(305)
EUR 300 milljónir - útgefið 2023 - til 3 ára	47.326	(443)	-	(442)
Áhættuvarin lántaka	228.948	7.600	-	(6.690)
2022				
EUR 300 milljónir - útgefið 2018 - til 5 ára	20.672	156	-	13
EUR 300 milljónir - útgefið 2020 - til 4 ára	43.181	2.363	-	1.930
USD 100 milljónir - útgefið 2020 - enginn lokagjalddagi	13.396	1.001	-	1.024
EUR 300 milljónir - útgefið 2021 - til 5 ára	66.231	7.765	-	6.927
EUR 300 milljónir - útgefið 2021 - til 4 ára	41.404	3.973	-	3.288
EUR 300 milljónir - útgefið 2022 - til 2 ára	44.557	792	-	766
Áhættuvarin lántaka	229.441	16.050	-	13.947

Skilvirkni hverrar varnar er framkvæmd reglulega með línulegri aðhvarfsgreiningu. Litið er á sambandið milli breytinga á gangvirði samninganna annars vegar og lántöku hins vegar. Sambandið mælist innan marka á bilinu 92-108%.

Skýringar við samstæðureikninginn

26. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða

	Eignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnunarmöguleikar sem ekki eru færðir í efnahagsreikningi				
2023	Eignir fyrir jöfnun í efnahags-reikningi	Skuldir jafnaðar á móti eignum í efnahag	Hreinar eignir í efnahags-reikningi	Fjár-skuldir	Mótteknar veð-tryggingar	Eignir eftir að tekið er tillit til jöfnunar-möguleika	Eignir sem ekki falla undir jöfnunar samninga	Heildar eignir í efnahags-reikningi
Öfug endurhverf viðskipti	16.982	(10.164)	6.818	10.164	-	16.982	-	6.818
Afleiðusamningar	3.935	-	3.935	(2.452)	-	1.483	2.667	6.602
Bankareikningum jafnað á móti fjárskuldum	7.589		7.589	(7.589)		-	-	7.589
Eignir samtals	28.506	(10.164)	18.342	123	-	18.465	2.667	21.009
2022								
Öfug endurhverf viðskipti	17.781	(10.212)	7.569	10.212	-	17.781	-	7.569
Afleiðusamningar	2.642	-	2.642	(1.395)	-	1.247	6.874	9.516
Bankareikningum jafnað á móti fjárskuldum	19.517		19.517	(19.517)	-	-	-	19.517
Eignir samtals	39.940	(10.212)	29.728	(10.700)	-	19.028	6.874	36.602

Fjárskuldir sem falla undir nettunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða

	Skuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnunarmöguleikar sem ekki eru færðir í efnahagsreikningi				
2023	Skuldir fyrir jöfnun í efnahags-reikningi	Eignir jafnaðar á móti skuldum í efnahag	Hreinar skuldir í efnahags-reikningi	Fjár-eignir	Afhentar veð-tryggingar	Skuldir eftir að tekið er tillit til jöfnunar-möguleika	Skuldir sem ekki falla undir jöfnunar samninga	Heildar skuldir í efnahags-reikningi
Endurhverf viðskipti	-	(10.164)	(10.164)	10.164	-	-	-	(10.164)
Afleiðusamningar	11.430	-	11.430	(9.700)	-	1.730	155	11.585
Innistæður jafnaðar á móti fjárerign	341		341	(341)		-	-	341
Skuldir samtals	11.771	(10.164)	1.607	123	-	1.730	155	1.762
2022								
Endurhverf viðskipti	25	(10.212)	(10.187)	10.187	-	-	-	(10.187)
Afleiðusamningar	20.098	-	20.098	(19.559)	-	539	888	20.986
Innistæður jafnaðar á móti fjárerign	1.353	-	1.353	(1.353)	-	-	-	1.353
Skuldir samtals	21.476	(10.212)	11.264	(10.725)	-	539	888	12.152

Öfug endurhverf viðskipti og endurhverf viðskipti eru færð í línurnar fjármálagerningar og skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands.

27. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum

	2023	2022
Staða í ársbyrjun	787	668
Kaup / hækkun hlutafjár	72	90
Sala	-	(241)
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaga	(70)	270
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	789	787

Hlutdeild samstæðunnar í helstu hlutdeildarfélögum

Bílafrágangur ehf., Lágmúli 5, Reykjavík	33,4%	33,4%
Háblær ehf., Suðurlandsbraut 18, Reykjavík	32,0%	49,0%
Reiknistofa bankanna hf., Dalvegur 30, Kópavogur	23,0%	23,0%
SER eignarhaldsfélag ehf., Borgartúni 19, Reykjavík	35,3%	35,3%

Á árinu 2023 var hlutafjáraukning í Háblæ ehf. Arion banki fjárfesti fyrir 72 m.kr. Eignarhlutur bankans lækkaði þar sem aðrir hluthafar juku enn frekar við sig í hlutafjáraukningunni.

Skýringar við samstæðureikninginn

28. Óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir skiptast í fjóra flokka: viðskiptavild, innviði, viðskiptatengsl og tengda samninga og hugbúnað. Viðskiptavild myndast við kaup á dótturfélögum. Innviðir, viðskiptatengsl og tengdir samningar myndast í formi yfirverðs í tengslum við kaup á starfsemi dótturfélaga, en hugbúnaður á sér uppruna í kaupum á hugbúnaðarleyfum og við upptöku hugbúnaðarins í rekstri samstæðunnar.

Innviðir, sem eignfærðir eru sem óefnisleg eign, tengjast eignastýringu og vörumerki tryggingarstarfseminnar. Starfsemin byggir á áralangri uppbyggingu þekkingar og kerfa þar sem lagður hefur verið verðmætur grunnur að framtíðarvexti. Virðisrýrnunarpróf er framkvæmt árlega eins og lýst er hér á eftir.

Viðskiptatengsl og tengdir samningar tengjast dótturfélögum og annarri starfsemi sem bankinn hefur keypt eða yfirtekið. Eignin byggir á þeim forsendum að viðskiptatengsl og samningar leiði af sér reglulegar greiðslur og tekjur hjá viðkomandi rekstrareiningum. Umrædd starfsemi tengist að mestu einstaklingsviðskiptum á viðskiptabankasviði. Þegar líftími þessara samninga var skilgreindur var horft til reynslu bankans og atvinnugreinarinnar. Að framan sögðu er talið að umræddir samningar hafi skilgreindan líftíma.

Hugbúnaður samanstendur af keyptum hugbúnaðarleyfum og eigin hugbúnaðarþróun sem eru eignfærð á kostnaðarverði ásamt kostnaði við að taka þau í notkun. Kostnaður við eigin hugbúnaðarþróun er eignfærð þegar samstæðan getur sýnt fram á áform og getu til að ljúka þróunarvinnunni, taka hugbúnaðinn í notkun þannig að hann skili ávinningi og þegar hægt er að mæla með góðu móti kostnaði við að ljúka verkinu. Undir eignfærðan kostnað vegna eigin hugbúnaðarþróunar fellur allur ytri kostnað sem fellur til við þróun hugbúnaðarins, sem og laun og launatend gjöld vegna innleiðingar grunnkerfa. Eignfærður kostnaður hugbúnaðar er afskrifaður á líftíma eignarinnar. Hugbúnaðarleyfi sem eru eignfærð sem óefnisleg eign eru afskrifuð á nýtingartímanum, sem áætlaður er 3-10 ár.

Reglum sem beitt er á óefnislegar eignir samstæðunnar:	Viðskiptavild og innviðir	Viðskiptatengsl og tengdir samningar	Hugbúnaður
Nýtingartími	Óskilgreindur	Líftími 6-15 ár og óskilgreindur	Líftími 3-10 ár
Afskriftarregla	Virðisrýrnunarpróf	Línuleg á 6-15 árum og virðisrýrnunarpróf	Línuleg á 3-10 árum
Innri þróunarvinna eða kaup	Kaup	Kaup	Kaup og innri þróun

2023	Viðskipta-vild	Innviðir	Viðskipta-tengsl og tengdir samningar	Hug-búnaður	Samtals
Staða í ársbyrjun	730	2.383	547	5.123	8.783
Viðbætur	-	-	-	470	470
Niðurfærsla	-	-	(60)	(1.142)	(1.202)
Óefnislegar eignir	730	2.383	487	4.451	8.051
2022					
Staða í ársbyrjun	669	2.383	607	5.804	9.463
Viðbætur	61	-	-	355	416
Niðurfærsla	-	-	(60)	(1.036)	(1.096)
Óefnislegar eignir	730	2.383	547	5.123	8.783

Viðskiptavild vegna Varðar er færð meðal eigna undir starfsþáttunum Fyrirtækja- & fjárfestingarbankasvið og Viðskiptabankasvið og á árinu 2022 keypti Leiguskjól dótturfélag og greiddi fyrir það 61 m.kr. í yfirverð sem fellur undir starfsþáttinn önnur dótturfélög, sjá skýringu 5.

Virðisrýrnunarpróf

Aðferðafræðin við virðisrýrnunarpróf á viðskiptatengslum og tengdum samningum byggir á notkun núvirðingarlíkans þar sem tekið er mið af áhrifaþáttum sem leiða af rekstrinum og umhverfi hans.

Líkanið sem notað er til þess að ákvarða endurheimtanlega fjárhæð er viðkvæmast fyrir breytingum á spám um hagnað sem verður til ráðstöfunar fyrir hluthafa á hverju fimm ára tímabili, ávöxtunarkröfu og breytingar á vaxtastigi. Niðurstaða slíkrar greiningar var sú að engin virðisrýrnun var færð á árinu 2023 (2022: engin virðisrýrnun var færð).

Ávöxtunarkrafa og vaxtarstig	2023		2022	
	Ávöxtunar krafa	Vaxtar-stig	Ávöxtunar krafa	Vaxtar-stig
Eignastýring	14,3%	3,5%	14,3%	4,0%
Tryggingastarfsemi	14,3%	4,0%	14,3%	4,0%

Skýringar við samstæðureikninginn

29. Skatteign og skattskuldir

	2023		2022	
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir
Skattur ársins	-	9.227	-	8.471
Frestaður skattur	39	1.942	135	1.832
Skatteign og skattskuldir	39	11.169	135	10.303
Uppruni frestaðrar skatteignar og skattskuldbindingar				
Fjárfestingareignir og varanlegir rekstrarfjármunir	-	(1.227)	-	(999)
Fjáreignir	-	(361)	-	(510)
Aðrar eignir og skuldir	27	(295)	27	(294)
Frestun innlausnar á myntgengismuni	2	(207)	2	(80)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	158	-	157	-
	187	(2.090)	186	(1.883)
Innbyrðis jöfnun frestaðra skatteigna við frestaðar skattskuldir sömu skattaðila	(148)	148	(51)	51
Frestuð skatteign og skattskuldbinding	39	(1.942)	135	(1.832)

Frestuð skatteign er færð vegna skattalegs taps upp að því marki sem líklegt er talið að það muni nýtast. Stjórnendur þurfi að beita mati við ákvörðun frestaðrar skatteignar sem færð er í bækur byggt á líklegum tímaramma og væntum skattalegum hagnaði, en jafnframt þurfa þeir að leggja mat á framtíðarþróun skatta.

Breytingar á frestaðri skatteign og skattskuldbindingu				
2023	Ársbyrjun	Fært yfir eigið fé	Fært gegnum rekstur	Árslok
Fjárfestingareignir og varanlegir rekstrarfjármunir	(999)	-	(228)	(1.227)
Fjáreignir	(510)	-	149	(361)
Aðrar eignir og skuldir	(267)	-	(1)	(268)
Frestaður myntgengismunur	(78)	-	(127)	(205)
Yfirfæranlegt tap	157	-	1	158
Breyting á frestaðri skatteign og skattskuldbindingu	(1.697)	-	(206)	(1.903)
2022				
Eignir og skuldir tilgreindar í erlendri mynt	2	-	(2)	-
Fjárfestingareignir og varanlegir rekstrarfjármunir	(728)	-	(271)	(999)
Fjáreignir	562	-	(1.072)	(510)
Aðrar eignir og skuldir	(202)	-	(65)	(267)
Frestaður myntgengismunur	(191)	-	113	(78)
Yfirfæranlegt skattalegt tap	-	-	157	157
Breyting á frestaðri skatteign og skattskuldbindingu	(557)	-	(1.140)	(1.697)

30. Eignir og aflögð starfsemi til sölu og tengdar skuldir

Eignir og aflögð starfsemi til sölu	2023	2022
Aðrar eignir	62	61
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	62	61

Fasteignir og aðrar eignir sem flokkast sem eignir til sölu eru yfirleitt tilkomnar í kjölfar fullnustu veða hjá félögum og einstaklingum.

Sólbjarg ehf., dótturfélag Eignabjargs ehf.

Sólbjarg ehf. er eignarhaldsfélag yfir fyrrum ferðaþjónustusamstæðu TravelCo hf. en dótturfélög þess voru Terra Nova Sól ehf., Heimsferðir ehf. og TravelCo Nordic/Bravo Tours. Öll starfsemi var seld á árunum 2020-2022. Í kjölfar sölu Sólbjargs á Heimsferðum ehf. varð Sólbjarg minnihlutaeigandi í Ferðaskrifstofu Íslands ehf. í gegnum eignarhald sitt á Heimbjargi ehf. (áður Heimsferðir ehf.). Á öðrum ársfjórðungi 2023 seldi Sólbjarg eignarhlut sinn í Heimbjargi ehf. með óverulegum rekstrarlegum áhrifum.

Skýringar við samstæðureikninginn

31. Aðrar eignir

	2023	2022*
Varanlegir rekstrarfjármunir	3.672	3.787
Nýtingarréttur	872	745
Viðskiptakröfur	1.765	1.278
Óuppgerð verðbréfaviðskipti	7.781	890
Ýmsar eignir	3.722	3.576
Aðrar eignir	17.813	10.276

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir	Tæki og búnaður	Samtals 2023	Samtals 2022
Upphaflegt kostnaðarverð í ársbyrjun	2.727	3.646	6.373	6.654
Viðbætur	-	457	457	357
Selt	-	(29)	(29)	(522)
Niðurfært	-	(266)	(266)	(116)
Upphaflegt kostnaðarverð í árslok	2.727	3.808	6.535	6.373
Uppsafnaðar afskriftir í ársbyrjun	(1.043)	(1.543)	(2.586)	(2.387)
Afskrifað	(74)	(439)	(513)	(462)
Selt	-	7	7	158
Niðurfært	-	229	229	105
Uppsafnaðar afskriftir í árslok	(1.117)	(1.746)	(2.863)	(2.586)
Varanlegir rekstrarfjármunir	1.610	2.062	3.672	3.787

Fasteignamat nam 4.223 m.kr. í árslok (2022: 4.152 m.kr.). Vátryggingarmat fasteigna nam 8.093 m.kr. í árslok (2022: 7.720 m.kr.).

Nýtingarréttur

	2023	2022
Staða í ársbyrjun	745	823
Nýir og endurnýjaðir leigusamningar	230	213
Leigusamningar sem fallið hafa úr gildi	(15)	(215)
Verðbætur	46	41
Afskriftir	(134)	(117)
Nýtingarréttur	872	745

Nýtingarréttur er vegna leigu fasteigna til eigin nota.

32. Aðrar skuldir

	2023	2022*
Viðskiptaskuldir	1.274	1.013
Óuppgerð verðbréfaviðskipti	2.474	1.844
Vátryggingaskuld	20.196	17.451
Fjármagnstekjuskattur	6.026	2.637
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	1.807	1.761
Áætlaður kostnaður	4.895	4.776
Fyrirfram innheimtar tekjur	1.547	1.590
Niðurfærsla liða utan efnahags	363	449
Leiguskuld	1.074	970
Ýmsar skuldir	6.680	6.910
Aðrar skuldir	46.336	39.401

Vátryggingaskuld

Skuld vegna eftirstæðrar verndar	3.910	3.412
Skuld vegna orðinna tjóna	15.597	13.410
Tapsþáttur	689	629
Vátryggingaskuld	20.196	17.451

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Leiguskuld

	2023	2022
Staða í ársbyrjun	970	878
Nýir eða framlengdir leigusamningar	230	215
Leigusamningar sem fallið hafa úr gildi	(15)	(34)
Verðbætur	63	69
Vaxtagjöld	45	31
Leigugreiðslur	(219)	(189)
Leiguskuld	1.074	970

Skýringar við samstæðureikninginn

33. Lántaka

Gjaldmiðill, upphaflegt nafnverð	Útgefið	Loka-gjalddagi	Greiðslu-skilmálar	Vaxtakjör	2023	2022
ARION CB 24, 28.900 m.kr.	2019	2024	Á lokadegi	Fastir, 6,00%	13.664	25.736
ARION CBI 25, 37.940 m.kr.	2017	2025	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir, 3,00%	50.880	47.184
ARION CBI 26, 17.080 m.kr.	2019	2026	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir, 2,00%	20.628	19.219
ARION CBI 29, 27.200 m.kr.	2014	2029	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir 3,50%	38.239	35.602
ARION CBI 48, 11.680 m.kr.	2018	2048	Jafnar gr.	Verðtryggt, fastir, 2,50%	12.440	11.828
ARION CB, EUR 500 milljónir *	2021	2026	Á lokadegi	Fastir EUR 0,05%	69.337	66.231
ARION CB, 27, 41.000 m.kr.	2022	2027	Á lokadegi	Fastir 5,50%	17.680	7.058
ARION CBI, 30, 11.260 m.kr.	2023	2030	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir, 2,75%	10.204	-
Sértryggð skuldabréf					233.072	212.858
NOK 250 milljónir	2017	2023	Á lokadegi	Fastir, 3,02%	-	3.671
EUR 300 milljónir *	2018	2023	Á lokadegi	Fastir, 1,00%	-	20.672
EUR 300 milljónir *	2020	2024	Á lokadegi	Fastir, 0,625%	11.776	43.181
NOK 250 milljónir	2017	2027	Á lokadegi	Fastir, 3,40%	3.425	3.680
NOK 300 milljónir, græn útgáfa *	2021	2025	Á lokadegi	Fastir, 0,375%	42.740	41.404
Arion 26 1222, græn útgáfa, 5.760 m.kr.	2021	2026	Á lokadegi	Fastir 4,70%	5.405	5.382
Arion 24 1020, græn útgáfa, 6.020 m.kr.	2022	2024	Á lokadegi	Breytil., REIBOR 3M +0,70%	6.105	6.062
EUR 300 milljónir, græn útgáfa *	2022	2024	Á lokadegi	Fastir 4,875%	44.552	44.557
NOK 550 milljónir	2022	2025	Á lokadegi	Breytil., OIBOR 3M +2,35%	7.417	7.952
SEK 230 milljónir	2022	2025	Á lokadegi	Breytil., STIBOR 3M +2,35%	3.128	3.144
NOK 200 milljónir	2023	2025	Á lokadegi	Breytil., OIBOR 3M +2,55%	2.683	-
SEK 300 milljónir	2023	2026	Á lokadegi	Breytil., STIBOR 3M +3,00%	4.059	-
EUR 300 milljónir*	2023	2026	Á lokadegi	Fastir 7,25%	47.326	-
Arion 28 1512, 8.740 m.kr.	2023	2028	Á lokadegi	Verðtryggt, fastir 4,35%	8.772	-
Útgefin skuldabréf					187.388	179.705
Lántaka					420.460	392.563

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði gagnvart þessum skuldabréfaútgáfum með tilteknum vaxtaskiptasamningum í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 25. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði umræddra fastvaxta skuldabréfa í evrum sem stafa af breytingum á

Bókfært virði skráðra skuldabréfa var 420 ma.kr. í árslok (31.12.2022: 393 ma.kr.) og markaðsvirði þeirra var 419 ma.kr. (31.12.2022: 388 ma.kr.). Samstæðan keypti eigin skuldir fyrir 45 ma.kr. á árinu. Rekstraráhrif voru neikvæð um 89 m.kr. og eru færð í rekstrarreikning (2022: 14 m.kr. hagnaður).

34. Víkjandi lántaka

Gjaldmiðill, upphaflegt nafnverð	Útgefið	Loka-gjalddagi	Innköllunar-heimild	Vaxtakjör	2023	2022
SEK 500 milljónir	2018	2028	22. nóv. '23	Breytil. 3 mán. STIBOR +3,10%	-	6.822
NOK 300 miljónir	2019	2029	9. júl. '24	Breytil., NIBOR +3,65%	4.096	4.383
SEK 225 milljónir	2019	2029	20. des. '24	Breytil., 3 mán. STIBOR +3,70%	3.046	3.066
ARION T2I 30, 4.800 milljónir	2019	2030	4. jan. '25	Fastir, verðtryggðir, 3,875%	6.312	5.841
ARION T2 30, 880 milljónir	2019	2030	4. jan. '25	Fastir, 6,75%	908	908
EUR 5 milljónir	2019	2031	6. mar. '26	Fastir, 3,24%	766	772
ARION T2I 33, 9.860 milljónir	2022	2033	15. des.'28	Fastir, verðtryggðir, 4,95%	10.685	9.894
ARION T2 33, 2.240 milljónir	2022	2033	15. des.'28	Fastir, 9,25%	2.249	2.249
Víkjandi lántaka - eiginfjárþáttur 2					28.062	33.935
ARION AT1, USD 100 milljónir *	2020	~	26. mar. '25	Fastir, 6,25%	13.217	13.396
Víkjandi lántaka - viðbótareiginfjárþáttur 1					13.217	13.396
Víkjandi lántaka					41.279	47.331

* * Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði gagnvart þessum skuldabréfaútgáfum með tilteknum vaxtaskiptasamningum í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 25.

Víkjandi lántaka telst til eiginfjárþáttar 1 og 2 samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.

Skýringar við samstæðureikninginn

35. Skuldir vegna fjármögnunar

2023	Ársbyrjun	Greiðslu-flæði	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði: Vaxta-gjöld	Gengis-munur	Áhrif áh.varna	Árslok
Sértryggð skuldabréf í krónum - verðtryggð	113.833	5.849	12.709	-	-	132.391
Sértryggð skuldabréf í krónum	32.794	(3.689)	2.239	-	-	31.344
Sértryggð skuldabréf í erlendri mynt	66.231	(5.475)	5.681	(368)	3.268	69.337
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt	168.261	(9.597)	5.858	(2.082)	4.666	167.106
Óveðtryggð skuldabréf í krónum	11.444	(778)	844	-	-	11.510
Óveðtryggð skuldabréf í krónum - verðtryggð	-	8.740	32	-	-	8.772
Víkjandi lántaka í krónum - verðtryggð	15.735	(750)	2.012	-	-	16.997
Víkjandi lántaka í krónum	3.156	(266)	267	-	-	3.157
Víkjandi lántaka í erlendri mynt	15.044	(7.527)	937	(565)	19	7.908
Víkjandi lántaka AT1 í erlendri mynt	13.396	(1.598)	1.437	(395)	377	13.217
Skuldir vegna fjármögnunar	439.894	(15.091)	32.016	(3.410)	8.330	461.739
2022						
Sértryggð skuldabréf í krónum - verðtryggð	102.007	(814)	12.640	-	-	113.833
Sértryggð skuldabréf í krónum	57.512	(27.114)	2.396	-	-	32.794
Sértryggð skuldabréf í erlendri mynt	43.624	26.690	386	2.515	(6.984)	66.231
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt	149.970	17.949	2.044	4.278	(5.980)	168.261
Óveðtryggð skuldabréf í krónum	3.524	7.359	561	-	-	11.444
Víkjandi lántaka í krónum - verðtryggð	5.337	9.651	747	-	-	15.735
Víkjandi lántaka í krónum	907	2.182	68	-	-	3.157
Víkjandi lántaka í erlendri mynt	15.619	(596)	643	(623)	-	15.043
Víkjandi lántaka AT1 í erlendri mynt	13.225	(867)	880	1.149	(991)	13.396
Skuldir vegna fjármögnunar	391.725	34.440	20.365	7.319	(13.955)	439.894

36. Veðsettar eignir

Veðsettar eignir vegna lántöku	2023	2022
Eignir sem hafa verið settar að veði vegna lántöku	380.860	328.811
Eignir sem hafa verið settar að veði vegna lána frá lánastofnunum og skortstöðu	10.582	23.108
Eignir veðsettar vegna lántöku	391.442	351.919
Þar af veðsettar eignir vegna útgefinna sértryggðra skuldabréfa í eigu bankans	(86.682)	(70.850)
Eignir vegna útgefinna sértryggðra skuldabréfa	16.585	17.029
Eignir veðsettar vegna lántöku á efnahagsreikningi	321.345	298.098

Samstæðan hefur sett eignir að veði vegna lántöku, bæði vegna sértryggðrar skuldabréfaútgáfu og annarrar skuldabréfaútgáfu auk lánasamninga. Veðsett lán samanstóðu af íbúðalánum til einstaklinga. Bókfært virði lántökunnar var 233 ma.kr. í árslok (31.12.2022: 213 ma.kr.).

Samstæðan hefur veðsett skuldabréf vegna skammtímalána frá Seðlabanka Íslands og vegna skortstöðu tengdri skiptasamningum, til að verjast markaðsáhættu vegna viðkomandi eigna.

Samstæðan hefur gefið út sértryggð skuldabréf að fjárhæð 58 ma.kr., sem möguleiki er að nota í endurhverfum viðskiptum við Seðlabanka Íslands eða selja ef markaðsaðstæður bjóða upp á (31.12.2022: 45 ma.kr.). Eignir að veði á móti sértryggðum skuldabréfum voru 70 ma.kr. í árslok (31.12.2022: 54 ma.kr.).

Skýringar við samstæðureikninginn

37. Eigið fé

Hlutafé og yfirverðsreikningur hlutafjár

Samkvæmt samþykktum Arion banka hf. er heildarhlutafé bankans 1.460 m.kr. að nafnvirði þar sem hver hlutur nemur 1 krónu. Handhafar almennra hlutabréfa eiga rétt á arði samkvæmt ákvörðun aðalfundar hverju sinni og fylgir eitt atkvæði hverjum hlut á hluthafafundum.

	Hlutafé	Eigin hlutir	Yfirverðs-reikningur hlutafjár	2023	Hlutafé	Eigin hlutir	Yfirverðs-reikningur hlutafjár	2022
Staða í ársbyrjun	1.510	(45)	11.907	13.372	1.660	(142)	21.166	22.684
Hlutafjárlækkun	(50)	50	-	-	(150)	150	-	-
Kaup á eigin bréfum	-	(22)	(3.238)	(3.260)	-	(58)	(9.793)	(9.851)
Nýting kaupréttar	-	2	295	297	-	4	349	353
Hlutabréf tengd kaupaukakerfi	-	1	194	195	-	1	184	185
Áskriftaréttindi - nýting	-	-	30	30	-	-	-	-
Staða í árslok	1.460	(14)	9.187	10.634	1.510	(45)	11.907	13.372
Eigin hlutir / útgefið hlutafé		0,95%				3,01%		

Í samræmi við arðgreiðslustefnu Arion banka fer bankinn reglulega af stað með endurkaupaáætlun. Þann 5. september 2022 veitti Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (Fjármálaeftirlitið) bankanum heimild til kaupa allt að 57,3 milljón eigin hluta eða sem samsvarar allt að 10 mö.kr. Á fyrri hluta ársins 2023 keypti bankinn eigin bréf fyrir 3.260 m.kr. Endurkaupaáætluninni lauk 1. júní 2023.

Á aðalfundi bankans í mars 2023 var samþykkt tillaga um lækkun hlutafjár um 50 milljón hluti, til jöfnunar eigin hlutum. Þann 25. apríl 2023 var hlutafé bankans lækkað úr 1.510 m.kr. í 1.460 m.kr. að nafnverði, sem skiptist á jafn marga hluti og fylgir eitt atkvæði hverjum hlut. Á aðalfundi bankans í mars 2022 var samþykkt tillaga um lækkun hlutafjár um 150 milljón hluti. Lækkunin var framkvæmd 4. apríl 2022.

Kaupréttir

Arion banki er með kaupréttaráætlun fyrir alla starfsmenn bankans, Varðar og Stefnis, samþykkt af aðalfundi. Starfsfólk hefur rétt til að kaupa hlutabréf fyrir allt að 1,5 milljón króna á ári í samræmi við 10. gr. tekjuskattslaga nr. 90/2003 og ræðst verðið af meðalverði hlutabréfa bankans 10 daga fyrir undirritun kaupréttarsamnings. Starfsmaður skal vera í óslitinni vinnu hjá Arion banka til lokadags. Kaupréttirnir bera hvorki rétt til arðs né atkvæðisréttar og eru metnir með Black-Scholes verðlagningarlíkani.

Eftirfarandi kaupréttarsamningar eru í gildi í árslok.	Fjöldi hluta (í þús.)	Nýtingarár	Kaupverð á hlut (kr.)
Útgefnir 2021 (600.000 kr.) - starfsmenn Arion banka	8.086	2024-2026	95,50
Útgefnir 2023 (900.000 kr.) - starfsmenn Arion banka	8.254	2024-2026	153,75
Útgefnir 2023 (1.500.000 kr.) - starfsmenn Arion banka	5.912	2024-2026	153,75
Útgefnir 2023 (1.500.000 kr.) - starfsmenn dótturfélaga	2.183	2024-2026	140,56
	24.435		

Hreyfingar á kaupréttum á árinu.	2023		2022	
	Fjöldi hluta (í þús.)	Vegið meðalverð samnings	Fjöldi hluta (í þús.)	Vegið meðalverð samnings
Útistandandi í ársbyrjun	30.882	143,2	19.728	95,5
Veittir kaupréttir	16.349	153,8	17.362	180,3
Útrunnir kaupréttarsamningar	(20.152)	168,2	(2.916)	95,5
Nýttir kaupréttir - vegið meðalverð hluta 151,79 kr. á nýtingardegi (2022: 187,56 kr.)	(2.644)	95,5	(3.292)	95,5
Útistandandi kaupréttir í árslok	24.435	136,2	30.882	143,2

Í árslok voru engir kaupréttarsamningar útistandandi sem mátti nýta. Næstu nýtingartímabil eru í ferbrúar og maí 2024.

Ef allir útistandandi kaupréttir væru nýttir myndu þeir nema um 1,7% af útgefnu hlutafé.

Til að uppfylla skuldbindingar vegna kaupréttarsamninga við starfsmenn mun bankinn gefa út nýtt hlutafé eða afhenda eigin bréf. Arion banki hefur hvorki lagalegar skuldbindingar né áætlanir um að gera kaupréttarsamningana upp með endurkaupum eða uppgjöri með peningalegri greiðslu.

Áskriftarréttindi

Bundinn sjóður vegna áskriftarréttinda endurspeglar heildarsöluverð áskriftarréttinda. Arion banki gaf út 54 milljónir áskriftarréttinda þann 9. mars 2021. Áskriftargengið var 15,6 krónur á hlut og nam heildarsöluverð samtals 842,4 m.kr. Útgáfan samsvaraði um 3% af heildarhlutafé bankans og er bankinn skuldbundinn til að gefa út nýtt hlutafé við nýtingu áskriftarréttindanna. Um 48,5% af heildarútgáfunni voru seld til um 150 starfsmanna samstæðunnar og um 51,5% voru seld til fagfjárfesta. Heimild til er að nýta áskriftarréttindin var frá 4. ársfjórðungi 2023 til 3. ársfjórðungs 2024.

Skýringar við samstæðureikninginn

Aðrar upplýsingar

38. Hluthafar Arion banka

	2023	2022
Gildi lífeyrissjóður	9,85%	9,77%
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins	9,62%	9,53%
Lífeyrissjóður verzlunarmanna	9,02%	9,14%
Stoðir hf.	5,38%	5,20%
Brú lífeyrissjóður	4,34%	3,69%
Vanguard	3,91%	2,27%
Birta lífeyrissjóður	3,58%	3,47%
Frjálsi lífeyrissjóðurinn	3,55%	3,17%
Stapi lífeyrissjóður	2,85%	3,02%
Hvalur hf.	2,52%	2,44%
Festa lífeyrissjóður	2,38%	1,92%
Stefnir sjóðir	2,30%	4,05%
Íslandsbanki hf.	2,24%	2,38%
Kvika banki hf.	1,66%	1,82%
Almenni lífeyrissjóður	1,52%	1,47%
Lífsverk lífeyrissjóður	1,23%	1,08%
Sjóvá	1,09%	1,00%
Landsbankinn hf.	1,06%	1,21%
Landsbréf hf.	0,98%	1,43%
Arion banki hf.	0,95%	3,01%
Aðrir hluthafar með minna en 1% eignarhlut	29,96%	28,96%
	100,0%	100,0%

Á aðalfundi bankans þann 15. mars 2023 var samþykkt tillaga um lækkun hlutafjár um 50 milljón hluti, til jöfnunar eigin hlutum. Þann 25. apríl 2023 var hlutafé bankans lækkað úr 1.510 m.kr. í 1.460 m.kr. að nafnverði, sem skiptist á jafn marga hluti og fylgir eitt atkvæði hverjum hlut.

Í árslok áttu starfsmenn samstæðunnar 0,83% eignarhlut í Arion banka (31.12.2022: 0,65%). Eignarhlutir stjórnar og framkvæmdastjórnar er eftirfarandi:

	2023		2022	
	Áskrifta-réttindi/ kaupréttir	Fjöldi hluta	Áskrifta-réttindi kaupréttir	Fjöldi hluta
Steinunn Kristín Þórðardóttir, stjórnarmaður	-	12.000	-	12.000
Varamenn í stjórn	-	-	-	13.000
Benedikt Gíslason, bankastjóri	997.947	2.561.783	1.006.482	2.506.283
Átta meðlimir í framkvæmdastjórn (2022: átta)	4.038.815	971.648	4.945.258	787.751

Aðrir stjórnarmenn eiga hvorki eignarhluti né áskriftarréttindi í bankanum.

39. Lögfræðileg málefni

Samstæðan hefur markað sér stefnu og komið upp ferlum til þess að halda utan um lögfræðileg ágreiningsefni. Þegar faglegrar ráðgjafar hefur verið leitað og fjárhæð hugsanlegs taps hefur verið áætluð með raunhæfum hætti gerir samstæðan ráðstafanir til þess að taka mið af hugsanlegum neikvæðum áhrifum af ágreiningsmálunum á fjárhagsstöðu hennar. Í þeim tilvikum þegar talið er að það geti skaðað málstað samstæðunnar að upplýsa um mögulegar fjárhæðir í tengslum við málaferli, þá er því sleppt. Í árslok voru nokkur ágreiningsmál, sem samstæðan á aðild að, óleyst.

Óvissar skuldbindingar

Málaferli vegna skaðabóta

Í júní 2013 stefndi Kortaþjónustan hf. Arion banka hf., Íslandsbanka hf., Landsbankanum hf., Borgun hf. og dótturfélagi bankans Valitor hf. til greiðslu skaðabóta að fjárhæð 1.200 m.kr. auk vaxta, vegna tjóns sem Kortaþjónustan ehf. taldi sig hafa orðið fyrir vegna brota félaganna á samkeppnislögum. Í júní 2017 vísaði Hæstiréttur málinu frá dómi á grundvelli formskilyrða. Síðan þá hefur Kortaþjónustan, og síðar fyrrum stærsti hluthafi hennar, EC-Clear, reynt að höfða fimm sambærileg dómsmál sem öllum hefur verið vísað frá, því síðasta í mars 2021. Í september 2021 höfðaði EC-Clear ehf. enn á ný mál með sama málatilbúnaði á hendur sömu aðilum og krafðist skaðabóta að fjárhæð 922 m.kr. auk vaxta. Í september 2022 vísaði héraðsdómur málinu frá dómi en með úrskurði í janúar 2023 felldi Landsréttur frávísunarúrskurð héraðsdóms úr gildi og lagði fyrir héraðsdóm að taka málið til efnismeðferðar. Kæmi til þess að stefndu yrðu dæmdir til greiðslu skaðabóta yrðu þeir sameiginlega ábyrgir fyrir greiðslu fjárhæðarinnar. Í ljósi þessa hefur bankinn ekki fært varúðarfærslu vegna málsins.

Skýringar við samstæðureikninginn

39. Lögfræðileg málefni, framhald

Vettvangsathugun Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands

Árið 2022 fór fram vettvangsathugun á vegum Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands þar sem fylgni bankans við lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka og reglugerðir settum á grundvelli þeirra var til skoðunar. Í endanlegri skýrslu vettvangsathugunarinnar eru tilgreindir tilteknir annmarkar í framkvæmd bankans. Í ágúst 2023, eftir að tilkynning barst um fyrirhugaða ákvörðun FME, óskaði bankinn eftir að ljúka málinu með sátt. Málið er nú til meðferðar hjá Fjármálaeftirlitinu.

Hópmálsókn Neytendasamtakanna

Í apríl 2020 sendu Neytendasamtök Íslands bréf á Arion banka, Íslandsbanka og Landsbankann og héldu því fram að skilmálar lána bankanna til neytenda sem bera breytilega vexti væru ólöglegir. Í bréfinu hvöttu Neytendasamtökin bankana til að endurskoða skilmálana og leiðrétta hlut þeirra lántaka sem samtökin töldu að hallað hefði á. Nánar tiltekið var því haldið fram að heimild til breytinga á breytilegum vöxtum verðtryggðra og óverðtryggðra lána, sem og staðlaðir skilmálar bankanna væru ógagnsæir og ekki nægjanlega skiljanlegir, sem leiddi til ójafnvægis í samningssambandi neytenda og bankanna.

Arion banki fór yfir skilmála sína og ferli við vaxtabreytingar og sá ekki ástæðu til breytinga á skilmálum og telur kröfur neytendasamtakanna vera tilhæfulausar. Var neytendasamtökunum sent bréf með rökstuðningi í september 2020. Samkvæmt upplýsingum á vef Neytendasamtakanna höfnuðu allir bankarnir þrír kröfum samtakanna.

Í maí 2021 birtu samtökin grein á heimasíðu sinni þar sem efnt var til liðssöfnunar með það fyrir augum að aðstoða lántaka við að leita réttar síns. Hefðu neytendasamtökin hug á því að finna aðila og fjármagna fyrir þá prófmál um skilmálana fyrir dómstólum. Arion banki hefur móttekið umboð með upplýsingabeiðni frá tæplega 1200 manns í gegnum lögmannsstofu. Eitt dómsmál hefur verið höfðað gegn bankanum og með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur þann 7. febrúar 2023 var bankinn sýknaður. Stefnendur munu hafa áfrýjað dóminum. Með hliðsjón af niðurstöðu héraðsdóms sem og utanaðkomandi lögfræðiálits sem bankinn aflaði hefur bankinn ekki fært varúðarfærslu vegna málsins.

Önnur lögfræðileg álitaefni

Síðan 2008 hefur Arion banki formlega verið aðili að dómsmáli í Lúxemborg sem höfðað var gegn félaginu R Capital S.á r.l. og eiganda þess, Umberto Ronsisvalle, til innheimtu á EUR 6 millj. kröfu auk vaxta. Kaupþing ehf. var raunverulegur eigandi kröfunnar og aðkoma Arion banka var takmörkuð við að vera formlegur aðili að dómsmálinu. Kaupþing lýsti yfir skaðleysi Arion banka vegna þessa máls. Ástæðan fyrir þessari skiptingu er ákvörðun Fjármálaeftirlitsins árið 2009 um skiptingu Kaupþings í „nýja“ og „gamla“ bankann. Árið 2019 var gerð gagnkrafa í dómsmálinu á hendur Arion banka að fjárhæð EUR 24 millj. auk vaxta og lýsti Kaupþing yfir skaðleysi Arion banka af kröfunni. Í september 2021 sömdu Kaupþing og Arion banki um að öll réttindi og skyldur vegna dómsmálanna í Lúxemborg yrðu framseld til Arion banka. Skaðleysi bankans er enn tryggt vegna málanna og hefur bankinn því ekki fært varúðarfærslu vegna þeirra.

Þrotabú TravelCo Nordic hefur stefnt TravelCo hf. og Arion banka í Danmörku til greiðslu kröfu in solidum að fjárhæð DKK 58,1 millj. auk vaxta. Málatilbúnaðurinn er óljós en þrotabúið telur að bankinn, sem eigandi Heimsferða ehf. og Terra Nova Sól ehf., hafi selt félögin til dótturfélags síns, Sólbjargs ehf., án fullnægjandi greiðslu. Salan sem þrotabúið vísar til eru í raun lögmæt fullnustuaðgerð bankans á veðsettum hlutabréfum í Heimsferðum hf. og Terra Nova Sól ehf. í kjölfar vanefnda á lánssamningi TravelCo hf. Í kjölfar fullnustunnar flutti bankinn félögin í eignarhaldsfélag sitt, Sólbjarg ehf., og bankinn var áfram endanlegur eigandi félaganna. Bankinn telur líklegt að hann verði sýknaður af kröfum þrotabúsins og hefur því ekki fært varúðarfærslu vegna málsins.

Lögfræðilegum álitaefnum lokið

Stjórnvaldsákvörðun fjármálaeftirlitsnefndar Seðlabanka Íslands

Þann 7. júlí 2020 tók fjármálaeftirlitsnefnd Seðlabanka Íslands ákvörðun um að Arion banki teldist hafa brotið gegn 1. mgr. 122. gr. laga um verðbréfaviðskipti með því birta ekki innherjaupplýsingar nægjanlega tímalega, og gerði bankanum að greiða stjórnvaldssekt að fjárhæð kr. 87,7 m.kr. Ákvörðunin var birt á heimasíðu Seðlabankans. Bankinn greiddi sektina, en stefndi jafnframt Seðlabanka Íslands og íslenska ríkinu fyrir Héraðsdóm Reykjavíkur í október 2020 og krafðist ógildingar ákvörðunarinnar. Með dómi í apríl 2022 voru stefndu sýknuð. Bankinn áfrýjaði dómnum en með dómi Landsréttar í júní 2023 var héraðsdómur staðfestur.

40. Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Enginn atburður hefur átt sér stað eftir lok reikningsskiladags og fram að samþykkt þessa ársreiknings sem gefur tilefni til sérstakrar upplýsingagjafar í ársreikningnum.

Skýringar við samstæðureikninginn

Liðir utan efnahags

41. Skuldbindingar

Veittar ábyrgðir, ónýttar yfirdráttarheimildir og lánsloforð	2023	2022
Ábyrgðir	21.763	20.312
Ónýttar yfirdráttarheimildir	61.951	57.259
Lánsloforð	69.188	105.888
Veitar ábyrgðir, ónýttar yfirdráttarheimildir og lánsloforð	152.902	183.459

42. Eignir í stýringu og vörslu

Eignir í stýringu	1.383.134	1.298.289
Eignir í vörslu	1.233.011	1.067.052

Eignir í stýringu sýna markaðsvirði eigna viðskiptavina sem stýrt er af eignastýringu og dótturfélögum fyrir hönd viðskiptavina.

Sem vörsluaðili er Arion banki ábyrgur fyrir eignavörslu verðbréfa fyrir fyrirtæki og einstaklinga. Hlutverk vörsluaðila er varsla verðbréfa, svo sem hlutabréfa, skuldabréfa og verðbréfasjóða, annast uppgjör á verðbréfaviðskiptum og öðrum eignabreytingum á verðbréfum, afgreiðsla fyrirtækjaaðgerða, t.d. gjalddaga á skuldabréfum og arðgreiðslur á hlutabréfum og halda utan um skráningu dagslokaverða á verðbréfum.

Tengdir aðilar

43. Tengdir aðilar

Arion banki skilgreinir tengda aðila sem hluthafa sem hafa áhrif á samstæðuna, lykilstjórnendur og hlutdeildarfélög samstæðunnar.

Hluthafar sem hafa áhrif á samstæðuna eru þeir sem hafa vald til að taka þátt í fjárhagslegum og rekstrarlegum ákvörðunum bankans en fara ekki með yfirráð yfir þeim. Í árslok var enginn hluthafi skilgreindur sem tengdur aðili sem hefur áhrif á samstæðuna (31.12.2022: enginn).

Stjórn Arion banka hf., framkvæmdastjórn og stjórnendur annarra eftirlitstengdra eininga eru skilgreind sem lykilstjórnendur en einnig nánir fjölskyldumeðlimir framangreindra einstaklinga og lögaðilar undir yfirráðum þeirra. Framkvæmdastjórnina mynda bankastjóri og framkvæmdastjórar viðskiptabankasviðs, fyrirtækja- og fjárfestingarbankasviðs, markaða, fjármálasviðs, áhættustýringar, upplýsingatæknisviðs, upplifun viðskiptavina og rekstrar og menningar. Upplýsingar um launagreiðslur, lífeyrisgreiðslur og önnur viðskipti við lykilstjórnendur má finna í skýringum 13 og 38.

Upplýsingar um hlutdeildarfélög samstæðunnar má finna í skýringu 27.

Viðskipti við tengda aðila hafa átt sér stað á grundvelli viðskipta milli óskyldra aðila. Engar frekari ábyrgðir hafa verið veittar tengdum aðilum vegna viðskiptaskulda eða viðskiptakrafna.

	Lykilstjórnendur		Hlutdeildarfélög	
	2023	2022	2023	2022
Lán	249	121	348	71
Aðrar eignir	2	2	-	-
Eignir samtals	251	123	348	71
Innlán	(780)	(1.111)	(91)	(155)
Aðrar skuldir	-	-	(37)	(27)
Skuldir samtals	(780)	(1.111)	(128)	(182)
Vaxtatekjur	15	13	16	1
Vaxtagjöld	(53)	(7)	(2)	(1)
Þóknanatekjur	10	14	4	1
Þóknanagjöld	-	-	(105)	(101)
Aðar tekjur	9	-	-	-
Önnur gjöld	-	(2)	(1.311)	(1.414)
Hreinar tekjur (gjöld)	(19)	18	(1.398)	(1.514)

Skýringar við samstæðureikninginn

Áhættustýring

Samstæðan stendur frammi fyrir ýmis konar áhættum sem tengjast daglegum rekstri hennar. Grunnstoðir virkrar áhættustýringar felast í greiningu verulegrar áhættu, mælingu á áhættunni, aðgerðum til þess að takmarka áhættu og stöðugri vöktun áhættuþátta. Áhættustýringarferlið og geta samstæðunnar til þess að stýra og verðleggja áhættuþætti er ómissandi þáttur í að tryggja áframhaldandi arðsemi samstæðunnar, svo og til þess að tryggja að áhættum sé haldið innan viðunandi marka.

Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð á áhættustýringarkerfi bankans og ber að tryggja að viðunandi áhættustefnur og stjórnarhættir séu til staðar til þess að stýra áhættu samstæðunnar. Sérhvert dótturfélag ber ábyrgð á sinni áhættustýringarumgjörð en fer eftir eigendastefnum bankans sem tiltaka m.a. stefnu um innra eftirlit, áhættuvilja og skýrslugjöf. Stjórn setur áhættuvilja fyrir bankann, og í tilfellum samstæðuna, sem er sett fram sem takmörk á áhættuþáttum og mörk sem áhættustýringarsvið bankans fylgist með.

Bankastjórinn ber ábyrgð á að viðhalda skilvirku áhættustýringarkerfi, ferli og eftirliti, svo og að viðhalda vitund starfsfólks um áhættu þannig að áhætta sé viðfangsefni allra starfsmanna.

Í bankanum starfa nokkrar nefndir sem stýra áhættu. Áhættunefnd stjórnar (BRIC) ber ábyrgð á eftirliti með áhættustýringarkerfi bankans, áhættuvilja og innramatsferli á eiginfjár- og lausafjárþörf (ICAAP/ILAAP). Lánanefnd stjórnar (BCC) tekur ákvarðanir um alla meiriháttar útlánaáhættu, þar með talið sölutryggingar og fjárfestingar. Bankastjóri hefur sett á stofn sex áhættunefndir sem bera ábyrgð á umgjörð og stýringu viðeigandi áhættuþátta. Eigna- og fjárhagsskuldbindinganefnd (ALCO) ber ábyrgð á stýringu á misvægi eigna og skulda, lausafjár- og fjármögnunaráhættu, markaðsáhættu og eiginfjárstýringu. ALCO tekur einnig ákvarðanir er varða sölutryggingar og fjárfestingar. Rekstraráhættunefnd (ORCO) ber ábyrgð á stýringu rekstraráhættu, þ.m.t. upplýsingaöryggi, fjármálaglæpi, hlítni við lög og reglur og stýringu gagna. Lánanefnd Arion banka (ACC) tekur lánaákvarðanir og fjallar um almennar lánareglur en Nauðasamnings- og niðurfellingarnefnd Arion banka (ADC) tekur ákvarðanir er varða nauðasamninga og niðurfellingar. ACC og ADC starfa innan þeirra heimilda er BCC setur. Sjálfbærninefnd bankans tryggir að stefna bankans og ákvarðanir séu í samræmi við skuldbindingar bankans í tengslum við umhverfis, félags og stjórnarhætti (UFS). Nefndin hefur m.a. umsjón með grænum fjármögnunarramma bankans. Yfiráhættunefnd (ERCO) hefur umsjón með innleiðingu áhættustefna, gætir þess að áhættumörk séu í samræmi við áhættuvilja bankans, yfirfer ICAAP og ILAAP skýrslur, álagspróf, sviðsmyndir, útlánalíkön og tiltekin ákvæði er varða IFRS 9. Framkvæmdastjóri áhættustýringarsviðs er formaður ERCO.

Innri endurskoðun bankans annast sjálfstæðar úttektir á starfsemi bankans og nokkurra dótturfélaga, áhættustýringarkerfi, ferlum, stefnu og mælingum. Innri endurskoðun ræðir niðurstöður sínar við stjórnendur og gefur skýrslu og tilmæli til endurskoðunarnefndar stjórnar (BAC).

Regluvarsla er sjálfstæð eining sem er stýrt af regluverði og heyrir beint undir bankastjóra. Regluvarsla stýrir háttsemis- og hlítingaráhættu bankans en þar undir fellur meðal annars persónuvernd og áhætta bankans vegna fjármunabrota.

Áhættustýringarsvið bankans starfar undir stjórn framkvæmdastjóra áhættustýringar. Sviðið er sjálfstæð stjórnunareining og ber beina ábyrgð gagnvart bankastjóra. Áhættustýringarsvið skiptist í þrjár einingar: Áhættugreiningu, sem greinir og mælir safnlæga áhættu og ber ábyrgð á líkönum og skýrslum; Áhættueftirlit, sem styður við og hefur eftirlit með áhættustýringu og innra eftirlit í fyrstu línu; og Lánagreiningu, sem styður við lánveitingarferlið og tekur þátt í lánaákvörðunum. Öryggisstjóri bankans og Áhættustjóri lífeyrissjóða tilheyra áhættustýringarsviði.

Arion banki er lítill banki í alþjóðlegu samhengi en er flokkaður sem kerfislega mikilvægur á Íslandi. Samstæðan starfar í litlu hagkerfi, með eigin gjaldmiðil, sem er háð tiltölulega fáum atvinnugreinum, sveiflum í fjármagnsflæði og gengissveiflum. Meðal helstu áhættuþátta samstæðunnar eru útlánaáhætta, samþjöppunaráhætta, lausafjáráhætta, vaxtaáhætta, áhætta tengd upplýsingatæknikerfum, viðskiptaáhætta og orðsporsáhætta. Þessir áhættuþættir eru að mestu leyti innan móðurfélagsins. Samstæðan stendur frammi fyrir áhættum í gegnum dótturfélög vegna tryggingastarfsemi og sjóðastýringar.

Nánari upplýsingar um áhættu- og eiginfjárstýringu er að finna í áhættuskýrslu bankans sem er gefin út samhliða útgáfu samstæðureikningsins og gerð aðgengileg á heimasíðu bankans, www.arionbanki.is.

Skýringar við samstæðureikninginn

44. Útlánaáhætta

Útlánaáhætta er sú áhætta að samstæðan verði fyrir tjóni ef viðskiptavinir hennar eða gagnaðilar standa ekki við samningsskuldbindingar sínar.

Útlánaáhætta verður til í hvert skipti sem samstæðan ráðstafar fjármunum sínum með þeim hætti að eigið fé hennar eða tekjur velta á efndum gagnaðila, útgefenda eða lántakenda. Lán til viðskiptavina og lánastofnana er helsti uppruni útlánaáhættu. Aðrar tegundir eigna, líkt og skuldabréf, afleiðusamningar og eignir utan efnahagsreiknings fela einnig í sér útlánaáhættu.

Stjórnun og greining á lánasafninu er afar mikilvæg. Mikil áhersla er lögð á gæði lánasafnsins með öguðu lánveitingarferli, gagnrýninni skoðun á lánsumsóknum, vöktun á gæðum lánasafnsins og greiningu og viðbrögðum við hugsanlegum erfiðleikalánum á fyrstu stigum sem og virkri stjórnun á endurskipulagningu virðisrýrðra lána.

Lánveitingar eru byggðar á upplýstum lánaákvörðunum og leitast samstæðan við að eiga viðskipti við fjárhagslega sterka aðila með trygg veð og góða endurgreiðslugetu. Verðlagning láns á að endurspegla þá áhættu sem tekin er.

Samstæðan stýrir útlánaáhættu með því að setja hámarksheimildir fyrir þá áhættu sem hún sættir sig við vegna einstakra gagnaðila og tengdra viðskiptavina og með því að fylgjast með áhættuskuldbindingum í samhengi við þessar heimildir. Samstæðan leitast við að takmarka heildarútlánaáhættu sína með því að ná fram dreifingu í lánasafninu yfir atvinnugreinar og með því að takmarka stórar áhættuskuldbindingar gagnvart hópum tengdra viðskiptavina.

Skipting útlánaáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir hámarksútlánaáhættu í niðurbroti eftir liðum efnahagsreikningsins áður en tekið hefur verið tillit til áhættumildunar í formi trygginga eða annarra áhættuvarna. Taflan sýnir einnig tryggingar. Upphæð og tegund trygginga sem gerð er krafa um fer eftir mati á útlánaáhættu mótaðilans og tegund fyrirgreiðslunnar. Helstu tegundir trygginga eru:

- Fasteignir. Íbúðar-, verslunar- og iðnaðarhúsnæði ásamt landareignum.
- Reiðufé og verðbréf, þ.m.t. ríkisskuldabréf, veðtryggð skuldabréf, skráð og óskráð hlutabréf og sjóðir um sameiginlega fjárfestingu.
- Skip með kvóta og önnur fiskveiðiskip.
- Aðrar tryggingar: Fasta- eða lausafjármunir, þar með talið vélar, tæki, birgðir og kröfur.

Virði trygginga byggir á mati á markaðsvirði. Verðmat fasteigna byggir á markaðsvirði, matslíkani eða mati innri eða ytri sérfræðinga. Virði fiskveiðiskipa tekur tillit til fiskveiðikvóta. Gæði trygginga eru metin við útlánaákvarðanir með tilliti til sérhæfingar, staðsetningar, aldurs, ástands og endurnýtingamöguleika.

Fylgst er með virði tryggingana og gripið til aðgerða til að bæta úr ónægri tryggingarþekju í samræmi við undirliggjandi samninga. Virði trygginga er endurmetið til að tryggja viðeigandi færslu virðisrýrnunar. Virði trygginga sem hér er sýnt takmarkast við bókfært virði tilsvarandi lána.

Skýringar við samstæðureikninginn

44. Útlánaáhætta, frh.

Hámarksútlánaáhætta og tryggingar sem bankinn hefur hald í eftir tegundum fyrirgreiðslu sem falla undir niðurfærslukröfur IFRS 9

	Hámarks útlána- áhætta	Tryggingar				
2023		Reiðufé og verðbréf	Fasteignir	Skip	Aðrar tryggingar	Samtals tryggingar
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	-	-	-	-	-
Lán til lánastofnana	28.835	-	-	-	-	-
Lán til viðskiptavina færð á kostnaðarvirði	1.152.789	24.586	871.682	55.265	118.627	1.070.160
Einstaklingar	*609.144*	*329*	*558.862*	*16*	*17.026*	*576.233*
Húsnæðislán	*549.371*	*15*	*548.962*	*-*	*33*	*549.010*
Önnur lán	*59.773*	*314*	*9.900*	*16*	*16.993*	*27.223*
Fyrirtæki	*543.645*	*24.257*	*312.820*	*55.249*	*101.601*	*493.927*
Fasteignaviðskipti	*114.101*	*2.027*	*108.604*	*28*	*1.621*	*112.280*
Byggingastarfsemi	*77.728*	*433*	*72.143*	*30*	*3.177*	*75.783*
Fiskveiðar og -vinnsla	*82.772*	*972*	*14.085*	*53.137*	*11.188*	*79.382*
Upplýsingatækni og fjarskipti	*26.012*	*65*	*1.422*	*-*	*12.912*	*14.399*
Heildsala og smásala	*90.320*	*40*	*51.332*	*3*	*29.253*	*80.628*
Fjármála- og tryggingastarfsemi	*41.517*	*19.732*	*6.701*	*-*	*13.914*	*40.347*
Iðnaður, orkuvinnsla og framleiðsla	*54.796*	*791*	*34.318*	*22*	*16.531*	*51.662*
Samgöngur	*8.460*	*-*	*1.254*	*803*	*4.026*	*6.083*
Þjónusta	*22.191*	*187*	*10.265*	*1.220*	*8.071*	*19.743*
Opinberir aðilar	*14.212*	*10*	*2.235*	*6*	*202*	*2.453*
Landbúnaður og skógrækt	*11.536*	*-*	*10.461*	*-*	*706*	*11.167*
Aðrar eignir sem fela í sér útlánaáhættu	12.188	-	-	-	-	-
Ábyrgðir	21.763	2.973	4.644	292	6.216	14.125
Lánsloforð og ónýttar yfirdráttarheimildir	131.139	-	-	-	-	-
Eignir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu	129.564	-	-	-	-	-
Ríkisskuldabréf	*128.178*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Fyrirtækja- og markaðsskuldabréf	*1.386*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Staða í lok árs	1.578.373	27.559	876.326	55.557	124.843	1.084.285
2022*						
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	114.118	-	-	-	-	-
Lán til lánastofnana	43.433	-	-	-	-	-
Lán til viðskiptavina færð á kostnaðarvirði	1.084.757	26.285	796.745	51.717	104.911	979.658
Einstaklingar	*582.371*	*517*	*531.300*	*16*	*18.919*	*550.752*
Húsnæðislán	*513.605*	*9*	*513.252*	*-*	*32*	*513.293*
Önnur lán	*68.766*	*508*	*18.048*	*16*	*18.887*	*37.459*
Fyrirtæki	*502.386*	*25.768*	*265.445*	*51.701*	*85.992*	*428.906*
Fasteignaviðskipti	*105.304*	*838*	*101.514*	*-*	*368*	*102.720*
Byggingastarfsemi	*55.208*	*211*	*41.157*	*47*	*2.478*	*43.893*
Fiskveiðar og -vinnsla	*91.427*	*1.123*	*14.278*	*49.501*	*13.023*	*77.925*
Upplýsingatækni og fjarskipti	*24.622*	*110*	*1.441*	*-*	*14.775*	*16.326*
Heildsala og smásala	*85.005*	*24*	*50.831*	*-*	*26.584*	*77.439*
Fjármála- og tryggingastarfsemi	*41.378*	*22.938*	*6.377*	*-*	*7.390*	*36.705*
Iðnaður, orkuvinnsla og framleiðsla	*44.154*	*295*	*25.635*	*-*	*13.219*	*39.149*
Samgöngur	*14.058*	*87*	*1.127*	*1.043*	*3.195*	*5.452*
Þjónusta	*19.155*	*131*	*11.007*	*1.104*	*3.904*	*16.146*
Opinberir aðilar	*10.576*	*11*	*2.101*	*6*	*172*	*2.290*
Landbúnaður og skógrækt	*11.499*	*-*	*9.977*	*-*	*884*	*10.861*
Aðrar eignir sem fela í sér útlánaáhættu	4.720	-	-	-	-	-
Ábyrgðir	20.312	2.378	3.872	37	3.288	9.575
Lánsloforð og ónýttar yfirdráttarheimildir	163.147	-	-	-	-	-
Eignir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu	115.806	-	-	-	-	-
Ríkisskuldabréf	*96.908*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Fyrirtækja- og markaðsskuldabréf	*18.898*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Staða í lok árs	1.546.293	28.663	800.617	51.754	108.199	989.233

* Samanburðar fjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá Skýringu 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

44. Útlánaáhætta, frh.

Veðsetningarhlutfall íbúðarlána

Eftirfarandi tafla sýnir veðsetningarhlutfall (LTV) íbúðarlánasafns bankans og þar af íbúðalán í alvarlegum vanskilum (þrepi 3). Veðsetningarhlutfallið er reiknað sem hlutfall heildarfyrirgreiðslu einstaka lántaka deilt með virði veðsettar fasteignar án leiðréttinga fyrir mögulegum kostnaði við að taka yfir og selja tryggingarnar. Heildarfyrirgreiðsla tiltekins lántaka kemur fram í einni línu í töflunni (aðferðafræði án uppskiptingar lána). Virðismatslíkanið sem notað er endurmetur markaðsverð fasteigna mánaðarlega og er notað þegar kaupverð er orðið eldra en tveggja ára.

			Þar af í þrepi 3	
	2023	2022	2023	2022
Undir 50%	205.543	172.790	2.215	1.817
50-60%	105.773	91.201	888	511
60-70%	100.722	90.224	1.374	826
70-80%	75.783	86.856	1.166	408
80-90%	57.165	69.629	339	429
90-100%	3.332	2.111	130	153
Yfir 100%	1.951	1.171	305	118
Óflokkað	-	25	-	-
Bókfært heildarvirði í lok árs	550.269	514.007	6.417	4.262

Eftirfarandi tafla sýnir aðra framsetningu á veðsetningarhlutfalli (LTV) íbúðalánasafnsins. Hér er sérhverju láni skipt niður í búta og hver bútur er flokkaður eftir veðsetningarhlutfalli sínu. Lán getur því dreifst á milli nokkurra lína í töflunni (aðferðafræði með uppskiptingu lána).

			Þar af í þrepi 3	
	2023	2022	2023	2022
Undir 55%	487.095	429.186	5.457	3.530
55-70%	45.134	64.839	620	507
70-80%	13.198	15.424	183	128
80-90%	3.777	3.743	72	62
90-100%	642	503	41	19
Yfir 100%	423	287	44	16
Óflokkað	-	25	-	-
Bókfært heildarvirði í lok árs	550.269	514.007	6.417	4.262

Tryggingar fyrir fjáreignum á stigi 3

Í lok árs var bókfært heildarvirði lána í þrepi 3 19.857 m.kr. (31.12.2022: 12.903 m.kr.) tryggð með tryggingum að andvirði 17.465 m.kr. (31.12.2022: 10.627 m.kr.), þar af voru 16.036 m.kr. í fasteignum (31.12.2022: 9.434 m.kr.).

Veð sem gengið hefur verið að

Á árinu yfirtók samstæðan eignir til fullnustu lána. Af yfirteknum eignum á árinu á samstæðan fasteignir að fjárhæð 25 m.kr. í árslok (31.12.2022: engar) en engar aðrar eignir (31.12.2022: engar). Eignirnar eru allar í söluferli, sjá skýringu 30.

44. Útlánaáhætta, frh.

Stórar áhættuskuldbindingar

Stór áhættuskuldbinding er skilgreind sem áhættuskuldbinding sem nemur 10% eða meira af eiginfé þáttar 1 hjá samstæðunni samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Lögbundið hámark á áhættuskuldbindingu vegna eins viðskiptavinar eða hóps tengdra viðskiptavina er 25% af eiginfé þáttar 1, eftir að tekið hefur verið tillit til áhættumildandi þátta.

Hjá samstæðunni var engin stór áhættuskuldbinding í árslok. Í árslok 2022 var samstæðan með tvær stórar áhættuskuldbindingar.

	2023		2022	
	Vergar	Hreinar	Vergar	Hreinar
1	<10%	<10%	11,5%	11,5%
2	<10%	<10%	10,3%	10,3%
Samtala vergra og hreinna stórra áhættuskuldbindinga >10%	0,0%	0,0%	21,8%	21,8%

Útlánagæði

Bankinn notar innri lánshæfismatslíkön sem og ytri lánshæfiseinkunnir, ef tiltækar eru, til að hafa eftirlit með útlánaáhættu. Innri lánhæfislíkönin meta lánshæfi lántaka með tölfræðilíkönum sem byggja á ýmsum breytum sem sýnt hefur verið fram á að hafa spágildi varðandi vanefndir. Um er að ræða sögulega vanskilahegðun, fjárhagsupplýsingar, lýðfræðilegar breytur auk huglægra stærða frá sérfræðingum bankans í tilfellum stórra fyrirtækja. Sex líkön eru í notkun fyrir fyrirgreiðslu einstaklinga – íbúðalán, neytendalán, bílalán, ábyrgðir, lán í atvinnuskyni og önnur lán. Lánshæfismatslíkönin eru staðfest árlega og kvörðuð og uppfærð með nýjum gögnum með það að markmiði að viðhalda forspárgetu þeirra. Breytingar í áhættuflokkun á milli ára má að hluta til rekja til fínstillingar á líkönum. Ytri lánshæfiseinkunnir eru aðallega notaðar fyrir verðbréf á markaði og lán til fjármálafyrirtækja. Frekari upplýsingar um einkunnaskala bankans má sjá í skýringu 59.

Töflurnar hér að neðan sundurliða fjármálagerninga sem lúta niðurfærslukröfum IFRS 9 eftir einkunnaskala þar sem flokkur 5, DD, sýnir áhættuskuldbindingar í alvarlegum vanskilum. Eignir á gagnvirði í gegnum rekstur lúta ekki niðurfærslukröfum IFRS 9. Taflan hér að neðan sýnir bókfært heildarvirði eigna eftir einkunnaskala og niðurfærsluþrepi. Bókfært heildarvirði að frádreginni niðurfærslu er bókfært virði undirliggjandi eigna. Fyrirgreiðslur utan efnahags eru settar fram á nafnvirði.

Lán í línunni „óflokkað“ tengjast fyrst og fremst nýstofnuðum fyrirtækjum eða mótaðilum þar sem lánshæfismatslíkön bankans eru ekki talin gefa fullnægjandi mat og ytri lánshæfismatseinkunnir liggja ekki fyrir.

44. Útlánaáhætta, frh.

Útlánagæði eftir einkunnaskala

2023 *Lán til lánastofnana, verðbréf og reiðufé*	Handbært fé og innst. hjá SÍ	Lán til lána-stofnana	Fjáreignir á gangvirði um aðra heildarafk.
Fjárfestingarflokkur	102.095	28.835	129.567
Ekki fjárfestingaflokkur	-	-	-
Bókfært heildarvirði	102.095	28.835	129.567
Niðurfærsla	-	-	(3)
Bókfært virði	102.095	28.835	129.564

Lán til viðskiptavina	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Áhættuflokkur 0 (Einkunn AAA til A-)	407.636	4.102	-	6	411.744
Áhættuflokkur 1 (Einkunn BBB+ til BBB-)	321.459	997	-	162	322.618
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	229.165	27.870	-	23	257.058
Áhættuflokkur 3 og 4 (Einkunn B+ til CCC-)	90.096	59.724	-	5	149.825
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	19.610	247	19.857
Óflokkað	238	-	-	-	238
Bókfært heildarvirði	1.048.594	92.693	19.610	443	1.161.340
Niðurfærsla	(2.348)	(2.091)	(4.020)	(92)	(8.551)
Bókfært virði	1.046.246	90.602	15.590	351	1.152.789
Lán til viðskiptavina - Einstaklingar					
Áhættuflokkur 0 (Einkunn AAA til A-)	310.023	373	-	6	310.402
Áhættuflokkur 1 (Einkunn BBB+ til BBB-)	208.557	689	-	162	209.408
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	42.480	19.203	-	23	61.706
Áhættuflokkur 3 og 4 (Einkunn B+ til CCC-)	10.777	10.835	-	5	21.617
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	8.320	156	8.476
Óflokkað	8	-	-	-	8
Bókfært heildarvirði	571.845	31.100	8.320	352	611.617
Niðurfærsla	(559)	(532)	(1.381)	(1)	(2.473)
Bókfært virði	571.286	30.568	6.939	351	609.144
Lán til viðskiptavina - Fyrirtæki og opinberir aðilar					
Áhættuflokkur 0 (Einkunn AAA til A-)	97.613	3.729	-	-	101.342
Áhættuflokkur 1 (Einkunn BBB+ til BBB-)	112.902	308	-	-	113.210
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	186.685	8.667	-	-	195.352
Áhættuflokkur 3 og 4 (Einkunn B+ til CCC-)	79.319	48.889	-	-	128.208
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	11.290	91	11.381
Óflokkað	230	-	-	-	230
Bókfært heildarvirði	476.749	61.593	11.290	91	549.723
Niðurfærsla	(1.789)	(1.559)	(2.639)	(91)	(6.078)
Bókfært virði	474.960	60.034	8.651	-	543.645
Lánsloforð, ábyrgðir og óádregin fyrirgreiðsla					
Áhættuflokkur 0 og 1 (Einkunn AAA til BBB-)	91.232	30	-	-	91.262
Áhættuflokkur 2 to 4 (Einkunnir BB+ til CCC-)	51.795	4.660	292	-	56.747
Óflokkað	4.893	-	-	-	4.893
Bókfært heildarvirði	147.920	4.690	292	-	152.902
Niðurfærsla	(236)	(125)	(2)	-	(363)
Bókfært virði	147.684	4.565	290	-	152.539

44. Útlánaáhætta, frh.

2022	Handbært fé og innist. hjá SÍ	Lán til lána-stofnana	Fjáreignir á gangvirði um aðra heildarafk.
Lán til lánastofnana, verðbréf og reiðufé			
Fjárfestingarflokkur	114.118	43.433	115.811
Ekki fjárfestingaflokkur	-	-	-
Bókfært heildarvirði	114.118	43.433	115.811
Niðurfærsla	-	-	(6)
Bókfært virði	114.118	43.433	115.805

Lán til viðskiptavina	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Áhættuflokkur 0 (Einkunn AAA til A-)	394.307	1.681	-	-	395.988
Áhættuflokkur 1 (Einkunn BBB+ til BBB-)	316.636	3.157	-	115	319.908
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	196.778	35.275	-	53	232.106
Áhættuflokkur 3 og 4 (Einkunn B+ til CCC-)	85.101	44.415	-	14	129.530
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	12.561	341	12.902
Óflokkað	1.239	-	-	-	1.239
Bókfært heildarvirði	994.061	84.528	12.561	523	1.091.673
Niðurfærsla	(2.334)	(1.519)	(2.932)	(131)	(6.916)
Bókfært virði	991.727	83.009	9.629	392	1.084.757
Lán til viðskiptavina - einstaklingar					
Áhættuflokkur 0 (Einkunn AAA til A-)	293.411	1.552	-	-	294.963
Áhættuflokkur 1 (Einkunn BBB+ til BBB-)	203.585	2.749	-	115	206.449
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	41.795	13.064	-	53	54.912
Áhættuflokkur 3 og 4 (Einkunn B+ til CCC-)	11.301	10.325	-	14	21.640
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	5.861	161	6.022
Óflokkað	160	-	-	-	160
Bókfært heildarvirði	550.252	27.690	5.861	343	584.146
Niðurfærsla	(445)	(287)	(1.043)	-	(1.775)
Bókfært virði	549.807	27.403	4.818	343	582.371
Lán til viðskiptavina - Fyrirtæki og opinberir aðilar					
Áhættuflokkur 0 (Einkunn AAA til A-)	100.896	129	-	-	101.025
Áhættuflokkur 1 (Einkunn BBB+ til BBB-)	113.051	408	-	-	113.459
Áhættuflokkur 2 (Einkunn BB+ til BB-)	154.983	22.211	-	-	177.194
Áhættuflokkur 3 og 4 (Einkunn B+ til CCC-)	73.800	34.090	-	-	107.890
Áhættuflokkur 5 (DD)	-	-	6.700	180	6.880
Óflokkað	1.079	-	-	-	1.079
Bókfært heildarvirði	443.809	56.838	6.700	180	507.527
Niðurfærsla	(1.889)	(1.232)	(1.889)	(131)	(5.141)
Bókfært virði	441.920	55.606	4.811	49	502.386
Lánsloforð, ábyrgðir og óádregin fyrirgreiðsla					
Áhættuflokkur 1 (Einkunn A+ til BBB-)	109.205	23	-	-	109.228
Áhættuflokkur 2 to 4 (Einkunnir BB+ til CCC-)	60.752	9.110	271	-	64.016
Óflokkað	4.094	4	-	-	406
Bókfært heildarvirði	174.051	9.137	271		183.459
Niðurfærsla	(351)	(93)	(5)	-	(449)
Bókfært virði	173.700	9.044	266	-	183.010

44. Útlánaáhætta, frh.

Atvinnugreinaflokkun, bókfært heildarvirði og niðurfærsla

	Þrep 1		Þrep 2		Þrep 3		
2023	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla	Bókfært virði
Lán til lánast., verðbréf og handbært fé	260.497	(3)	-	-	-	-	260.494
Lán til einstaklinga	571.845	(559)	31.296	(532)	8.476	(1.382)	609.144
Íbúðalán	*516.885*	*(233)*	*26.967*	*(351)*	*6.417*	*(314)*	*549.371*
Önnur lán	*54.960*	*(326)*	*4.329*	*(181)*	*2.059*	*(1.068)*	*59.773*
Lán til fyrirtækja, ríkis og sveitarfélaga	476.749	(1.789)	61.593	(1.559)	11.381	(2.730)	543.645
Fasteignaviðskipti	*100.610*	*(327)*	*10.633*	*(233)*	*4.369*	*(951)*	*114.101*
Byggingastarfsemi	*72.394*	*(386)*	*5.255*	*(52)*	*572*	*(55)*	*77.728*
Fiskveiðar og -vinnsla	*73.245*	*(121)*	*8.922*	*(48)*	*1.519*	*(745)*	*82.772*
Upplýsingatækni og fjarskipti	*24.621*	*(202)*	*1.636*	*(145)*	*179*	*(77)*	*26.012*
Heildsala og smásala	*75.987*	*(252)*	*13.052*	*(466)*	*2.629*	*(630)*	*90.320*
Fjármála- og tryggingastarfsemi	*30.072*	*(214)*	*11.797*	*(261)*	*128*	*(5)*	*41.517*
Iðnaður, orkuvinnsla og framleiðsla	*52.771*	*(98)*	*1.811*	*(88)*	*458*	*(58)*	*54.796*
Samgöngur	*4.389*	*(19)*	*4.058*	*(89)*	*141*	*(20)*	*8.460*
Þjónusta	*18.521*	*(91)*	*3.017*	*(151)*	*1.052*	*(157)*	*22.191*
Opinberir aðilar	*14.075*	*(59)*	*200*	*(4)*	*1*	*(1)*	*14.212*
Landbúnaður og skógrækt	*10.064*	*(20)*	*1.212*	*(22)*	*333*	*(31)*	*11.536*
Staða í lok árs	1.309.091	(2.351)	92.889	(2.091)	19.857	(4.112)	1.413.283

2022							
Lán til lánast., verðbréf og handbært fé	273.362	(6)	-	-	-	-	273.356
Lán til einstaklinga	550.252	(445)	27.872	(287)	6.022	(1.043)	582.371
Íbúðalán	*486.371*	*(116)*	*23.373*	*(125)*	*4.262*	*(160)*	513.605
Önnur lán	*63.881*	*(329)*	*4.499*	*(162)*	*1.760*	*(883)*	68.766
Lán til fyrirtækja, ríkis og sveitarfélaga	443.809	(1.889)	56.838	(1.232)	6.880	(2.020)	502.386
Fasteignaviðskipti	*94.680*	*(213)*	*8.668*	*(87)*	*2.609*	*(353)*	105.304
Byggingastarfsemi	*51.280*	*(401)*	*4.161*	*(74)*	*252*	*(10)*	55.208
Fiskveiðar og -vinnsla	*81.810*	*(193)*	*9.633*	*(137)*	*368*	*(54)*	91.427
Upplýsingatækni og fjarskipti	*21.372*	*(81)*	*3.410*	*(99)*	*49*	*(29)*	24.622
Heildsala og smásala	*68.357*	*(321)*	*16.508*	*(499)*	*1.904*	*(944)*	85.005
Fjármála- og tryggingastarfsemi	*33.478*	*(247)*	*8.244*	*(171)*	*79*	*(5)*	41.378
Iðnaður, orkuvinnsla og framleiðsla	*41.992*	*(128)*	*2.286*	*(32)*	*42*	*(6)*	44.154
Samgöngur	*13.877*	*(73)*	*205*	*(6)*	*61*	*(6)*	14.058
Þjónusta	*16.183*	*(136)*	*2.421*	*(110)*	*1.385*	*(588)*	19.155
Opinberir aðilar	*10.323*	*(42)*	*299*	*(4)*	-	-	10.576
Landbúnaður og skógrækt	*10.457*	*(54)*	*1.003*	*(13)*	*131*	*(25)*	11.499
Staða í lok árs	1.267.423	(2.340)	84.710	(1.519)	12.902	(3.063)	1.358.113

44. Útlánaáhætta, frh.

Eftirfarandi töflur leiða út stöðu niðurfærslureiknings í upphafi og lok árs fyrir lán á kostnaðarverði, lán á gangverði í gegnum aðra heildarafkomu og lánsloforð, ábyrgðir og ónýttar lánaheimildir eftir niðurfærsluþrepum. Útleiðslan inniheldur:

Færslur fjáreigna milli niðurfærsluþrepa

Gert er ráð fyrir að færslur gerist áður en endurmat á sér stað á niðurfærslum.

Endurmat niðurfærslu

Inniheldur áhrif breytinga á inntaksbreytum líkana eða forsendum, þar með talið breytingar á framtíðarsýn varðandi efnahagslegar aðstæður, afborganir, fyrirframgreiðslur og ádrátt lána, verðbólgu, breytingar á niðurfærslu í kjölfar færslu milli þrepa, virðisrýrnun vegna vaxtatekna af virðisrýrðum fjáreignum og breytingar vegna áhrifa núvirðingar.

Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar

Inniheldur keyptar fjáreignir og veitt lán og sýnir niðurfærslu í tengslum við nýjar fjáreignir á árinu.

Afskráning og uppgreidd lán

Sýnir breytingu á niðurfærslu í tengslum við afskráningu eigna án þess að útlánatap hafi átt sér stað, þar með talið eignir sem voru afskráðar í kjölfar breytinga á skilmálum.

Endanleg afskrift

Sýnir rekstraráhrif vegna eigna sem voru afskrifaðar á árinu.

2023 *Niðurfærslureikningur samtals **	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	(2.685)	(1.612)	(2.937)	(131)	(7.365)
Færslur fjáreigna:					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(1.530)	1.250	280	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	436	(989)	553	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	82	304	(386)	-	-
Endurmat niðurfærslu **	2.111	(1.362)	(2.376)	39	(1.588)
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(1.749)	(339)	(313)	-	(2.401)
Afskráning og uppgreidd lán	679	511	513	-	1.703
Endanleg afskrift ***	72	21	644	-	737
Staða niðurfærslureiknings ****	(2.584)	(2.216)	(4.022)	(92)	(8.914)
Staða niðurfærslu eigna sem einungis innihalda 12 mánaðar vænt tap	(3)	-	-	-	(3)
Staða niðurfærslureiknings samtals	(2.587)	(2.216)	(4.022)	(92)	(8.917)

* Þessar tölur eru samtala allra niðurfærslna, þar með talið vegna lánsloforða og ábyrgða sem settar eru fram á skuldahlið efnahagsreiknings.

** Á árinu hækkaði niðurfærslureikningur vegna eigna í þrepi 3 um 576 milljónir króna vegna færslu vaxta í hlutfalli við bókfært virði.

*** Á árinu var fjárhæð að andvirði 598 milljónum króna afskrifuð en er ennþá í innheimtu í samræmi við íslensk lög.

**** Staða niðurfærslureiknings fyrir allar eignir aðrar en handbært fé, skuldabréf og lán til fjármálastofnana.

44. Útlánaáhætta, frh.

Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	(2.334)	(1.519)	(2.932)	(131)	(6.916)
Færslur fjáreigna					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(1.437)	1.157	280	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	420	(973)	553	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	81	301	(382)	-	-
Endurmat niðurfærslu	1.859	(1.294)	(2.380)	39	(1.776)
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(1.528)	(235)	(313)	-	(2.076)
Afskráning og uppgreidd lán	519	451	510	-	1.480
Endanleg afskrift	72	21	644	-	737
Staða niðurfærslureiknings lána til viðskiptavina	(2.348)	(2.091)	(4.020)	(92)	(8.551)
Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina - einstaklingar					
Staða í upphafi árs	(445)	(287)	(1.043)	-	(1.775)
Færslur fjáreigna					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(564)	426	138	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	112	(155)	43	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	19	190	(209)	-	-
Endurmat niðurfærslu	438	(800)	(697)	(1)	(1.060)
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(233)	(114)	(152)	-	(499)
Afskráning og uppgreidd lán	113	188	264	-	565
Endanleg afskrift	1	20	275	-	296
Staða niðurfærslureiknings lána til viðskiptavina - einstaklingar	(559)	(532)	(1.381)	(1)	(2.473)
Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina - fyrirtæki og opinberir aðilar					
Staða í upphafi árs	(1.889)	(1.232)	(1.889)	(131)	(5.141)
Færslur fjáreigna					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(873)	731	142	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	308	(818)	510	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	62	111	(173)	-	-
Endurmat niðurfærslu	1.421	(494)	(1.683)	40	(716)
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(1.295)	(121)	(161)	-	(1.577)
Afskráning og uppgreidd lán	406	263	246	-	915
Endanleg afskrift	71	1	369	-	441
Staða niðurfærslureiknings lána til viðsk.v.- fyrirt. og opinb. aðilar	(1.789)	(1.559)	(2.639)	(91)	(6.078)
Niðurfærslureikningur vegna lánsloforða, ábyrgða og ónýttrar fyrirgreiðslu					
Staða í upphafi árs	(351)	(93)	(5)	-	(449)
Færslur					-
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(93)	93	-	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	16	(16)	-	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	1	3	(4)	-	-
Endurmat niðurfærslu	252	(68)	4	-	188
Nýjar skuldbindingar	(221)	(104)	-	-	(325)
Afskráning	160	60	3	-	223
Staða niðurfærslureiknings lánsloforða, ábyrgða og ónýttra fyrirgr.	(236)	(125)	(2)	-	(363)

44. Útlánaáhætta, frh.

2022 *Niðurfærslureikningur samtals **	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	(1.606)	(1.897)	(4.824)	(1)	(8.328)
Færslur fjáreigna:					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(1.213)	929	284	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	310	(891)	581	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	42	169	(211)	-	-
Endurmat niðurfærslu **	1.178	(121)	(1.065)	1	(7)
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(2.192)	(265)	(1.048)	(131)	(3.636)
Afskráning og uppgreidd lán	795	457	2.120	(166)	3.206
Endanleg afskrift ***	1	7	1.226	166	1.400
Staða niðurfærslureiknings ****	(2.685)	(1.612)	(2.937)	(131)	(7.365)
Staða niðurfærslu eigna sem einungis innihalda 12 mánaðar vænt tap	(6)	-	-	-	(6)
Staða niðurfærslureiknings samtals	(2.691)	(1.612)	(2.937)	(131)	(7.371)

* Þessar tölur eru samtala allra niðurfærslna, þar með talið vegna lánsloforða og ábyrgða sem sett eru fram á skuldahlið efnahagsreiknings.

** Á árinu hækkaði niðurfærslureikningur vegna eigna í þrepi 3 um 528 milljónir króna vegna færslu vaxta í hlutfalli við bókfært virði.

*** Á árinu var fjárhæð að andvirði 910 milljónum króna afskrifuð en er ennþá í innheimtu í samræmi við íslensk lög.

**** Staða niðurfærslureiknings fyrir allar eignir aðrar en handbært fé, skuldabréf og lán til fjármálastofnana.

Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	(1.313)	(1.806)	(4.480)	(1)	(7.600)
Færslur fjáreigna					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(1.044)	760	284	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	289	(870)	581	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	41	168	(209)	-	-
Endurmat niðurfærslu	921	41	(777)	1	186
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(1.683)	(196)	(1.048)	(131)	(3.058)
Afskráning og uppgreidd lán	454	377	1.491	(166)	2.156
Endanleg afskrift	1	7	1.226	166	1.400
Staða niðurfærslureiknings lána til viðskiptavina	(2.334)	(1.519)	(2.932)	(131)	(6.916)
Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina - einstaklingar					
Staða í upphafi árs	(492)	(246)	(1.151)	(1)	(1.890)
Færslur fjáreigna					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(525)	326	199	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	92	(148)	56	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	18	138	(156)	-	-
Endurmat niðurfærslu	581	(378)	(474)	1	(270)
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(241)	(74)	(75)	-	(390)
Afskráning og uppgreidd lán	121	86	272	-	479
Endanleg afskrift	1	7	286	-	294
Staða niðurfærslureiknings lána til viðskiptavina - einstaklingar	(445)	(289)	(1.043)	-	(1.777)

44. Útlánaáhætta, frh.

Niðurfærslureikningur fyrir lán til viðskiptavina - fyrirtæki og opinberir aðilar	Þrep 1	Þrep 2	Þrep 3	Virðisrýrð lán við skráningu	Samtals
Staða í upphafi árs	(821)	(1.560)	(3.329)	-	(5.710)
Færslur fjáreigna					
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(520)	434	85	-	(1)
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	197	(722)	525	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	23	29	(53)	-	(1)
Endurmat niðurfærslu	340	419	(303)	-	456
Nýjar fjáreignir, nýskráðar eða keyptar	(1.441)	(123)	(973)	(131)	(2.668)
Afskráning og uppgreidd lán	333	291	1.219	(166)	1.677
Endanleg afskrift	-	-	940	166	1.106
Staða niðurfærslureiknings lána til viðsk.v.- fyrirt. og opinb. aðilar	(1.889)	(1.232)	(1.889)	(131)	(5.141)

Niðurfærslureikningur vegna lánsloforða, ábyrgða og ónýttrar fyrirgreiðslu					
Staða í upphafi árs	(293)	(91)	(344)	-	(728)
Færslur					-
Færsla í þrep 1 (12-mánaða vænt tap)	(169)	169	-	-	-
Færsla í þrep 2 (vænt tap út líftíma)	21	(21)	-	-	-
Færsla í þrep 3 (virðisrýrðar eignir)	1	1	(2)	-	-
Endurmat niðurfærslu	257	(162)	(288)	-	(193)
Nýjar skuldbindingar	(509)	(69)	-	-	(578)
Afskráning	341	80	629	-	1.050
Staða niðurfærslureiknings lánsloforða, ábyrgða og ónýttra fyrirgr.	(351)	(93)	(5)	-	(449)

Efnahagssviðsmyndir

Niðurfærsluútreikningar samkvæmt IFRS 9 byggja á væntingum um þróun efnahagsmála. Vænt útlánatöp eru reiknuð sem líkindavegið meðaltal útreikninga m.v. þrjár sviðsmyndir: grunnsviðsmynd (60%), jákvæð sviðsmynd (10%) og neikvæð sviðsmynd (30%) (31.12.2022: grunnsviðsmynd (65%), jákvæð sviðsmynd (10%) og neikvæð sviðsmynd (25%). Spágildi efnahagsstærða, ásamt líkindum sviðsmynda, eru unnin af yfirhagfræðingi Arion banka og staðfest af yfiráhættunefnd bankans. Meðfylgjandi tafla sýnir þau gildir sem notuð voru í niðurfærsluútreikningum IFRS 9 í árslok.

	Grunnsviðsmynd		
	2024	2025	2026
Atvinnuleysi	4,4%	4,4%	4,2%
Húsnæðisverð, breyting milli ára	2,5%	4,7%	6,9%
Einkaneysla, vöxtur	1,9%	2,7%	2,9%
Hagvöxtur	2,3%	2,7%	2,5%

	Jákvæð sviðsmynd			Neikvæð sviðsmynd		
	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Atvinnuleysi	3,3%	3,7%	4,0%	6,2%	5,6%	4,4%
Húsnæðisverð, breyting milli ára	7,0%	7,7%	7,4%	-4,0%	1,2%	7,9%
Einkaneysla, vöxtur	4,7%	3,5%	3,1%	-1,8%	1,9%	2,5%
Hagvöxtur	4,2%	3,2%	2,9%	-1,2%	2,5%	2,3%

Næmnigreining

Umfjöllun um efnahagshorfur er að finna í skýringu 3, Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða. Samstæðan reiknar mat á tapi fyrir þrjár mismunandi sviðsmyndir: grunnsviðsmynd, jákvæða sviðsmynd og neikvæða sviðsmynd og niðurfærslan er vegið meðaltal af niðurstöðunum. Til að sýna næmni í þessu mati þá má geta þess að niðurfærslan fyrir eignir á þrepi 1 og 2 í þessum sviðsmyndum einum og sér væri 1,5 ma.kr., 3,0 ma.kr. og 8,8 ma.kr. í röðinni jákvæð sviðsmynd, grunnsviðsmynd og neikvæð sviðsmynd (31.12.2022: 1,8 ma. kr., 3,1 ma. kr., 8,4 ma. kr., eftir sviðsmyndum í sömu röð).

44. Útlánaáhætta, frh.

Ívilnanir

Samstæðan veitir ívilnun á fjáreignir þegar mótaðilinn stendur frammi fyrir tímabundnum erfiðleikum og þarf á fyrirgreiðslu að halda sem viðskiptavinum myndi almennt ekki standa til boða. Þessar ívilnanir geta verið á formi endurfjármögnunar eða breytinga á lánaskilmálum, þ.m.t. framlenging láns og aðlögun á greiðsluáætlun. Eftir að ívilnun hefur verið veitt er lánið flokkað sem ívilnað í að minnsta kosti 24 mánuði og ívilnunarflokkunin er ekki tekin af láninu fyrr en viðskiptavinurinn hefur sýnt fram á endurgreiðslugetu.

	Þrep 1		Þrep 2		Þrep 3		Samtals	
2023	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla	Bókfært heildar-virði	Niður-færsla
Lán til einstaklinga	2.614	(17)	2.001	(39)	3.873	(467)	8.488	(523)
Lán til fyrirtækja, ríkis og sveitarfélaga	3.432	(21)	13.242	(415)	2.659	(519)	19.333	(955)
Ferðaþjónusta	2.049	(15)	8.980	(376)	1.358	(254)	12.387	(645)
Annað en ferðaþjónusta	1.383	(6)	4.262	(39)	1.301	(265)	6.946	(310)
Samtals	6.046	(38)	15.243	(454)	6.532	(986)	27.821	(1.478)
2022								
Lán til einstaklinga	-	-	7.948	(42)	2.254	(257)	10.202	(299)
Lán til fyrirtækja, ríkis og sveitarfélaga	-	-	16.815	(606)	3.529	(1.259)	20.344	(1.865)
Ferðaþjónusta	-	-	13.100	(563)	2.511	(1.065)	15.611	(1.628)
Annað en ferðaþjónusta	-	-	3.715	(43)	1.018	(194)	4.733	(237)
Samtals	-	-	24.763	(648)	5.783	(1.516)	30.546	(2.164)

Eldvirkni á Reykjanesskaga

Eldvirknin sem verið hefur í Grindavík og nágrenni hefur áhrif á gæði hluta lánabókar samstæðunnar. Bókfært virði lána til einstaklinga og fyrirtækja með aðsetur á svæðinu nemur 10,3 milljörðum króna. Þar af eru 8,3 milljarðar króna til fyrirtækja, en 2,0 milljarðar til einstaklinga. Lánin eru gegn góðum veðum. Meðalveðsetningarhlutfall íbúðalána er 53% og 42% vegna fyrirtækjalána. Af fyrirtækjalánum eru 6,0 milljarðar tryggðir með veðum í fiskveiðiskipum með kvóta, sem verða eðlis síns vegna ekki fyrir áhrifum af eldvirkninni. Önnur lán eru að uppistöðu til tryggð með veði í íbúðar- og iðnaðarhúsnæði. Lögum samkvæmt skal slíkt húsnæði vera tryggt upp að brunabótamati, sem er almennt hærra en fasteignamat á þessu svæði. Náttúruhamfaratrygging Íslands tryggir fasteignir upp að andvirði brunabótamats verði þær fyrir tjóni vegna náttúruhamfara. Bætur hafa þegar verið greiddar út vegna sumra þeirra eigna sem hafa orðið fyrir tjóni og undirgengist mat NTÍ.

Það skal tekið fram að líklegt er að eldvirknin sé ekki yfirstaðin. Eldgos hófst þann 14. janúar, eftir lok uppgjörstímabilsins, með þeim afleiðingum að hraun rann innan bæjarmarka Grindavíkur. Bankinn fylgist grannt með þróun mála og vinnur með viðskiptavinum sínum á þessum óvissutímum. Bankinn hefur fært mikinn meirihluta (96%) útlána sinna í Grindavík í þrep 2 í ljósi verulega aukinnar útlánaáhættu þeim tengdri. Niðurfærslur eru hlutfallslega lágar en verða í stöðugri og ítarlegri skoðun á næstu ársfjórðungum. Möguleg inngrip af hálfu stjórnvalda geta haft áhrif á mat bankans.

Skýringar við samstæðureikninginn

45. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á að verð- og vaxtabreytingar á fjármálamörkuðum hafi neikvæð áhrif á afkomu og eigið fé samstæðunnar vegna breytinga á virði og sjóðstreymi fjármálagerninga bankans.

Markaðsáhætta er tilkomin vegna misvægis í efnahagsreikningi samstæðunnar, svo og stöðutöku í skuldabréfum, hlutabréfum, myntum, afleiðusamningum og öðrum skuldbindingum sem metnar eru á markaðsvirði.

Samstæðan fylgist grannt með markaðsáhættu og skiptir stöðum sínum upp í veltubók og fjárfestingabók. Markaðsáhætta í veltubók er tilkomin vegna eigin viðskipta og afleiðusamninga sem bankinn gerir við viðskiptavini til að mæta þörf þeirra til fjárfestingar og áhættustýringar. Markaðsáhætta í fjárfestingabók myndast vegna ýmiss konar misvægis í eignum og skuldum, t.d. í myntum, gjalddögum og vöxtum. Markaðsáhættu í veltubók og fjárfestingabók er stýrt með mismunandi hætti.

Takmörkun á markaðsáhættu er ákvörðuð af stjórn bankans og sett fram í áhættuvilja hans. Heimildarmörk eru sett á opnar stöður í veltubók og niður á eignasöfn. Eigna- og fjárhagsskuldbindinganefnd (ALCO) ber ábyrgð á stýringu heildarmarkaðsáhættu bankans. Áhættustýring ber ábyrgð á mælingu og eftirliti með markaðsáhættu, sem og að veita upplýsingar um áhættuskuldbindingar, heimildanotkun og brot á heimildum.

Bankinn stýrir og takmarkar markaðsáhættu í samræmi við áhættuvilja og arðsemismarkmið bankans.

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta stafar af hættunni á því að vaxtabreytingar hafi áhrif á hreinar vaxtatekjur eða gangvirði fjármálagerninga. Vaxtaáhætta er til staðar í rekstri samstæðunnar vegna misvægis á milli vaxtaberandi eigna og skulda. Þetta misvægi helgast af mismuni á vaxtaendurskoðunartímabili eigna og skulda, þar sem stór hluti skulda er óbundin innlán á meðan vextir eigna eru alla jafna fastir til lengri tíma, sem leiðir til vaxtaferilsáhættu fyrir samstæðuna. Samstæðan stendur einnig frammi fyrir vaxtagrunnsáhættu á milli eigna og skulda vegna ólíks grunns fljótandi vaxta fyrir ólíkar myntir.

Vaxtaáhætta samstæðunnar vegna erlendra mynta er takmörkuð þar sem vaxtaberandi eignir í erlendum myntum hafa almennt stuttan gildistíma vaxta og samstæðan beitir afleiðuvörnum til að eyða vaxtaáhættu vegna skuldabréfaútgáfu bankans í erlendum myntum. Lengri fastvaxtatímabil eru algengari fyrir eignir og skuldir samstæðunnar í íslenskum krónum.

Í upphafi COVID-19 heimsfaraldursins, lækkaði Seðlabanki Íslands meginvexti sína niður í sögulegar lægðir. Þetta olli hraðri aukningu í eftirspurn eftir óverðtryggðum húsnæðislánum á fljótandi vöxtum árið 2020 og fyrri hluta árs 2021. Verðbólga á Íslandi, nú 7,7%, hefur verið yfir markmiði Seðlabankans um 2,5% frá júní 2020 og búist er við verðbólgan verði áfram yfir markmiðinu út árið 2024 hið minnsta. Seðlabankinn hefur brugðist við þessu með því að hækka meginvexti sína um 850 punkta frá þeirra lægsta gildi (75 punktar) árið 2021. Þetta leiddi til verulega aukinnar eftirspurnar eftir óverðtryggðum húsnæðislánum með föstum vöxtum á árunum 2021 og 2022, sem aftur leiddi til aukins næmis bankans fyrir breytingu á nafnvöxtum. Dregið hefur úr þessari áhættu þar sem fastvaxtatímabili stórs hluta þessara lána lýkur á árinu 2024. Hins vegar hefur útgáfa verðtryggðra sértryggðra skuldabréfa á föstum vöxtum haft áhrif til aukningar vaxtaáhættu.

Vaxtaáhætta

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á vaxtaberandi eignum og skuldum samstæðunnar eftir gildistíma vaxta. Upphæðir fyrir lán til viðskiptavina og lántökur eru settar fram á gangvirðisgrundvelli, sjá skýringu 25, og eru því frábrugðnar þeim tölum sem koma fram í ársreikningnum. Lán í alvarlegum vanskilum eru sett fram á bókfærðu virði, sem byggir á virði undirliggjandi veða og eru þar af leiðandi óháð gildistíma vaxta og því sett í 0-3 mánaða tímaflokkinn.

2023 *Eignir*	Allt að 3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	5-10 ár	Meira en 10 ár	Samtals
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	-	-	-	-	102.095
Lán til lánastofnana	28.835	-	-	-	-	28.835
Lán til viðskiptavina	782.864	170.223	191.527	749	-	1.145.363
Skuldabréf og skuldagerningar	79.710	46.599	14.657	9.150	7.081	157.197
Skuldabréf og skuldagerningar notuð til áhættuvarna	-	403	617	199	977	2.196
Afleiðusamningar	108.752	75.100	182.078	-	-	365.930
Eignir	1.102.256	292.325	388.879	10.098	8.058	1.801.616
Skuldir						
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	2.771	-	-	-	-	2.771
Innlán frá viðskiptavinum	785.509	7.201	-	-	-	792.710
Afleiðusamningar	221.119	134.951	8.389	-	-	364.459
Lántaka	22.775	68.633	268.304	46.906	12.390	419.008
Víkjandi lántaka	-	7.005	34.149	-	-	41.154
Skuldir	1.032.174	217.790	310.842	46.906	12.390	1.620.102
Hreinn vaxtajöfnuður	70.082	74.535	78.037	(36.808)	(4.332)	181.514

45. Markaðsáhætta, frh.

2022 *Eignir*	Allt að 3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	5-10 ár	Meira en 10 ár	Samtals
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	114.118	-	-	-	-	114.118
Lán til lánastofnana	45.501	-	-	-	-	45.501
Lán til viðskiptavina	679.615	100.734	234.246	3.076	-	1.017.671
Skuldabréf og skuldagerningar	79.754	43.433	7.181	5.682	2.124	138.174
Skuldabréf og skuldagerningar notuð til áhættuvarna	-	23	1.890	664	1.313	3.890
Afleiðusamningar	127.576	71.983	231.337	-	-	430.896
Eignir	1.046.564	216.173	474.654	9.422	3.437	1.750.250
Skuldir						
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	11.697	-	-	-	-	11.697
Innlán frá viðskiptavinum	753.439	1.922	-	-	-	755.361
Afleiðusamningar	123.579	292.009	13.445	-	-	429.033
Lántaka	35.373	3.411	298.896	32.446	11.300	381.426
Víkjandi lántaka	-	6.819	29.387	12.104	-	48.310
Skuldir	924.088	304.161	341.728	44.550	11.300	1.625.827
Hreinn vaxtajöfnuður	122.476	(87.988)	132.926	(35.128)	(7.863)	124.423

Næmni gagnvart vaxtaáhættu í fjárfestingabók

Eftirfarandi tafla sýnir næmni núvirðis vaxtaberandi eigna og skulda hjá samstæðunni fyrir vaxtabreytingum eftir gjaldmiðli. Næmnin er mæld á grundvelli samhliðrunar allra vaxtaferla upp og niður. Val á stærð hliðrunar er ekki mat á líkindum áhættunnar. Í núvirðisútreikningunum er tekið tillit til líkinda á uppgreiðslu lána og væntrar hegðunar óbundinna innlána.

	2023		2022	
Núvirðisbreyting í bankabók	-100 bps	+100 bps	-100 bps	+100 bps
ISK, verðtryggt	(1.855)	1.721	(1.994)	2.782
ISK, óverðtryggt	(1.487)	1.462	(1.106)	886
Erlendar myntir	(418)	416	(36)	32
Núvirðisbreyting í veltubók				
ISK, verðtryggt	133	(122)	173	(156)
ISK, óverðtryggt	195	(185)	211	(199)
Erlendar myntir	(31)	31	(38)	38

45. Markaðsáhætta, frh.

Verðtryggingaráhætta

Umtalsverður hluti efnahagsreiknings samstæðunnar er verðtryggður og þar með er virði hluta eigna og skulda næmt fyrir breytingum á vísitölu neysluverðs. Samstæðan stendur frammi fyrir verðtryggingaráhættu þar sem virði verðtryggðra eigna er meira en virði verðtryggðra skulda. Fjármálagerningar í lausafjársafni eða fyrir markaðsvakt eru settir í stysta tímaflokkinn.

Bókfært virði og eftirstöðvagreining verðtryggðra eigna og skuldbindinga

2023 *Eignir, verðtryggðar*	Að 1 ári	1-5 ár	Meira en 5 ár	Samtals
Lán til viðskiptavina	11.667	81.695	282.842	376.204
Fjármálagerningar	7.813	5.028	8.797	21.638
Eignir, verðtryggðar	19.480	86.723	291.639	397.842
Skuldir, verðtryggðar				
Innlán	111.523	16.253	3.939	131.715
Lántaka	373	81.870	58.920	141.163
Víkjandi lántaka	-	-	16.997	16.997
Annað	-	-	1.028	1.028
Staða utan efnahagsreiknings	1.466	151	-	1.617
Skuldir, verðtryggðar	113.362	98.274	80.884	292.520
Hrein staða efnahagsreiknings	(92.416)	(11.400)	210.755	106.939
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(1.466)	(151)	-	(1.617)
Verðtryggingarjöfnuður	(93.882)	(11.551)	210.755	105.322
Verðtryggingarjöfnuður, að tryggingarstarfsemi undanskilinni *	(95.084)	(16.579)	201.957	90.296

2022 *Eignir, verðtryggðar*				
Lán til viðskiptavina	8.525	37.589	210.878	256.992
Fjármálagerningar	5.208	3.435	9.684	18.327
Eignir, verðtryggðar	13.733	41.024	220.562	275.319
Skuldir, verðtryggðar				
Innlán	89.217	20.240	3.493	112.950
Lántaka	336	67.836	45.661	113.833
Víkjandi lántaka	-	-	15.735	15.735
Annað	1.121	251	1.393	2.765
Staða utan efnahagsreiknings	1.889	1.520	-	3.409
Skuldir, verðtryggðar	92.563	89.847	66.282	248.692
Hrein staða efnahagsreiknings	(76.941)	(47.303)	154.280	30.036
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(1.889)	(1.520)	-	(3.409)
Verðtryggingarjöfnuður	(78.830)	(48.823)	154.280	26.627
Verðtryggingarjöfnuður, að tryggingarstarfsemi undanskilinni *	(77.727)	(52.007)	144.954	15.220

* Staða samstæðu samkvæmt reglugerð (ESB) nr 575/2013 (CRR)

45. Markaðsáhætta, frh.

Gjaldeyrisáhætta

Gjaldeyrisáhætta er hætta á tapi vegna óhagstæðra hreyfinga á erlendum gjaldmiðlum. Gjaldeyrisáhætta samstæðunnar stafar fyrst og fremst af misvægi milli eigna og skulda í mismunandi myntum. Bankinn hefur miðlægt eftirlit með hreinum stöðum í hverri mynt.

Sundurliðun eigna og skulda eftir mynt í árslok

2023

Fjáreignir	ISK	EUR	USD	GBP	DKK	NOK	Annað	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	100.837	412	301	112	137	28	268	102.095
Lán til lánastofnana	1.321	11.870	10.833	1.214	1.513	299	1.785	28.835
Lán til viðskiptavina	961.822	105.897	52.705	1.150	28.602	1.327	1.286	1.152.789
Fjármálagerningar	86.667	87.955	13.446	158	205	15.753	1.522	205.706
Aðrar fjáreignir	5.107	264	6.808	-	5	4	-	12.188
Eignir	1.155.754	206.398	84.093	2.634	30.462	17.411	4.861	1.501.613
Fjárskuldir								
Skuldir við lánastofnanir og SÍ	2.096	185	432	-	-	-	58	2.771
Innlán frá viðskiptavinum	691.181	33.847	56.528	4.317	3.273	1.599	1.965	792.710
Fjárskuldir á gangvirði	1.573	9.156	739	-	-	169	9	11.646
Aðrar fjárskuldir	6.156	1.426	2.024	250	538	138	258	10.790
Lántaka	184.019	215.728	-	-	-	13.526	7.187	420.460
Víkjandi lántaka	20.155	766	13.217	-	-	4.096	3.045	41.279
Skuldir og eigið fé	905.180	261.108	72.940	4.567	3.811	19.528	12.522	1.279.656
Hrein staða innan efnahagsreiknings	250.574	(54.710)	11.153	(1.933)	26.651	(2.117)	(7.661)	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(32.394)	58.658	(11.253)	1.851	(26.069)	2.075	7.132	
Hrein staða *	218.180	3.948	(100)	(82)	582	(42)	(529)	
Aðrar eignir en fjáreignir								
Fjárfestingareignir	9.493	-	-	-	-	-	-	9.493
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	789	-	-	-	-	-	-	789
Óefnislegar eignir	8.051	-	-	-	-	-	-	8.051
Skatteignir	39	-	-	-	-	-	-	39
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	62	-	-	-	-	-	-	62
Aðrar eignir	5.201	233	78	85	1	27	-	5.625
Aðrar eignir en fjáreignir	23.635	233	78	85	1	27	-	24.059
Aðrar skuldir en fjárskuldir og eigið fé								
Skattskuldir	11.169	-	-	-	-	-	-	11.169
Aðrar skuldir en fjárskuldir	35.493	48	2	-	1	-	2	35.546
Eigið fé	198.798	-	-	-	-	-	-	198.798
Hlutdeild minnihluta	503	-	-	-	-	-	-	503
Aðrar skuldir en fjárskuldir & eigið fé	245.963	48	2	-	1	-	2	246.016
Gjaldeyrisáhætta samkvæmt stjórnendauppgjöri **	(4.148)	4.133	(24)	3	582	(15)	(531)	

* Hrein staða gjaldeyrisáhættu er sett fram í samræmi við IFRS.

** Stjórnendur stýra gjaldeyrisáhættu með fleiri flokka eigna og skulda undirliggjandi þar sem það er talin betri leið til að leggja mat á misvægi eigna og skulda í mismunandi myntum. Hrein staða gjaldeyrisáhættu sem stjórnendur horfa á er notuð til grundvallar við stjórnun á misvægi í myntum í undirliggjandi eignum og skuldum.

Skýringar við samstæðureikninginn

45. Markaðsáhætta, frh.

2022*								
Fjáreignir	ISK	EUR	USD	GBP	DKK	NOK	Annað	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	112.744	593	257	127	85	43	269	114.118
Lán til lánastofnana	1.414	11.884	23.809	3.444	553	1.270	3.127	45.501
Lán til viðskiptavina	888.036	114.378	51.053	1.551	27.965	146	1.628	1.084.757
Fjármálagerningar	107.687	62.878	3.443	88	372	18.817	44	193.329
Aðrar fjáreignir	4.292	274	123	11	4	-	1	4.705
Fjáreignir	1.114.173	190.007	78.685	5.221	28.979	20.276	5.069	1.442.410
Fjárskuldir								
Skuldir við lánastofnanir og SÍ	9.777	252	231	9	2	-	1.426	11.697
Innlán frá viðskiptavinum	662.541	35.413	46.102	3.058	3.023	3.099	2.125	755.361
Fjárskuldir á gangvirði	1.784	16.970	2.008	1	1	195	38	20.997
Aðrar fjárskuldir	2.227	1.234	1.775	257	223	589	222	6.527
Lántaka	158.071	216.045	-	-	-	15.303	3.144	392.563
Víkjandi lántaka	18.891	772	13.396	-	-	4.383	9.889	47.331
Fjárskuldir og eigið fé	853.291	270.686	63.512	3.325	3.249	23.569	16.844	1.234.476
Hrein staða innan efnahagsreiknings	261.257	(80.679)	15.173	1.896	25.730	(3.293)	(11.775)	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(51.950)	81.095	(15.967)	(1.950)	(25.649)	3.161	11.260	
Hrein staða **	209.307	416	(794)	(54)	81	(132)	(515)	
Aðrar eignir en fjáreignir								
Fjárfestingareignir	7.862	-	-	-	-	-	-	7.862
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	787	-	-	-	-	-	-	787
Óefnislegar eignir	8.783	-	-	-	-	-	-	8.783
Skatteignir	135	-	-	-	-	-	-	135
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	61	-	-	-	-	-	-	61
Aðrar eignir	5.275	128	66	86	-	11	6	5.572
Aðrar eignir en fjáreignir	22.903	128	66	86	-	11	6	23.200
Aðrar skuldir en fjárskuldir og eigið fé								
Skattskuldir	10.303	-	-	-	-	-	-	10.303
Skuldir félaga í aflagðri starfsemi	-	-	-	-	-	-	-	-
Aðrar skuldir en fjárskuldir	32.816	51	6	-	1	-	-	32.874
Eigið fé	187.307	-	-	-	-	-	-	187.307
Hlutdeild minnihluta	649	-	-	-	-	-	-	649
Aðrar skuldir en fjárskuldir & eigið fé	231.075	51	6	-	1	-	-	231.133
Gjaldeyrisáhætta samkvæmt stjórnendauppgjöri ***	1.135	493	(734)	32	80	(121)	(509)	

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

**Hrein staða gjaldeyrisáhættu er sett fram í samræmi við IFRS

*** Stjórnendur stýra gjaldeyrisáhættu með fleiri flokka eigna og skulda undirliggjandi þar sem það er talin betri leið til að leggja mat á misvægi eigna og skulda í mismunandi myntum. Hrein staða gjaldeyrisáhættu sem stjórnendur horfa á er notuð til grundvallar við stjórnun á misvægi í myntum í undirliggjandi eignum og skuldum.

45. Markaðsáhætta, frh.

Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Taflan hér að neðan sýnir helstu myntir sem samstæðan var með opnar stöður í, í árslok. Reiknuð eru út áhrif veikingar eða styrkingar íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum, að því gefnu að aðrar breytur séu fastar, á rekstrartekjur samstæðunnar (sem stafa af gangvirðisbreytingum á eignum og skuldum utan veltubókar sem eru háðar gengi gjaldmiðla). Neikvæð fjárhæð í töflunni gefur til kynna mögulegt tap í rekstri eða á eigin fé vegna slíkra hreyfinga, en jákvæð fjárhæð gefur til kynna mögulegan hagnað. Samsvarandi lækkun í hverri mynt hér að neðan gagnvart krónu myndi leiða til samsvarandi en öfugra áhrifa (+10% merkir gengislækkun íslensku krónunnar).

	2023		2022	
Mynt	-10%	+10%	-10%	+10%
EUR	(413)	413	(49)	49
USD	2	(2)	73	(73)
GBP	(0)	0	(3)	3
DKK	(58)	58	(8)	8
NOK	2	(2)	12	(12)
Annað	53	(53)	51	(51)

Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er sú áhætta að gangvirði hlutabréfa lækki. Upplýsingar um eignir sem gengið hefur verið að og eru í söluferli má finna í skýringu 31 og hlutabréfastöður má finna í skýringu 24.

Næmni gagnvart hlutabréfaáhættu

Taflan hér að neðan sýnir reiknuð áhrif verðbreytinga á hlutabréfum á ársreikning samstæðunnar. Neikvæð fjárhæð í töflunni gefur til kynna mögulegt tap í rekstri eða á eigin fé vegna slíkra hreyfinga, en jákvæð fjárhæð gefur til kynna mögulegan hagnað. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum eru ekki teknar með. Niðurstöður virðis í vá (e. value-at-risk) útreikninga veltubókar koma fram í Áhættuskýrslu bankans.

	2023		2022	
Hlutabréf	-10%	+10%	-10%	+10%
Veltubók - skráð	(334)	334	(165)	165
Fjárfestingabók - skráð	(397)	397	(477)	477
Fjárfestingabók - óskráð	(526)	526	(430)	430

Afleiðusamningar

Viðskiptavinum stendur til boða að gera afleiðusamninga við bankann. Þær afleiður sem um ræðir eru gjaldeyris- og vaxtaskiptasamningar, framvirkir gjaldeyrissamningar og valréttir og framvirkir samningar um viðskipti með skráð skuldabréf, hlutabréf og hrávörur. Heimilaðar undirliggjandi fjármálaafurðir, stöðuheimildir og tryggingareglur eru ákvarðaðar í samræmi við áhættuvilja samstæðunnar og eru undir daglegu eftirliti hjá Áhættustýringu. Afleiður eru einnig notaðar til að draga úr markaðsáhættu á efnahagsreikningi samstæðunnar. Í skýringu 25 kemur fram niðurbrot á afleiðustöðum samstæðunnar eftir tegundum.

Skýringar við samstæðureikninginn

46. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta

Lausafjáráhætta er skilgreind sem sú áhætta að samstæðan, þrátt fyrir að vera gjaldfær, lendi í erfiðleikum með að mæta skuldbindingum sínum þegar þær gjaldfalla, eða geti aðeins tryggt endurgreiðslu með óhóflegum kostnaði. Lausafjáráhætta leiðir af vangetu til þess að stýra óráðgerðum fækkunum eða breytingum á fjármögnunarvalkostum.

Stór hluti af fjármögnun samstæðunnar felst í innlánum einstaklinga, fyrirtækja og fjármálstofnana. Lausafjáráhætta samstæðunnar stafar af því að binditími útlána er lengri en binditími innlána, en 71% innlána eru óbundin.

Lausafjáráhætta er einn af helstu áhættuþáttum samstæðunnar og er mikil áhersla lögð á stýringu hennar. Eigna- og fjárhagsskuldbindinganefnd (ALCO) ber ábyrgð á stýringu lausafjár- og fjármögnunaráhættu innan áhættuvilja bankans sem ákvörðuð er af stjórn bankans. Fjárstýring stýrir daglegri lausafjárstöðu bankans. Áhættustýring mælir, vaktar og greinir lausafjár- og fjármögnunaráhættu bankans.

Stefna samstæðunnar er að viðhalda lausafjárstöðu og stýra lausafjáráhættu til að mæta skammtímaskuldbindingum og uppgjöri tímanlega við venjulegar jafnt sem óvenjulegar aðstæður. Samstæðan leitast við að viðhalda stöðugri fjármögnun sem styður við viðskiptalíkan og lausafjársnið samstæðunnar og tryggir á sama tíma að samstæðan geti staðið af sér tímabil markaðsóróa án ytri stuðnings og án þess að vera háð ótryggri markaðsfjármögnun.

Tímagreining á gjalddaga eigna og skulda

Tímagreiningin byggir á samningsbundnu greiðsluflæði. Upphæðirnar eru ónúvirtar og innihalda framtíðarvaxtagreiðslur, en verðtryggðar upphæðir innihalda ekki áætlaðar verðbætur vegna framtíðarverðbólgu. Heildarupphæð hvers liðar er því hærri en upphæð viðkomandi liðar á efnahagsreikningi samstæðunnar, þar sem upphæðir á efnahagsreikningi eru annaðhvort á kröfuvirði og innihalda því ekki framtíðarvaxtagreiðslur, eða á gangvirði þar sem búið er að núvirða.

Samningsbundið greiðsluflæði er að ýmsu leyti frábrugðið væntu greiðsluflæði. Munurinn er mestur á innlánum skuldamegin og skuldabréfum eignamegin. Alltaf er miðað við að innlán séu tekin út af innlánseigendum við fyrsta mögulega tækifæri, þrátt fyrir að stór hluti innlána séu talin stöðug fjármögnun sem hafi mun lengri líftíma en sem nemur samningsbundnum binditíma. Einnig er alltaf miðað við samningsbundið greiðsluflæði skuldabréfa, þrátt fyrir að stór hluti af skuldabréfaeign bankans samanstandi af lausafjáreignum sem teljast auðseljanlegar og/eða eru veðhæfar hjá Seðlabanka Íslands og er þannig hægt að umbreyta í reiðufé með litlum fyrirvara.

Samningsbundið greiðsluflæði eigna og skulda

2023 *Fjáreignir*	Á gjalddaga	Allt að 3 mán.	3-12 mán.	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjalddaga	Samtals	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	2.556	83.848	16.227	-	-	-	102.631	102.095
Lán til lánastofnana	20.977	7.842	16	-	-	-	28.835	28.835
Lán til viðskiptavina	6.942	161.250	155.075	531.276	1.385.530	-	2.240.073	1.152.789
Fjármálagerningar	9.376	81.687	47.647	17.548	13.463	39.711	209.432	205.706
Afleiðusamningar - eignaleggur	-	*42.180*	*33.090*	*31.428*	-	-	*106.698*	*94.662*
Afleiðusamningar - skuldaleggur	-	*(39.292)*	*(32.374)*	*(27.621)*	-	-	*(99.287)*	*(88.060)*
Aðrir fjármálagerningar	*9.376*	*78.799*	*46.931*	*13.741*	*13.463*	*39.711*	*202.021*	*199.104*
Aðrar fjáreignir	519	9.229	774	1.666	-	-	12.188	12.188
Fjáreignir	40.370	343.856	219.739	550.490	1.398.993	39.711	2.593.159	1.501.613
Fjárskuldir								
Skuldir við lánastofnanir og SÍ	1.640	1.162	-	-	-	-	2.802	2.771
Innlán frá viðskiptavinum	561.728	191.128	21.724	16.906	-	-	791.486	792.710
Fjárskuldir á gangvirði	-	3.791	5.726	16.209	-	-	25.726	11.646
Afleiður - eignaleggur	-	*(30.271)*	*(10.276)*	*(4.118)*	-	-	*(44.665)*	*(39.726)*
Afleiður - skuldaleggur	-	*34.001*	*16.002*	*20.327*	-	-	*70.330*	*51.311*
Skortstöður í skuldabréfum til áhættuvarna	-	*61*	-	-	-	-	*61*	*61*
Aðrar fjárskuldir	76	9.640	340	734	-	-	10.790	10.790
Lántaka	-	1.191	92.107	304.564	63.417	-	461.279	420.460
Víkjandi lántaka	-	1.291	1.776	20.326	32.471	-	55.864	41.279
Fjárskuldir	563.444	208.203	121.673	358.739	95.888	-	1.347.947	1.279.656
Hreinar fjáreignir (skuldir)	(523.074)	135.653	98.066	191.751	1.303.105	39.711	1.245.212	221.957
Liðir utan efnahagsreiknings								
Ábyrgðir	-	4.005	6.629	3.711	7.418	-	21.763	21.763
Ónýttar yfirdráttarheimildir	-	61.951	-	-	-	-	61.951	61.951
Lánsloforð	-	44.220	15.009	9.354	605	-	69.188	69.188
Liðir utan efnahagsreiknings	-	110.176	21.638	13.065	8.023	-	152.902	152.902
Hreint samningsb. greiðsluflæði	(523.074)	25.477	76.428	178.686	1.295.082	39.711	1.092.310	69.055

46. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta, frh.

2022*	Á	Allt að	3-12		Meira en	Án		Bókfært
Fjáreignir	gjalddaga	3 mán.	mán.	1-5 ár	5 ár	gjaldaga	Samtals	virði
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	18.183	88.515	7.531	-	-	-	114.229	114.118
Lán til lánastofnana	23.904	21.597	31	-	-	-	45.532	45.501
Lán til viðskiptavina	2.282	139.996	147.972	470.458	1.138.049	-	1.898.757	1.084.757
Fjármálagerningar	8.527	77.677	43.773	12.384	15.775	41.749	199.885	193.329
Afleiðusamningar - eignaleggur	-	*76.104*	*22.301*	*32.447*	-	-	130.852	*123.547*
Afleiðusamningar - skuldaleggur	-	*(69.826)*	*(19.032)*	*(29.503)*	-	-	(118.361)	*(114.031)*
Aðrir fjármálagerningar	*8.527*	*71.399*	*40.504*	*9.440*	*15.775*	*41.749*	*187.394*	*183.813*
Aðrar fjáreignir	488	858	2.611	763	-	-	4.720	4.720
Fjáreignir	53.384	328.643	201.918	483.605	1.153.824	41.749	2.263.123	1.442.425
Fjárskuldir								
Skuldir við lánastofnanir og SÍ	7.233	4.484	-	-	-	-	11.717	11.697
Innlán frá viðskiptavinum	545.764	102.796	84.239	20.568	3.795	-	757.162	755.361
Fjárskuldir á gangvirði	-	1.647	2.973	18.487	-	-	23.107	20.997
Afleiðusamningar - eignaleggur	-	*(25.891)*	*(25.670)*	*(12.131)*	-	-	(63.692)	*(62.420)*
Afleiðusamningar - skuldaleggur	-	*27.527*	*28.643*	*30.618*	-	-	86.788	*83.406*
Skortstöður í skuldabréfum til áhættuvarna	-	*11*	-	-	-	-	11	*11*
Aðrar fjárskuldir	109	5.121	343	954	-	-	6.527	6.527
Lántaka	-	21.755	14.169	338.265	50.794	-	424.983	392.563
Víkjandi lántaka	-	1.402	1.634	19.685	36.111	-	58.832	47.331
Fjárskuldir	553.106	137.205	103.358	397.959	90.700	-	1.282.328	1.234.476
Hreinar fjáreignir (skuldir)	(499.722)	191.438	98.560	85.646	1.063.124	41.749	980.795	207.949
Liðir utan efnahagsreiknings								
Ábyrgðir	-	2.194	10.024	2.058	6.036	-	20.312	20.312
Ónýttar yfirdráttarheimildir	-	57.259	-	-	-	-	57.259	57.259
Lánsloforð	-	47.464	27.308	27.686	3.430	-	105.888	105.888
Liðir utan efnahagsreiknings	-	106.917	37.332	29.744	9.466	-	183.459	183.459
Hreint samningsb. greiðsluflæði	(499.722)	84.521	61.228	55.902	1.053.658	41.749	797.336	24.490

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Fjármögnunarhlutfall

Fjármögnunarhlutfall (e. net stable funding ratio, NSFR) mælir hlutfall tiltækrar stöðugrar fjármögnunar (e. available stable funding, ASF) af nauðsynlegri stöðugri fjármögnun (e. required stable funding, RSF) samkvæmt reglum Seðlabanka Íslands nr. 750/2021. Almennt er nauðsynleg stöðug fjármögnun ákvörðuð með því að beita mismunandi vigtum á mismunandi eignaflokka m.v. seljanleika þeirra. Tiltæk stöðug fjármögnun er hins vegar reiknuð með því að vega skuldbindingar samstæðunnar út frá endurgreiðslutíma og/eða stöðugleika. NSFR hlutfall fyrir allar myntir samtals skal vera að lágmarki 100%.

Útreikningar á fjármögnunarhlutfallinu miða ekki við samstæðuna heldur er eingöngu litið á bankann þar sem áhrif dótturfélaga eru hverfandi.

	2023	2022
Tiltæk stöðug fjármögnun	1.167.158	1.109.623
Nauðsynleg stöðug fjármögnun	982.601	931.991
Fjármögnunarhlutfall	119%	119%

46. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta, frh.

Lausafjárþekjuhlutfall

Lausafjárþekjuhlutfallið (e. Liquitity coverage ratio, LCR) er hluti af Basel III regluverkinu. LCR er reiknað samkvæmt álagsprófi sem er hannað til að tryggja að fjármálastofnanir hafi nægjanlegar eignir til reiðu til að standast lausafjárvanda til styttri tíma. Nánar tiltekið er LCR hlutfallið milli lausafjáreigna og vænts útflæðis næstu 30 daga við álagsaðstæður.

Þær eignir sem koma til greina sem laust fé samkvæmt LCR viðmiðum þurfa að vera óveðsettar, auðseljanlegar og með þekktu markaðsvirði, skráðar á skipulögðum verðbréfamarkaði og ekki útgefnar af samstæðunni eða skyldum aðilum.

Í janúar 2023 voru reglur nr. 266/2017 felldar úr gildi og í þeirra stað tóku gildi reglur nr. 1520/2022, sem vísa beint í reglur Evrópusambandsins. Lágmark lausafjárþekjuhlutfalls fyrir efnahagsreikning í heild sinni hélst óbreytt í 100%, en lágmarkið fyrir þann hluta sem er í íslenskum krónum hækkaði í 50%. Þá var krafa um lágmarkshlutfall í öllum erlendum gjaldmiðlum felld brott, en þess í stað kveðið á um 80% lausafjárþekjuhlutfall í evrum.

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á LCR útreikningum samstæðunnar.

2023	ISK	EUR	Samtals allar myntir
1. stigs vegnar lausafjáreignir *	124.792	83.916	243.122
2. stigs vegnar lausafjáreignir	9.302	-	9.302
Vegnar lausafjáreignir	134.094	83.916	252.424
Innlán	131.959	9.158	164.787
Lántökur	672	-	759
Annað útflæði	5.402	10.436	12.380
Vegið útflæði	138.033	19.594	177.926
Innstæður hjá öðrum fjármálastofnunum **	-	8.569	19.918
Annað innflæði	23.118	888	26.412
Vegið innflæði	23.118	9.457	46.330
Lausafjárþekjuhlutfall ***	117%	828%	192%

2022			
1. stigs vegnar lausafjáreignir *	139.562	73.729	213.291
2. stigs vegnar lausafjáreignir	23.956	-	23.956
Vegnar lausafjáreignir	163.518	73.729	237.247
Innlán	155.507	34.631	190.138
Lántökur	580	73	653
Annað útflæði	9.868	6.266	13.949
Vegið útflæði	165.955	40.970	204.740
Innstæður hjá öðrum fjármálastofnunum **	-	23.388	23.388
Annað innflæði	23.854	7.794	31.648
Vegið innflæði	23.854	31.182	55.036
Lausafjárþekjuhlutfall ***	115%	720%	158%

* 1. stigs lausafjáreignir fá 100% vigt í LCR útreikningum og samanstanda af sjóði og innstæðum samstæðunnar hjá Seðlabanka Íslands, innlendum skuldabréfum sem eru veðhæf í viðskiptum við Seðlabanka Íslands og erlendum ríkisskuldabréfum.

** Innstæður samstæðunnar hjá öðrum bönkum teljast til innflæðishluta í LCR útreikningum.

*** LCR er skilgreint sem LCR = Vegnar lausafjáreignir / (vegnar útgreiðslur lausafjár - vegnar inngreiðslur lausafjár) þar sem frádráttur innflæðis skal ekki nema meira en 75% af vegnu heildarútflæði lausafjár.

46. Lausafjár- og fjármögnunaráhætta, frh.

Samsetning lausafjáreigna

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á lausafjárstöðu samstæðunnar.

2023	ISK	USD	EUR	Annað	Samtals
Sjóður og innlán hjá Seðlabanka Íslands	100.837	301	412	545	102.095
Innstæður hjá öðrum bönkum	-	6.961	8.569	4.388	19.918
Innlend skuldabréf veðhæf í viðskiptum við SÍ	30.046	-	-	-	30.046
Erlend ríkisskuldabréf	-	18.888	83.504	14.675	117.067
Heildar lausafjáreignir	130.883	26.150	92.485	19.608	269.126
2022					
Sjóður og innlán hjá Seðlabanka Íslands	112.744	257	593	524	114.118
Innstæður hjá öðrum bönkum	-	14.125	4.456	4.807	23.388
Innlend skuldabréf veðhæf í viðskiptum við SÍ	50.116	-	-	-	50.116
Erlend ríkisskuldabréf	-	-	55.915	16.435	72.350
Heildar lausafjáreignir	162.860	14.382	60.964	21.766	259.972

Innlánaflokkun

Samkvæmt aðferðafræði við útreikning LCR lausafjárhlutfallsins er innlánagrunni samstæðunnar skipt í nokkra mismunandi flokka eftir tegund viðskiptamanns. Innlán eru jafnframt flokkuð eftir stöðugleika og binditíma, þar sem ekki er gert ráð fyrir útflæði innlána með binditíma sem nær yfir 30 daga. Innlán með binditíma undir 30 dögum eru flokkuð sem stöðug ef viðskiptavinur á í viðskiptasambandi við samstæðuna og upphæð er að fullu tryggð af Tryggingarsjóði innstæðueigenda og fjárfesta. Önnur innlán eru flokkuð sem minna stöðug. Hver innlánaflokkur fær vægi í samræmi við vænt útflæði undir álagi sem gefur til kynna stig kvikleika.

Taflan hér að neðan sýnir niðurbrot á innlánagrunni samstæðunnar samkvæmt ofangreindri innlánaflokkuni ásamt vegnu meðaltali af útflæðisvægi samkvæmt lausafjárreglum.

Innlánaflokkun - upphæðir og útflæðisvægi

	Innlán laus innan 30 daga					
2023	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán*	Samtals innlán
Einstaklingar	107.999	10%	115.140	5%	146.109	369.248
Lítil og meðalstór fyrirtæki	106.030	10%	17.758	5%	19.827	143.615
Aðili í viðskiptasambandi við bankann	7.540	25%	-	5%	-	7.540
Fyrirtæki	116.348	40%	15.759	20%	22.679	154.786
Ríki og sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	27.678	40%	15	0	753	28.446
Lífeyrissjóðir	47.390	100%	-	-	17.211	64.601
Innlend fjármálafyrirtæki	20.521	100%	-	-	4.780	25.301
Erlend fjármálafyrirtæki	1.944	100%	-	-	-	1.944
Samtals	435.450		148.672		211.359	795.481
2022						
Einstaklingar	99.019	10%	117.733	5%	108.788	325.540
Lítil og meðalstór fyrirtæki	102.870	10%	16.972	5%	10.155	129.997
Aðili í viðskiptasambandi við bankann	14.801	25%	-	5%	-	14.801
Fyrirtæki	108.565	40%	15.493	20%	10.907	134.965
Ríki og sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	43.869	40%	-	-	778	44.647
Lífeyrissjóðir	56.987	100%	-	-	14.561	71.548
Innlend fjármálafyrirtæki	39.740	100%	-	-	4.913	44.653
Erlend fjármálafyrirtæki	908	100%	-	-	-	908
Samtals	466.758		150.199		150.101	767.058

* Innlán sem eru bundin lengur en 30 daga.

Skýringar við samstæðureikninginn

47. Eiginfjárstýring

Eiginfjárhlutfall

Það er stefna samstæðunnar að skipuleggja og byggja upp eiginfjárgrunn á hagkvæman hátt á næstu árum og viðhalda honum hæfilega yfir eiginfjárkröfum, að meðtöldum eiginfjáraukum og viðbótarkröfu samkvæmt Stoð 2.

Eiginfjárhlutföll samstæðunnar eru reiknuð samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki ásamt síðari breytingum. Með þeim hefur CRD V / CRR II verið innleitt á Íslandi. Samstæðan beitir staðalaðferð í eiginfjárútreikningum fyrir útlánaáhættu, það með talið mótaðilaáhættu vegna afleiðna, áhættu vegna aðlögunar á útlánavirði afleiðna, markaðsáhættu og rekstraráhættu.

Staða samstæðu samkvæmt CRR er reikningsskilaleg samstæða Arion banka án dótturfélaga í vátryggingarstarfsemi, sér í lagi Varðar.

Eiginfjárgrunnur	2023	2022*
Eigið fé alls	199.301	187.956
Hlutdeild minnihluta sem telur ekki til almenns eigin fjár þáttar 1	(503)	(649)
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1) fyrir frádrátt samkvæmt varfærnisreglum	198.798	187.307
Óefnislegar eignir	(7.211)	(6.425)
Varfærnisfrádráttur vegna fjáreigna og -skulda sem eru metnar á gangvirði	(227)	(224)
Fyrirsjáanlegar arðgreiðslur og endurkaup **	(12.877)	(15.980)
Umbreytingarfyrirkomulag vegna innleiðingar IFRS 9	952	1.142
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1)	179.435	165.820
Hlutdeild minnihluta sem telja má til eiginfjárþáttar 1	117	105
Viðbótar eigið fé þáttar 1	13.217	13.396
Eiginfjárþáttur 1	192.769	179.321
Eigið fé þáttar 2	28.062	33.935
Eign í eigin fé þáttar 2, útgefnu af fjármálafyrirtæki (verul. fjárf.)	(1.247)	(1.155)
Eiginfjárþáttur 2	26.815	32.780
Eiginfjárgrunnur alls	219.584	212.101

Áhættugrunnur (REA)		
Útlánaáhætta, lán	732.760	707.479
Útlánaáhætta, verðbréf og annað	52.032	56.714
Útlánaáhætta, afleiður og skiptasamningar með verðbréf	7.442	14.645
Markaðsáhætta vegna gjaldeyrismisvægis	4.751	1.387
Markaðsáhætta, annað	11.066	7.493
Aðlögun á útlánavirði afleiðna	3.680	6.010
Rekstraráhætta	98.740	89.166
Áhættugrunnur	910.471	882.894

Eiginfjárhlutföll		
Hlutfall almenns eiginfjárþáttar 1	19,7%	18,8%
Hlutfall eiginfjárþáttar 1	21,2%	20,3%
Eiginfjárhlutfall	24,1%	24,0%

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringar 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

** Þann 31. desember 2023 er fyrirsjánleg arðgreiðsla 50% af hagnaði ársins í samræmi við arðgreiðslustefnu bankans. Þann 31. desember 2022 var fyrirsjáanleg arðgreiðsla og endurkaup samtalan af 50% af hagnaði ársins og samþykktri endurkaupaáætlun frá desember 2022 og eftirstandandi hluta af heimild til endurkaupa frá Seðlabanka Íslands frá 5. september 2022.

Bankinn hefur kosið að nýta sér umbreytingarfyrirkomulag vegna IFRS 9 og Covid-19 í eiginfjárútreikningum. Umbreytingarfyrirkomulagið hækkar eiginfjárhlutfallið um 0,1 prósentustig.

47. Eiginfjárstýring, frh.

Eiginfjárhlutföll móðurfélags	2023	2022
Hlutfall almenns eiginfjárþáttar 1	19,9%	18,8%
Hlutfall eiginfjárþáttar 1	21,4%	20,3%
Eiginfjárhlutfall	24,3%	23,9%

Í eftirfarandi töflu er sýnd viðbótareiginfjárkrafa vegna eiginfjárauka sem tilgreind er í lögum um fjármálafyrirtæki og samþykkt af Fjármálaeftirlitinu að undangengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði.

Krafa vegna eiginfjárauka, % af áhættugrunni	2023	2022
Verndunarauki	2,5%	2,5%
Eiginfjárauki vegna kerfislegs mikilvægis	2,0%	2,0%
Kerfisáhættuauki *	3,0%	3,0%
Sveiflujöfnunarauki *	2,0%	2,0%
Samanlögð krafa vegna eiginfjárauka	9,5%	9,5%

Bankinn metur eiginfjárþörf samkvæmt innramatsferli (e. Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP). Innramatsferlið er ferli sem miðar að því að tryggja að bankinn búi yfir fullnægjandi ferlum og kerfum til þess að greina, stýra og mæla heildaráhættu bankans. Matsferlið miðar að því að greina og mæla áhættu samstæðunnar út frá öllum áhættutegundum og tryggja að samstæðan ráði yfir eigin fé í samræmi við undirliggjandi áhættu. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með samstæðunni, tekur við upplýsingum um innra mat samstæðunnar á eiginfjárþörf og ákvarðar viðbótar eiginfjárkröfu undir Stoð 2R fyrir samstæðuna í heild í kjölfar könnunar- og matsferlis (e. Supervisory Review and Evaluation Process, SREP). Eiginfjárgrunnur samstæðunnar er hærri en krafa Fjármálaeftirlitsins.

Eiginfjárkröfur undir Stoð 1 og Stoð 2R má uppfylla með 56,25% af almennu eigin fé þáttar 1, 18,75% af viðbótar eigin fé þáttar 1 og 25% eigin fé þáttar 2.

Eiginfjárkrafa, % af áhættugrunni	CET 1	Tier 1	Total
Eiginfjárkrafa samkvæmt Stoð 1	4,5%	6,0%	8,0%
Eiginfjárkrafa samkvæmt Stoð 2R **	1,2%	1,6%	2,1%
Samanlögð krafa vegna eiginfjárauka*	9,2%	9,2%	9,2%
Heildareiginfjárkrafa	14,9%	16,8%	19,3%
Tiltækur eiginfjárgrunnur	19,7%	21,2%	24,1%

* Virkur sveiflujöfnunarauki fyrir banka er vegið meðaltal eiginfjárauka í gildi í þeim löndum sem áhættuskuldbindingar bankans ná til, þar sem vigtirnar eru ákvarðaðar út frá hlutfallslegu framlagi tilsvarandi áhættuskuldbindinga í áhættugrunni bankans vegna útlánaáhættu. Kerfisáhættuaukanum er einungis beitt á innlendar áhættuskuldbindingar og virkur auki er ákvarðaður úr frá sömu vogunaraðferð.

** Niðurstaða könnunar- og matsferlis miðað við fjárhagsupplýsingar bankans 31. desember 2022. Viðbótareiginfjárkrafa samkvæmt Stoð 2R er 2,1% af áhættugrunni sem byggir á samstæðu samkvæmt eiginfjárreglum, sem undanskilur dótturfélög í vátryggingastarfsemi.

Vogunarhlutfall

Vogunarhlutfallið er annar og einfaldari mælikvarði á eiginfjárstöðu samanborið við hin áhættunæmu eiginfjárhlutföll. Vogunarhlutfallið er reiknað út frá samstæðu samkvæmt CRR og tekur ekki tillit til dótturfélaga í vátryggingastarfsemi. Lágmarksvogunarhlutfall er 3% samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.

	2023	2022
Liðir innan efnahagsreiknings	1.477.968	1.415.353
Afleiðusamningar	15.953	32.118
Skiptasamningar með verðbréf	10.326	10.174
Liðir utan efnahagsreiknings	46.087	59.723
Heildaráhættuskuldbindingar	1.550.334	1.517.368
Eiginfjárþáttur 1	192.769	179.321
Vogunarhlutfall	12,4%	11,8%

47. Eiginfjárstýring, frh.

MREL

Samstæðan verður að uppfylla lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn og hæfar skuldbindingar (MREL) í samræmi við lög nr. 70/2020 um skilameðferð lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, með síðari breytingum, en með þeim var BRRD I og BRRD II (að hluta) innleitt í íslensk lög. Eigið fé sem er ekki notað til að uppfylla samanlagða kröfu um eiginfjárauka er hægt að nýta til að uppfylla MREL kröfuna. Í október 2023 birti Skilavald Seðlabanka Íslands bankanum MREL kröfur byggðar á fjárhagsupplýsingum við árslok 2022. Kröfurnar eru settar fram sem hlutföll af áhættugrunni og af heildaráhættuskuldbindingum. Bæði hlutföllin eru sýnd í töflunni hér fyrir neðan. Bankinn gerir ráð fyrir því að MREL krafa um undirskipan taki gildi hér á landi þann 1. ágúst 2026.

Lágmarkskrafa um eiginfjárgrunn og hæfar skuldbindingar	2023	2022
Eiginfjárgrunnur	219.584	212.101
Hæfar skuldbindingar	124.955	155.667
Eiginfjárgrunnur og hæfar skuldbindingar	344.539	367.768
Samanlögð krafa um eiginfjárauka (CBR)	83.763	82.196
Eiginfjárgrunnur og hæfar skuldbindingar sem eru ekki nýttar í CBR	260.775	285.572
Áhættugrunnur (REA)	910.471	883.832
Eiginfjárgrunnur og hæfar skuldbindingar sem eru ekki nýttar í CBR (% REA)	28,6%	32,3%
MREL krafa (% REA)	20,2%	23,0%
Heildarmælistærð áhættuskuldbindinga (TEM)	1.550.334	1.517.368
Eiginfjárgrunnur og hæfar skuldbindingar (% TEM)	22,2%	24,2%
MREL krafa (% TEM)	6,0%	

Gjaldþol, Solvency II

Eignir umfram skuldir skv. Solvency II	10.232	9.175
Víkjandi lán	1.263	1.169
Áætluð arðgreiðsla	-	-
Gjaldþol	11.495	10.344
Gjaldþolskrafa	8.294	7.114
Gjaldþolshlutfall	138,6%	145,4%

Gjaldþolskrafa dótturfélagsins Varðar er reiknað samkvæmt lögum um vátryggingastarfsemi.

48. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hættan á beinu eða óbeinu tapi, eða skaða á orðspori samstæðunnar vegna ófullnægjandi innri verkferla, mannlegra mistaka, kerfismistaka eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi, sem áhrif hafa á ímynd og rekstur samstæðunnar.

Sérhver rekstrareining samstæðunnar ber ábyrgð á stjórnun eigin rekstraráhættu. Áhættustýring ber ábyrgð á þróun og viðhaldi aðferða til greininga, mælinga, eftirlits og skýrslugjafar um rekstraráhættu samstæðunnar.

Samstæðan beitir staðalaðferð við útreikning eiginfjárkröfu vegna rekstraráhættu.

Skýringar við samstæðureikninginn

49. Sjálfbærniáhætta

Sjálfbærniáhætta er skilgreind sem sú áhætta að tiltekin starfsemi eða háttsemi stefni eignum eða orðspori samstæðunnar í voða eða gangi á rétt komandi kynslóða eða samfélagshópa. Ástæður fyrir þessu geta verið neikvæð áhrif á umhverfið, auðlindir jarðar, arfleifð sögunnar eða þjóðfélagsaðstæður. Sjálfbærninefnd bankans ber ábyrgð á því að meta hversu vel bankinn stendur sig í að uppfylla skuldbindingar sínar og stefnu varðandi umhverfisþætti, félagslega þætti og stjórnarhætti (UFS). Einnig ber nefndin ábyrgð á að aðlaga stefnu og áhættuvilja bankans að þessum skuldbindingum.

Grænn fjármögnunarrammi

Árið 2021 gaf bankinn út grænan fjármögnunarramma. Innan þessa ramma getur bankinn gefið út græna skuldagerninga, þ.m.t. sértryggð skuldabréf, skuldabréf, lán, viðskiptabréf, endurkaupasamninga og innlán. Notkun á því fjármagni sem fæst með þessum skuldagerningum er takmörkuð við fjármögnun hæfra eigna sem skilgreindar eru í rammanum. Hæfar eignir skiptar í nokkra flokka sem eru skilgreindir með tilteknum skilyrðum auk þess sem ákveðnar eignir eru sérstaklega undanskildar. Ramminn útlistar jafnframt þá ferla sem notaðir eru til að bera kennsl á hæfar eignir, hvernig upplýsingagjöf varðandi notkun rammans er háttað og hvernig ytra eftirlit fer fram. Áður en græni fjármögnunarramminn var gefinn út studdist bankinn við umgjörð um græn innlán en hún hefur nú verið sameinuð rammanum. Taflan sýnir

Grænir skuldagerningar	2023	2022
Innlán	25.477	21.274
Lántökur	98.801	97.405
Bókfært virði	124.278	118.679

Flokkaskipting grænna eigna sem metnar hafa verið hæfar		
Sjálfbærar fiskveiðar og fiskeldi	25.493	51.936
Endurnýtanleg orka	429	-
Græn ökutæki	6.317	4.879
Grænar byggingar	67.484	64.232
Bætt orkunýtni	16.644	8.189
Mengunarvarnir, mengunarstýring og meðhöndlun affallsvatns	6.523	6.174
Bókfært virði	122.890	135.410

Skýringar við samstæðureikninginn

Helstu reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum sem beitt er við gerð þessara reikningsskila eru þær sömu og beitt var við gerð ársreiknings samstæðunnar fyrir árið 2022, nema í þeim tilvikum þegar um er að ræða breytingar á núverandi stöðlum sem tóku gildi 1. janúar 2023 og staðfestir hafa verið af Evrópusambandinu og breytingar sem gerðar hafa verið á lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnana. Einungis innleiðing á IFRS 17 um vátryggingasamninga sem tók gildi 1. janúar 2023 hafði áhrif á samstæðureikninginn.

Alþjóðlegur reikningsskilastaðall, IFRS 17 um vátryggingasamninga tók gildi 1. janúar 2023. Staðallinn tekur til allra útgefinna tryggginga- og endurtryggingasamninga. Útgefendur tryggingasamninga skulu setja þá fram í efnahagsreikningi sem samtölu sjóðstreymis og þeirrar álagningar sem þeir fela í sér. Með sjóðstreymi er átt við áætluð iðgjöld sem félagið innheimtir að frádregnum greiðslum tjóna og kostnaðar, að teknu tilliti til tíma og áhættu. Með álagningu er átt við áætlaðan hagnað af tryggingunni. Áhrif staðalsins á birta afkomu félagsins voru ekki veruleg en nokkur breyting var gerð á framsetningu rekstrarreiknings. Vátryggingaskuld í efnahagsreikningi í ársbyrjun 2023 var lægri en skuldin samkvæmt fyrri aðferðum. Annars vegar breyttist framsetning iðgjaldaskuldar þannig að einungis fyrirframgreidd iðgjöld teljast til iðgjaldaskuldar, sem veldur lækkun á skuldinni og samsvarandi lækkun á viðskiptakröfum. Hins vegar breytist útreikningur á tjónaskuld en það mun ekki hafa teljandi áhrif á fjárhæð skuldarinnar.

50. Rekstrarhæfi

Stjórnendur samstæðunnar hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi hennar og eru þeirrar skoðunar að samstæðan hafi það sem til þarf til áframhaldandi reksturs. Við það mat hafa stjórnendur horft til þeirrar áhættu sem að samstæðunni snýr en henni er nánar lýst í skýringum um áhættustýringu. Reikningsskilin byggja á þeirri forsendu að ekki leiki vafi um áframhaldandi rekstrarhæfi.

51. Grundvöllur samstæðunnar

Dótturfélög

Dótturfélög eru lögaðilar sem lúta yfirráðum samstæðunnar. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í samstæðureikningnum frá þeim degi sem yfirráð fást og til þess dags sem yfirráðum lýkur. Reikningsskil dótturfélaganna ná yfir sömu tímabil og móðurfélagsins og sambærilegum reikningsskilaaðferðum er beitt.

Fyrirtæki í samstæðunni

Kaupaðferðinni er beitt við kaup á fyrirtækjum í samstæðunni á kaupdegi, þ.e. þegar yfirráð færast til samstæðunnar. Samstæðan fer með yfirráð einungis ef samstæðan:

- fer með yfirráð yfir félaginu (þ.e. núverandi réttindi sem gefa möguleika á að hafa bein áhrif á starfsemi félagsins),
- er skuldbundin vegna rekstrar félagsins eða getur gert tilkall til afkomu af fjárfestingu í félaginu og
- á möguleika á að nota vald sitt yfir félaginu til þess að hafa áhrif á afkomu þess.

Yfirleitt er litið svo á að meirihluti atkvæða sé forsenda yfirráða. Til stuðnings þeirri ályktun, og þegar samstæðan fer ekki með meirihluta atkvæða eða sambærilegra réttinda í félagi, tekur samstæðan tillit til staðreynda og málavaxta allra viðeigandi við mat á því hvort hún fari með yfirráð yfir félagi, þ.m.t. (i) samninga við aðra sem fara með atkvæði í viðkomandi félagi, (ii) réttindi vegna annarra samninga og (iii) atkvæðaréttar samstæðu og mögulegs atkvæðaréttar. Samstæðan sannreynir hvort hún fari með yfirráð yfir félagi ef breytingar verða á einum eða fleiri þessara þátta.

Samstæðan metur viðskiptavild við kaup sem:
- gangvirði greiðslunnar sem innt er af hendi, að viðbættri
- færðri hlutdeild minnihluta í hinu keypta félagi, að frádregnu
- ef kaupin eru gerð í þrepum, gangvirði þess eignarhlutar sem samstæðan átti áður, að frádregnu
- hreinu virði (oftast gangvirði) þeirra eigna og skulda sem fylgja með í kaupunum.

Þegar mismunurinn er neikvæður er ávinningurinn sem felst í kaupunum tekjufærður í rekstri á kaupdegi.

Kostnaður við viðskiptin er gjaldfærður í rekstri meðal stjórnunarkostnaðar.

Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er sá hluti af hagnaði eða tapi og eigin fé sem ekki er í eigu samstæðunnar, beint eða óbeint. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi og telst til eigin fjár í efnahagsreikningi, aðskilið frá eigin fé sem tilheyrir eigendum samstæðunnar.

Samstæðan velur í sérhverjum kaupum að meta hlutdeild minnihluta í dótturfélagi annað hvort
- á gangvirði eða
- sem hlutfall af eignum og skuldum dótturfélagsins, sem að jafnaði eru á gangvirði.

Breyting á eignarhlut samstæðunnar í dótturfélagi sem ekki leiðir til þess að yfirráð tapist er færð sem eiginfjárhreyfing.

Skýringar við samstæðureikninginn

51. Grundvöllur samstæðunnar, frh.

Yfirráðum lýkur

Þegar yfirráðum lýkur, hættir samstæðan að taka tillit til eigna og skulda dótturfélagsins, hugsanlegrar hlutdeildar minnihluta og annarra þátta eiginfjár sem tengjast dótturfélaginu. Ef hagnaður eða tap myndast við lok yfirráða er það fært gegnum rekstur.

Viðskipti milli félaga innan samstæðunnar

Viðskiptastöður milli félaga innan samstæðunnar og tekjur og gjöld sem myndast hafa vegna viðskipta milli félaga innan samstæðunnar eru felld út við gerð samstæðureikningsskilanna. Þetta á einnig við dótturfélög sem flokkuð eru sem aflögð starfsemi til sölu.

Sjóðastýring

Samstæðan stjórnar og hefur umsjón með eignum í verðbréfa- og fjárfestingarsjóðum fyrir hönd fjárfesta. Reikningsskil þessara sjóða eru ekki innifalin í samstæðureikningi þessum nema í þeim tilvikum þegar aðilinn lýtur yfirráðum samstæðunnar.

Þegar mat er lagt á hvort taka eigi fjárfestingarsjóði með í samstæðureikningsskil, fer samstæðan yfir allar staðreyndir máls til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, gegni hlutverki umboðsaðila eða fjárfestis. Samstæðan er álitin fjárfestir, og stjórnar og tekur sjóðinn með í samstæðureikningsskilum sínum, þegar samstæðan gegnir hlutverki sjóðsstjóra og getur ekki skorast undan því án tilefnis, fær tekjur af verulegu eignarhaldi og er í stöðu til að hafa áhrif á afkomu sjóðsins með því að beita valdi sínu. Samstæðan er skilgreind sem umboðsaðili í öllum sínum tilvikum.

52. Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru þau félög sem samstæðan hefur veruleg áhrif á, þ.e. vald til að taka þátt í ákvörðunum um fjárhag og rekstrarstefnu þeirra en hefur ekki yfirráð eða sameiginleg yfirráð yfir slíkum ákvörðunum. Veruleg áhrif eru yfirleitt fyrir hendi þegar samstæðan ræður yfir 20% eða meiru af atkvæðamagni, þar á meðal mögulegum atkvæðisrétti, nema hægt sé að sýna fram á það með óyggjandi hætti að það sé ekki raunin. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum eru upphaflega færðar á kostnaðarverði. Bókfært verð fjárfestinga í hlutdeildarfélögum felur í sér óefnislegar eignir og uppsafnaða virðisrýrnun.

Þeir þættir sem tekið er tillit til við ákvörðun á verulegum áhrifum eru sambærilegir þeim sem nauðsynlegir eru við mat á yfirráðum yfir dótturfélagi.

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum eru færðar samkvæmt hlutdeildaraðferð.

Samstæðureikningsskilin taka tillit til hluta samstæðunnar í afkomu hlutdeildarfélaga frá þeim degi sem veruleg áhrif hefjast og til þess dags sem verulegum áhrifum lýkur. Þegar hlutdeild samstæðunnar í tapi er umfram eignarhlut þess í hlutdeildarfélagi er bókfært verð samstæðunnar fært niður í núll og færslu frekara taps er hætt nema að því marki sem samstæðan hefur stofnað til lagalegra eða ætlaðra skuldbindinga eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd hlutdeildarfélagsins. Ef hlutdeildarfélagið skilar hagnaði síðar byrjar samstæðan aftur að færa hlutdeild sína í þeim hagnaði en þó aðeins eftir að hlutdeild þess í hagnaðinum jafngildir hlutdeildinni í tapi sem ekki var færð.

Þegar veruleg áhrif yfir hlutdeildarfélagi eru ekki lengur til staðar metur og bókfærir samstæðan eftirstæða fjárfestingu á gangvirði. Mögulegur mismunur á bókfærðu virði hlutdeildarfélags þegar veruleg áhrif eru ekki lengur til staðar og gangvirði í eftirstæðum eignarhlut og rekstraráhrif af sölu eru færð í gegnum rekstur.

Virðisrýrnun fjárfestinga í hlutdeildarfélögum

Eftir að hlutdeildaraðferð hefur verið beitt við eignfærslu fjárfestinga í hlutdeildarfélögum, metur samstæðan hvort nauðsynlegt sé að færa virðisrýrnun á fjárfestingunum. Samstæðan byrjar á að skoða hvort fyrirliggjandi séu upplýsingar um að fjárfesting í hlutdeildarfélagi hafi rýrnað að virði. Ef slíkar upplýsingar eru fyrirliggjandi, gerir samstæðan virðisrýrnunarpróf á fjárfestingunni með því að bera saman bókfært virði hennar og endurheimtanlegt virði, sem er það sem hærra reynist af notkunarvirði eða gangvirði að frádregnum kostnaði við viðskiptin.. Endurheimtanlegt virði fjárfestingar í hlutdeildarfélögum er metið fyrir hvert hlutdeildarfélag fyrir sig, nema í þeim tilvikum að hlutdeildarfélag skapar ekki sjóðstreymi frá rekstri sem er að mestu óháð öðrum fjárfestingum samstæðunnar. Bókfært virði umfram endurheimtanlegt virði er gjaldfært í rekstri sem virðisrýrnun. Virðisrýrnun er bakfærð í gegnum rekstur ef ástæður virðisrýrnunarinnar eiga ekki lengur við.

Skýringar við samstæðureikninginn

53. Erlendir gjaldmiðlar

Reikningsskil dótturfélaga innan samstæðunnar eru færð í starfrækslugjaldmiðli viðkomandi félags.

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil viðkomandi félags í samstæðunni á gengi viðskiptadags. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum á reikningsskiladegi eru umreiknaðar yfir í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags. Gengismunur sem verður til vegna uppgjörs eða umreiknings á peningalegum liðum er færður í rekstrarreikning. Eignir aðrar en peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar á kostnaðarverði.

54. Vextir

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru færð í rekstrarreikning með aðferð virkra vaxta. Virkir vextir eru hlutfallið sem núvirðir áætlað framtíðarsjóðstreymi á væntanlegum gildistíma fjármálagerningsins (eða á styttra tímabili ef við á) að hreinu bókfærðu virði fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Virkir vextir eru ákvarðaðir við upphaflega skráningu fjáreignarinnar og fjárskuldarinnar og eru ekki endurskoðaðir síðar.

Við útreikning á virkum vöxtum er tekið tillit til allra greiddra eða innheimtra þóknana og viðskiptakostnaðar, undir- og yfirverðs sem er óaðskiljanlegur hluti virkra vaxta. Viðskiptakostnaður er kostnaður sem rekja má beint til kaupa, útgáfu eða ráðstöfunar fjáreignar eða fjárskuldar.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld sem færð eru í rekstrarreikning eru m.a.

- vextir af fjáreignum og fjárskuldum á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta,
- vextir af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og
- vextir af fjáreignum og fjárskuldum sem eru færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu.

55. Þóknanatekjur og þóknanagjöld

Samstæðan veitir ýmsa þjónustu til viðskiptavina sinna og fær af henni tekjur, svo sem tekjur af fyrirtækjasviði, viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskiptum, fyrirtækjaráðgjöf, eignastýringu og einkabankaþjónustu. Þóknanir sem fengnar eru fyrir þjónustu sem er veitt yfir tiltekinn tíma eru færðar eftir því sem þjónustan er veitt. Þóknanir vegna viðskiptafærslna eru færðar þegar þjónustunni er lokið. Þóknanir sem eru árangurstengdar eru færðar þegar tilsettum árangri hefur verið náð.

Þóknanatekjur og þóknanagjöld sem eru hluti virkra vaxta fjáreigna og fjárskulda eru tekin með í útreikningi á virkum vöxtum.

56. Hreinar fjármunatekjur

Hreinar fjármunatekjur eru arðstekjur, hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði og hreinn gengishagnaður.

i) Arðstekjur eru færðar þegar réttur til greiðslu þeirra hefur stofnast. Venjulega er þetta dagurinn sem er tilgreindur sem 1. viðskiptadagur án arðsréttinda.

ii) Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði samanstendur af hreinum innleystum og óinnleystum gangvirðisbreytingum að frátöldum vöxtum (sem færast undir vaxtatekjur og vaxtagjöld) og myntgengishagnaði og -tapi (sem færist undir hreinan gengishagnað eins og lýst er hér að neðan).

iii) Hreinn gengishagnaður felur í sér allan gengismun vegna uppgjörs á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum og gengismun peningalegra eigna og skulda í erlendum gjaldmiðlum sem myndast vegna breytinga frá upphaflega skráðu gengi á tímabilinu eða í fyrri reikningsskilum.

Hreinn gengishagnaður felur einnig í sér gengismun vegna umreiknings eigna og skulda sem ekki eru fjáreignir og fjárskuldir og færðar eru á gangvirði í erlendum gjaldmiðlum, en hagnaður og tap af þeim færist einnig í rekstrarreikning.

57. Afkoma af vátryggingasamningum

Tekjur af vátryggingasamningum í rekstrarreikningi eru þau iðgjöld og aðrar tekjur vegna vátryggingasamninga sem falla til á rekstrarárinu.

Gjaldfærður kostnaður af vátryggingasamningum í rekstrarreikningi eru tjón ársins ásamt hækkun eða lækkun vegna tjóna fyrri ára, kostnaður við öflun trygginga og annar kostnaður sem hlýst af starfseminni, s.s. markaðskostnaður, launakostnaður og skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.

Skýringar við samstæðureikninginn

58. Tekjuskattur

Tekjuskattur samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti. Tekjuskattur vegna rekstrarársins hefur verið reiknaður og færður í samstæðureikninginn.

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna afkomu ársins, reiknaður með skatthlutfalli gildandi laga um tekjuskatt á reikningsskiladegi og leiðréttingar á skatti fyrri tímabila, ef um þær er að ræða. Skattalegur hagnaður getur verið annar en afkoma fyrir skatta í rekstrarreikningi þar sem undanskilin geta verið tekjur eða gjöld sem eru frádráttarbær á öðrum tímabilum og tekjur og gjöld geta verið undanskilin þar sem tekjurnar eru ekki skattskyldar eða gjöldin eru ekki frádráttarbær.

Tekjuskatt til greiðslu og frestuðan skatt skal færa yfir eigið fé ef viðkomandi liður sem myndar skattstofninn er færður yfir eigið fé en ekki yfir rekstur.

Frestaður skattur er færður vegna tímabundins mismunar á bókfærðu virði efnahagsliða og færðum gengismuni samkvæmt skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar.

Frestaður skattur er reiknaður með þeim skatthlutföllum sem reiknað er með að gildi þegar tímabundnir mismunir snúast við, og er stuðst við gildandi skatthlutfall á reikningsskiladegi.

Frestaðri tekjuskattseign er jafnað á móti tekjuskattsskuldbindingu í þeim tilvikum þegar lagalega er heimilt að jafna saman skatteign og skattskuld sem hafa myndast vegna álagningar skatta á tiltekinn skattaðila hjá sömu skattyfirvöldum, eða fleiri en einn skattaðila sem eru samskattaðir.

Reiknuð skatteign er aðeins færð ef líklegt er talið að framtíðarhagnaður verði sem nýta megi á móti eigninni. Reiknuð skatteign er lækkuð að því marki sem ekki er talið líklegt að hún nýtist. Frestuð tekjuskattseign er yfirfarin á reikningsskiladegi og er hún lækkuð að því marki sem talið er ólíklegt að muni nýtast á móti afkomu. Slíkar frestaðar skatteignir og skattskuldir eru ekki færðar ef tímabundinn munur er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar (að samruna undanskildum) eignarinnar og skuldarinnar í hreyfingum sem hvorki hafa áhrif á skattalega afkomu né reikningshaldslega afkomu. Þar að auki er skattskuld ekki færð ef tímabundinn mismunur er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar viðskiptavildar.

59. Fjáreignir og fjárskuldir

Skráning og upphaflegt mat

Samstæðan metur fjáreignir og fjárskuldir við upphaflega skráningu á því gangvirði sem greitt er. Kaup og sala fjáreigna eru skráð á viðskiptadeginum sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignirnar. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru skráðar á viðskiptadeginum sem samstæðan verður hluti af samningsbundnum greiðslum fjáreignarinnar eða skuldarinnar.

Fjáreignir og fjárskuldir eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu. Fyrir fjáreignir og fjárskuldir sem eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrareikning bætist við viðskiptakostnaður sem tengjast kaupum eða sölu með beinum hætti.

Afskráning

Fjáreignir eru afskráðar þegar réttur til sjóðstreymis af fjáreigninni er ekki lengur fyrir hendi, eða þegar samstæðan hefur framselt nánast alla áhættu og ávinning af eignarhaldinu.

Fjárskuldir eru afskráðar þegar samningsbundnar skuldbindingar samstæðunnar eru uppfylltar, þær felldar niður eða þeim lýkur.

Skuldagerningur

Skuldagerningar, þar með talin lán og markaðsskuldabréf, eru flokkaðir í einn af eftirfarandi matsflokkum:

- eignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- eignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (GGR) eða
- eignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (GGAHA)

Skuldagerningur er eingöngu færður á kostnaðarverði uppfylli hann bæði efirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- skuldagerning er haldið innan viðskiptamódels sem hefur það að markmiði að safna endurgreiðslum samningsbundins sjóðsflæðis; og
- endurgreiðslur samningsbundins sjóðsflæðis eru eingöngu endurgreiðsla höfuðstóls og vaxta (e. Solely payments of principal and intereset; hér eftir SPPI).

Skuldagerningur er eingöngu færður á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef hann uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- skuldagerning er haldið innan viðskiptamódels sem hefur það að markmiði að safna bæði endurgreiðslum samningsbundins sjóðsflæðis og selja fjáreignir og
- endurgreiðslur samningsbundins sjóðsflæðis eru SPPI.

Allir aðrir skuldagerningar eru færðir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Mat á viðskiptalíkani

Við mat á viðskiptalíkani þarf að ákvarða hvort fjáreignir eru keyptar til að safna endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta, selja eignir eða hvoru tveggja. Samstæðan metur viðskiptalíkan út frá flokkum eigna og þeirra viðskiptamarkmiða sem þeirra er aflað í. Við mat á viðskiptalíkani horfir samstæðan til eftirfarandi þátta:

- hvernig árangur eigna í safni er metinn og hvernig upplýsingagjöfin er til yfirmanna og annarra lykilmanna innan starfssviða
- þær áhættur sem hafa áhrif á arðsemi eignanna sem flokkaðar eru innan viðskiptalíkans og hvernig þeim áhættum er stýrt,
- hvort eignir eru veltufjáreignir, t.d. eignir sem samstæðan eignast nær eingöngu til að selja eða kaupa á ný innan skamms tíma, eða er haldið sem hluta af safni sem er stýrt til að innleysa skammtímahagnað eða vegna skammtíma stöðutöku,
- hvernig þóknun til stjórnenda samstæðunnar er metin og
- tíðni og umfang viðskipta með eignir á fyrri tímabilum og framtíðarvæntinga um sölu.

Mat á samningsbundnu sjóðsflæði

Mat á eigindum samningsbundins sjóðsflæðis felur í sér yfirferð á greiðsluháttum fjáreignar og ákvörðunar um hvort það sé í samræmi við hefðbundið lánasamband. Samningsbundið sjóðsflæði sem er í samræmi við hefðbundið lánasamband er metið sem SPPI.

Vextir eru skilgreindir sem andlag til tryggingar fyrir tímagildi fjármuna, fjármögnunarkostnaðar bankans og þeirrar útlánaáhættu sem tengist útistandandi höfuðstól, auk annars kostnaðar (svo sem lausafjáráhættu og rekstrarkostnaðar), auk hagnaðarhlutfalls. Verðtrygging lána í samræmi við vísitölu neysluverðs (VN) er átalin falla undir skilgreiningu vaxta þar sem vertryggingin tryggir endurgreiðslu tímagildis fjármuna af upphaflegri lánveitingu. Höfuðstóll getur tekið breytingum á líftíma eignar vegna endurgreiðslna. Verðtrygging á höfuðstól safnast upp yfir líftíma eignar.

Við framkvæmd þessa mats, tekur samstæðan til skoðunar samningsbundna skilmála sem gætu breytt fjárhæð eða tímasetningu samningsbundins sjóðsflæðis, þannig að samningsbundið sjóðsflæði uppfyllir ekki lengur kröfur til hefðbundins lánasambands. Ef samstæðan greinir samningsbundna skilmála sem geta breytt samningsbundnu sjóðsflæði eignar með þeim hætti að það uppfylli ekki lengur hefðbundið lánasamband, er viðkomandi eign færð á gangvirði í gegnum rekstrareikning.

Skuldagerningar færðir á afskrifuðu kostnaðarverði

Skuldagerningar eru færðir á afskrifuðu kostnaðarverði ef þeirra er aflað innan viðskiptamódels með það að markmiði að halda á eignum til gjalddag og safna samningsbundnu sjóðsflæði samninganna, og samningsbundna sjóðsflæðið uppfyllir kröfur um að vera eingöngu endurgreiðslur höfuðstóls og vaxta (SPPI). Eftir upphaflega skráningu eru skuldagerningar færðir með aðferð virkra vaxta. Virkir vextir eru vextir sem notaðir eru til að núvirða samningsbundið sjóðsflæði á samningstíma til útreiknings á bókfærðu heildarvirði fjáreigna. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað að teknu tilliti til affalla, færslukostnaðar og gjalda sem eru lykilþáttur virkra vaxta. Innlausn vaxta með aðferð virkra vaxta er færð meðal vaxtatekna í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Virðisrýrnun skuldagerninga, sem færðir eru á afskrifuðu kostnaðarverði, er reiknuð með aðferð um væntа virðisrýrnun. Lán og skuldagerningar færðir á afskrifuðu kostnaðarverði eru settir fram í efnahagsreikningi samstæðunnar að teknu tilliti til væntrar virðisrýrnunar.

Skuldagerningar færðir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu

Skuldagerningar eru færðir á gagnvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef þeir eru keyptir inn í viðskiptalíkan með það að markmiði að halda á eignum til gjalddaga og safna af þeim samningsbundnu sjóðsflæði, og/eða að selja hluta þeirra fyrir loka gjalddaga og samningsbundið sjóðsflæði uppfyllir kröfur um að vera eingöngu endurgreiðsla höfuðstóls og vaxta (SPPI). Eftir upphaflega skráningu er óinnleystur hagnaður eða tap skuldagerninga, sem færðar eru á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu færður í yfirliti um aðra heildarafkomu. Við innlausn er uppsafnaður hagnaður eða tap sem fært hefur verið yfir aðra heildarafkomu endurflokkaður yfir í rekstrarreikning samstæðunnar. Myntgengismunur er færður í rekstrarreikning samstæðunnar. Vaxtatekjur eru færðar í rekstrarreikning samkvæmt aðferð virkra vaxta.

Virðisrýrnun skuldagerninga færðum á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu er reiknuð með aðferð um væntа virðisrýrnun. Reiknuð virðisrýrnun skuldagerninga færðum á gagnvirði í gegnum aðra heildarafkomu hefur ekki áhrif á bókfært virði skuldagerninga í efnahagsreikningi samstæðunnar, sem eru á gangvirði. Þess í stað er fjárhæð, sem samsvarar útreikningi væntrar virðisrýrnunar skuldagernings væri hann færður á afskrifuðu kostnaðarverði, færð í aðra heildarafkomu með mótfærslu í hreina virðisbreytingu í rekstrarreikningi samstæðunnar. Uppsöfnuð áhrif væntrar virðisrýrnunar sem færð er í aðra heildarafkomu er endurflokkuð á móti rekstrarreikningi samstæðunnar við afskráningu skuldagernings.

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Skuldagerningar færðir á gagnvirði í gegnum rekstrarreikning

Skuldagerningar eru færðir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef þeirra er aflað til að ná fram skammtímahagnaði, ef þeim er haldið sem hluta af safni sem er stýrt á gangvirðisgrunni eða að sjóðstreymi þeirra uppfyllir ekki sjóðsstreymisspróf (SPPI). Slíkir samningar eru metnir á gangvirði í efnahagsreikningi samstæðunnar. Innleystur og óinnleystur hagnaður eða tap er fært meðal hreinna fjármunatekna í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Keypt lán

Öll keypt lán eru færð í upphafi á gangvirði kaupdags. Þannig er ekki færð vænt virðisrýrnun í efnahagsreikning á kaupdegi. Keypt lán flokkast í annan hvorn eftirfarandi flokk: lán í skilum eða virðisrýrð lán við kaup eða skráningu (e. Purchased or Originated Credit Impaired, POCI).

Keypt lán í skilum eru sjálfkrafa skráð í þrep 1 og fylgja sömu reikningshaldslegri meðhöndlun og önnur lán í skilum. Þau fá í upphafi 12 mánaða væntа virðisrýrnun sem er færð í niðurfærslusjóð í efnahagsreikningi samstæðunnar. Afföll eignanna eru innleyst í gegnum vaxtatekjur á líftíma eignanna.

Virðisrýrð lán við kaup eða skráningu eru ekki færð með niðurfærslu í niðurfærslusjóð í upphafi. Eftir upphaflega skráningu er færð niðurfærsla til jafns við væntingar um niðurfærslur út líftíma eignanna. Við upphaflega skráningu er afföllum hvers POCI láns skipt upp í tvo þætti, virðisrýrnunarafföll og vaxtaafföll. Vextir eru reiknaðir með virðisrýrðum virkum vöxtum og eru færðir á meðal vaxtatekna. Ársfjórðungslega endurreiknar samstæðan bókfært virði eignanna með því að endurreika núvirði af væntu framtíðar sjóðsflæði með upphaflegu virðisrýrðu virku vöxtunum, allar breytingar á núvirtu væntu sjóðsflæði frá upphaflegri skráningu eru færðar til hækkunar eða lækkunar á hreinni virðisbreytingu í rekstrarreikningi samstæðunnar þar til samningar hafa verið gerðir upp.

Hlutabréfaeign

Hlutabréfaeign er færð á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fyrir hlutabréfeign sem færð er færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er breyting á gangvirði færð sem hluti af hreinum fjármunatekjum í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Samstæðan getur valið að tilgreina hlutabréfaeign sem er ekki í virkum viðskiptum á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Slík tilgreining er gerð fyrir sérstakar eignir keyptar með tilteknu markmiði eða langtímaeignir. Ákvörðunin um að tilgreina eignir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu er tekin við upphaflega skráningu fyrir hver kaup, því þegar hún hefur verið tekin er ekki hægt að breyta reikningshaldslegri meðhöndlun. Hagnaður og tap af slíkum fjáreignum við sölu eða afskráningu er færður í aðra heildarafkomu og er ekki endurflokkaður úr annarri heildarafkomu yfir í rekstrarreikning samstæðunnar. Fenginn arður er færður í hreinar fjármunatekjur í rekstrarreikningi samstæðunnar. Öllum kostnaði sem hlýst af kaupum á hlutabréfum er bætt við kostnaðargrunn eignanna og er ekki endurflokkaður yfir í rekstrarreikning samstæðunnar.

Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er eingöngu jafnað saman og hrein fjárhæð sýnd í efnahagsreikningi þegar fyrir hendi er lagalegur réttur til jöfnunar fjárhæða og ætlunin er að gera upp með jöfnun eða innleysa eignina og gera skuldina upp samhliða.

Tekjum og gjöldum er eingöngu jafnað saman þegar reikningsskilastaðlar heimila, eða vegna hagnaðar eða taps sem myndast hefur vegna safns sambærilegra viðskipta, t.d. í veltuviðskiptum samstæðunnar.

Vænt útlánatap

Samstæðan metur vænt útlánatap fyrir allar áhættuskuldbindingar, fyrir utan fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og hlutafjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu, en fyrir þær eignir er ekki krafa um mat á virðisrýrnun. Mikilvægasti flokkurinn þar sem vænt útlánatap er metið eru skuldagerningar (þ.m.t. lán til viðskiptavina) sem eru færðir á afskrifuðu kostnaðarvirði eða gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Vænt útlánatap fyrir fjáreignir er fært sem hrein virðisbreyting. Tekið er tillit til vænts útlánataps í bókfærðu virði annarra eigna sem færðar eru á kostnaðarvirði í efnahagsreikningi samstæðunnar. Vænt tap er einnig metið fyrir liði utan efnahags, t.d. ábyrgðir og ónýtt lánsloforð, þar sem líkur eru á að þeir verði áhættuskuldbinding gagnvart bankanum. Vænt útlánatap fyrir liði utan efnahags er reiknað sérstaklega og tilgreint sem hluti annarra skulda.

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Samstæðan mælir vænt útlánatap á hverjum reikningsskiladegi og byggir á virðisrýrnunarlíkani með þremur mismunandi þrepum eftir stöðu útlánaáhættu:

Þrep	Viðmið	Mat á væntu útlánatapi og virkum vöxtum
1	Óvirðisrýrðar áhættuskuldbindingar þar sem markverð aukning á útlánaáhættu hefur ekki átt sér stað	Vænt útlánatap er metið m.v. næstu 12 mánuði og byggir á líkum á alvarlegum vanskilum innan árs. Fyrir fjármálagerninga með væntan gildistíma sem er styttri en ár eru metnar líkur á alvarlegum vanskilum á því tímabili. Útreikningar á virkum vöxtum miða við bókfært heildarvirði.
2	Óvirðisrýrðar áhættuskuldbindingar þar sem markverð aukning á útlánaáhættu hefur átt sér stað m.v. metna útlánaáhættu við lánveitingu	Vænt útlánatap er metið yfir líftíma fyrirgreiðslunnar og byggir á líkum á alvarlegum vanskilum yfir væntan líftíma fjármálagerninganna. Útreikningar á virkum vöxtum miða við bókfært heildarvirði.
3	Áhættuskuldbindingar í alvarlegum vanskilum	Vænt útlánatap er metið yfir væntan líftíma fyrirgreiðslunnar. Virkir vextir eru reiknaðir m.v. bókfært virði.

Mat samstæðunnar á væntu útlánatapi byggir á hlutlausu núvirtu og líkindavegnu mati á tapi bankans vegna greiðslufalla vegna alvarlegra vanskila sem eiga sér stað á næstu 12 mánuðum eða, í þeim tilvikum þar sem markverð aukning á útlánaáhættu hefur átt sér stað, yfir væntan líftíma fyrirgreiðslu. Fyrir ábyrgðir og lánsloforð byggir mat á útlánatapi á þeim hluta ónýttrar fyrirgreiðslu sem samstæðan væntir þess að verði nýtt eða verði að áhættuskuldbindingu yfir gildistíma fjármálagerningsins, skilyrt við að alvarleg vanskil eigi sér stað.

Hækkun eða lækkun væntrar virðisrýrnunar vegna kaupa og nýskráningar, afskráningar og uppgjöra, og endurmats vegna breyttra væntinga um tapsatburði eða færslu milli þrepa er færð í hreinni virðisbreytingu. Afskriftir og endurheimtur áður afskrifaða fjárhæða eru færðar á móti væntri virðisrýrnun.

Í útreikningum er leitast við að framkvæma hlutlaust mat á væntu útlánatapi vegna fjáreigna á efnahagsreikningi samstæðunnar. Matið byggir að hluta á væntingum samstæðunnar á efnahagsþróun og styðst við gefnar forsendur sem byggja á sérfræðiáliti, sem m.a. hefur áhrif á efnahagssviðsmyndir framtíðar og færslu áhættuskuldbindinga milli þrepa. Undirliggjandi forsendur og sérfræðimat hafa þannig áhrif á breytingar á niðurfærslum milli tímabila og geta haft markverð áhrif á afkomu samstæðunnar.

Skilgreining á alvarlegum vanskilum

Samstæðan skilgreinir alvarleg vanskil í samræmi við grein 178 í reglugerð (ESB) 575/2013 (CRR). Hjá samstæðunni er litið svo á að fyrirgreiðsla sé í alvarlegum vanskilum þegar annað af tveimur eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

- fyrirgreiðslan er komin í meira en 90 daga vanskil, eða
- lántaki er metinn ólíklegur til að geta staðið í skilum á greiðslu.

Fyrir fyrirtæki þýðir það að vera kominn í meira en 90 daga vanskil að lántakinn hefur verið í vanskilum sérhvern dag síðustu 90 daga. Fyrir einstaklinga þýðir það að vera kominn í meira en 90 daga vanskil að lántakinn hefur verið í vanskilum sérhvern dag síðustu 90 daga á fyrirgreiðslu sem tilheyrir sama flokki af fyrirgreiðslum.

Við mat á því hvort lántaki sé ólíklegur til að geta staðið í skilum er horft til mælanlegra og huglægra vísbendinga svo sem hvort lántaki er með lán í vanskilum, eigna- og skuldahlutföll viðkomandi, markaðsaðstæður, auk innri og ytri þátta.

Fyrirgreiðsla fer ekki úr alvarlegum vanskilum fyrir eftir skilorðstímabili er lokið. Það er að lágmarki þrír mánuðir ef fyrirgreiðslan hefur ekki fengið ívilnun en að lágmarki eitt ár ef fyrirgreiðslan hefur fengið ívilnun.

Fyrir fyrirtæki er nóg að ein skuldbinding lántaka sé í alvarlegum vanskilum til að gengið sé út frá því að lántakinn sé í alvarlegum vanskilum og þar með allar skuldbindingar hans. Í tilviki einstaklinga hefur samstæðan hins vegar skilgreint sex mismunandi flokka eftir tegund fyrirgreiðslu og smíðað tölfræðileg lánshæfismatslíkön fyrir hvern flokk - lán með veði í íbúðarhúsnæði, neytendalán, bílalán, ábyrgðir, lán til einstaklinga í atvinnuskyni og önnur lán. Vanskil eru metin í hverjum flokki fyrir sig. Það þýðir að viðskiptavinur getur verið í alvarlegum vanskilum á lánum sem tilheyra einum flokki án þess að aðrar fyrirgreiðslur viðskiptavinarins séu í alvarlegum vanskilum og öfugt. Alvarleg vanskil í öðrum flokkum hjá lántaka eru hins vegar skoðuð og allar fyrirgreiðslur aðila eru flokkaðar í alvarleg vanskil þegar vanskilin eru umtalsverð.

Líkur á alvarlegum vanskilum og lánshæfismat

Samstæðan úthlutar hverri fyrirgreiðslu lánshæfiseinkunn (dæmi: A+, A, A-, BBB+, o.s.frv.) sem byggir á líkum á alvarlegum vanskilum á næstu 12 mánuðum (hér eftir PD). Lánshæfiseinkunin er reiknuð með líkönum þróuðum af samstæðunni, eða byggt á utanaðkomandi lánshæfismati, sé það aðgengilegt. PD líkön samstæðunnar eru tölfræðileg líkön sem byggja á ýmsum upplýsingum sem sýnt hefur verið fram á að hafa forspárgildi varðandi alvarleg vanskil. Á meðal upplýsinga sem notaðar eru við þróun líkananna eru lýðfræðilegar stærðir, efnahagsstærðir, fjárhagslegar upplýsingar, upplýsingar um hegðun auk mats sérfræðinga á stöðu stórra fyrirtækja. Þær breytur sem notaðar eru í hvert líkan fara eftir lántaka og tegund fyrirgreiðslna. PD líkönin sem notuð eru í IFRS 9 útreikningum eru tímaháð, þ.e. útkoma þeirra er háð því hvar við erum stödd í efnahagssveiflunni á hverjum tíma. PD líkön samstæðunnar eru gæðaprófuð árlega og endurkvörðuð eða uppfærð reglulega ef þörf er á.

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Lánshæfisskala samstæðunnar er að finna i neðangreindri töflu, neðri mörk tilheyra tilgreindum flokki :

Áhættu-flokkur	Lánshæfis einkunn	Neðri PD mörk	Efri PD mörk	S&P/ Fitch	Moody's	Lýsing
0	AAA	0,000%	0,006%	AAA	Aaa	Fjárfestingarflokkur
	AA+	0,006%	0,018%	AA+	Aa1	
	AA	0,018%	0,029%	AA	Aa2	
	AA-	0,029%	0,045%	AA-	Aa3	
	A+	0,045%	0,070%	A+	A1	
	A	0,070%	0,110%	A	A2	
	A-	0,110%	0,170%	A-	A3	
1	BBB+	0,170%	0,260%	BBB+	Baa1	Fjárfestingarflokkur
	BBB	0,260%	0,410%	BBB	Baa2	
	BBB-	0,410%	0,640%	BBB-	Baa3	
2	BB+	0,640%	0,990%	BB+	Ba1	Ekki
	BB	0,990%	1,540%	BB	Ba2	fjárfestingarflokkur
	BB-	1,540%	2,400%	BB-	Ba3	
3	B+	2,400%	3,730%	B+	B1	Ekki
	B	3,730%	5,800%	B	B2	fjárfestingarflokkur
	B-	5,800%	9,010%	B-	B3	
4	CCC+	9,010%	14,000%			Ekki
	CCC	14,000%	31,000%			fjárfestingarflokkur
	CCC-	31,000%	99,990%			
5	DD	99,99%	100,00%	D	C	Alvarleg vanskil

Samstæðan notar ytri lánshæfismatseinkunnir fyrir mótaðila sem eru með slíkar einkunnir gildar frá viðurkenndum lánshæfismatsstofnunum líkt og Moody's, Standard & Poor's og Fitch. Kvarði bankans fyrir innri einkunnir var upphaflega stilltur af með hliðsjón af sögulegum vanskilagögnum sem þessar stofnanir gefa út. Ytri lánshæfismatseinkunnir eru að aðallega notaðar þegar um er að ræða markaðsverðbréf og stöður bankans hjá erlendum fjármálastofnunum í formi innlána og peningamarkaðssjóða, sem falla undir niðurfærslukröfur IFRS 9. Vænt útlánatap samstæðunnar fyrir áðurnefndar stöður er greint niður m.v. hvort einkunn tilheyrir fjárfestingarflokki eða ekki, samkvæmt skilgreiningum lánshæfismatsstofnana.

Við upphaflega skráningu fá allar fyrirgreiðslur úthlutað lánshæfiseinkunn. Útreikningur á upphaflegri lánshæfiseinkunn er háður aðgengilegum gögnum á þeim tíma sem fyrirgreiðsla er skráð. Fyrirgreiðslur eru stöðugt endurmetnar með þeim líkönum sem greint er frá að ofan. Þetta endurmat getur haft í för með sér færslu á milli lánshæfiseinkunna.

Líkur á vanskilum

Eins og áður hefur komið fram byggja líkön um líkur á alvarlegum vanskilum bæði á mælanlegum og huglægum þáttum og í sumum tilvikum er notast við lánshæfiseinkunnir ytri aðila. Líkur á alvarlegum vanskilum mótaðila eru uppfærðar reglulegu en tíðni uppfærslna fer eftir tegund mótaðila og fyrirgreiðslu.

Til viðbótar við að meta líkur á alvarlegum vanskilum og úthluta hverri fyrirgreiðslu lánshæfiseinkunn, þá metur samstæðan einnig líkurnar á því að fyrirgreiðsla lántaka fari í alvarleg vanskil á einhverjum tímapunkti á líftíma sínum (hér eftir LPD). LPD fyrirgreiðslna tekur tillit til væntinga stjórnenda um þróun í efnahagsmálum og líknanna á að lánshæfiseinkunn muni breytast á líftíma fyrirgreiðslunnar. Til að ákvarða LPD eru reiknaðir PD ferlar, sem gefa líkur á alvarlegum vanskilum fyrir hvaða tímabil sem er, einn ferill fyrir hverja lánshæfismatseinkunn, PD líkan og efnahagsviðsmynd. Líftímalíkur á alvarlegum vanskilum á ársgrundvelli (hér eftir ALPD) eru þær 12 mánaða vanskilalíkur sem svara til líkinda á vanskilum út líftímann. Sú lánshæfiseinkunn sem samsvarar ALPD er skilgreind sem líftímalánshæfiseinkunn fyrirgreiðslunnar.

PD líkön samstæðunnar eru grunnurinn til að áætla PD feril fyrirgreiðslna. Samstæðan styðst við færslulíkön, þróuð á sögulegum gögnum, til að spá fyrir um þróun á lánshæfiseinkunn á tímabilum umfram eitt ár. Samstæðan hefur skipt upp færsluhegðun í sértæka áhættu og almenna áhættu og beitir spá sinni á þróun í efnahagsmálum á þá síðarnefndu. Greiningin á þróun lánshæfiseinkunnar vegna almennrar áhættu felur í sér skoðun á sambandi á milli vanskilaatburða og þróunar á lykilefnahagsstærðum. Atvinnuleysi er ráðandi spágildi. Á meðal annarra efnahagsstærða sem eru skoðaðar eru verg landsframleiðsla, einkaneysla, verðbólga, þróun húsnæðisverðs og stýrivextir.

Samstæðan metur reglulega helstu efnahagsstærðir og tekur tillit til innri og ytri greininga við mat á framtíðarþróun þeirra. Tekin er saman grunnsviðsmynd sem endurspeglar væntingar stjórnenda og sérfræðinga samstæðunnar en auk þess aðrar mögulegar sviðsmyndir sem saman spanna heildarmengið af mögulegri þróun efnahagsástands. Þessar efnahagsspár eru settar inn í ofangreind líkön og hafa þannig áhrif á mat samstæðunnar á LPD og aðra þá þætti sem hafa áhrif á vænt tap yfir líftíma fyrir fyrirgreiðslur samstæðunnar.

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Fyrir einstaklinga er samstæðan með sex mismunandi líkön eftir tegund fyrirgreiðslu: lán með veði í íbúðarhúsnæði, neytendalán, bílalán, ábyrgðir, lán til einstaklinga í atvinnuskyni og önnur lán. Í tilviki fyrirtækja eru líkön fyrir eftirfarandi tegundir; stór fyrirtæki, lítil og meðalstór fyrirtæki, eignarhaldsfélög með takmarkað sjóðsstreymi, byggingaframkvæmdir, fjármálastofnanir (ytra lánshæfismat), ríki og sveitafélög, félagasamtök og húsfélög.

Tap að gefnum alvarlegum vanskilum

Hverri eign er úthlutað LGD-gildi en gildið lýsir mati á tapi að gefnum alvarlegum vanskilum. Samstæðan skiptir LGD upp í þrjá meginþætti; líkur á að eign fari úr alvarlegum vanskilum án taps, væntum endurheimtum af sölu tryggинga og endurheimtum fyrir ótryggðan hluta fyrirgreiðslunnar. Líkur á að eign fari úr alvarlegum vanskilum án taps eru metnar út frá sögulegum gögnum samstæðunnar um eignir sem komast í skil eftir alvarleg vanskil án taps. Væntar endurheimtur af sölu tryggинga byggja á reikniverki um tryggingadreifingu en það tekur tillit til forgangsröðunar tryggинga og tegundar. Mismunandi frádragi er beitt á markaðsvirði tryggинga eftir tryggingategundum og er það byggt á mati sérfræðinga bankans en stutt af sögulegum gögnum. Frádragið tekur tillit til kostnaðar og tímavirðis peninga. Eins er frádrag mismunandi eftir efnahagssviðsmyndum sem notaðar eru við útreikninga á væntu tapi. Í sumum tilfellum eru eignir taldar að fullu tryggðar eftir að frádragi er beitt og bera því ekkert vænt tap. Endurheimtur fyrir ótryggðan hluta fyrirgreiðslunnar byggir á mati sérfræðinga bankans og tekur það mat tillit til reynslu bankans af endurheimtum slíkra fyrirgreiðslna.

Eign í vanskilum telst vera komin úr alvarlegum vanskilum hafi hún komist í full skil, innan átján mánaða frá því að hún fór fyrst í alvarleg vanskil. Horft er á hverja tegund fyrirgreiðslu fyrir sig, eins og fyrir PD líkönin, en ekki á hvert lán fyrir sig. Tölfræðileg líkön eru til staðar fyrir lán með veði í íbúðarhúsnæði, neytendalán til einstaklinga, stór fyrirtæki og lítil og meðalstór fyrirtæki. Þar sem sumar af stýribreytum líkananna eru skyldar breytum í PD líkönunum þarf að huga að fylgni er milli þess að komast úr alvarlegum vanskilum án taps og PD og er tekið tillit til þess í útreikningum á væntu tapi. Til viðbótar hefur samstæðan búið til líkan sem metur meðallíkur á að eign komist úr vanefndum á hverjum tíma, byggt á efnahagsstærðum, og er þetta líkan notað við útreikninga á væntu tapi fyrir mismunandi sviðsmyndir.

Fyrirgreiðsla við alvarleg vanskil

Við útreikning á fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil byggir samstæðan á samningsbundu greiðsluflæði hverrar fyrirgreiðslu fyrir sig en það er aðlagað út frá líkum á því að greitt verði inn á skuldina í heild eða hluta fyrir gjalddaga, dregið verði frekar á skuldina, skuldinni verði velt áfram, skuldin verði framlengd og því að staða ónýttrar heimildar geti breyst í aðdraganda alvarlegra vanskila. Beiting þessara hegðunarlíkana, sem byggja á sögulegri þróun og spá um framtíðina, er mismunandi eftir tegund fyrirgreiðslu.

Veruleg aukning í útlánaáhættu

Það er verulega matskennt hvort orðið hafi veruleg aukning í útlánaáhættu eða ekki. Við mat byggir samstæðan á viðeigandi stuðningsgögnum og framkvæmir matið með reglulegu millibili. Matið byggir á sögulegri reynslu, sérfræðiþekkingu og væntingum um framtíðarþróun. Fyrir útreikning á virðisrýrnun metur samstæðan markaðsskuldabréf sem bera litla áhættu á uppgjörsdegi sem áhættulitlar eignir og metur þar því ekki hvort orðið hafi veruleg aukning í áhættu frá upphaflegri skráningu.

Samstæðan álítur að veruleg aukning hafi orðið á útlánáhættu fyrirgreiðslu ef eitthvað af eftirfarandi hefur átt sér stað:

- lánshæfiseinkunn á uppgjörsdegi er ekki í áhættuflokki 0 eða 1 og hefur versnað sem nemur meira en einni lánshæfiseinkunn, borið saman við fyrstu lánshæfiseinkunn fyrirgreiðslunnar,
- líftíma-lánshæfiseinkunn á uppgjörsdegi er ekki í áhættuflokki 0 eða 1 og hefur versnað sem nemur meira en einni lánshæfiseinkunn borið saman við fyrstu líftíma-lánshæfiseinkunn fyrirgreiðslunnar. Þar sem ekki er hægt að ákvarða þessa stærð afturvirkt gildir þessi samanburður aðeins um fyrirgreiðslu sem veitt er eftir 1. janúar 2018.
- fyrirgreiðsla hefur notið ívilnandi aðgerða á síðustu sex mánuðum,
- fyrirgreiðsla er í meira en 30 daga vanskilum eða
- lántakinn/fyrirgreiðslan er á athugunarlista.

Samstæðan fylgist með árangri þeirra viðmiða sem eru notuð til þess að bera kennsl á verulega aukningu í útlánaáhættu og staðfestir reglulega að þessi viðmið nái bæði að grípa verulega aukningu í útlánaáhættu áður en fyrirgreiðsla fer í alvarleg vanskil og einnig að fyrirgreiðsla sé ekki að færast á milli þrepa 1 og 2 að ástæðulausu með tilheyrandi flökti á væntu tapi.

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Áhættuskuldbindingar á þrepi 3

Áhættuskuldbindingar í alvarlegum vanskilum skv. skilgreiningu samstæðunnar á uppgjörsdegi eru í þrepi 3.

Virðisrýrnun fjáreignar er munurinn á bókfærðu heildarvirði hennar og áætluðu núvirtu framtíðarsjóðstreymi. Í sumum tilfellum er niðurfærsla eignar engin vegna góðrar tryggingarþekju.

Virðisrýrnun er færð sem hluti af hreinni virðisbreytingu og er sundurliðuð í skýringu 43. Ef niðurfærsla lækkar er áður færð niðurfærsla bakfærð í gegnum hreina virðisbreytingu.

Útreikningar á væntu tapi

Útreikningar á væntu tapi byggja á þremur grunnþáttum;

- líkum á alvarlegum vanskilum,
- tapi að gefnum alvarlegum vanskilum og
- fyrirgreiðslu við alvarleg vanskil (EAD).

Fyrir hvern ofangreindan þátt hefur samstæðan þróað eigin líkön, nema þegar stuðst er við lánshæfiseinkunum ytri aðila. Líkönin byggja á tölfræðilegum aðferðum og/eða reynslu og þekkingu sérfræðinga sem er studd sögulegum gögnum og líkönin eru aðlöguð að væntingum um þróun efnahagsstærða.

Við útreikning á væntu tapi eru metnar líkur á alvarlegum vanskilum yfir allan samningstímann (að teknu tilliti til framlenginga) á meðan útlánaáhætta er til staðar. Samningstíminn nær til þess dags sem samstæðan á samningsbundinn rétt á að fara fram á endurgreiðslu eða segja upp lánsloforði eða ábyrgð. Hinsvegar fela yfirdráttar- og kreditkortalán í sér bæði útborguð lán og óádregin lánsloforð. Samstæðan reiknar vænt tap vegna þessara tegunda fyrirgreiðslna fyrir lengra tímabil en hámarkssamningstímabilið ef verkferlar samstæðunnar takmarka ekki útsetningu samstæðunnar vegna útlánatapa við samningstímann. Þessar tegundir fyrirgreiðslna hafa ekki afmarkað endurgreiðslutímabil eða endurgreiðsluform. Að ákveðnum skilyrðum uppfylltum getur samstæðan afturkallað þessar tegundir fyrirgreiðslu samstundis en þeim samningsbundnum réttindum er ekki beitt frá degi til dags heldur aðeins þegar samstæðan verður vör við verulega aukningu í útlánaáhættu. Við mat á lengd tímabilsins sem notað er fyrir þessar skuldbindingar er horft til þeirra útlánaeftirlitsaðgerða sem samstæðan gerir ráð fyrir að beita og draga úr væntu tapi. Meðal aðgerða má nefna lækkun heimilda, afturköllun fyrirgreiðslu og breytingu á áðregnum hluta skuldarinnar yfir í lán með föstu endurgreiðsluformi. Við útreikning á væntu tapi eru væntar greiðslur núvirtar með virkum vöxtum fyrirgreiðslunnar.

Efnahagssviðsmyndir

Vænt tap fyrirgreiðslu er vegið meðaltal af væntu tapi fyrir þær mismunandi efnahagssviðsmyndir sem stjórnendur samstæðunnar hafa samþykkt að nota. Í dag notast samstæðan við þrjár sviðsmyndir; grunnsviðsmynd, bjartsýna sviðsmynd og svartsýna sviðsmynd. Vigt hverrar sviðsmyndar gefur til kynna mat á því hversu líklegt er að efnahagsbreytur sem notaðar eru til grundvallar sviðsmyndinni þróist líkt og sviðsmyndin segir til um. Spá um þróun efnahagsstærða og tilheyrandi vigtir byggja á spá sérfræðinga bankans sem styðjast m.a. við söguleg gögn. Spá samstæðunnar um þróun efnahagsstærða hefur bæði áhrif á mat hennar á því hvort útlánaáhætta fyrirgreiðslu hafi aukist verulega frá því að hún var upphaflega veitt (í gegnum samanburð á líftíma lánshæfiseinkunnum) og áhrif á mat á væntu tapi þar sem allir grunnþættir vænts taps (PD, LGD og EAD) eru háðir efnahagsstærðum.

Sú efnahagsstærð sem hefur mest vægi í útreikningum samstæðunnar á væntu tapi er atvinnuleysi, eins og það er mælt hjá Vinnumálastofnun. Á meðal annarra stærða sem skoðaðar eru má nefna verga landsframleiðslu, einkaneyslu, verðbólgu, þróun húsnæðisverðs og stýrivexti. Mikil fylgni er á milli tíðni alvarlegra vanskila hjá samstæðunni og atvinnuleysis. Þá er einnig fylgni milli hlutfalls þeirra sem komast í full skil eftir að hafa verið í alvarlegum vanskilum og atvinnuleysis. Frádrög tryggina eru einnig mismunandi eftir sviðsmyndum. Uppgreiðslutíðni, sem hefur áhrif á EAD, er háð vaxtamun við endurfjármögnun og þar sem fylgni er á milli vaxtastigs og atvinnuleysis er vænt uppgreiðslutíðni mismunandi fyrir hverja sviðsmynd.

Afskriftir lána

Lán eru afskrifuð, annaðhvort að hluta eða öllu leyti, þegar það eru engar raunhæfar væntingar á endurgreiðslum þ.e. vegna árangurslauss fjárnáms eða gjaldþrots lántaka. Tryggð lán eru almennt afskrifuð þegar tryggingar hafa verið innleystar. Eftir afskrift er lánum haldið í kröfuvakt í samræmi við heimildir íslenskra laga.

Skýringar við samstæðureikninginn

59. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.

Skilmálabreytingar

Í sumum tilfellum er skilmálum fjáreigna breytt og um þá endursamið. Nýir skilmálar geta haft áhrif á samningsbundið sjóðsflæði. Meðhöndlun skilmálabreytinga fer eftir þeim ferlum sem farið er í vegna samningagerðar og umfangs og eðli þeirra breytinga sem farið er í. Skilmálabreytingar sem farið er í vegna aukinnar útlánaáhættu, einkum vegna endurskipulagningar vandræðalána, eru almennt meðhöndlaðar sem skilmálabreyting á upphaflegu fjáreigninni nema ef skilmálabreytingar eru álitnar verulegar. Verulegar skilmálabreytingar eru almennt álitnar vera uppgjör samningsbundins sjóðsflæðis, þannig geta slíkar skilmálabreytingar valdið því að upphafleg fjáreign verður afskráð og ný fjáreign skráð þess í stað.

Ef skilmálabreyting hefur ekki í för með sér afskráningu fjáreignar, er bókfært virði fjáreignarinnar endurreiknað sem núvirði af skilmálabreyttu samningsbundnu sjóðsflæði, núvirtu með upphaflegu virku vöxtunum. Þetta getur leitt til innlausnar á hagnaði eða tapi. Fjáreignin heldur áfram að falla undir sama mat á verulegri aukningu á útlánaáhættu í samanburði við upphaflega skráningu og virðisrýrnun eins og lýst er að ofan. Skilmálabreytt fjáreign mun færast úr þrepi 3 ef þeir þættir sem urðu til flokkunar í þrep 3 eru ekki lengur til staðar. Skilmálabreytt fjáreign mun færast úr þrepi 2 ef fjáreign uppfyllir ekki lengur flokkunarreglur sem notaðar eru til að meta verulega aukningu á útlánaáhættu, sem eru breytingar á PD, LPD, fjölda daga í vanskilum auk annarra þátta.

Ef skilmálabreyting hefur í för með sér afskráningu fjáreignar og skráningar nýrrar fjáreignar, er nýja fjáreignin almennt flokkuð í þrep 1, nema ef eign er metin vera virðisrýrð við upphaflega skráningu. Til að meta verulega aukningu á útlánaáhættu lána sem eru nýskráð í kjölfar skilmálabreytinga er stuðst við dagsetningu skilmálabreytingar við nýtt mat.

60. Áhættuvarnarreikningsskil

Samstæðan hefur valið að beita reglum IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil, skv. undanþágu í IFRS 9.

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum vegna tiltekinna skuldabréfa sem bankinn gefur út í erlendri mynt og bera fasta vexti og ákveðinna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt. Samstæðan færir gangvirðisbreytingar vaxtaskiptasamningsins ásamt breytingum á gangvirði skuldabréfsins, sem tilheyra vaxtaáhættunni, yfir hreinan hagnað af gangvirðisvörn vegna vaxtaskiptasamninga, sjá skýringu 10. Reiknaðir áfallnir vextir vaxtaskiptasamningsins og skuldabréfsins eru færðir yfir hreinar vaxtatekjur, sjá skýringu 7.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnar skráir samstæðan með formlegum hætti sambandið milli þess sem áhættuvörnin nær til og áhættuvarnarsamningsins, þar með talið markmið með áhættustýringunni og stefnuna sem ákvörðuð var þegar farið var í áhættuvörnina, ásamt aðferðafræðinni sem beitt verður við mat á árangri áhættuvarnarinnar. Samstæðan metur, bæði við upphaf, lok og á meðan að áhættuvarnarsamningurinn er í gildi, hvort áhættuvarnarsamningurinn muni verða árangursríkur í að verja þær breytingar á gangvirði þess sem áhættuvarið er, á því tímabili sem áhættuvörnin nær til og jafnframt hvort niðurstaðan af hverjum áhættusamningi sé í raun innan 80-125% marka.

Í þeim tilvikum þegar áhættuvarnarsamningur er seldur, felldur niður eða lokið eða þegar áhættuvörnin uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir áhættuvarnarreikningsskilum á gangvirði þá er áhættuvarnarreikningsskilum hætt samstundis. Færslur sem upp koma fram að lokum áhættuvarnarreikningsskilanna vegna þess sem áhættuvarið er með vaxtaskiptasamningi, er fært yfir rekstur sem hluti af endurreiknuðum virkum vöxtum yfir eftirstæðan líftíma.

Aðrir afleiðusamningar, sem ekki er beitt í fullgildri áhættuvörn, eru notaðir til að stýra ójöfnuði í erlendri mynt, vöxtum, verðbréfum og útlánaáhættu. Fjármálagerningarnir fela í sér, en eru ekki einskorðaðir við, vaxtaskiptasamninga, gjaldeyrisskiptasamninga, framvirka samninga, valréttarsamninga og skiptasamninga með lán og verðbréf.

61. Handbært fé

Til handbærs fjár í yfirlitinu yfir sjóðstreymi telst sjóður, óbundnar innstæður í Seðlabanka Íslands og óbundnar innstæður hjá lánastofnunum. Handbært fé og ígildi þess samanstendur af innstæðum með gjalddaga innan þriggja mánaða frá móttöku. Handbært fé er eignfært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi.

Skýringar við samstæðureikninginn

62. Lán

Lán eru fjármálagerningar með föstum eða ákveðnum greiðslum sem ekki eru skráðir á virkum markaði og sem samstæðan hefur ekki í hyggju að selja þegar í stað eða í náinni framtíð. Lán eru m.a. lán sem samstæðan veitir lánastofnunum og viðskiptavinum sínum, þátttaka í sambankalánum og yfirtekin lán.

Lán eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum innbyggðum beinum viðskiptakostnaði og síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta.

Þegar samstæðan er leigusali samkvæmt leigusamningi sem færir alla eða mestalla áhættu og ávinning af eignarhaldi eignar til leigutaka, er samningurinn flokkaður sem kaupleiga og krafa jöfn hreinni fjárfestingu í leigusamningnum er færð meðal lána.

Þegar samstæðan kaupir eign og gerir jafnframt samning um að endurselja eignina (eða sambærilega eign) á föstu verði í framtíðinni með endurhverfum viðskiptum eða verðbréfalántökum, er samningurinn færður sem lán og undirliggjandi eign er ekki færð í reikningsskil samstæðunnar.

63. Afleiðusamningar

Afleiðusamningur er fjármálagerningur eða annar samningur þar sem verðmæti breytist til samræmis við breytingar á undirliggjandi breytum, svo sem hlutabréfum, hrávöru eða skuldabréfum, vísitölu, gengi eða vöxtum og sem annað hvort kallar á enga upphaflega fjárfestingu eða fjárfestingu sem er minni en þörf væri á við aðrar tegundir samninga, sem búast mætti við að hefðu svipaða svörun við breytingum á markaðsþáttum, og gerður er upp síðar.

Afleiðusamningar eru færðir á gangvirði. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning. Breytingar á gangvirði afleiðusamninga skiptast í vaxtatekjur, gengismun og hreinar fjármunatekjur. Vaxtatekjur eru færðar eftir því sem þær falla til. Afleiðusamningar með jákvæða gangvirðisstöðu eru færðir sem fjármálagerningar og afleiðusamningar með neikvæða stöðu eru færðir sem fjárskuldir á gangvirði í efnahagsreikningi.

64. Óefnislegar eignir

Viðskiptavild og innviðir

Viðskiptavild og innviðir sem myndast við kaup á dótturfélögum er flokkuð með óefnislegum eignum. Eftir upphaflega skráningu eru viðskiptavild og innviðir bókfærð á kostnaðarverði, að frádregnum uppsöfnuðum niðurfærslum vegna virðisrýrnunar.

Viðskiptatengsl og tengdir samningar

Viðskiptatengsl og tengdir samningar eru metnir á kostnaðarverði, að frádregnum uppsöfnuðum niðurfærslum vegna virðisrýrnunar.

Hugbúnaður

Hugbúnaðar sem samstæðan hefur aflað sér er færður á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og niðurfærslum vegna virðisrýrnunar sé um þær að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar við hugbúnað er einungis eignfærður þegar hann eykur efnahagslegan framtíðarávinning sem falinn er í þeirri tilteknu eign sem hann tengist. Allur annar kostnaður er gjaldfærður þegar til hans er stofnað.

Niðurfærsla óefnislegra eigna

Í rekstrarreikningi er niðurfærsla óefnislegara eigna gjaldfærð línulega yfir áætlaðan nýtingartíma. Hugbúnaður er niðurfærður frá þeim degi sem hann er tiltækur til notkunar. Áætlaður nýtingartími óefnislegra eigna á núverandi tímabili og samanburðar tímabili er þrjú til tíu ár.

65. Fjárfestingareignir

Fjárfestingareign er eign sem ætluð er til öflunar leigutekna, til ávöxtunar eða hvort tveggja.

Fjárfestingareignir eru upphaflega færðar á kostnaðarverði en eftir það á gangvirði. Hagnaður eða tap sem stafar af breytingum á gangvirði fjárfestingareigna er fært í rekstrarreikning.

Skýringar við samstæðureikninginn

66. Virðisrýrnun annarra eigna en fjáreigna

Bókfært virði eigna samstæðunnar sem ekki eru fjáreignir, annarra en fastafjármuna til sölu, fjárfestingareigna og frestaðrar skatteignar, er yfirfarið á hverjum uppgjörsdegi til að meta hvort einhver merki séu um virðisrýrnun. Ef slík merki finnast þá er endurheimtanlegt virði eignarinnar áætlað. Endurheimtanlegt virði óefnislegra eigna er metið árlega.

Virðisrýrnun er færð ef bókfært virði eignar reynist hærra en endurheimtanlegt virði hennar. Virðisrýrnun er færð í rekstrarreikning.

Endurheimtanlegt virði eignar er söluverð að frádregnum kostnaði við sölu eða nýtingarvirði, hvort sem hærra reynist. Við mat á nýtingarvirði er framtíðarsjóðstreymi núvirt miðað við ávöxtunarkröfu að teknu tilliti til skatta sem endurspeglar gildandi mat markaðarins á tímavirði peninga og áhættu sem tengist viðkomandi eign.

Virðisrýrnun annarra eigna, þar sem virðisrýrnun hefur verið skráð á fyrri tímabilum, er metin á hverjum uppgjörsdegi í leit að vísbendingum um að rýrnun hafi minnkað eða sé ekki lengur fyrir hendi. Virðisrýrnun er bakfærð ef breyting hefur átt sér stað á því mati sem notað var við útreikning á endurheimtanlegu virði. Virðisrýrnun er einungis bakfærð að því marki að bókfært virði eignarinnar sé ekki hærra en bókfært virði sem hefði verið ákvarðað, að frádregnum afskriftum eða niðurfærslu ef engin virðisrýrnun hefði verið færð.

67. Innlán

Innlán eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum viðskiptakostnaði og síðan mæld á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta.

68. Lántaka

Lántökur metnar á afskrifuðu kostnaðarverði og á lántökutímabilinu er mismunurinn milli kostnaðar og innlausnarvirðis færður í rekstrarreikning á grundvelli virkra vaxta. Áfallnir ógreiddir vextir eru meðtaldir í bókfærðu virði lántöku.

69. Víkjandi lántaka

Víkjandi lántaka eru fjárskuldbindingar í formi víkjandi fjármagns sem, ef til slita samstæðunnar kæmi, hvort heldur er að eigin frumkvæði eða ekki, verða ekki endurgreiddar fyrr en eftir að kröfur almennra kröfuhafa hafa verið greiddar. Við útreikning á eiginfjárhlutfalli eru víkjandi skuldir færðar undir eiginfjárþætti 1 og 2, byggt á skilmálum útgáfunnar. Samstæðan getur aðeins greitt upp víkjandi skuldir með leyfi Fjármálaeftirlitsins.

Víkjandi lántaka er upphaflega skráð á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði. Eftir upphaflega skráningu eru víkjandi skuldbindingar færðar á nafnvirði höfuðstólsfjárhæðar auk áfallinna vaxta, sem færðir eru í rekstrarreikning samkvæmt samningsbundnum lánaskilmálum.

70. Eignir og aflögð starfsemi til sölu

Samstæðan flokkar eignir sem eignir til sölu ef bókfært virði þeirra verður endurheimt aðallega með sölu fremur en með áframhaldandi nýtingu. Til að þetta eigi við þarf eignin eða aflagða starfsemin að vera tiltæk til sölu þegar í stað í núverandi ástandi, einungis með skilyrði um hefðbundin viðskiptakjör sem gilda um slíkar eignir eða eignasamstæður og salan þarf að vera talin mjög líkleg.

Áður en eign er flokkuð til sölu þá er mat á viðkomandi eign, svo og öllum eignum og skuldum í aflagðri starfsemi, uppfært í samræmi við viðeigandi alþjóðlegan reikningsskilastaðal. Því næst eru fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi færð á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist. Virðisrýrnun sem er til staðar við upphaflega flokkun sem eignir eða aflögð starfsemi til sölu er færð í rekstrarreikning, jafnvel þó um virðishækkun sé að ræða. Sama á við um hagnað eða tap við síðari virðisbreytingu. Virðishækkun með bakfærslu virðisrýrnunar á síðari tímabilum er takmörkuð þannig að bókfært verð eignar eða aflagðrar starfsemi fari ekki yfir það bókfærða virði sem hefði verið ákvarðað ef engin virðisrýrnun hefði verið færð á fyrri árum.

Skýringar við samstæðureikninginn

71. Aðrar eignir og aðrar skuldir

Varanlegir rekstrarfjármunir

Rekstrarfjármunir eru metnir á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Þegar hlutar rekstrarfjármuna hafa mismunandi nýtingartíma eru þeir færðir hver í sínu lagi eins og um aðgreinda rekstrarfjármuni væri að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar er einungis eignfærður ef líklegt þykir að efnahagslegur ávinningur af eigninni muni renna til samstæðunnar. Viðgerða- og viðhaldskostnaður er gjaldfærður eftir því sem til hans stofnast.

Fyrningargrunnur varanlegra rekstrarfjármuna er ákveðinn eftir að niðurlagsverð þeirra er dregið frá. Afskriftir eru gjaldfærðar í rekstrarreikning línulega miðað við áætlaðan nýtingartíma hvers einstaks rekstrarfjármunar. Áætlaður nýtingartími er sem hér segir:

Fasteignir	33 ár
Tæki og búnaður	3-15 ár

Fyrningaraðferðir, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin árlega.

Nýtingarréttur og leiguskuld

Samstæðan metur hvort samningur feli í sér leigu við upphaf samningsins. Samstæðan færir nýtingarrétt og sambærilega skuld vegna allra leigusamninga þar sem samstæðan er leigutaki. Tvær undantekningar eru heimilar skv. staðlinum en annars vegar er um að ræða leigusamninga til skamms tíma og hins vegar samninga vegna eigna sem eru óverulegar hvað fjárhæðir varðar. Fyrir slíka leigusamninga eru leigugreiðslurnar færðar línulega til gjalda á leigutímanum. Við skráningu leiguskuldar er virði hennar fundið sem samtala allra leigugreiðslna sem ógreiddar eru á samningsdegi, núvirtar með þeim vöxtum sem bankanum býðst á markaði. Nýtingarrétturinn endurspeglar upphaflegt mat á leiguskuldinni. Eftir upphaflega skráningu er eignin færð á afskrifuðu kostnaðarverði.

Aðrar eignir og aðrar skuldir

Aðrar eignir og aðrar skuldir eru færðar á kostnaðarverði að frádreginni virðisrýrnun.

Vátryggingaskuld

Skuld vegna vátryggingaskuldbindinga er samsett úr skuld vegna eftirstæðrar tryggingarverndar og skuld vegna orðinna tjóna. Skuld vegna eftirstæðrar tryggingarverndar er metin með einfaldaðri aðferð sem byggir á greiddum iðgjöldum að frádregnum tekjufærðum iðgjöldum af vátryggingaþjónustu. Bætt er við tapsþætti ef um íþyngjandi samninga er að ræða. Skuldbinding vegna orðinna tjóna er metin sem besta mat afvaxtaðs vænts greiðsluflæðis auk áhættuálags vegna ófjárhagslegrar áhættu og annars vænts kostnaðar við tjón. Mat á skuld vegna eftirstæðrar tryggingaverndar er metið á sama hátt og besta mat á tjónaskuld samkvæmt lögum nr 100/2016 um vátryggingastarfsemi. Þessar matsaðferðir eru í samræmi við matsreglur um vátryggingaskuld IFRS 17.

72. Eigið fé

Hlutafé og yfirverðsreikningur

Hver hlutur úgefins hlutafjár nemur 1 krónu. Handhafar almennra hlutabréfa eiga rétt á arði samkvæmt ákvörðun aðalfundar hverju sinni og fylgir eitt atkvæði hverjum hlut á hluthafafundum. Hlutafé er að fullu greitt.

Eigin bréf

Hlutafé bankans er lækkað sem nemur endurgjaldi vegna kaupa á eigin bréfum. Kaup og sala eigin bréfa hafa engin áhrif á

Arðgreiðslur

Arðgreiðslur eru færðar á eigið fé á því tímabili sem þær eru samþykktar af hluthöfum Arion banka hf.

Kaupréttir

Bundinn reikningur vegna kauprétta endurspegla uppsafnaðar gjaldfærslur í rekstrarreikningi vegna kaupréttar starfsmanna samstæðunnar á hlutum í Arion banka. Kaupréttaráætlunin byggir á lögum um tekjuskatt.

Áskriftaréttindi

Bundinn reikningur vegna áskriftaréttinda endurspeglar endurgjald vegna útistandandi áskriftaréttinda.

Bundinn reikningur vegna dóttur- og hlutdeildarfélaga

Í lögum um ársreikninga nr. 3/2006 kemur fram að nemi hlutdeild í rekstrarárangri dóttur- eða hlutdeildarfélags hærri fjárhæð en sem nemur mótteknum arði eða þeim arði sem ákveðið hefur verið að úthluta skal mismunurinn færður á bundinn hlutdeildarreikning á meðal eigin fjár, að teknu tilliti til skattaáhrifa, sem óheimilt er að úthluta arði af. Sé hlutdeild í dóttur- eða hlutdeildarfélagi seld eða afskrifuð skal leysa hlutdeildarreikninginn upp og færa breytinguna á óráðstafað eigið fé.

Bundinn reikningur vegna verðbréfaeignar

Samkvæmt lögum um ársreikninga nr. 3/2006 skal færa matsbreytingar á fjáreignum, tilgreindum á gangvirði við upphaflega skráningu, af óráðstöfuðu eigin fé á gangvirðisreikning meðal eigin fjár, að teknu tilliti til skattaáhrifa eftir því sem við á, sem óheimilt er að úthluta arði af. Leysa skal gangvirðisreikning upp til jafns við framkomnar breytingar á viðkomandi eign eða skuldbindingu þegar hún er seld eða innleyst eða forsendur fyrir matsbreytingu eru ekki fyrir hendi.

Skýringar við samstæðureikninginn

72. Eigið fé, frh.

Bundinn reikningur vegna eignfærðs þróunarkostnaðar

Samkvæmt lögum um ársreikninga nr. 3/2006 skulu félög sem eignfæra þróunarkostnað færa sömu fjárhæð af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár. Ekki er heimilt að að úthluta arði af bundna reikningnum. Fjárhæðir sem færðar eru á bundinn reikning eru bakfærðar í samræmi við afskriftir eignfærðs þróunarkostnaðar. Sé eign seld eða afskrifuð að fullu skal leysa bundna reikninginn upp.

Óinnleyst vegna gangvirðisbreytinga

Bundinn reikningur fyrir uppsafnaðar óinnleystar gangvirðisbreytingar, að teknu tilliti til skattaáhrifa, vegna fjáreigna sem færðar eru á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Bundni reikningurinn er uppleystur í takt við innlausn á hagnaði eða tapi fjáreignanna við afskráningu.

Lögbundinn varasjóður

Samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 skal leggja að minnsta kosti 10% af hagnaði samstæðunnar, sem er ekki varið til að mæta tapi frá fyrri árum og fer ekki í aðra lögbundna sjóði, í lögbundinn varasjóð uns hann nemur 10% af hlutafé. Þegar því marki hefur verið náð skal framlag í sjóðinn nema að lágmarki 5% af hagnaði þar til lögbundinn varasjóður nemur 25% af hlutafé bankans.

Þýðingarmunur

Undir þýðingarmun er færður allur gengismunur sem verður til við umreikning reikningsskila dótturfélaga sem eru með reikningsskil sín í erlendum gjaldmiðlum.

73. Hagnaður á hlut

Samstæðan setur fram hagnað á hlut og þynntan hagnað á hlut. Hagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hreinum hagnaði sem tilheyrir hluthöfum Arion banka hf. með vegnu meðaltali almennra útistandandi hluta á árinu. Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að taka tillit til allra hluta, hvort sem þeir hafi verið gefnir út eða skuldbindingar sem eru útistandandi á reikningsskiladegi, svo sem útgefinna kauprétta til starfsmanna og útgefinna áskriftaréttinda.

74. Ábyrgðir

Í venjubundnum viðskiptum sínum veitir samstæðan fjárhagslegar ábyrgðir sem samanstanda af veittum ábyrgðum og greiðslutryggingum. Fjárhagslegar ábyrgðir eru upphaflega færðar í reikningsskilin á gangvirði, sem er sú þóknun sem rennur til samstæðunnar. Eftir upphaflega færslu er skuldbinding samstæðunnar fyrir sérhverja ábyrgð metin á hvoru sem hærra reynist, fjárhæðinni sem upphaflega var færð að frádreginni innlausn þóknunar ef við á, eða bestu áætlun á þeim útgjöldum sem falla á samstæðuna við að gera upp skuldbindingu vegna ábyrgðarinnar. Hækkun skuldbindingar vegna ábyrgða er færð í rekstrarreikning. Ábyrgðarþóknunin er færð línulega yfir líftíma ábyrgðarinnar í rekstrarreikning sem hreinar þóknanatekjur.

75. Fjárvarsla

Samstæðan veitir viðskiptavinum sínum þjónustu á sviði fjárvörslu, eignastýringar, fjárfestingarráðgjafar og almenna ráðgjafaþjónustu. Til að veita slíka þjónustu þarf samstæðan að taka ákvarðanir um meðferð, kaup eða ráðstöfun fjármálagerninga. Eignir í fjárvörslu eru ekki færðar í efnahagsreikning samstæðunnar.

76. Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með skilgreinda starfskjarastefnu. Félögin greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með framlagi í séreigna- eða almenna lífeyrissjóði. Samstæðan hefur engar frekari greiðsluskyldur umfram þessi framlög. Iðgjöldin eru færð til gjalda í rekstrarreikning þegar þau falla til. Samstæðan rekur engan réttindatengdan lífeyrissjóð.

Kostnaður vegna kaupréttarsamninga

Kaupréttarsamningar sem gera á upp með afhendingu hlutabréfa eru metnir á gangvirði eiginfjárgerninganna á samningsdegi. Gangvirði kaupréttarsamninganna á samningsdegi er fært sem launakostnaður með samsvarandi hreyfingu á eigin fé og er kostnaðinum dreift yfir samningstíma kaupréttarins. Fjárhæðin sem færð er til gjalda tekur tillit til fjölda kauprétta sem talið er að verði nýttir á innlausnardegi.

5 ára yfirlit

Rekstrarreikningur

	2023	2022*	2021	2020	2019
Hreinar vaxtatekjur	44.685	40.284	32.063	31.158	30.317
Hreinar þóknanatekjur	16.389	16.268	14.673	11.642	9.950
Afkoma af vátryggingasamningum	152	743	3.442	3.071	2.886
Hreinar fjármunatekjur	1.366	(3.292)	6.220	2.745	3.212
Aðrar rekstrartekjur	1.589	1.323	1.827	2.148	1.633
Rekstrartekjur	64.181	55.326	58.225	50.764	47.998
Rekstrarkostnaður	(25.701)	(24.329)	(25.875)	(24.441)	(26.863)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(1.796)	(1.749)	(1.516)	(1.301)	(2.984)
Hrein virðisbreyting	(1.348)	144	3.169	(5.044)	(382)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	35.336	29.392	34.003	19.978	17.769
Tekjuskattur	(9.595)	(9.977)	(6.782)	(3.231)	(3.714)
Hagnaður af áframhaldandi rekstri	25.741	19.415	27.221	16.747	14.055
Afkoma af aflagðri starfsemi, eftir skatta	(4)	6.543	1.394	(4.278)	(12.955)
Hagnaður	25.737	25.958	28.615	12.469	1.100

Efnahagsreikningur

Eignir

Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	102.095	114.118	69.057	42.136	95.717
Lán til lánastofnana	28.835	45.501	30.272	28.235	17.947
Lán til viðskiptavina	1.152.789	1.084.757	936.237	822.941	773.955
Fjármálagerningar	205.706	193.329	225.657	227.251	117.406
Fjárfestingareignir	9.493	7.862	6.560	6.132	7.119
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	789	787	668	891	852
Óefnislegar eignir	8.051	8.783	9.463	9.689	8.367
Skatteignir	39	135	2	2	2
Eignir og aflögð starfsemi til sölu	62	61	16.047	16.811	43.626
Aðrar eignir	17.813	10.276	19.901	18.618	16.864
Eignir samtals	1.525.672	1.465.609	1.313.864	1.172.706	1.081.855

Skuldir og eigið fé

Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	2.771	11.697	5.000	13.031	5.984
Innlán frá viðskiptavinum	792.710	755.361	655.476	568.424	492.916
Fjárskuldir á gangvirði	11.646	20.997	5.877	5.240	2.570
Skattskuldir	11.169	10.303	7.102	4.262	4.404
Skuldir vegna aflagðrar starfsemi til sölu	-		16.935	16.183	28.631
Aðrar skuldir	46.336	39.401	37.151	32.714	32.697
Lántaka	420.460	392.563	356.637	298.947	304.745
Víkjandi lántaka	41.279	47.331	35.088	36.060	20.083
Skuldir samtals	1.326.371	1.277.653	1.119.266	974.861	892.030
Eigið fé hluthafa Arion banka	198.798	187.307	193.925	197.672	189.644
Hlutdeild minnihluta	503	649	673	173	181
Eigið fé samtals	199.301	187.956	194.598	197.845	189.825
Skuldir og eigið fé samtals	1.525.672	1.465.609	1.313.864	1.172.706	1.081.855

* Samanburðarfjárhæðir hafa verið aðlagaðar í samræmi við IFRS 17, sjá skýringu 1 og 2 fyrir frekari upplýsingar.

Viðaukar

Óendurskoðaðir

Stjórnarháttayfirlýsing Arion banka hf. fyrir árið 2023

Arion banki (Arion banki eða Bankinn) er íslenskt hlutafélag, sem skráð er á hlutabréfamarkað Nasdaq Íslandi og Nasdaq Stokkhólmi. Stjórn bankans birtir hér árlega yfirlýsingu um stjórnarhætti fyrir árið 2023. Stjórnarhættir vísa til ábyrgða mismunandi stjórnareininga bankans og hvernig ákvarðanataka fer fram, í samræmi við gildandi lög og reglur. Hluthafafundur Arion banka kýs stjórn bankans, sem ræður bankastjóra og hefur eftirlit með að skipulag og starfsemi bankans sé í réttu og góðu horfi. Bankastjóri annast daglegan rekstur bankans og kemur fram fyrir hönd bankans að því marki. Bankastjóra ber að fylgja viðeigandi löggjöf, samþykktum bankans og þeirri stefnu og fyrirmælum sem stjórn hefur gefið. Þá ber bankastjóri ábyrgð á að innleiða stefnur sem stjórn bankans samþykkir.

Grundvöllur að stjórnarháttum Arion banka eru annars vegar samþykktir bankans, sem hluthafafundur samþykkir, og hins vegar stefnur og fyrirmæli sem stjórn bankans samþykkir. Hér má tiltaka starfsreglur stjórnar, starfsreglur undirnefnda stjórnar, og stefnur er lúta að skilvirku skipulagi og stýringu á áhættu í starfsemi bankans. Stefnur um áhættustýringu eru endurskoðaðar árlega og þegar þurfa þykir. Fyrirtækjamenning, viðskiptastefna bankans og innri verkferlar eru sömuleiðis veigamikill þáttur stjórnarhátta.

Með því að iðka góða stjórnarhætti og stuðla að jákvæðri fyrirtækjamenningu er hlúð að traustum og heiðarlegum samskiptum stjórnar bankans, hluthafa, viðskiptavina, og annarra haghafa, svo sem starfsmanna bankans og almennings. Góðir stjórnarhættir leggja grunninn að ábyrgri stjórnun og ákvarðanatöku, og sjálfbærri langtímaarðsemi í rekstri bankans. Stjórn bankans leggur ríka áherslu á góða stjórnarhætti og endurskoðar stjórnarhætti sína reglulega á grundvelli viðurkenndra viðmiða um stjórnarhætti.

Meginþáttur í stjórnarháttum fjármálafyrirtækja felst í árangursríkri stýringu á áhættum sem óhjákvæmilega koma upp í starfsemi þeirra. Um áhættustýringu bankans er nánar fjallað í þessari yfirlýsingu, árs- og sjálfbærniskýrslu bankans, og Pillar 3 áhættuskýrslu. Að koma á og viðhalda tryggu eftirlitskerfi með áhættu er lykil áskorun þegar kemur að traustum rekstri fjármálafyrirtækja.

Stjórnarháttayfirlýsing þessi er byggð á löggjöf, reglugerðum og viðurkenndum viðmiðunarreglum og leiðbeiningum sem eru í gildi þegar stjórn samþykkir ársreikning bankans.

Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum

Arion banki hefur hlotið viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum að undangengnu formlegu mati sem byggir á leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, sem Viðskiptaráð Íslands, Samtök atvinnulífsins og Nasdaq Iceland gefa út, fyrst í desember 2015, aftur í apríl 2019, ágúst 2022 og loks í ágúst 2023. Viðurkenningin er veitt í kjölfar ítarlegrar úttektar óháðs aðila á stjórnarháttum bankans, s.s. starfsháttum stjórnar, undirnefnda og stjórnenda.

Fylgni við leiðbeiningar um góða stjórnarhætti

Þegar kemur að stjórnarháttum tekur Arion banki einna helst mið af viðmiðunarreglum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um innri stjórnarhætti fjármálafyrirtækja (EBA/GL/ 2017/11), en sú skylda leiðir af reglugerð ESB nr. 1093/2010 og lögum nr. 24/2017 um evrópskt eftirlitskerfi á fjármálamarkaði. EBA hefur birt endurskoðaðar viðmiðunarreglur um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2021/05) sem gilda um starfsemi bankans frá og með 31. desember 2021. Reglurnar eru aðgengilegar á vefsíðu Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands.

Arion banka ber einnig samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki að fylgja viðurkenndum leiðbeiningum um góða stjórnarhætti. Bankinn fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, 6. útgáfu, sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland og Samtök atvinnulífsins gáfu út í febrúar 2021 og tóku í gildi í júlí 2021. Samkvæmt leiðbeiningunum skal greint frá því hvort vikið sé frá hluta þeirra og þá hvaða, auk þess sem greina skal frá ástæðum frávika.

Bankinn fylgir leiðbeiningunum með tveimur frávikum:
Grein 5.1.2 gerir ráð fyrir því að starfsreglur undirnefnda stjórnar séu birtar á vefsíðu bankans. Starfsreglur lánanefndar stjórnar eru ekki birtar á vefsíðu bankans með tilliti til eðlis þeirra.

Seinasti undirliður greinar 5.4.5 gerir ráð fyrir að starfskjaranefnd, í samráði við endurskoðunarnefnd félagsins, taki sjálfstæða afstöðu til áhrifa launa á áhættutöku og áhættustjórnun félagsins. Í samræmi við m.a. viðmiðunarreglur EBA um innri stjórnarhætti og 3. mgr. 78. gr. laga um fjármálafyrirtæki leggur Arion banki þetta í hendur starfskjaranefndar í samráði við áhættunefnd stjórnar.

Til að styðja við góða stjórnarhætti Arion banka hefur tilnefningarnefnd bankans ráðgefandi hlutverki að gegna við að auðvelda upplýsta ákvarðanatöku hluthafa við val á stjórnarmönnum, með það að markmiði að stjórnarmenn hafi víðtæka og fjölhæfa þekkingu og reynslu. Tilnefningarnefnd styðst við hæfisstefnu bankans (e. Suitability Policy) við tilnefningar. Tilnefningarnefnd leggur auk þess fram tillögu um þóknun stjórnar. Á aðalfundi bankans þann 15. mars 2023 voru tveir nefndarmenn í tilnefningarnefnd kjörnir, þau Júlíus Þorfinnsson og Auður Bjarnadóttir. Í samræmi við starfsreglur tilnefningarnefndar er stjórnarformaður, eða sá sem stjórn tilnefnir, þriðji nefndarmaður.

Lagarammi um starfsemina

Arion banki er fjármálafyrirtæki og hefur starfsleyfi sem viðskiptabanki samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Þau lög sem gilda að auki um starfsemi bankans eru m.a. lög um markaði fyrir fjármálagerninga nr. 115/2021, lög um verðbréfa-sjóði nr. 116/2021, lög um rekstraraðila sérhæfðra sjóða nr. 45/2020, lög um greiðsluþjónustu nr. 114/2021, lög um greiðslureikninga nr. 5/2023, lög um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 140/2018, lög um fasteignalán til neytenda nr. 118/2016, lög um neytendalán nr. 33/2013, samkeppnislög nr. 44/2005 og lög um hlutafélög nr. 2/1995.

Arion banki er fjárhagslega sterkur banki sem stefnir að því að vera bestur í að mæta þörfum markhópa okkar, vera leiðandi fyrirtæki sem er drifkraftur árangurs viðskiptavina og samfélagsins alls auk þess að liðsinna þeim sem vilja ná árangri á Íslandi og víðar á norðurslóðum með snjöllum og traustum fjármálalausnum sem efla fjárhagslegt heilbrigði og stuðla að sjálfbærri verðmætasköpun. Eins og áður segir er bankinn skráður á markað á Nasdaq Íslandi og Nasdaq Stokkhólmi. Þá hefur bankinn gefið út skuldabréf sem hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi og í Lúxemborg. Bankinn fellur því undir upplýsingaskyldu útgefanda skv. lögum um markaði fyrir fjármálagerninga og reglum viðkomandi kauphalla.

Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands (FME) hefur eftirlit með starfsemi Arion banka á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Nánari upplýsingar um FME og yfirlit yfir helstu lög og reglur sem gilda um bankann á hverjum tíma, auk leiðbeinandi tilmæla eftirlitsins og viðmiðunarreglna evrópskra eftirlitsstofnana, má finna á heimasíðu þess www.sedlabanki.is/fjarmalaeftirlit/. Í starfsemi bankans reynir jafnframt á ýmsa aðra löggjöf sem tengist rekstri fjármálafyrirtækja og fyrirtækja almennt.

Innra eftirlit, endurskoðun og reikningsskil

Innra eftirlit
Bankinn leggur áherslu á að stjórnarhættir séu í samræmi við það sem best verður á kosið og lítur á innra eftirlit sem lykilþátt í stýringum á áhættu. Árangursríkt skipulag innra eftirlits stuðlar að áhættumildun og greiðir fyrir upplýstri ákvarðanatöku, sem styður við markmið bankans og stuðlar að og varðveitir trygga verðmætasköpun.

Markmið innra eftirlitskerfa bankans er að tryggja:

- Að stefnur bankans, markmið og viðskiptaáætlun sé innan þess áhættuvilja sem hefur verið markaður.
- Að ákvarðanir stjórnar, stjórnenda og starfsmanna séu í samræmi við stefnur bankans, viðmið, innri ferla og viðeigandi lagafyrirmæli.
- Að staðið sé vörð um eignir og aðra kosti bankans, á borð við mannauð, kerfisumhverfi og gögn.
- Að gögn í fórum bankans og bæði innri og ytri upplýsingagjöf sé nákvæm, áreiðanleg og tímanleg.
- Að eðlislægum áhættum í starfsemi bankans sé stýrt.
- Að komið sé á tryggum og skjalfestum innri ferlum sem stuðla að og krefjast þess að stjórn bankans, stjórnendur og starfsfólk sinni starfsskyldum sínum með árangursríkum og skilvirkum hætti.

Lykilþættir í innra eftirlitskerfi eru umhverfi stýringa, mat á áhættum, framkvæmd eftirlits, upplýsingagjöf og samskipti, og starfsemi eftirlitseininga. Innra eftirlitsumhverfi snýr að góðum stjórnarháttum og viðhorfi framkvæmdastjórnar gagnvart innra eftirliti og mikilvægi þess.
Meginatriði innra eftirlits eru:

- Heilindi og siðferðisleg viðmið.
- Viðhorf æðstu stjórnenda og gott fordæmi þeirra.
- Stjórnskipulag.
- Veiting valdheimilda og ábyrgð.
- Hæfni starfsfólks, mannauðs- og fræðslustefna og innleiðing hennar.

Mat á áhættum felst í því að bera kennsl á innri og ytri þætti sem geta haft áhrif á það hvort bankinn nái markmiðum sínum og meta áhrif og mikilvægi þeirra. Með þessu er lagður grunnur að skilvirkri áhættustýringu og að áhættutaka sé í samræmi við áhættuvilja. Innra eftirlit fer fram á öllum sviðum bankans og er ætlað að milda áhættur og tryggja ásættanlega áhættutöku með hliðsjón af markmiðum sem að er stefnt.

Örugg upplýsingagjöf er nauðsynlegur þáttur þess að bankinn standi undir ábyrgð sem fylgir innri eftirlitskröfum. Bæði innri og ytri upplýsingaöflun miðar að því að tryggja bankanum nauðsynleg gögn til að framfylgja skilvirku eftirliti. Framkvæmd eftirlitsins felst síðan í viðvarandi mati aðskildra eininga á því hvort lykilþættir innra eftirlitskerfisins eru til staðar og séu virkir.

Við skipulag innra eftirlits horfir Arion banki til þriggja línu kerfisins (e. Three Lines Model). Allar þrjár línur vinna saman að verðmætasköpun og varðveislu verðmæta og skilvirkt eftirlit felst í samskiptum, samráði og samvinnu þeirra.

Með þessu er áreiðanleiki, samræmi og gagnsæi í upplýsingamiðlun betur tryggð, sem er grundvöllur áhættumiðaðrar ákvarðanatöku.

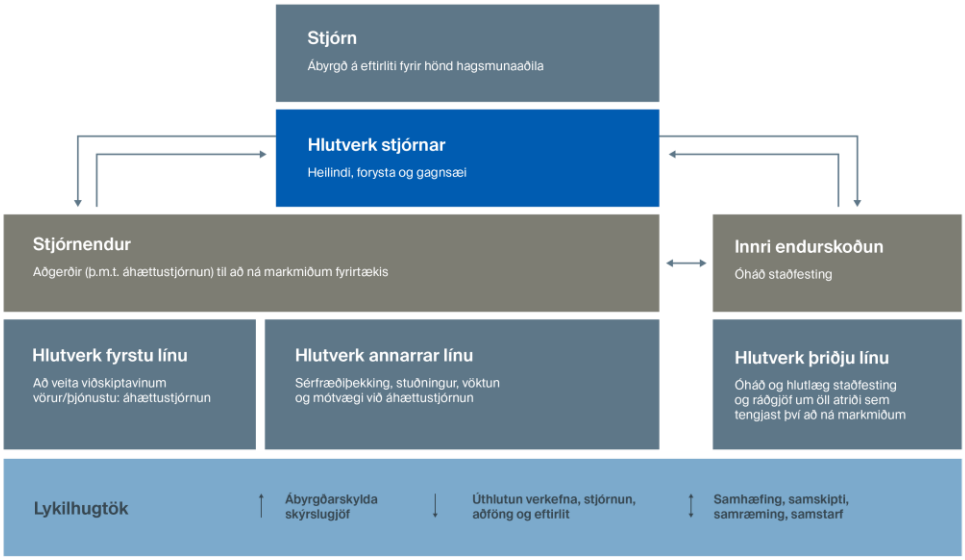

Í fyrstu línu er starfsfólk sem hefur umsjón með rekstri og skipulagi bankans. Þau eru ábyrg fyrir því að koma á og viðhalda skilvirku innra eftirliti og stýra áhættu í daglegum rekstri. Í þessu felst m.a. að greina og meta áhættu og koma á viðeigandi mótvægisaðgerðum til að draga úr henni. Fyrsta lína hefur umsjón með innleiðingu innri reglna og ferla í samræmi við lög, reglur og stefnu bankans og ber að tryggja að framkvæmd sé í samræmi við sett verklag og að gripið sé til viðeigandi úrbóta ef veikleikar koma í ljós.

Annarri línu er falið að tryggja að fyrsta lína komi á fullnægjandi innra eftirliti sem virkar sem skyldi.
Áhættustýring og regluvarsla eru helstu einingar í annarri línu en öðrum einingum kann einnig að vera falið tiltekið eftirlitshlutverk.

Í þriðju línu er innri endurskoðun sem veitir með kerfisbundnum hætti óháða og hlutlæga ráðgjöf um stöðu og árangur innri stjórnarhátta, skilvirkni áhættustýringar

og innra eftirlits, byggt á sérþekkingu og innsæi þeirra sem þar starfa. Innri endurskoðun greinir stjórn bankans frá niðurstöðum sínum til þess að stuðla að stöðugum umbótum.

Regluvarsla
Regluvarsla er sjálfstæð eining sem heyrir undir bankastjóra og starfar samkvæmt erindisbréfi frá stjórn.

Meginhlutverk regluvörslu er að draga úr hættu á því að reglur séu brotnar í rekstri bankans með fyrirbyggjandi aðgerðum. Þá sér regluvarsla um að samhæfa aðgerðir bankans gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka til að draga úr hættu á því að þjónusta bankans sé notuð í ólögmætum tilgangi. Þá sinnir regluvörður einnig hlutverki persónuverndarfulltrúa.
Bankinn hefur gefið út persónuverndaryfirlýsingu sem er að finna á vefsíðu bankans.

Regluvarsla starfar samkvæmt áhættumiðaðri starfsáætlun samþykktri af stjórn þar sem meðal annars er kveðið á um reglulegt eftirlit og reglulega fræðslu fyrir starfsfólk um þau lög og reglur sem bankinn starfar eftir. Regluvarsla veitir stjórn skýrslu um verksvið sitt ársfjórðungslega.

Nánari upplýsingar má finna á vefsíðu bankans.

Áhættustýring
Mikilvægur þáttur í starfsemi allra fjármálafyrirtækja er að taka áhættu að vel yfirveguðu máli og samkvæmt fyrirfram skilgreindri stefnu. Þannig tekur Arion banki áhættu sem rúmast innan skjalfests áhættuvilja (e. risk appetite), sem er reglulega endurskoðaður og samþykktur af stjórn bankans. Áhættuvilji sem stjórn setur bankanum speglast í útlána- og áhættuheimildum, sem áhættustýringarsvið bankans hefur eftirlit með. Stjórn ber ábyrgð á innra matsferli bankans fyrir eiginfjárþörf en meginmarkmið ferlisins er að tryggja skilning á heildaráhættum bankans og tryggja að til staðar séu viðeigandi kerfi til að greina, mæla og hafa eftirlit með heildaráhættu bankans.

Bankinn hefur skilgreint sjö megináhættuþætti sem hann stendur frammi fyrir í starfsemi sinni og hefur skilgreint áhættustefnur fyrir hvern þátt. Þeir eru útlánaáhætta, markaðsáhætta, lausafjáráhætta, rekstraráhætta, hlítingar- og háttsemisáhætta, sjálfbærniáhætta og viðskiptaáhætta.

Áhættustýringarsvið bankans starfar undir stjórn framkvæmdastjóra áhættustýringar. Sviðið er sjálfstæð stjórnunareining og ber beina ábyrgð gagnvart bankastjóra og starfar samkvæmt erindisbréfi frá stjórn. Innan áhættustýringarsviðs starfa fjórar einingar sem gegna því hlutverki að greina, fylgjast með og gefa reglulega upplýsingar um áhættur bankans til stjórnenda og stjórnar.

Nánari upplýsingar um áhættustýringu er að finna í árs- og sjálfbærniskýrslu og í áhættuskýrslu bankans.

Innri endurskoðun
Innri endurskoðandi er skipaður af stjórn og heyrir beint undir hana. Stjórn setur innri endurskoðanda erindisbréf sem skilgreinir ábyrgð og umfang vinnu hans. Innri endurskoðun veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur bankans. Endurskoðunin nær yfir bankann sjálfan, dótturfélög og þrjá lífeyrissjóði í rekstri hans.

Innri endurskoðun er sjálfstæð eining sem, með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum, staðfestir virkni bæði fyrstu og annarrar línu, veitir ráðgjöf um það sem betur má fara og þannig leggur mat á og bætir virkni áhættustjórnunar, eftirlitsaðgerða og stjórnarhátta. Þetta er meðal annars gert með sjálfstæðum könnunum og skýrslugjöfum til stjórnar, endurskoðunarnefnda og stjórnenda.

Reikningsskil og endurskoðun
Fjármálasvið Arion banka sér um gerð reikningsskila og eru þau gerð samkvæmt alþjóðlegum reikningsskila stöðlum, IFRS. Bankinn birtir uppgjör sín ársfjórðungslega. Endurskoðunarnefnd stjórnar tekur árs- og árshlutareikninga bankans til skoðunar auk þess sem ytri endurskoðendur kanna og endurskoða reikningsskilin tvisvar á ári. Endurskoðunarnefnd stjórnar gefur álit sitt á reikningsskilunum til stjórnar sem samþykkir og undirritar birt reikningsskil.

Gildi bankans og siðareglur
Gildi bankans eiga að vera leiðbeinandi við ákvarðanatöku og í öllu sem starfsfólk bankans gerir og segir. Þau koma inn á hlutverk, hugarfar og hegðun. Gildi Arion banka eru finnum lausnir, vinnum saman og komum hreint fram.

Stjórnendur og starfsfólk Arion banka er meðvitað um þá staðreynd að starfsemi bankans snertir mismunandi hagsmunaaðila og samfélagið í heild. Siðareglur bankans eru hugsaðar sem viðmið fyrir starfsfólk til að stuðla að ábyrgri ákvarðanatöku innan bankans. Siðareglurnar eru samþykktar af stjórn bankans

Sjálfbærni
Í Arion banka er starfandi sjálfbærninefnd og er stýring á áhættum í tengslum við umhverfis- og félagsþætti og stjórnarhætti skilgreind sem hluti af áhættustýringarkerfi bankans. Bankastjóri er formaður nefndarinnar sem hefur það meginhlutverk að fylgjast með frammistöðu bankans í tengslum við stefnu og skuldbindingar á sviði sjálfbærni og tryggja að tillit sé tekið til UFS þátta í ákvarðanatöku

og ætlunum. Græn fjármögnunar-nefnd og jafnréttisnefnd bankans heyra undir nefndina.

Bankinn hefur sett sér áhættustefnu um sjálfbærni sem er samþykkt af stjórn og er endurskoðuð árlega.
Í þeirri stefnu kemur meðal annars fram að bankinn leitist við að tryggja að starfsemi hans og þjónusta hafi ekki í för með sér neikvæð áhrif á fólk eða umhverfi. Einnig kemur þar fram að bankinn styðji aðgerðaáætlun Íslands í loftslagsmálum sem sett hefur verið fram með það að markmiði að standast skuldbindingar Parísarsamkomulagsins og að metnaðarfull áform um kolefnishlutleysi Íslands árið 2040 náist. Lykilmælikvarðar í tengslum við umhverfis- og félagsþætti og stjórnarhætti eru hluti af mánaðarlegri áhættuskýrslu til stjórnar og áhættuvilji bankans í tengslum við þá skilgreindur.

Frekari upplýsingar um sjálfbærni hjá Arion banka má finna í árs- og sjálfbærniskýrslu bankans og Pillar 3 áhættuskýrslu fyrir árið 2023 og á heimasíðu bankans.

Stjórn og undirnefndir

Stjórn Arion banka fer með æðsta vald í málefnum bankans á milli hluthafafunda samkvæmt lögum, reglum og samþykktum bankans. Stjórn annast þann þátt rekstrar bankans sem ekki telst til daglegs rekstrar, þ.e. tekur ákvarðanir um mál sem eru óvenjuleg eða meiriháttar. Þá er ein af meginskyldum stjórnar að sinna eftirlitshlutverki með starfsemi bankans. Helstu verkefni, skyldur og hlutverk stjórnar eru skilgreind ítarlega í starfsreglum stjórnar sem settar eru m.a. með vísan til viðmiðunarreglna EBA um innri stjórnarhætti, 54. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, 70. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög, leiðbeinandi tilmæla Fjármálaeftirlitsins nr. 1/2010 og samþykkta bankans. Starfsreglur stjórnar má finna á vefsíðu bankans.

Stjórn Arion banka ræður bankastjóra sem fer með daglegan rekstur í samræmi við þá stefnu sem hún setur. Stjórn bankans og bankastjóri leggja sig fram um að sinna störfum sínum af heilindum og tryggja að bankinn sé rekinn á heilbrigðan og traustan hátt með hagsmuni viðskiptavina, samfélagsins, hluthafa og bankans sjálfs að leiðarljósi, sbr. 1. mgr. 1. gr. laga um fjármálafyrirtæki. Þá sér bankastjóri til þess að stjórn fái fullnægjandi stuðning til að sinna skyldum sínum.

Stjórn Arion banka er að jafnaði kjörin á aðalfundi til eins árs í senn. Á aðalfundi bankans, þann 15. mars 2023 voru kjörnir sex stjórnarmenn auk tveggja varamanna.

Stjórnarmenn Arion banka eru með fjölbreyttan bakgrunn og mikil breidd er í hæfni þeirra, reynslu og þekkingu. Við stjórnarkjör skal þess gætt að hlutfall hvors kyns í aðal- og varastjórn félagsins sé ekki lægra en 40%. Núverandi stjórn er skipuð þremur konum og þremur körlum.

Upplýsingar um óhæði stjórnarmanna eru birtar á vefsíðu bankans fyrir aðalfund eða hluthafafund þar sem kjör stjórnarmanna er á dagskrá. Fundargerðir aðalfunda og hluthafafunda eru jafnframt birtar á heimasíðu bankans.

Stjórn hittist að lágmarki tíu sinnum á ári. Árið 2023 fundaði stjórn Arion banka 13 sinnum. Stjórnarformaður ber ábyrgð á því að stjórnin gegni hlutverki sínu með skilvirkum og skipulögðum hætti. Stjórnarformaður stýrir fundum stjórnar og sér til þess að nægur tími fari í umræðu mikilvægra mála og að mál sem snúa að stefnumótun séu rædd ítarlega. Stjórnarformanni er ekki heimilt að taka að sér önnur störf fyrir bankann nema þau séu eðlilegur hluti af skyldum hans.

Samkvæmt starfsreglum Arion banka er stjórn bankans heimilt að setja á fót undirnefndir til að fjalla um tiltekna þætti í rekstri bankans. Eigi síðar en mánuði eftir aðalfund skipar stjórn nefndarmenn í undirnefndir úr sínum röðum ásamt því að meta hvort ráða beri utanaðkomandi nefndarmenn í einstakar undirnefndir með það að markmiði að styrkja starf þeirra með aukinni sérfræðiþekkingu. Einn nefndarmaður endurskoðunarnefndar stjórnar, Heimir Þorsteinsson, er ekki stjórnarmaður en hann er óháður bæði bankanum og hluthöfum hans.

Eftirfarandi nefndir eru undirnefndir stjórnar:

- Endurskoðunarnefnd: Meginhlutverk endurskoðunarnefndar stjórnar er að stuðla að gæðum þegar kemur að lögskipaðri endurskoðun árs- og árshlutauppgjöra bankans og hafa eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits félagsins, innri endurskoðun og áhættustjórnun, að því er varðar reikningsskil. Nefndin fundaði fimm sinnum árið 2023.

- Áhættunefnd: Meginhlutverk hennar snýr að áhættustjórnun, m.a. að meta áhættustefnu og áhættuvilja bankans ásamt því að hafa eftirlit með öllum skilgreindum áhættum bankans. Nefndin skal jafnframt þekkja áhættumöt og aðferðir til að stjórna áhættu bankans. Haldnir voru níu fundir árið 2023.

- Lánanefnd: Meginhlutverk lánanefndar er að fjalla um lánamál sem eru umfram þær heimildir sem undirnefndir hennar hafa. Lánanefnd fundaði sjö sinnum árið 2023.

- Starfskjaranefnd: Eitt meginhlutverk starfskjaranefndar stjórnar er að útbúa árlega starfskjarastefnu fyrir bankann. Nefndin er jafnframt ráðgefandi fyrir stjórn varðandi starfskjör bankastjóra, framkvæmdastjóra, regluvarðar og innri endurskoðanda, og fyrirkomulag á kaupaukakerfi bankans og öðrum starfstengdum greiðslum. Hluthafafundur yfirfer og samþykkir starfskjarastefnu bankans árlega. Nefndin fundaði fimm sinnum árið 2023.
- Tækninefnd: Meginhlutverk nefndarinnar er að vera stjórn og framkvæmdastjórn bankans til ráðgjafar um tækniþróun bankans. Tækninefnd skal einnig hafa eftirlitshlutverk sem lýtur að því að bankinn fylgi lögum og reglugerðum sem gilda um upplýsingatækni. Nefndin fundaði fjórum sinnum 2023.

Undirnefndir upplýsa stjórn reglulega um helstu störf sín og verkefni, m.a. munnlega á stjórnarfundum en auk þess hefur stjórn aðgang að öllum gögnum og fundargerðum undirnefnda.

Hér að neðan má sjá yfirlit yfir mætingu einstakra stjórnar- og nefndarmanna.

Stjórnarmaður	**Tímabil**	**Stjórn**	**Endur-skoðunarnefnd**	**Áhættu-nefnd**	**Lána-nefnd**	**Starfs-kjaranefnd**	**Tækni-nefnd**
		(13)	**(5)**	**(9)**	**(7)**	**(5)**	**(4)**
Brynjólfur Bjarnason	1. jan. - 31. des.	13	5	-	7	5	4
Paul Horner	1. jan. - 31. des.	13	5	9	7	-	4
Gunnar Sturluson	1. jan. - 31. des.	13	5	9	7	-	-
Kristín Pétursdóttir[1]	1. jan. - 31. des.	10		6		3	3
Liv Fiksdahl	1. jan. - 31. des.	13	5	-	-	5	4
Steinunn Kr. Þórðardóttir	1. jan. - 31. des.	12	-	9	-	5	4
Sigurbjörg Á. Jónsdóttir	1. jan. - 31. des.	-	-	-	-	-	-
Þröstur Ríkharðsson	1. jan. - 31. des.	-	-	-	-	-	-
Heimir Þorsteinsson[2]	1. jan. - 31. des.	-	5	-	-	-	-

1 Kristín Pétursdóttir var kjörin í stjórn Arion banka á aðalfundi bankans 15. mars 2023.
2 Heimir Þorsteinsson er löggildur endurskoðandi og er skipaður sem utanaðkomandi sérfræðingur í endurskoðunarnefnd stjórnar.

Stjórn Arion banka framkvæmir árlega árangursmat þar sem hún metur m.a. störf sín, samsetningu stjórnar m.t.t. reynslu og hæfni, verklag og starfshætti, frammistöðu bankastjóra, árangur sinn sem og störf undirnefnda m.t.t. framangreindra þátta. Þetta mat var síðast framkvæmt á tímabilinu október 2023 til desember 2023.

Stjórn Arion banka

- Brynjólfur Bjarnason
- Paul Horner
- Gunnar Sturluson
- Kristín Pétursdóttir
- Liv Fiksdahl
- Steinunn Kristín Þórðardóttir

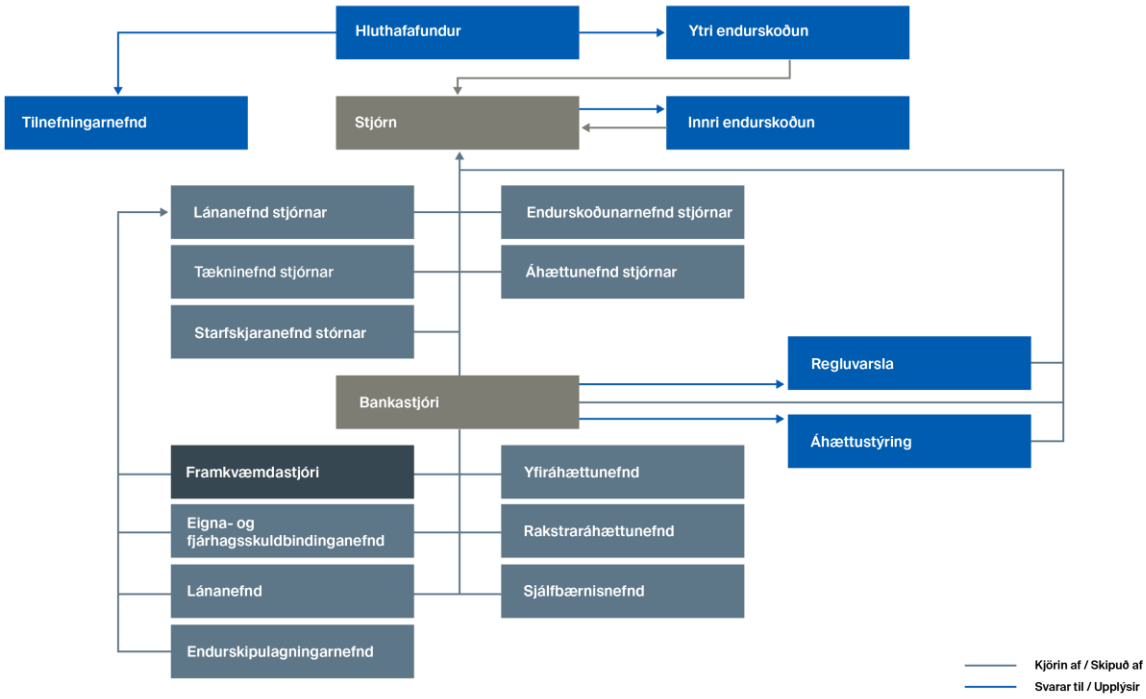

Brynjólfur Bjarnason, formaður
Brynjólfur er fæddur árið 1946. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á hluthafafundi 20. nóvember 2014. Hann er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Brynjólfur er formaður stjórnar og á sæti í starfskjaranefnd, lánanefnd, endurskoðunarnefnd og tækninefnd stjórnar.

Brynjólfur útskrifaðist með MBA-gráðu frá University of Minnesota árið 1973. Hann útskrifaðist með cand.oecon.-gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands árið 1971.

Brynjólfur var framkvæmdastjóri Framtakssjóðs Íslands frá árinu 2012 til 2014. Á árunum 2002 til 2010 starfaði hann sem forstjóri fjarskiptafélagsins Símans/ Skipta. Hann starfaði sem forstjóri sjávarútvegsfélagsins Granda hf. frá 1984 til 2002. Frá 1976 til 1983 starfaði Brynjólfur sem framkvæmdastjóri AB bókaútgáfu. Brynjólfur var auk þess forstöðumaður hagdeildar Vinnuveitendasamband Íslands (í dag SA) á árunum 1973 til 1976. Brynjólfur hefur mikla reynslu af stjórnarsetu og hefur setið í fjölmörgum stjórnum sjávarútvegs-, fjarskipta-, fjármála- og iðnaðarfyrirtækja, sem og menningarstofnana og félagasamtaka og gegnt stjórnarformennsku í nokkrum þeirra.

Í dag situr Brynjólfur í stjórn fjárfestingafélagsins Marinvest ehf. og álframleiðslufélagsins ISAL hf. – Rio Tinto.

Paul Horner
Paul er fæddur árið 1962. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á hluthafafundi þann 8. ágúst 2019. Paul er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Paul er varaformaður stjórnar, formaður lánanefndar stjórnar og situr í áhættunefnd, endurskoðunarnefnd og tækninefnd stjórnar.

Paul útskrifaðist með meistaragráðu í tónlist frá University of Oxford árið 1983 og er útskrifaður frá UK Chartered Institute of Bankers. Paul býr að víðtækri alþjóðlegri reynslu af áhættustýringu og stjórnun á sviði viðskiptabanka-, fyrirtækjabanka-, einkabanka- og fjárfestingabankastarfsemi. Paul gegndi margvíslegum stjórnunar- og áhættustýringarstöðum hjá Barclays PLC á árunum 1988 til 2003. Árið 2003 hóf Paul störf hjá The Royal Bank of Scotland Group (RBS) þar sem hann sinnti störfum framkvæmdastjóra og öðrum yfirmannsstöðum hjá Royal Bank of Scotland PLC. Paul var jafnframt skipaður í ýmsar stjórnunarstöður m.a. á sviði áhættustýringar, allt til ársins 2019. Árin 2012 til 2017 var Paul framkvæmdastjóri áhættustýringar hjá Coutts & Co Ltd. og forstjóri Coutts & Co Ltd., í Zurich, frá 2016 til 2017. Árið 2018 var Paul framkvæmdastjóri áhættustýringar hjá Ulster Bank DAC, Dublin, og stjórnarmaður Coutts & Co Ltd., í Zurich, frá 2018 til 2021.

Í dag situr Paul í stjórn AIB Group P.L.C. og á sæti í endurskoðunarnefnd stjórnar AIB, rekstrarnefnd stjórnar og sinnir formennsku í áhættunefnd stjórnar. Einnig situr hann í stjórn LHV (UK) Ltd. og á sæti í endurskoðunar-, tilnefningarnefnd og starfskjaranefnd stjórnar, auk þess að sinna formennsku í áhættunefnd stjórnar LHV. Enn fremur situr Paul í stjórn breska dótturfélags The National Bank of Kuwait og er formaður áhættunefndar stjórnar og situr einnig í endurskoðunarnefnd stjórnar.

Gunnar Sturluson

Gunnar er fæddur árið 1967. Hann var fyrst kjörinn í stjórn Arion banka á hluthafafundi þann 8. ágúst 2019. Hann er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Gunnar situr í lánanefnd stjórnar, áhættunefnd stjórnar og er formaður endurskoðunarnefndar stjórnar.

Gunnar útskrifaðist með Cand.Jur gráðu frá lagadeild Háskóla Íslands árið 1992, útskrifaðist með LL.M gráðu frá Háskólanum í Amsterdam árið 1995 og hlaut málflutningsréttindi fyrir héraðsdómi árið 1993 og fyrir Hæstarétti Íslands árið 1999.

Gunnar hefur starfað hjá LOGOS lögmannsþjónustu síðan 1992 og starfar þar í dag sem meðeigandi, áður starfaði hann sem faglegur framkvæmdastjóri frá árunum 2001-2013. Gunnar er einnig forseti FEIF, alþjóðasamtaka Íslands-hestafélaga og hefur sinnt þeirri stöðu frá 2014 og situr í stjórn Sviðslistamiðstöðvar Íslands. Einnig situr hann í stjórn Hörpu tónlistar- og ráðstefnuhúss. Gunnar hefur sinnt ýmsum stjórnarstörfum og var meðal annars stjórnarmaður í GAMMA hf. 2017-2019, stjórnarformaður Ríkisútvarpsins ohf. 2016-2017, var stjórnarmaður í gerðardómi Viðskiptaráðs Íslands, stjórnarformaður Íslenska dansflokksins 2013- 2016 og kjörinn í landskjörstjórn af Alþingi 2013- 2017. Þá sinnti Gunnar stundakennslu í samkeppnisrétti við lagadeild Háskóla Íslands 1995-2007.

Kristín Pétursdóttir

Kristín er fædd árið 1965. Hún var fyrst kjörin í stjórn Arion banka á aðalfundi 15. mars 2023. Hún er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Kristín situr í áhættunefnd stjórnar, starfskjaranefnd stjórnar og tækninefnd stjórnar.

Kristín útskrifaðist sem hagfræðingur frá Háskóla Íslands árið 1991 og MBA frá Norges Handelshöyskole árið 1993.

Kristín var annar stofnenda Auðar Capital og starfaði sem forstjóri þess fyrirtækis frá 2007 til 2013 og sem stjórnarformaður frá 2013-2017 (síðar Virðing hf.). Kristín var einnig stjórnarformaður Kviku banka á árunum 2018-2020, forstjóri Mentor hf. 2015-2017, framkvæmdarstjóri fjárstýringar Kaupþings banka 1997-2005 og aðstoðarforstjóri Singer & Friedlander 2005-2007. Kristín hefur setið í stjórnum Ölgerðarinnar, Tals, Yggdrasils, Singer & Friedlander, Viðskiptaráðs, Eyris Invest, Samtaka atvinnulífsins og Samtaka fjármálafyrirtækja. Kristín hefur einnig setið í fjárfestingaráðum framtakssjóðanna Eddu, Freyju og Auðar I.

Í dag er Kristín sjálfstætt starfandi stjórnenda ráðgjafi og situr í stjórnum Grid ehf. og Miðeindar ehf.

Liv Fiksdahl

Liv er fædd árið 1965. Hún var fyrst kjörin í stjórn Arion banka á aðalfundi 20. mars 2019. Hún er ekki hluthafi í bankanum og er óháður stjórnarmaður. Liv sinnir formennsku í starfskjaranefnd stjórnar og tækninefnd stjórnar. Hún situr einnig í endurskoðunarnefnd stjórnar.

Liv útskrifaðist með gráðu í fjármálum og stjórnun frá Trondheim Business School (í dag NTNU) árið 1986. Árið 2018 kláraði Liv Programs in Big Data-Strategic Decisions and Analysis, The Innovative Technology Leader and Design Thinking frá Stanford University og Advanced Management Program for Executives in Management, Innovation and Technology frá Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Liv gegndi áður ýmsum stjórnarstöðum hjá DNB og var hluti af framkvæmdastjórn bankans í 10 ár, m.a. sem aðstoðarframkvæmdastjóri upplýsingatæknisviðs/ rekstrarsviðs (e. Group EVP, CIO/COO) og aðstoðarframkvæmdastjóri rekstarsviðs (Group EVP, COO and Operations). Liv hefur einnig víðtæka reynslu frá DNB og hefur gegnt ýmsum öðrum störfum innan bankans. Áður starfaði Liv m.a. sem viðskiptastjóri fyrirtækja hjá Danske Bank/Fokus Bank og Svenska Handelsbanken. Liv hefur setið í fjölmörgum stjórnum, m.a. hjá Scandinavian Airlines SAS AB, Intrum AB, BankAxept, Sparebankforeningen, Doorstep, FinAns Norge og í bæjarstjórn sveitarfélagsins Þrándheims.

Í dag er Liv aðstoðarframkvæmdastjóri innan fjármálaþjónustu hjá Capgemini Invent í Noregi og situr í stjórn hjá Posten Norge AS og Hexagon Purus ASA.

Steinunn Kristín Thórdardóttir

Steinunn er fædd árið 1972. Hún var fyrst kjörin í stjórn Arion banka á hluthafafundi 30. nóvember 2017. Steinunn er hluthafi í bankanum (hlutafjáreign hennar eru 12.000 hlutir) og er óháður stjórnarmaður. Steinunn sinnir formennsku í áhættunefnd stjórnar og situr í starfskjaranefnd stjórnar og tækninefnd stjórnar.

Steinunn er með meistaragráðu í alþjóðlegri stjórnun (MIM) frá Thunderbird, Arizona og BA gráðu í alþjóðaviðskiptum og stjórnmálafræði frá University of South Carolina.

Steinunn sat áður í ýmsum stjórnum í Evrópu og var í stjórn Bankasýslu ríkisins árið 2011. Steinunn starfaði áður sem framkvæmdastjóri hjá Beringer Finance í Noregi frá 2015 til 2017 og sem tímabundinn framkvæmdastjóri hjá Beringer Finance á Íslandi auk þess að gegna stöðu forstöðumanns alþjóðadeildar fyrirtækisins á sviði matvæla og sjávarfangs árið 2017. Þá stofnaði Steinunn ráðgjafafyrirtækið Akton AS og Acton Capital AS í Noregi og hefur unnið þar við fjárfestingar og ráðgjöf. Hún starfaði áður hjá Íslandsbanka (síðar Glitni), sem framkvæmdastjóri starfsemi bankans á Bretlandi og fyrir það leiddi hún alþjóðalánveitingar sem forstöðumaður bankans.

Í dag vinnur Steinunn með tæknifyrirtækjum í Noregi bæði sem fjárfestir og ráðgjafi hvað varðar stefnumótun. Hugbúnaðarfyrirtækin sem hún vinnur með eru alþjóðleg uppskölunar fyrirtæki, og þá er Steinunn stjórnarformaður Acton Capital AS. Hún er jafnframt stjórnarformaður Norsk-íslenska viðskiptaráðsins. Þá situr Steinunn í tilnefningarnefnd Símans og einnig í stjórn YES-EU AS og Alda hf. Enn fremur er hún leiðbeinandi ungra hæfileikaríkra kvenna og stofnandi Women Empower Women og er stjórnarformaður góðgerðarsamtaka í Noregi.

Varamenn í stjórn:
Sigurbjörg Ásta Jónsdóttir, lögfræðingur, og Þröstur Ríkharðsson, hæstaréttarlögmaður.[3]

Nánari upplýsingar um stjórnarmenn má finna á vefsíðu bankans.

Samskipti stjórnar og hluthafa

Meginvettvangur upplýsingagjafar og tillagna sem stjórn Arion banka leggur fyrir hluthafa er á löglega boðuðum hluthafafundi en samskipti milli stjórnar og hluthafa á milli funda fara að öðru leyti eftir skilvirku og aðgengilegu fyrirkomulagi. Allar upplýsingar sem skilgreinast sem viðkvæmar markaðsupplýsingar eru birtar í kauphallar-tilkynningum sem MAR tilkynningar. Bankinn skipuleggur jafnframt ársfjórðungslega fundi fyrir markaðsaðila þar sem bankastjóri, fjármálastjóri, aðalhagfræðingur og fulltrúar fjárfestatengsla kynna árshlutauppgjör bankans.

Benedikt Gíslason, bankastjóri
Benedikt er fæddur árið 1974. Hann tók við starfi bankastjóra Arion banka 1. júlí 2019.

Benedikt hóf störf hjá FBA (síðar Íslandsbanka) árið 1998, sinnti margvíslegum stjórnunarstörfum hjá Straumi-Burðarás, var framkvæmdastjóri markaðsviðskipta hjá FL Group og framkvæmdastjóri fjárfestingarbankasviðs MP banka. Benedikt starfaði um tíma sem ráðgjafi hjá Fjármála- og efnahagsráðuneytinu og var varaformaður starfshóps stjórnvalda um afnám fjármagnshafta á árunum 2013-2016. Hann sat í stjórn Kaupþings á árunum 2016-2018 og var ráðgjafi Kaupþings í málefnum Arion banka. Hann tók sæti í stjórn Arion banka í september 2018 og var í stjórn bankans þar til hann tók við starfi bankastjóra þann 1. júlí 2019.

Benedikt útskrifaðist með C.Sc. gráðu í vélaverkfræði frá Háskóla Íslands árið 1998.

[3] Þröstur Ríkharðsson sagði sig úr varastjórn bankans þegar hann hóf störf hjá Arion banka í júlí 2023.

Framkvæmdastjórn

Auk bankastjóra sitja eftirfarandi einstaklingar í framkvæmdastjórn Arion banka:

- Iða Brá Benediktsdóttir,
  aðstoðarbankastjóri og framkvæmdastjóri viðskiptabankasviðs
- Birna Hlín Káradóttir,
  framkvæmdastjóri reksturs og menningar
- Hákon Hrafn Gröndal, framkvæmdastjóri fyrirtækja- og fjárfestingarbankasviðs
- Jóhann Möller,
  framkvæmdastjóri markaða
- Ólafur Hrafn Höskuldsson,
  framkvæmdastjóri fjármálasviðs
- Steinunn Hlíf Sigurðardóttir,
  framkvæmdastjóri upplifunar viðskiptavina
- Björn Björnsson,
  framkvæmdastjóri upplýsingatæknisviðs
- Úlfar Freyr Stefánsson,
  framkvæmdastjóri áhættustýringar

Nánari upplýsingar um framkvæmdastjórn má finna á vefsíðu Arion banka.

Upplýsingar um brot á lögum og reglum og dómsmál

Arion banka hefur ekki verið synjað um skráningu, heimild, aðild eða leyfi til þess að stunda tiltekin viðskipti eða starfsemi. Bankinn hefur ekki sætt afturköllun, ógildingu eða uppsögn skráningar, heimildar, aðildar eða leyfis. Upplýsingar um helstu dómsmál tengd Arion banka er að finna í skýringum með ársreikningi samstæðu bankans.

Stjórn Arion banka uppfærir stjórnarháttayfirlýsingu bankans árlega.

Stjórnarháttaryfirlýsing Arion banka var yfirfarin og samþykkt af stjórn bankans á fundi hennar 7. febrúar 2024.

Flokkunarreglugerð Evrópusambandsins (EU Taxonomy)

Á árinu 2023 tók gildi sjálfbærnilöggjöf hér á landi sem gerir Arion banka og dótturfélögunum Stefni og Verði, skylt að birta upplýsingar í tengslum við flokkunarkerfi Evrópusambandsins (EU Taxonomy). Upplýsingar í samræmi við flokkunarreglugerðina eru birtar í fyrsta sinn í viðauka við ársreikning samstæðunnar 2023.

Þann 1. júní 2023 tóku gildi lög nr. 25/2023 um upplýsingagjöf um sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu og flokkunarkerfi fyrir sjálfbærar fjárfestingar. Lögin innleiddu í íslenskan rétt tvær reglugerðir Evrópusambandsins (ESB). Þar er um að ræða annars vegar reglugerð (ESB) 2019/2088 um upplýsingagjöf tengda sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu (SFDR) og hins vegar reglugerð (ESB) 2020/852 um að koma á ramma til að greiða fyrri sjálfbærri fjárfestingu og um breytingu á reglugerð (ESB) 2019/2088 (flokkunarreglugerð ESB eða flokkunarreglugerðin).

Með flokkunarreglugerð ESB, sem tók fyrst að hluta gildi í ríkjum ESB þann 12. júlí 2020 en tók gildi að öllu leyti þann 1. janúar 2023, er í einföldu máli komið á fót samræmdu evrópsku flokkunarkerfi með skilgreiningum á því hvað teljist umhverfislega sjálfbær atvinnustarfsemi.

Flokkunarreglugerðin hefur meðal annars það að markmiði að endurskipuleggja fjármagnsstreymi í átt að sjálfbærri fjárfestingu, að auka gagnsæi og samræmi í upplýsingagjöf fyrirtækja í tengslum við hvaða atvinnustarfsemi getur talist umhverfislega sjálfbær og að sporna við svokölluðum grænþvotti sem felst í því að fyrirtæki skilgreini og markaðssetji starfsemi sem sjálfbæra án þess að fullnægjandi forsendur liggi því til grundvallar.

Hæf starfsemi og umhverfislega sjálfbær

Atvinnustarfsemi er sögð vera hæf (e. eligible) ef hún er skilgreind í framseldum reglugerðum ESB, settum á grundvelli flokkunarreglugerðarinnar, um þau tæknilegu matsviðmið sem atvinnustarfsemi þarf að uppfylla til að teljast umhverfislega sjálfbær samkvæmt flokkunarkerfinu. Ef flokkunarkerfið nær yfir atvinnustarfsemi telst hún vera hæf. Hæfni gefur þó ekki til kynna hvort tiltekin starfsemi sé sjálfbær heldur einungis að til eru tæknileg matsviðmið fyrir starfsemina til að hægt sé að greina hana í samræmi við flokkunarkerfið.

Flokkunarreglugerðin setur fram sex umhverfis-markmið:

- Mildun loftslagsbreytinga
- Aðlögun að loftslagsbreytingum
- Sjálfbær notkun og verndun vatns og auðlinda sjávar
- Umskipti yfir í hringrásarhagkerfi
- Mengunarvarnir- og eftirlit
- Vernd og endurheimt líffræðilegrar fjölbreytni og vistkerfa

Fyrsta framselda reglugerð ESB, nr. 2021/2139 (framselda loftslagsreglugerðin) beinist að umhverfismarkmiðunum mildun loftslagsbreytinga og aðlögum að loftslagsbreytingum. Sú atvinnustarfsemi sem flokkunarkerfið nær nú yfir er starfsemi sem er mikilvæg til að draga úr útblæstri gróðurhúsa-lofttegunda og bæta viðnámsþol vegna þeirra. Þannig er t.d. framleiðsla, byggingar, orka og flutningar hæf starfsemi samkvæmt reglugerðinni. Með tímanum mun flokkunarkerfið ná yfir fleiri atvinnustarfsemi og hin fjögur umhverfismarkmiðin. Framseld reglugerð (ESB) 2023/2486 um þessi hin fjögur umhverfismarkmið tók gildi innan ESB í desember og bíður innleiðingar hér á landi.

Til þess að atvinnustarfsemi geti talist vera umhverfislega sjálfbær (e. aligned) verður hún að falla undir eitt af sex umhverfismarkmiðum reglu-gerðarinnar, en má á sama tíma ekki skaða önnur markmið hennar. Þetta er til þess að komast hjá því að atvinnustarfsemi geti talist umhverfislega sjálfbær ef hún veldur síðan umhverfinu svo miklum skaða að það vegur þyngra en framlag starfseminnar til umhverfismarkmiðs. Að auki þarf starfsemin að vera stunduð í samræmi við lágmarksverndarráðstafanir (e. minimum safeguards) sem snúa m.a. að mannréttindum og uppfylla tæknilegu matsviðmiðin (e. technical screening criteria).

Skýrslugjöf 2023 í tengslum við flokkunarkerfið

Frá og með janúar 2022 hefur fyrirtækjum á markaði innan ESB verið skylt að birta í ársreikningum sínum upplýsingar um hæfar eignir. Ári síðar var upplýsingaskyldan útvíkkuð þannig að fyrirtækjum, öðrum en fjármálafyrirtækjum, varð skylt að birta lykilárangursmælikvarða í samræmi við reglugerðina í heild sinni. Frá og með janúar 2024 hefur fjármálafyrirtækjum, bæði á Íslandi og innan ESB, verið skylt að birta upplýsingar um umhverfislega sjálfbærar eignir. Fjármálafyrirtæki þurfa gögn mótaðila sinna til að birta sína eigin lykilárangurs-mælikvarða um bæði hæfa og umhverfislega sjálfbæra starfsemi, sem skýrir þessa eins árs seinkunn á birtingu lykilárangursmælikvarða fyrir fjármálafyrirtæki. Á Íslandi tók reglugerðin gildi fyrst á árinu 2023 sem þýðir að íslensk fyrirtæki birta upplýsingar í samræmi við flokkunarkerfið í fyrsta sinn á árinu 2024, ólíkt öðrum fyrirtækjum innan ESB sem hafa gert það síðan í ársreikningi fyrir reikningsárið 2021.

Flokkunarkerfið er enn í mikilli þróun og með tímanum mun bæði umfang upplýsingagjafar aukast og fyrirtæki munu ná betri tökum á upplýsingagjöf í samræmi við flokkunarreglugerðina. Horft var að einhverju leyti til flokkunarkerfisins þegar græn fjármálaumgjörð bankans var mótuð árið 2021. Smá saman verður það tekið meira inn í reikninginn, meðal annars í sjálfbærri fjármálaumgjörð sem áætlað er að birta á árinu 2024 og í vöruframboði bankans. Um langhlaup er að ræða og innleiðingu á regluverkinu hvergi nærri lokið.

Eignir innan umfangs lykilárangursmælikvarða

Hlutfall grænna eigna (e. green asset ratio, GAR) er lykilárangursmælikvarði fjármálafyrirtækja. Mælikvarðinn sýnir hlutfall af eignum fjármálafyrirtækis sem fjármagna atvinnustarfsemi sem fellur að flokkunarkerfinu, þ.e. eignir sem teljast umhverfislega sjálfbærar, sem hlutfall af heildarumfangi eigna í samræmi við framselda reglugerð (ESB) 2021/2178.

Áhættuskuldbindingar vegna ríkisstjórna, seðlabanka og yfirþjóðlegra útgefenda eru undanskildar úr teljara og nefnara hlutfalls grænna eigna.

Upplýsingar samstæðunnar í tengslum við flokkunarkerfið eru birtar á grundvelli varfærniskrafna vegna samstæðu sem ákvarðað er í samræmi við 2. þátt í 2. kafla II. bálks reglugerðar (ESB) nr. 575/2013.

Ársreikningaskrá tilkynnti þann 18. janúar 2024 á vefsíðu sinni takmarkaða undanþágu frá birtingu upplýsinga í viðeigandi sniðmátum fjármálafyrirtækja að því marki að ekki eru til staðar viðeigandi og/eða áreiðanlegar upplýsingar. Þar sem lítil sem engin reynsla er komin á Íslandi í upplýsingagjöf í tengslum við flokkunarkerfið og gögn sem þarf til útreikninga á lykilárangursmælikvörðum aðeins tiltæk að litlum hluta, þá birtir bankinn samþjappaða útgáfu af sniðmátum 1 og 2 úr Viðauka VI. við framselda reglugerð (ESB) 2021/2178 (e. Disclosure Delegated Act) og er öðrum töflum úr þeim viðauka sleppt vegna skorts á gögnum. Í Áhættuskýrslu bankans (Pillar 3) má finna frekara niðurbrot á eignum samstæðunnar í samræmi við flokkunarreglugerðina.

	2023				
Eignir	**Heildarvirði**	**Hlutfall af heildar- umfangi eigna, %**	**Hæfar eignir (sem flokkunar-kerfið nær yfir)**	**Hlutfall hæfra eigna af hei-ldarumfangi eigna, %**	**Umhverfissjálf-bærar eignir (falla að flokkunarker-finu)***
Umfang eigna í bæði nefnara og teljara					
Lán og fyrirgreiðslur, skuldagerningar og hlutabréfagerningar sem ekki eru ætluð til veltuviðskipta, en eru hæf fyrir útreikning á hlutfalli grænna eigna	**768.919**	**57,5**	**557.344**	**42**	
Fjármálafyrirtæki	**57.379**	**4,3**			
þar af lánastofnanir	1.387				
þar af önnur fjármálafyrirtæki	55.992				
Fyrirtæki önnur en fjármálafyrirtæki sem falla undir birtingarskyldur sam-kvæmt tilskipuninni um birtingu ófjárhagslegra upplýsinga	**91.704**	**6,9**			
Heimili	**609.144**	**45,6**	**557.344**	**41,7**	
þar af lán tryggð með veði í íbúðarhúsnæði	552.587		552.587	41,3	
þar af lán til endurnýjunar bygginga	0		0	0,0	
þar af lán vegna kaupa á vélknúnu ökutæki**	4.757		4.757	0,4	
Fjármögnun sveitarfélaga	**10.692**	**0,8**			
Fjármögnun húsnæðis	0				
Önnur fjármögnun sveitarfélaga	10.692				
Trygging sem fengin er með yfirtöku á: íbúðarhúsnæði og atvinnuhúsnæði	25	0,0	25	0,0	
Heildar GAR eignir	**768.944**	**57,5**	**557.369**	**41,7**	
Aðrar eignir sem undanskildar eru úr teljara fyrir útreikning á hlutfalli grænna eigna (sem falla undir nefnarann)					
Lítil og meðalstór fyrirtæki og fyrirtæki, önnur en fjármálafyrirtæki (önnur en lítil og meðalstór fyrirtæki) sem falla ekki undir birtingarskyldur samkvæmt tilskipuninni um birtingu ófjárhagslegra upplýsinga	364.088				
Mótaðilar utan Sambandsins sem falla ekki undir birtingarskyldur samkvæmt tilskipuninni um birtingu ófjárhagslegra upplýsinga	38.088				
Afleiður	2.063				
Millibankalán, til greiðslu þegar krafist er	28.623				
Reiðufé og reiðufjártengdar eignir	102.095				
Aðrar eignir (þ.e. viðskiptavild, hrávörur o.s.frv.)	33.125				
Heildarumfang eigna (e. total covered assets)	**1.337.025**				
Aðrar eignir sem ekki falla undir útreikning á hlutfalli grænna eigna					
Ríki	128.178				
Áhættuskuldbinding seðlabanka	0				
Veltubók	40.179				
Heildareignir	**1.505.383**				
Áhættuskuldbindingar utan efnahagsreiknings - Fyrirtæki sem falla undir birtingarskyldur samkvæmt tilskipuninni um birtingu ófjárhagslegra upplýsinga					
Fjárhagslegar tryggingar	**8.692**				
Eignir í stýringu	**453.655**		**2.994**		**140**
þar af skuldagerningar	251.436		0		0
þar af hlutabréfagerningar	202.219		2.994		140

* á grundvelli lykilárangursmælikvarða veltu fyrir mótaðila

** bílalán veitt eftir 1. júní 2023

Fyrirtæki innan gildissviðs

Á Íslandi eru um 300 fyrirtæki sem falla innan gildissviðs flokkunarreglugerðarinnar og er þeim gert að innleiða flokkunarkerfi ESB og veita upplýsingar um flokkunarkerfið í ársreikningi ársins 2023. Þetta eru félög sem er skylt að birta ófjárhagslegar upplýsingar, sbr. 66. gr. d laga nr. 3/2006, um ársreikninga, þ.e. stór félög, móðurfélög stórra samstæðna og einingar tengdar almannahagsmunum, oft kölluð NFRD[1] -félög.

Listi yfir íslensk fyrirtæki sem falla undir þessar skyldur um skýrslugjöf var fenginn frá greiningaraðila sem heldur utan um upplýsingar sem þessar. Í lok árs 2023 var fyrirgreiðsla bankans til NFRD-félaga um 11% af heildarumfangi eigna innan flokkunarkerfisins. Á Íslandi eru langflest fyrirtæki skilgreind lítil eða meðalstór og enn sem komið er ber slíkum fyrirtækjum ekki skylda til að birta upplýsingar í tengslum við flokkunarkerfið.

[1] NFRD stendur fyrir Non-Financial Reporting Directive

Fyrirgreiðsla bankans til lítilla eða meðalstórra fyrirtækja var í lok árs 2023 um 27% af heildarumfangi eigna innan flokkunarkerfisins.

Innleiðing á Íslandi og skortur á nauðsynlegum gögnum
Ákvæði 8. gr. flokkunarreglugerðarinnar varðar upplýsingar sem fyrirtæki skulu birta í tengslum við flokkunarkerfið og eru þau ákvæði nánar útfærð í framseldri reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2021/2178. Þar er ítarlega greint frá aðferðafræði, efni og uppsetningu á upplýsingagjöfinni ásamt tímalínu gildistöku og framkvæmdar á reglugerðinni fyrir fjármálafyrirtæki og önnur fyrirtæki.

Framkvæmd reglugerðarinnar er sett fram á þann hátt að innleiðing fyrirtækja á upplýsingagjöf í tengslum við flokkunarkerfið gerist í skrefum yfir nokkurra ára tímabil. Flokkunarreglugerðin tók gildi innan ESB 12. júlí 2020 og miðar framkvæmd reglugerðarinnar við þá gildistöku. Á Íslandi tók reglugerðin aftur á móti gildi 1. júní 2023 og þeim fyrirtækjum sem er skylt að birta upplýsingar í tengslum við flokkunarkerfi ESB birta þær í fyrsta sinn árið 2024, þ.e. fyrir ársreikning ársins 2023. Fyrirtæki sem starfa innan ESB hafa því birt upplýsingar í ársreikningi síðan 2021 og er fyrirkomulag innleiðingarinnar þar af leiðandi ólíkt því sem gerist hér á landi.

Reglugerðin kveður á um að fjármálafyrirtæki eigi að nota gögn og lykilárangursmælikvarða mótaðila sinna til að reikna eigin árangursmælikvarða. Mótaðilar bankans, sem falla undir gildissvið laganna, eru líkt og bankinn að veita upplýsingar um flokkunarkerfið í fyrsta sinn árið 2024 í reikningsskilum sínum fyrir árið 2023. Þetta þýðir að þau gögn sem þarf til að greina hlutfall eigna sem flokkunarkerfið nær yfir, og að hve miklu leyti þær teljast umhverfislega sjálfbærar, liggja ekki enn fyrir .

Lán til heimila

Í flokkunarreglugerðinni er lánum til heimila skipt upp í lán með veði í íbúðarhúsnæði, lán vegna endurnýjunar á húsnæði og bílalán. Þessir lánaflokkar ná yfir 41,7% af heildarumfangi eigna samkvæmt skilgreiningum reglugerðarinnar. Útlán til einstaklinga eru því meginþorri eigna sem teljast vera hæfar samkvæmt flokkunarreglugerðinni í dag.

Lánin þurfa að standast ströng tæknileg matsviðmið til að teljast umhverfislega sjálfbær. Til að meta hvort skilyrðin séu uppfyllt þarf að hafa ákveðin gögn til hliðsjónar en raunin er sú að skortur á gögnum sbr. umfjöllun hér fyrir ofan kemur í veg fyrir að það sé hægt hér á landi.

Íbúðalán einstaklinga
Lán vegna íbúðarhúsnæðis og endurnýjunar á húsnæði eru skilgreind í framseldu loftslagsreglugerðinni og teljast því þeir lánaflokkar að öllu leyti hæfir.

Til að standast þær kröfur sem gerðar eru til þess að íbúðarlán teljist umhverfislega sjálfbær þurfa upplýsingar um orkunýtingu húsnæðisins sem lánað er fyrir, að vera til staðar. Á Íslandi er ekki krafa í byggingarreglugerð um að gögn um orkunýtni bygginga séu aðgengileg eins og er víðs vegar annars staðar í Evrópu.

Verið er að vinna að gerð samræmdrar aðferðafræði við útreikninga á orkunýtni húsnæðis og útgáfu viðmiða fyrir orkuflokka bygginga fyrir íslenskar aðstæður. Í aðgerðaráætlun verkefnisins Byggjum grænni framtíð, sem er samstarfsverkefni stjórnvalda og hagaðila byggingariðnaðarins um vistvænni mannvirkjagerð er miðað við að niðurstöður fáist fyrir lok árs 2024. Samkvæmt aðgerðaráætluninni ætti krafa um orkunýtni nýbygginga að vera komin í íslenska byggingar-reglugerð árið 2028.

Þar sem gögn um orkunýtni húsnæðis á Íslandi eru ekki aðgengileg er ekki hægt að ákvarða hvort lán til heimila veðtryggð með íbúðarhúsnæði teljist umhverfislega sjálfbær samkvæmt skilgreiningum flokkunarkerfis ESB.

Neyslulán vegna bifreiðakaupa
Lán veðtryggð með bifreið geta talist stuðla verulega að aðlögun að loftslagsbreytingum ef skilyrðin sem sett eru fram í framseldu loftslagsreglugerðinni eru uppfyllt.

Aðeins þau bílalán sem veitt voru eftir 1. júní 2023, þ.e. eftir innleiðingardag reglugerðarinnar, teljast hæf.

Til að bílalán geti talist umhverfislega sjálfbær má það ekki hafa verulega neikvæð áhrif á önnur umhverfismarkmið. Svo hægt sé að meta það fyrir ökutæki þarf m.a. upplýsingar um CO_2 losun ökutækis, endurnotkunar-, endurvinnslu- og endurheimtarhlutföll ökutækis, ytri snúningshávaða og veltiviðnámsstuðul dekkja.

Bankinn hefur ekki gögn um dekk á ökutækjum lántakenda sinna, sem kemur í veg fyrir að hægt sé að ákvarða hvort bílalán teljist vera umhverfislega sjálfbært .

Áhættuskuldbindingar utan efnahagsreiknings

Eignir í stýringu

Íslensk félög sem falla undir gildissvið flokkunarreglugerðarinnar munu birta fyrstu tölur um hlutfall umhverfislega sjálfbærrar veltu og fjárfestingargjalda þeirra á árinu 2024 í ársreikningum sínum fyrir árið 2023. Því reynist ómögulegt fyrir eignastýringu Arion banka og Stefnis að reikna hlutfall umhverfislega sjálfbærar veltu og fjárfestingargjalda fyrir eignir þeirra í innlendum hluta- og skuldabréfum ásamt innlendum sérhæfðum fjárfestingum.

Einnig hefur enginn erlendur hlutabréfasjóður, eða erlendur sérhæfður fjárfestingarsjóður í eignasöfnum viðskiptavina Arion banka eða sjóðum Stefnis birt hæfi eða hlutfall umhverfislega sjálfbærra eigna þeirra. Skýrslugjöf í samræmi við flokkunarreglugerðina frá fjárfestingarsjóðunum er væntanleg í ársreikningum þeirra fyrir árið 2023.

Þar sem innleiðing flokkunarreglugerðarinnar hófst fyrr hjá fyrirtækjum innan ESB, þá hafa fyrirtæki þar sem falla undir reglugerðina, þegar greint frá mótvægi við og aðlögun að loftslagsbreytingum. Því er hægt meta hæfi og hlutfall umhverfislega sjálfbærrar veltu og fjárfestingagjalda fyrir ákveðnar fjárfestingar í stökum erlendum eignum. Þetta er aftur á móti smávægilegur hluti heildareigna í stýringu hjá Arion og Stefni en aðeins um 4% eigna í stýringu eru í stökum erlendum hlutabréfum. Gögn um hæfar og umhverfissjálfbærar eignir voru sótt í gagnaveitu Bloomberg.

Ríkisskuldabréf falla ekki undir reglugerðina og því er ekki gerð krafa um birtingu í tengslum við þau.

Af ofangreindum ástæðum er birting lykiláranguramælikvarða fyrir eignir í stýringu hjá Arion banka og Stefni takmörkuð fyrir árið 2023.

Lykiláranguramælikvarðar fyrir eignir í stýringu

	Heildarvirði	Heildarvirði*	Hæfar eignir (sem flokkunarkerfið nær yfir)	Umhverfissjálfbærar eignir (falla að flokkunarkerfinu)**	Umhverfissjálfbærar eignir (falla að flokkunarkerfinu)***
Eignir í stýringu	**1.173.103**	**453.655**	**2.994**	**191**	**140**
þar af skuldagerningar	667.711	251.436	0	0	0
þar af hlutabréfagerningar	505.392	202.219	2.994	191	140

* Fyrirtæki sem falla undir birtingarskyldur samkvæmt tilskipuninni um birtingu ófjárhagslegra upplýsinga
** á grundvelli lykiláranguramælikvarða fjárfestingargjalda fyrir mótaðila
*** á grundvelli lykiláranguramælikvarða veltu fyrir mótaðila

Arion banki
Borgartún 19
105 Reykjavík
Ísland
kt.: 581008-0150